

د کاندو مجله

زمونږ د هیواد په تاریخ کې د غویي د میاشتي ۱۹ نیټه (۱۳۵۴) دویاړني د ۲۰ ورځو د پدی نیکمرغه ورځو کې وه چه د لومړي محل لپاره د انقلاب د لارښود ښاغلي محمد داؤد دولت رئیس او صدراعظم له خوا د افغانستان د جمهوریت بیرغ زمونږ دگران هیواد په فضا کې ورپول شو .

زمونږ د ملی بیرغ په رپیدو سره زمونږ د خلکو په زړونو کې احساسات ملی جذبي ، اود وطن پرستی مینې غزونې وکړې .
عکسه د تاریخ په اوږدو کې زمونږ ملی بیرغ تل د خپلواکۍ - ملی حاکمیت او د خپلواکي غوښتونکو غور غنگونو غوره نمونه او سمبول وه . ددی دپاره چه یو محل بیسا دغه نیکمرغه ورځو مونما نڅلی وی دادی ملی بیرغ د خپلی مجلی د پښتني زیب اوزینت گرځوو .

گام دیگری در طریق حفظ میراث‌های فرهنگی ما

مایه شادمانیست که امروز محفل یادبود هزارمین سال تولد عارف بزرگ خواجه عبدالله انصاری در افغانستان یعنی در وطن آن پیر صاحب‌دل گشایش مییابد. خواجه عبدالله انصاری صوفی، محدث، مفسر و نویسنده بزرگ قرن پنجم هجری از آن گونه رجالی است که زندگی و حالات او، پیکارهایش در راه حق و شکیبایش در برابر مشکلات و پارسایی و پرهیزگاری‌اش در سراسر عمر و پشت کار و همتش در آموختن، سرمشق سودمندی برای هر فرد انسان بوده میتواند.

در جهان مادی امروز در جهانی که خودخواهی‌ها سبب دگرگون شدن بسی ارزشهای اخلاقی گردیده است، گروهی از انسانهای بافضیلت از گوشه و کنار جهان در وطن خواجه عبدالله انصاری این ستایشگر بزرگ حقیقت و عارف صاحب‌دل که مجموعه مناجات‌دل‌انگیزش دروازه از معنویات رابه روی انسان می‌گشاید به دور یکدیگر جمع شده‌اند تا در مورد سرگذشت و آثار و افکار کسی که میگفت: (کمال آدمی در آنست که از خودخواهی ببرد و آنچه برای برادران خود میخواهد بهتر از آن باشد که برای خود میخواهد) به بحث و تحقیق بپردازند و این فرزند شایسته آریانا را که یکی از مفاخر بزرگ افغانستان بشمار میرود چنانکه بوده است بشناسند و معرفی کنند.

با افتتاح این مجلس و تجلیل از مقام شامخ آن استاد و معلم بزرگ بابرگزاری سیمیناری به اشتراک دانشمندان افغانی و کشورهای دوست گام دیگری در طریق شناخت و حفظ میراث فرهنگی ما برداشته میشود.

موفقیت این مجلس علمی را چنانکه سزاوار و شایسته مقام آن مرد بزرگ است

تعنا دارم.

متن پیام بنام علمی رئیس دولت
و صدر اعظم بمناسبت تجلیل
هزارمین سال تولد پیر هرات
خواجه عبدالله انصاری

د افغانستان جمهوري اردو

دارد و مجله

مفکوره چه هر څه وي، بايد د وطن پرستي، فقيدی

او اخلاقو متضمنه وي

زموږ د جمهوريت د مؤسس د وينا و وڅخه

د جمهوريت ۳۴ گڼه

شماره نور ۱۴۵۵

نمبر مسلسل : ۱۵۰

۲۱ ۱۴۹۹ نر

سال تاسيس :

اپريل - می ۱۹۷۶ عيسوی

مضمون	نویسنده و مترجم	صفحه
هزارمین سال تولد پیرهرات	دگرمن فیض محمد عاطفی	۱
د جمهوریّت په بحلا نده عصر کی...	...	۳
د سپلین	د گروال عبدالقهار ملکيار	۶
همسفر بهار	جگتورن شمس الدین ظریف صدیقی	۹
خصوصیت های تلفات صحی ...	د گروال دوکتور عبدالصمد دانش	۱۴
مطالبی در باره اردوهای جهان	جگرن محمد حکیم	۱۸
دختر سر بازی از آنسوی سده ها	فضل الحق فکرت	۲۲
جنگ در هنگری	تورنجنرال عبدالقدیر خلیق	۲۵
برخی از نتایج حاصله استعمال قوتها...	دپلوم انجنیر جگتورن توریالی (عثمانی)	۲۸
دمنحنی ختیخ هیوادونه ...	جگرن ارکانحرب عبدالولی شرف	۳۲
مطالعاتی در تحلیل قرار گاه نظامی...	جگرن ارکانحرب فضل الربی	۳۶
سوق و اداره سفینه های کیهانی ...	جگتورن نیک محمد دینزاد	۳۹
آموزش برای جامعه عسکری	جگتورن مهر جو	۴۳
احاطه گروپمان دشمن	دپلوم انجنیر جگتورن عبدالواسع روین	۴۵
دجمهوری نظام په رنہا کی ...	جگتورن بیدار	۵۰
رویداد های جهان ...	م ، فرزانه	۵۴
مقایسه پی میان حماسه های گشتاسپنامه ...	یناغلی بکتاش	۵۹
تکتیک اجرای محاربات ...	دپلوم انجنیر تورن محمد اکبر سروری	۶۵
تاثیر عوامل (ساحه و زمان) بر حرب...	جگرن ارکانحرب علی احمد جلالی	۷۱
وظایفی راکه بمادونان میدهیم...	تورن میرجمال الدین فخری	۷۶
اطلاعات دفاعی	.....	۸۲
صلاح الدین ایوبی، فاتح بیت المقدس	پوهیالی محمد جان مهدی	۸۴
استفاده از تکنولوژی فضا...	جگتورن میرحسام الدین محتشمی	۸۸
ما و همکاران قلمی مجله اردو	اداره .	۹۴

هزارمین سالگره تولد پیر هرات

یکهزار سال قبل در چنین روزهایی که مصادف با قرن چهارم هجری بود در یکدودمان فضیلت پرور و دانشمند و باتقوی فرزندی پابعرضه وجود گذاشت که نامش را (عبدالله) گذاشتند زادگاهش کهندز (حصار) هرات بود و گوئی دست قدرت میخواست بدست این کودک فرزانه روزی چراغی از علم و معرفت و نوری از تصوف و عرفان برافروزد و نامش را بر تارک دنیای دانش و ادب و عرفان بخط زرین و جاودانی بنگارد.

عبدالله که منسوب بخاندان (انصاری) بود از آوان طفولیت دارای ظرافت فکر و طبع و قاد و روحی بزرگ و اندیشه والا بود، او در سه سالگی خواندن را آموخت و بهمت پدر متدین و بزرگوارش به درس و تعلیم و آموزش تشویق میگردد تدریجاً مراحل کودکی را طی میکرد و علوم متعارفه و معموله زمان خود را با حرص و ولع زیاد میآموخت، قرآن کریم را میخواند و حفظ مینمود در چهارده سالگی به محفل درس علمای بزرگ می آمد و او را با حرمت و محبت می پذیرفتند.

این مرد بزرگوار در پرتو تحصیل علم و معرفت روزی رسید که خود بر مسند طریقت و دانش زمان خویش جای گرفت بزبان های دری و عربی با فصاحت و تسلط و احاطه کامل سخن میزد، مینوشت و اشعار ناب و عارفانه می سرود.

او در رشته نگارشات اختصاصی اش دارای مکتب و سبک خاص بود و آثار فراوانی که از او بیادگار مانده است همه مشحون و مملو از گفتار نغز و پرمعنی و آراسته بسجع و زیبایی های ادبی و عرفانی است خواجه عبدالله انصاری که در عرفان و تصوف و علم

دکتر من فیض محمد طغی

میر مجله اردو

وفضیلت بمقام معنوی (پیر هرات) اشتهار یافت هرگز آرزوی کتاب نویسی و دفتر نگاری نداشت زیرا مشرب اخلاقی و عاطفی او پیرایه عمل داشت و او را مردی بزرگ بود که اندیشه پاک و کردار نیک را نصب العین حیات پرافتخارش ساخته بود بنا بران آثاری که از او باقیمانده و در دسترس جهانیان و دنیای تصوف و عرفان قرار دارد همه برای او جنبه فرعی دارد .

پیر هرات در جوانی سفرهای زیادی انجام داد و بعزم زیارت خانه خدا مسافرتها نمود ، باری همانطور که بر مقتضای طبیعت همینکه آب به صد درجه حرارت برسد دفعتهً تابع يك استیحاله عجیب میشود و به بخار مبدل میگردد و یا اینکه همین آب اگر به درجه صفر برسد باز هم تغییر ماهیت داده و به یخ مبدل میگردد ، گویا ، دست

قدرت میخواست خواجه عبدالله انصاری را تابع این (موتاسیون) ازلی بسازد و بنا بران پیر هرات بصحبت شیخ ابوالحسن خرقانی میرسد و این دیدار و این صحبت عارفانه روحی تازه را در قالب او میدمد و دنیای نوی را در پیشگاه دیدگان بصیرتش باز مینماید خرقانی مردی کهنسال و عارفی وارسته و پرشور و امی بود اما زبان دلها را میدانست و آتشی در خرمن انصاری برافروخت که او را ممتاز دوران ساخت . پیر هرات گرچه سر حلقه پیران و مشایخ هرات بود اما نخواست که از راه شهرت و توجه بموضوعات تشریفاتی سدی در راه تکامل معنوی اش بمیان آید بنا بران تنهائی را اختیار نمود و تنها به تدریس اشتغال ورزید مردان بزرگ و دانشمندان راستین همیشه در معرض اتهام و جور و اجفاف طبقات عوام و عالم نمایان، متقلب

قرار می گرفتند و پیر هرات نیز ازین تجاوز و مظالم دستگاه های حاکمه آن زمان و اهانت و بیباکی های مردم عصر خویش در امان نماند .

زجرها کشید، حبس و زندان ها را تحمل نمود اما با ایمان قوی و عظمت فکری خود هرگز از عقیده پاک و صفای باطنش عدول ننمود و تسلیم نظرات خام و نارسای مخالفین خویش نگردید با تدوین و تنظیم آثار مستدل و دانشمندان و معتول، همه آن ها را مجاب نمود و کوبید و ثابت ساخت که حرف حق همیشه حق است و راه حق هرگز بناحق نمی انجامد .

اوضاع تاریخی عصر پیر هرات که مصادف با اختلافات سلجوقیان و غزنویان بود دوران پر آشوب و آشفته گی ها را در بر داشت با وصف آن خلعت شیخ الاسلامی به

پیشنهاد خواجه نظام الملک طوسی از دستگاه خلافت بغداد به پیر هرات اهدا گردید .

پیر هرات در اواخر عمر نابینا شد و باز هم دست از تدریس و تعلیم و ارشاد مردم برنداشت و با سعایت مخالفین و اغوای دستگاه ، حاکمه به بلخ تبعید شد و باز فرمان حکومت وقت مجدداً پس از چندی به هرات برگشت .

وی در سال ۸۱۱ هجری قمری مطابق مارچ ۱۰۸۹ عیسوی وفات یافت و در گازرگاه هرات مدفون گردید .

اکنون یک هزار سال از تولد او می گذرد ولی کدام قلبی است که از مطالعه آثار جاودانی او در هیجان نیاید و در پیشگاه عظمت فکر قوی و معرفتش سر تسلیم را فرو نگذارد هرورد گار بزرگ روح او را شاد و بر مدارج معنوی و اخروی اش بیفزاید .

د جمهوريت

په جلالند

عصر کی

د کارگر

دورخی

نمانجنه

د غویي د میاشتی په یو لسمه نیټه چه دمی داوولی نیټه سره مصادفه ده د انقلاب دلار بنود بڼاغلی مجد داؤد د هدایت سره سم په ټول هیواد کی د کارگر ورځ په شاندارو مراسمو سره ونمانجل شوه. او پدی مناسبت د مسؤلو مقاماتو له خوا اغیزه ناکي ویناوی وشوی او هم هدیی پر کارگرانو وویشل شوی او هیله وشوه چه زمونږ جوان جمهوریت پدی بریالی شی چه د کارگرانو د مت په زور د بڼاغلی مجد داؤد د دولت د رئیس او صدراعظم په لارښودنه آباد، نیکمرغه او سمسورشی .

(۹۰) کاله پخواد می په اوله ورځ د شیکاگو دینار کارگرانو دخپل دیولپهیلو د سرته رسیدو په خاطر دغه تاریخی ورځ منځ ته راوسته او پس له هغی ورځی نه تراوسه پوری دغه بین المللی ورځ هر کال د می د میاشتی په اوله ورځ د جهان د ټولو کارگرانو له خوا په خورا درناوی سره نمانجل کیږی په ملی او مترقی نظامو کی دغه ورځ په رسمی توگه نمانجل کیږی او کارگرانو ته موقع ورکول کیږی چه په خپله خوښه د ټاکلی متراتو سره سم محانته دخوښی او سرور جشنونه جوړ کړی نو ددی کبله زمونږ جمهوریت دولت هم دخپل تاسیس نه تراوسه پوری هر کال د می د میاشتی په لومړی نیټه کی د کارگرو ورځ د هیواد په ټولو سیمو کی د ټولنو په جوړولو سره په شاندارو مراسمو سره نمانجی .

د ا حقیقت اوس په ټولنه نړی کی ثابت شوی کار او کارگر د ټولنی په تکامل - پرمختگ او سمسورتیا کی دستاینی وړ اهمیت لری او د ټولنی اساسی اړتیاوی د تولید په برخه کی ترسره کوی. همدا کارگران دی چه د ټولنی اساسی او اصلی دارایی جوړوی او همدوی دی چه په خپلو زیار ایستلو او کارسره د ټولنی طاقت فرسا کارونه ترسره کوی او دخپل د کار ثمره دخپلو هم نوعانو لپاره برابره وی. کارگران چه د ټولنی با ارزښته غړی دی ددوی په زیار ایستلو سره په ټولنه کی اقتصادی اجتماعی او نوری پرمختیاوی منځ ته راخی او ټولنه لویو پرمختگونو ته رسوی په یوی ټولنه کی چه کارگران پپرووی په هماغه پیماننی سره تولید زیاتیری او دخلکو ژوند د نیکمرغی په لور پرمختیا کوی .

په نننی نړی کی هغه کارونه چه د کارگرو له خوا سرته رسیږی ددی سبب گرځیدلی چه لوی عمرانی پروژی منځ ته راشی، دکرنی وړ عمکی زیاتی شی - لوی لوی بندونه اونهرونه وکیندل شی زیات اوبی شمیره سړکونه جوړشی

راز راز فابریکی پکار و اچول شی - لوی لوی کسانونه
داستفادی و و گرنی خو په لنه توگه همداد کارگرانو
دمت زوردی چه داسر کش طبیعت چه د راز راز پتو خزانو
غخه پک دی دبشرد گتو اخستلو لپاره چمتوکوی او بشر
پدی بریالی کیبری چه پخپله خوښه سره د طبیعت د ټولو
شتمینو غخه گټه واخلي. او طبیعت دخپلو گتو د تأمین لپاره
استخدام کړی .

پدی نړی کی هره ورغ چه تیریری بیا هم وینو چه دکار
او کارگر مقام لاپسی پیاوړی کیبری او که ووايو چه دنړی
نننی پرمختگ او تکامل دکارگرانو د زیار ایستلو او کار
نتیجه ده اشتیاء به مونوی کړی . لکه نننی علمی غیرنی
دا حقیقت ښکاره کوی که په یوه هیواد او یا ټولنه کی که
هر راز شتمنی او طبیعی مواد زیات وی مگر دکارگرو شمیر کم
وی بیا هم دغه هیواد نشی کولای چه د ژوندانه په مختلفو
اړخو کی په خپلو پښوو دریری. او یواځنی لیاړ چه یوه ټولنه
د پرمختگ او تکامل پراووته رسوی کار او کارگر دی مگر
ددی حقیقت نه هم باید سترگی پټی نکړو چه دکارگرو
ښه روزنه د علمی میتودو په اساس دنن ورغی د ژوندانه
د سمبالولو لپاره اساسی شرط او ضرورت دی او همدا رنگه
دا حقیقت باید هم په نظر کی ونیسو چه دکارگرانو د مادی
او معنوی گتو دخوندی ساتلو په خاطر ارزښتناکه تدا بیر
ونیول شی ترخو چه پدی توگه کارگران په پوره خاطر او
آرامتیا سره په خپلو کارو مشغول واوسی لکه ډیر لیدل
شوی په هغو ټولنو کی چه دکارگرانو د ژوند د ښه کولو
په خاطر صحیح او منطقی لیاری او چاری سنجول شوی ندی
ناوړی اغیزی پدغو ټولنو کی منځ ته راغلی او ورغنی
کارونه درکود سره مخامخ شوی دی .

خرنگه چه کارگران د ټولنی د پرمختگ او تکامل لپاره
اغیزه ناک او طاقت فرسا کارونه اجرا کوی نولازمه ده چه
دوی لازمه انرژي واخلي او ددوی کورنی ژوند هم آرامه
وی . ددی دپاره چه دغه ماملو په مختلفو ټولنو کی ترسره شی
د منگرو ملتو موسسی تجویز نیولی چه په مختلفو وختونو کی
د کار بین المللی کنفرانسونه جوړ کړی چه پدغو
کنفرانسو کی د هر غړی هیواد غخه دکارگرو او کارفرمایانو
نمایندگان گډون کوی پدی بین المللی کنفرانسو کی
د کارگرانو د ژوندانه مختلف اړخونه خپرل کیبری
او دکارگرانو د ژوندانه د ښه والی لپاره گټور تصمیمونه
نیول کیبری او هم غړو هیوادو ته توصیه کیبری چه دکار
د بین المللی کنفرانسو تصمیمونه په خپلی ټولنی کی
تطبيق کړی .

نو په همدی اساس وه چه زمونږ جمهوری نظام د لومړی

محل لپاره په ۱۹۷۴ او ۱۹۷۵ کلونو کی پرته د حکومت
دنمایندگانو غخه یو نفر دکارگرو او یو نفر دکار فرما
نمایندگانو ته دکار بین المللی کنفرانس د اساسنامی مطابق
تصمیم و نیو چه دکار په بین المللی کنفرانس کی گډون
وکړی او هغه خلا چه پدغه زمینه کی د پخوانه پاتی وه
پکه شوه او پدی توگه دینی نتیجی سبب شو او په بین المللی
سوی سره زمونږ دکارگرانو مقام او حقوق و پیژندل شول .

پرته لدی زمونږ د جمهوری دولت دخپل تأسیس نه
تراوسه پوری تل دا هڅه کړی چه دکارگرو د معنوی اومادی
ژوند د نیکمرغه کولو او تقویه کولو لپاره بنیادی او گټور
اقدامونه و کړی او البته دا گټور او بنیادی اقدامونه
دانقلاب دلارښود دخطاب دوینا سره سم شویدی او دخطاب
په وینا کی دکارگرو په هکله داسی ویل شویدی : « دولت
جمهوری برای بهبود شرایط کار و معیشت مامورین
و مستخدمین دولتی اقدامات مقتضی را بعمل خواهد آورد .
ارتقا به مقامات دولتی را بر اساس شایستگی و تقوی، صلاحیت
سوابق خدمت، روحیه وطن پرستی و عشق به خدمت در راه
اعتلا و ترقی وطن در نظر خواهد گرفت . دولت در جمله
نخستین اقدامات خویش حداقل دستمزد کارگران را متناسب
با مخارج زندگی و احتیاجات ضروری مادی و معنوی ایشان
و ساعات کارگران تعیین خواهد کرد . و اصل مزد مساوی
در برابر کار مساوی را برقرار خواهد ساخت .

دولت قانون مترقی و دیموکراتیک کار را به منظور
اصلاح و بهبود شرایط کار و تأمین مصوونیت حقوق فردی
و اجتماعی کارگران صنعتی و زراعتی وضع و تطبیق خواهد
کرد . دولت جمهوری بیمه های اجتماعی را برای کارگران
و سایر زحمت کشان شهر و ده نظر به وضع و ښه مالی خویش
تأسیس خواهد کرد . »

له نیکه مرغه وینو هغه غه چه دکارگرانو په برخه کی
ویل شوی وه او لدی جهت چه دکارگرانو داقتصادی
و اجتماعی ژوند سمون تیا لپاره گټور تصمیمونه و نیول شی
زمونږ مترقی جمهوری نظام گام په گام د مالی امکاناتو په
چوکات کی تراوسه پوری اوچت او متین گامونه اخستی دی
خرنگه چه خبر یو دکارگرانو لومړنی معاش زیات شو ما کولات
کوپون او دکوپون تفاوت او دکار ساعتونه دورغنی شرایطو
سره سم و ټاکل شول او هم دا تصمیم و نیول شو چه کارگران
د تقاعد په وقت کی د ټاکلی مقرراتو سره سم د تقاعد د گټو
غخه مستفید شی .

همدا رنگه جمهوری دولت تجویز و نیوه چه دانا ټیبه

کارگرو دکار شرایط مساعد کړی او په صنعتی موسسو کی

دشمنی له خوا کار و نكړې او همدارنگه بنځینه کارگر دی د ځمکې په تل کې په معدنو کې کار و نكړې او دا تجویز هم و نیول شو چه بنځینه کارگروته دی د ولادت په وخت کې پنځوس ورځې رخصتی ورکړې شی دغه ټول تصمیمونه چه د جمهوري دولت له خوا د کارگرو لپاره نیول شوي اساسي هدف او مقصدیې د اجتماعي عدالت تأمین دی غرنګه چه زمونږ د جمهوري دولت لومړنی هدف خدمت کول د هیواد ټولو خلکو ته دی نو ددی دپاره چه زمونږ د هیواد مطلق اکثریت خلک د کارگرو ډله جوړوي نو په همدې اساس ورځ په ورځ داهمه کيږي چه د کارگرو د ژوندانه د سمو نیتیا لپاره بنیادی گامونه واخستل شی .

زمونږ د جمهوري دولت بل گټور گام چه د کارگرو د ژوندانه د ښه کولو په خاطر به واخستله شی هغه د کارگرو دپاره د کار د مترقي قانون جوړول دی چه د دغه قانون په منځ ته راتلو سره به مونږ هیله مند یو چه زمونږ د کارگرانو یو لړ اساسي ستونزي له مینځه لاړي شی او هم دا اوس داخلي او خارجي متخصصین د کار د بین المللي سازمان په مرسته د کار د قانون په جوړولو بوخت دی او غرنګه چه اټکل کيږي دغه نوی قانون چه وروسته د ټاکلي مقرر اتو سره سم به نشر او نافذ شی او د کارگرانو ټولې مربوط ستونزي به حل و فصل کړي او اوس په جدي توګه د دغه نوی قانون جوړولو کار جریان لري او په نژدې را تلونکي وخت کې به نافذ شی .

بل گټور گام چه د کرهڼي د کارگرانو د اجتماعي او اقتصادي ژوند د پیاوړتیا لپاره د جمهوري نظام له خوا واخستل شو هغه د دولتي ځمکو ویشل په بی ځمکي بزرگانو باندې وه او په زرهاوو کورنیو ته د ټاکلي مقرر اتو سره سم د کرهڼي وړ دولتي ځمکي و ویشل شوي . او همدارنگه زمونږ جمهوري دولت د کرنې د کارگرانو د کار د موثریت او د هیواد د اقتصادي پیاوړتیا لپاره د ارضي اصلاحاتو قانون تصویب کړ او مونږ پوره باور لرو چه د ارضي اصلاحاتو د قانون په عملی کیدو سره به زمونږ د کرنې کارگر د ښه ژوند لخوا ونداندني غرنګه چه زمونږ د هیواد ۸۰ د فیصده څخه زیات خلک د کرنې په کارو بوخت دی د ارضي اصلاحاتو د قانون په عملی کیدو سره به زمونږ د ټولني اکثریت وگړي د کار او ځمکي خاوندان شی او پدی توګه به هم د هیواد او هم د خلکو او کارگر اقتصاد پیاوړی شی او زمونږ هیلی او ارمانونه به تر سره شی .

همدارنگه د جمهوري نظام داوه کلن اقتصادي پلان د طرح کیدو په اساس به یو ډیر شمیر کارگر په صنعتی پروژو کې په کارو بوخت شی او پدی توګه به هم په صنعتی سکتور او هم به د کرهڼي په سکتور کې د توجه وړ کارگر په تولیدی کارو

بوخت شی او دا د خوشی ځای دی چه مونږ وینو چه ورځ په ورځ په هیواد کې په ښه توګه وزگاری له مینځه ځي او د هیواد اکثریت خلک په گټورو کارو باندې بوخت کيږي چه پدی توګه د هیواد ټولو خلکو ته د کار زمينه مساعده کيږي او د کار پراخي ډلی تشکیل مومي .

پدی اساس اوس چه زمونږ په هیواد کې د اقتصادي او اجتماعي پرمختیا لپاره اوچت او بنیادی گامونه په چټکي سره شروع شوي د هیواد د ټولو خلکو مخصوصاً د ذهني او جسمي کارگرانو اساسي مسئولیت او مکلفیت دادی ترڅو د فکر او عمل دیوالی په درناکي سره د وحدت او دوروړولي لاسونه سره ورکړي او د هیواد د لوړتیا او پرمختګ لپاره هاند او زیار وباسي ځکه مونږ ټول پدی عقیده یو چه زمونږ هیواد د ناوړو پخوانیو شرایطو له کبله ښه پرمختګ ندی کړی او د تاریخ پدی حساسي مرحله کې زمونږ د ټولني داوسني نسل مسئولیتونه او وجایب ډیر درنده دی ترڅو چه پخپله دخپل هیواد لپاره کار و نكړو او د کړ او ونو او ستونزو سره مقابلو و نكړو نور څوک نشي کولای چه زمونږ د ټولني ستونزي لري کړي . په اوسنیو شرایطو کې د ټولو هیواد والو مخصوصاً د کارگرانو ستر تاریخي مسئولیت دادی چه د جمهوري نظام د پلانونو د تطبیقولو په لپاره کې چه هدف یې یوسر لوړی افغانستان دی هر راز سرشندنې اوصا دقانه خدمت کولو ته چمتو او وسو پدی هکله د انقلاب لاریښود فرمایي : « در پرتو نظام جمهوري همه با هم و بایکدل در راه تحقق بخشیدن آرمانهای اکثریت مردم از همین اکنون بکوشیم در این جا صرف گفتار کفایت نمی کند چیزی که قیمت دارد کار و عمل است یک کشور وقتی سعادت مند خواهد بود که قسمت بزرگ ملت در خدمت وطن سهم فعال گرفته منافع طبقه بزرگ بالاتر از طبقه محدود قرار داده شود . تطبیق اهداف عالی و مترقي جمهوریت در همه ساحات زندگی ملی و اجتماعي ما مستلزم سعی و مسهمگیری قاطبه مردم ماست » نو دا یو عینی واقعیت دی ترڅو چه په یوی ټولني کې هر هغه څه چه ویل کيږي عملی نشي بیا هم هدف لاسته نه راځي ځکه ډیر محل لیدل شوی چه زمونږ وینا د عمل سره مطابقت نلري البته باید و پوهیږو چه دا کار یوه اجتماعي نیمګړتیا ده ددی دپاره چه خپله ټولنه د پرمختګ او تکامل په لور سوق کړو او هدف تر لاسه کړو باید ټول صادقانه کار وکړو او هر هغه څه چه د ټولني د ښه بود دپاره وایو عمل یې کړو نو پدی هیله باید دخپل ټول کړه وړه او خپلی ټولې هلی، محلی داسی عیار کړو چه د ټولني نیکمرغي مسورتیا پرمختګ او تکامل ضمانت وکړي او پدی توګه زمونږ د ټولني کارگر چه د هیواد با ارزښته شتمنی دی خپل وجایب د هیواد او خلکو په نژد تر سره کړي .

دسپلین

ترجمه از دگروال عبدالقهار منکیار

از آنکه به تعریف آن پرداخته شود باید علاوه گردد که کلمه دسپلین در ادبیات زبانه‌های اروپائی به معنی «اداره» نیز استعمال گردیده است در ترجمه اثرات عسکری خارجی از طرف بعضی مترجمین ما نیز همین اصطلاح بکار رفته است. مثلاً دیده شده که بعوض «اداره آتش» اصطلاح «دسپلین آتش» را بکار برده اند. (مترجم)

تعریف دسپلین:

طوری که در فوق تذکر داده شد دسپلین تعریفهای زیادی دارد از جمله میگویند: «اطاعت معقول را بحال اعتیاد آوردن دسپلین می باشد» و یا اینکه: «حاکمیت قوانین و نظامات در جامعه دسپلین است» اما مقبولترین و معقولترین تعریف آن در اصولنامه خدمات داخله اردوی ما درج گردیده است که میگوید: «

دسپلین یا ضبط و ربط پابندی و اطاعت

مطلق به قوانین، نظامات شعونات (اوامر)

آمران و شناختن حقوق و مافوق و رعایت

حقوق مادون میباشد،،

هر گاه این تعریف بررسی و تحلیل گردد دیده میشود که جامع ترین و کاملترین تعریفهاست. در تعریف فوق استعمال اصطلاح (اطاعت مطلق) اکثر اوقات باعث اشتباه میگردد. ما میدانیم که (پابندی به قوانین، نظامات و اوامر آمران) معنی و تعریف اطاعتست پس فرق بین اطاعت و دسپلین در تعریف تنها در حصره (شناخت حقوق مافوق و رعایت حقوق مادون) می باشد و ازینجاست که در جائیکه دسپلین اساسی موجود باشد ادعا شده می تواند که اطاعت نیز بالضرور وجود دارد اما اکنون به بینیم که اطاعت مطلق چیست؟ زیرا قسمت قابل مناقشه تعریف دسپلین را نیز همین جزو آن تشکیل میدهد.

گرچه موضوع دسپلین بار بار در صفحات مجله اردو منعکس و تحلیل گردیده است اما باز هم چون از جمله موضوعات اساسی و مهم می باشد هر قدریکه درباره آن گفتگو و تتبع بعمل آورده شود بیجا نخواهد بود.

جهت پیشبرد امور، رعایت نمودن دسپلین در هر رشته عسکری یک امر لازمی و مجبوریست. دسپلین در لغت مشتاء لاتینی داشته که معنی اصلی آن تعلیم و تربیه است. درالسنه اروپائی در بدایت به مفهوم اصلی آن یعنی تعلیم و تربیه بکار برده شده است اما برای بار اول از طرف فریدریک بزرگ امپراطور پروسیا به معنی «جزا» استعمال گردید و بمرور زمان استعمال آن به این معنی جدید عمومیت یافت. در ادبیات زبانه‌های اروپائی بجای تعبیر اتخاذ تدابیر جزائی اصطلاح، اتخاذ تدابیر دسپلین، به آن درجه معمول و مروج بود که ذهنیت عامه، دسپلین اردو، را به معنی (اطاعتیکه جبراً با تطبیق جزاهای غیر معقول بدست آمده می باشد) قبول نموده بودند. البته اگر دسپلین به معنی مانند فوق و امثال آن از طرف جامعه تلقی گردد تا میسر نمودن دسپلین حقیقی به موانع و مشکلات بزرگی مواجه خواهد شد.

خوشبختانه کلمه دسپلین زمانیکه بعد از سپری گردیدن یک مدت در اروپا و استعمال آن به مفاهیم مختلف وارد ادبیات عسکری ما گردیده مفهوم جزائی آن از بین رفته و دیگر همان ذهنیت منفی را نداشت و خصوصاً که عسکری دولت ترکیه این کلمه را قبلاً شامل ادبیات خود کرده و حتی آنرا بصورت اصطلاح (ضبط و ربط) ترجمه نموده و بکار برده اند. این تعبیر بعد از گذشت یک مدت از طریق اثرات عسکری دولت ترکیه وارد ادبیات عسکری ما گردید چنانچه در اصولنامه خدمات داخله اردو در پهلوی کلمه دسپلین در بین قوس معنی آن بصورت (ضبط و ربط) ذکر گردیده است که اگر به این معنی غور و تعمق گردد هیچگونه مفهوم جزا از آن گرفته شده نمیتواند و به اینصورت از همان وهله اول در زبان ما کلمه های دسپلین و جزا مفاهیم بکلی جداگانه را افاده می نمایند. دسپلین به معنی جزا تا به آخر دوام نکرد بلکه به صورت یک تعبیر مهم تعریفهای مختلفی را به خود گرفت قبل

بعضی ها از افاده (اطاعت مطلق) یک اطاعت (کور کوران) را معنی می کنند و نظر به قناعت این گروه مسلک عسکری مانند یک ماشین بزرگ است که هر فرد آن نظر به خصوصیت و اهمیت وظیفه اش پارچه ازین ماشین را تمثیل نموده و امری را که از مقام بالاتر میگیرند مانند یک پارچه فلز اطاعت می نمایند. حالانکه چنین طرز تلقی درست نبوده حتی نفر منفرد باید در حصر خود نظر به وضعیت قرار بدهد و ازینجاست که نظر به ایجابات حربهای امروزی ادعای (اطاعت کور کوران) و یا (اطاعت غیر شعوری) موقع و موردی ندارد.

برخی هم اطاعت مطلق را یک (اطاعت بدون قید و بدون شرط) می پندارند.

حالانکه باید حتی به افراد نو وارد عسکری آموختانده شود که اطاعت عسکری یک اطاعت مقید و مشروط می باشد.

اطاعت در عسکری با (خدمت) مقید است و امر یک خارج خدمت داده شود مفهوم و ارزش واقعی خود را از دست داده از پرسیژ

آمر نیز میکاهد علاوه بر آن در اطاعت شرط نیز موجود است. و امر نباید مغایر و با قوانین لوایح موضوعه باشد. این مغایرت

و انحراف از قوانین نه تنها واجب الاطاعت بودن او را از بین میبرد بلکه به شئون امر نیز لطمه وارد می سازد.

بنابر آن اطاعت عسکری نه اطاعت کور کوران و نه هم اطاعت بدون قید و بدون شرط میباشد. پس در آن صورت

معنی (اطاعت مطلق) چیست؟

در ریاضیات تعبیرهای (قیمت مطلق) و (قیمت اضافی) و در فزیک (صفر مطلق) و (صفر اضافی) زیاد معمول است.

مثلاً اگر عدد مثبت پنج را با عدد منفی پنج مقایسه کنیم این دو عدد در قیمت مطلق شان با هم مساوی میباشند در

حالیکه از نگاه اضافی بودن قیمت ها یعنی مدار اعتبار قرار دادن علایم شان این دو عدد ارزش متفاوت داشته و استقامت

های معکوس را نظر به مبدأ صفر تعقیب می نمایند. همچنان در مثلثات قیمت زاویه ها را در کوارانت های چهار گانه

میتوان مثال آورد. صفر مطلق هم برای ما معلومست که حرارت منفی (۲۷۳۰۱۸) درجه سانتی گراد را میگویند.

اینها همه دلالت بر آن می نمایند که درجا نیکه اصطلاح (مطلق) استعمال گردیده در پهلوی آن تعبیر (اضافی) دیده میشود.

اگر ما اینخصوص را تحلیل نمائیم خواهیم دید که تعبیر مطلق در زبان ما معنی به (غیر اضافی) مستعمل است بنا بر آن

استدلال کرده گفته میتوانیم که در اصولنامه خدمات داخله آرد و اصطلاح (اطاعت مطلق) به معنی اصطلاح (غیر اضافی)

استعمال گردیده است.

اصولنامه مزبور با بکار بردن این اصطلاح خواهان اضافی (تابع) بودن به چیزهای آتی نمیشد:

۱- بزمان. ۲- بمکان. ۳- به اشخاص.

۱- اطاعت مادون نظر به زمان نباید تغییر کند. مادونیکه به ایقان نمودن امری مؤلف گردد می باید با جبین کشاده در هر لحظه از زیست چهار ساعت شبانه روز با عین درجه شوق و جدیت برای اجرا نمودن آن امر اقدام و عمل نماید نباید در اطاعتی که یک نفر مادون در روزهای خوشی قطعه از خود نشان میدهد در لحظات دشوار محاربه تزلزل و ترددی در آن رونما گردد. البته این افاده معنی آنرا نخواهد داشت که آمران شرایط زمان را در نظر نگرفته هر آنچه در ذهن شان خطور نماید بدون تعقل و امر شانرا اعطا نمایند بلکه لازمست قبل از دادن امر همه شرایطی را که مادون در آن بسر میبرد دقیقانه بررسی نموده و زمان موافق ترین را انتخاب نماید و آنگاه امر بدهد. اما تا جائیکه به مادون مربوطست امری را که اخذ می نماید باید به ایفای آن تحت هر گونه شرایط با جد و جهد کامل همت نموده و به آن اطاعت داشته باشد. بهر حال آمر روشی را تسامح (اضافی) زمان نمی سازد اما بر مادونست که اطاعت خود را هرگز منوط (اضافی) بزمان نسازد.

۲- در عسکری اطاعت تابع (اضافی) مکان نباید گردد.

اطاعت در یک سالون تشریفات پای تخت با اطاعت در قلل از برف پوشیده سپین غر نباید فرق داشته باشد. اگر شخصی

تازمانیکه شرایط محیط به له آمر باشد به او اطاعت داشته و به مجردیکه عوامل تغییر نماید سرکشی و بی اطاعتی نماید

با دسپلین نبوده به چنین شخصی عسکر گفته شده نمیتواند چنین اطاعت هرگز اطاعت عسکری نبوده بلکه اطاعت غلامی

است. اطاعت واقعی در داخل قشله، در صحرای سوزان بی آب و در مناطق یخبندان یک نوعست. ایمان داری

و پابندی به همچو اطاعت های شعور نیست که سپه سالاران نامدار و کشور کشایان شهیر دنیا را به فتوحات درخشانی

که زیب او راق تاریخ می باشد نایل گردانیده است.

۳- اطاعت نباید به اشخاص تابع (اضافی) ساخته شود.

طور مثال اگر یک تون در اثنائیکه قوماندانی یک تولی را اجرا میکرد قوماندان کندکش که رتبه جگر نی دارد تبدیل

گردد و بعوض او یکی از همصنفان او که آنهم تون میباشد بحیث قوماندان کندک تعیین گردد اطاعتش نباید در حصره

این قوماندان کندک جدید فرق نماید اگر او بمقابل این رفیق صنفش همان اطاعت سابق و واقعی را نشان ندهد

اطاعتش یک اطاعت اضافی بمقابل اشخاص می باشد. و یا اگر این اطاعت تابع رسوخ قومی و اعتبار خاندانی و یا قدرت

مالی و نفوذ مذهبی و غیره اشخاص و یا مربوطین آنها گردانیده شود عبارت از اطاعت اضافی به اشخاص می باشد

همچنان اگر مادونی بمقابل آمریکه دارای زیبایی اندام و توانائی جسمی و یا فاخر و مرغوب بودن لباس باشد اطاعت

سخنی خبری

علم تواضع را ولی او ناپوهی د کبر او غرور
منشأده . (بوعلی سینا)

که زړور او باهمت یی تل حقیقت و وایه
اوپه دی ډول شیطان ته خجالت ورکړه .
(شکسپیر)

د کار کولو د فایده و څخه یوه داده چه ورځی
په انسان لڼه پیری عمر یی اوږد پیری . (دیدرو)

خبری کول یو ډول اړتیا ده خو غور نیول
یو ډول هنردی . (گویته)

دیوه بخوان واقعی او حقیقی سعادت په
فضیلت تکیه لری . (مولود)

هیڅوک د ملت په دوستی کی مړ نشو بلکه
برعکس ژوندی او همیشه پاتی دی . (. . .)

ملت بی له اخلاقو ، اخلاق پرته د عقیدې او
عقیده په غیر دپوهی امکان نلری .
(افغانی سید جمال الدین)

بریا لیتوب په هغه چا پوری اړتیا لری چه
د نورو څخه زیات استقامت ولری . (ناپلیون)

استعداد او ذکاوت هم لکه د نورو انسانی
غریزو په شان روزنی او پالنی ته ضرورت لری .
(امرسون)

کوچنیان هم لکه دلویانو غوندی د کر کتر
اوشخصیت خاوندان دی . (هوگو)

قشله ها ا کمال گردو بنا بر انست که در محیط و جمعیت هائیکه
این خصوص از آوان کودکی در نظر گرفته نشده باشد
تأسیس نمودن دسپلین خالی از اشکالات نمی باشد .

باید دسپلین در عسکری بحال اعتیاد آورده شود . برای
اینکه یک حرکت در انسا نهوا حیوانات بحال یک خوی (اعتیاد)
تشکل نماید علمای علم النفس در زمینه تجارب مختلف
ومفیدی اجرا نموده اند و در نتیجه آن جهت تشکل یک
خوی تطبیق این پنج اقدام آتی را لازم دانسته اند :

تحریک ، ایقاظ ، ممارسه ، تصحیح ومکافات .
البته هر کدام ازین اقدامات قابل بحث وغور می باشد
اما فعلاً" باتذکر اسم شان اکتفا گردید .

کامل داشته ولی بمقابل آمد دیگر یکه ترکیب متناسب چهره
ومتبولی ظاهری نداشته باشد اطاعتش فرق نماید این چنین
اطاعت را نیز اطاعت اضافی باید گفت . و ازینجاست که
اطاعت را که به اشخاص تابع (اضافی) گردانیده شود
اطاعت عسکری گفته نتوانسته بهترست اطاعت غلامی
وبردگی نام نهاده شوده .

بنابرا ن اصطلاح اطاعت مطلق که در اصولنامه خدمات
داخله اردو بکار رفته عبارت از یک اطاعت (غیر اضافی
به زمان ، به مکان و به اشخاص) را رسم تحلیف عسکری که در
خدمات داخله اردو درج می باشد چقدر عالی افاده نموده
است ؛ دربر ، در بحر و در هوا ، در هر زمان و در هر مکان ...
این سوگند که با کلمات فوق شروع میگردد هیچگونه
شک و تردید را برای اطاعت راه نداده و آنرا از اضافی
بودن تجرید و میرامی سازد .

تأسیس نمودن دسپلین عسکری یکی از مهم ترین عناصر
اداره بشمار میرود . برای تأسیس نمودن دسپلین لازمست
تا قوماندان بصفت یک بزرگ و راهنمای راستین خانواده
معیتی اش تدابیر معقول و دوامداری را تعقیب بدارد . در
همین حالیکه بزرگوارانه مشفق و مهربانست باز هم جهت
جلوگیری از بی دسپلینی ، حرکات نادرست مادونان خود را به
دیده اغماض نه نگریسته و در صورت لزوم به اتخاذ تدابیر
جزائی مقتضی هم متوصل میگردد . اطاعتیکه مستند به خوف
و ترس باشد حائز هیچ قیمتی نمی باشد چونکه در لحظات
بحرانی انگیزه گستاخی و سرکشی خصوصاً در اشخاص
ضعیف النفس بروز نموده سبب و اکنش های خطیری میگردد .
اطاعت به اساس نظمین و اقناع نمودن آرزو های
مادون هم تأمین شده نمیتواند .

آیا کدام قوماندان خواهد بود که در میدان محاربه
با داشتن یک عالم مشکلات و گرفتاریها همه خواهشات عضوی ،
اجتماعی و روحی مادونان خود را بر آورده ساخته بتواند ؟
چون اینخصوص از امکان بعیدست پس بهترست اطاعت
بر پایه متین ایجابات وظیفه و آرزو های ملی استوار گردد .
اتکا به تخویف و کوشش برای اقناع خواهشات مادون
جهت حفظ و تأمین دسپلین غیر کافی و بلکه بیهوده شمرده
می شود . درک و تصدیق قلبی وظیفه شناسی و تأیید قلبی
آمال ملی از جمله عوامل عمده تأمین دسپلین می باشد .
جاگزین ساختن اهداف ملی و حس وظیفه شناسی در روح
و ضمیر اشخاص باید از آغوش مادر که اولین پرورشگاه
انسانست شروع گردیده و در چوکی های مکتب و صفوف

همسفر بهار

چشمک زد ، جوان آهی کشید و براه خود ادامه داد ، ساعتی بعد حس کرده توفان کمتر شده و دانه درشت بارش به دانه ریزه تر تبدیل میشوند ، اما زیر پایش ، زیر سم های اسب نا آرام ، همچنان آب جاری بود ، آبی که از پهنای دشت پروانه ، دررگ های زمین ، بصورت جویچه های مستی-کنان به آنسو می دوید .

نزدیکی های صبح به (رودخانه کمر کلاغ) رسید ، با اینکه وضع شبانه او را کاملاً خسته و مانده ساخته بود دل بدریا زد و با اسب شجاع از رودخانه گذشت ، آب های گل آلود سیلاب تمام لباسش را آلوده ساخته بود اما او با تلاش فراوان توانست از رودخانه بگذرد ، همینکه به اینطرف رودخانه رسید . اولین دسته اشعه زرین آفتاب از پهنای مشرق سر کشید و چهره دژم و خسته او را نوازش کرد ، ولی جوان وضعی داشت که نتوانست بوسه های نواز شکرانه اشعه خورشید را حس نماید ، چون تا در خود آرامشی حس کرد از شدت خستگی دراز کشید و در حالیکه تسمه لجام اسب بدست وی گره خورده بود بخواب رفت .

هوای مطبوع و ملایم ، پس از بارندگی شب گرمای لذت بخش را نثار مقدم بهار کرده بود ، چون روزهای او آخر حوت بود و طبیعت برای حلول نوروز باشکوه هر چه تمام تر آمادگی می گرفت ، سبزه های نورسته سراسر دامنه دهانه (کمر کلاغ) را با طلیسان زمردین آراسته بود ، آفتاب بسوی غرب آرام آرام در افق لاجوردین راه همیشگی را می پیمود ، در همین حال اسب که ذلگی و ماندگی شبانه از تنش رخت بسته بود شیهه کشید ، از صدای اسب جوان بیدار شد و دیدگانش را گشود ، لحظه به همان حال ماند ، بعد دفتاً بخاطرش رسید که هر چه زودتر باید حرکت کند ، او حال دیگر وضع خود را بخوبی میدانست ، مدتی ب فکر فرورفت ، بخاطر آورد ، که هشت سال پیش ، از همین دهانه کوه کمر کلاغ با چبر و اکراه به سوی شمال برده شد تا مدت تبعید خود را در زندان (مرورود) بگذراند ، او درست هشت سال پیش ، در گرما گرم یک نبرد وحشت انگیز ، به اسارت استعمارگران در آمده و از وطن عزیزش دور ساخته شده بود ، هشت سال پیش او یک

اگر تاریخ روایات ملی را ورق بزنیم ، در همه این صحایف به حوادث و واقعاتی بر میخوریم که دران از روحیه سلحشوری ، جوانمردی و خدمات مردم و وطن مثالهای زیادی داده شده است . در طی این ماجراها مردانی بوجود آمده اند که با کارنامه ها و قهرمانی هایشان جامعه را از اضمحلال و تباهی نجات بخشیده است . به همین مناسبت آنان در دل تاریخ در طی زمان ، همیشه زنده و جاوید مانده اند . خراسان بزرگ سلف افتخار آفرین افغانستان نوین چنین فرزندان برومندی را در طی قرون پرورانیده و به جامعه تقدیم نموده است که در لحظات بسیار دشواری که بمردم از دست فشار و استثمار دیگران بجان آمده بودند دلیرانه قیام کرده اند و ملتی را از چنین اضطراب ها و ناراحتی نجات بخشیده اند . همسفر بهار نیز داستانی از تلاش های افتخار آفرین مردیست که با پیکارهایش و فداکاریهایش نه تنها علیه استبداد و استثمار - گران به قله افتخار و پیروزی رسید بلکه با بستن سدی بروی امواج خروشان سیلاب ، خود را برای همیشه محبوب دلها و خاطرهای جاویدان گردانید .

* * *

باران سیل آسا در میان فریاد درد آلود باد و توفان ، در سیاهی و حشتناک شب ، جوان را که میکوشید لجام اسب رمیده را به سختی نگه دارد ، سخت نگران ساخته بود ، انکار آسمان دهان گشوده و ناودانی را بجان زمین سرازیر ساخته بود ، از سروروی جوان آب میریخت ، اسب بیچاره در میان گل ولای به دشواری قدم بر میداشت ، رعد میگرد ، برق چنان سینه افق را میشگافت و روش میکرد که گوئی شمشیرهای از آتش در آسمان میدرخشید ، به نظر میآمد که اشباح آسمان بایکدیگر به نبرد برخاسته اند و با شمشیرهای آتشین بجان یکدیگر می تازند ، در دل «دشت پروانه» جوان قدم به قدم و گام به گام اسب متوحش را جلو میبرد و خدا خدا میکرد هر چه زودتر از این توفان باد و باران رهایی یابد ، مدتی به همین حال در مجادله و کشمکش گذشت ، تا اینکه احساس کرد در افق ، در دل تاریکی ، از میان ابرهای متراکم سوراخی پدید آمد و ستاره بسوی او

جوان بیست و پنج ساله بود ، او در سر زمین خود درهری ، پهلوان بزرگی به شمار میرفت ، در کشتی گیری ، دراسب سواری و تیر اندازی سرآمد اقران بود ، همه مردم شهر و دیارش او را می شناختند و با احترام نام او را می بردند ، اما در یغ ، حالا کسی کمتر این نام را بیاد می آورد ، وقتی نام «قارن» یاد میشد همه با احترام به او مینگریستند و شجاعت و دلوریش را تحسین میکردند ، تا آنکه یکروز ...

بلای ، یکروز که از بازار سر پوشیده شهر میگذشت ، در کمرکش با زار دید چند نفر شحنة دشمن دو جوان بیگناه را از راه گرفتند و با سر نیزه پخاک افگندند ، او میدانست اینان فرستادگان استعمارگران اند که با قوت تبعیض پسندی ، برخلاف تعالیم عالی دین یکتا پرستی ، همه مردم اصلی خراسان را غلامان خود تصور میکنند و با جبر و ستم و بار کمرشکن خراج ، هستی آنانرا به غارت می برند . ولی خود به عیش و لهو و لعب مال غارت شده را بعنوان مال غنیمت پهای خمها و قحبه ها میریزند . قارن ، جوان خون گرم و احساساتی این وضع را دید و بسوی شحنة ها دوید ، فریاد رعب آور قارن شحنة ها را متوجه ساخت ، آنان که هرگز تصور نمیکردند کسی مانع اعمال ستمگرانه شان گردد با ریشخند جواب او را دادند :

- ای جوان ، مگر سرت به تنت سنگینی میکند که با از گلیمت دراز کردی ؟

اما قارن خشمگین به آنان فرصت نداد و با شمشیر یکی از آنان را زخمی زد ، شحنة ها با برافروختگی بجانش حمله کردند ولی خیلی زود همه آنان به هلاکت رسیدند و از تنگ زندگی رستند .

این واقعه دلیرانه باعث شهرت قارن شد ، جاسوسان دشمن با تمام فعالیت های شان نتوانستند کشنده شحنة ها را بشناسند و موضوع همچنان مکتوم ماند . در همین زمان حادثه دیگری رویداد که زندگی قارن را دگرگون ساخت . او در سرای تیر اندازان و اسب سواران بعنوان استاد و معلم به یک تعداد جوانان همشهری اش درس سوار کاری و تیر اندازی میداد ، یکی از جوانان که هفده هیجده ساله معلوم میشد بیش از دیگران مورد محبت او قرار گرفت ، این پسر جوان که همه او را عبدالله صدا میکردند فرزند یکی از بزرگزادگان هری بود و ظاهراً به معلمش قارن خیلی دل بستگی داشت ، با اینکه جثه اش کوچک و ریزاندام بود اما در تیر اندازی و سوار کاری خیلی پیشرفت نشان میداد بطوریکه قارن او را بر همه شاگردانش ترجیح میداد ...

چهره قارن با بیاد آوردن این خاطره سخت در هم رفت ، آهی کشید و میخواست بر خیزد اما یاد این ماجرا او را بخود کشانید ، خوب بخاطر داشت در یکروز بهار ، میله نوروز ،

او و عبدالله سوار بر اسب های شان به سوی «خیابان» (۱) رفتند ، روز نوروز در آن زمان ها در هری با اجتماع شکوهمند و بیمانندی در شمال شهر در دامنه کوه خیابان تجلیل مینمودند . هزاران پیر و جوان و کودک ، با سیماهای متمسک و خوشحال ، با آنکه فشار استعمارگران بر جان و مالشان ، آنانرا در ناراحتی همیگی نگه میداشت باز هم بخاطر مقدم بهار فصل کشت و زراعت ، نوروز را به گرمی استقبال میکردند و همانند پدران و اسلاف خود که از هزاران سال چنین مراسمی را در آغاز بهار بر پا میداشتند به سوی خیابان میشتافتند و روز اول بهار را ، در هوای لطیف خیابان ، به شادمانی و پایکوبی ، به میله و تفریح میپرداختند ، مهمترین تفریح آنان کشتی گیری ، تیر اندازی و اسب دوانی بود ، آنروز قارن و عبدالله بالباس آراسته به خیابان رفتند تا شادی خود را باشادی دیگران در آمیزند ، در دامنه کوه اجتماع زیادی برپا شده بود علت این اجتماع این بود که پهلوانی از نیشاپور به هری آمده بود و داد مردانگی و سلحشوری میداد . پهلوانان هروی در مبارزه با این دلیر مسافر سخت تلاش میکردند ، قارن و عبدالله وقتی بدانجا رسیدند که پهلوان نیشاپوری چندین جوان نیرومند را خوابانیده بود و هل من مبارز میطلبید ، فریاد های تحسین و تشویق تماشاچیان پهلوان نیشاپوری را مغرور و سر بلند ساخته بود ، در همین اثنا یکی از جوانان نظرش به قارن افتاد ، فریاد برآورد ، پهلوان دلیر ما قارن اینجاست ، تنها اوست که میتواند این پهلوان را بخواباند ، عبدالله بازوی قارن را گرفت و گفت :

- برو قارن ، همه ترا میخواهند ، تو باید امروز ثابت کنی که واقعاً مرد شجاعی هستی .

قارن که فقط برای تفریح آمده بود ، میخواست از مبارزه شانه خالی کند ولی وقتی دید دیگر کسی حاضر نیست با آن مرد نیشاپوری کشتی بگیرد بناچار بخاطر عبدالله شاگرد محبوبش بمیدان درآمد ، صدای تشویق از جمعیت به هوا

(۱) استاد فکری سلجوقی به نقل از روضات الجنات در اثر خود بنام (خیابان) درباره این منطقه چنین مینویسد : در شمال شهر هری بردامن کوه مختار ، صحرائیست که آنرا خیابان میگویند ، در ماخذ قدیم خیابان را ، خدا بان و خیا دو ان میگفتند ، روضات الجنات درین باره میگوید : از مواضع میمون که ببارکی آن زمینی در ربع مسکون نشان نمیدهند خیابان هر آنست که به لطافت هوا و عجایب حظایر و غرایب بنامتاز است .. و آن جائیست که از قدیم الایام چه در وقت جاهلیت و چه در روزگار اسلام همیشه میمون و مبارک بوده و در همه زمان و ادیان معابد و عیدگاه و مقابر و نزهتگاه خواص و عوام بوده است .

خیابان ، از نشرات انجمن جامی ، کابل : مطبعه دولتی ،

عقرب ۱۳۴۳

برخواست. پهلوان نیشاپوری با غرور و نخوت پیش آمده و با صدای بلند گفت:

— بیا هراوه، بیا (۲)، پیش از آنکه بخوابی نامت را بگو!
قارن با قدمهای استوار پیش رفت و گفت:

— این آرزو بدلت خواهد سوخت جوان، خواهی دید که اول که میخوابد؟

و بعد هر دو مرد دست در کمر هم انداختند، زور آزمایی و تلاش آغاز یافت، مرد نیشاپوری زود دانست که حریف او در زور آوری بی نظیر است، نبرد و مبارزه ساعتی دوام یافت، فریاد آفرین و ساده باش در تمام فضای میدان طنین انداخته بود. در میان اوج هیجان و فریاد مردمان، قارن نعره الله اکبر برکشید و ناگهان پهلوان نیشاپوری را که اینک خسته و مانده شده بود بلند کرد و به شدت به زمین کوفت و پیش از آنکه آن مرد کاری کرده بتواند پشت او را بخاک مالید، مردم بسوی قارن دویدند و او را بالای دستهای شان بلند کردند. عبدالله از شوق سرازیر و پانمی ساخت. خبر این موفقیت بزودی هرجا بخش شد، بخصوص پدر عبدالله، موضوع را با فرمانروای شهر در میان گذاشت قارن از طرف فرمانروا تقدیر شد و خواستند که او را بخدمت در آورند ولی قارن که از نمایندگان دشمن نفرت داشت حاضر نشد نوکر استعمار گران شود، روز چارشنبه اول سال (۳) قارن و عبدالله سوار بر اسب بسوی خیابان شتافتند، در همین حال که هر دو بسوی غرب (میفروش) اسب میتاختند، ناگهان اسب عبدالله رم کرد تا قارن متوجه شد دید که اسب سرکش عبدالله را با خود برده است، به عجله مهمیز بر اسب زد تا قبل از آنکه شاگردش بیفتد اسب او را آرام سازد، اما اسب عبدالله را مسافتی دور برده بود، نزدیک میفروش کنار دامنه یک تپه اسب رسیده پایش به سوراخی بند شد و با سوار

(۲) هراوه، لقب جوانان هرات بود، این لقب که از قرنهای باین طرف در بین توده های مردم رواج داشت اکنون هم در بین روستائیان هرات مرسوم است.

(۳) روز چارشنبه اول سال بنام روز (چارشنبه سوری) از عهد آریانای کبیر تا امروز در هرات تجلیل میگردد.

روز چارشنبه سوری اکنون در میدان ابوالولید در شمال غرب شهر هرات برپا میشود اما در قدیم در خیابان برگزار میشد، این جشن باستانی مراسم خاصی عنعنوی بخود داشت، یکی از این مراسم بود که در بین کوزه های سفالین سکه های پول می انداختند و بعد نیت کرده کوزه هارا می شکستند، اصل ماجرا مربوط به عهد آریانیهاست، در این زمان روز جشن مهرگان که فصل انگور چینی بود انگور را در کوزه ها می انداختند، بعد از فصل زمستان که کوزه ها تهی میشد و فصل استراحت و کاهلی میگذشت در هفته اول سال روز چارشنبه سوری کوزه هارا می شکستند و مفهومش این بود که موقع خورد و نوش و استراحت گذشته و زمان تلاش و کار شروع شده است.

یکجا غلتید، عبدالله از فرط وحشت بیهوش به زمین افتاد، قارن و ارباب دوید، همینکه رفیقش را بیهوش دیدش تا بزده که او را کشود تا بند لباسهایش را بکشاید با تعجب دید در چنان موسوم ملاهم، عبدالله لباسهای ضخیم و کلفت پوشیده است، پیراهن ها را یکی بعد از دیگری کشود، و قتی که میخواست آخرین چاک پیراهن زیرین را بکشاید ناگهان دستش به چیزی خورد که بی اختیار فریاد او را بلند ساخت. قارن حیرت زده به این چیز نگاه کرد و چشمانش از فرط تعجب گرد شد، (و آنوقت بود که او فهمید عبدالله یک دختر است. به آرامی دوباره بندهای پیراهن رفیقش را بست، برخاست و از کنار جوی کاریز کمی آب آورد و بروی عبدالله زد، لحظه بعد عبدالله به هوش آمد، مضطربانه برخاست و با صدای نازکش که دیگر برای قارن مفهوم و طنین دیگری داشت از وضع خود پرسید، قارن به آرامی جواب داد، چیزی نشده فقط بیهوش شده بود، از نگاه های غیر عادی قارن عبدالله دانست که رازش برملا شده، به آهستگی همه چیز را به استادش تعریف نمود:

من نامم (اسما) است، چون تنها فرزند پدرم استم و خانواده ام همیشه در آرزوی پسر بودند مرا مثل یک پسر لباس پوشانیدند و تربیت کردند، چون از خوردی خوی و عادت پسرانه داشته ام لهذا پوشیدن لباس مردانه برایم دشوار نیست، مثل مردها به تیر اندازی و اسب سواری پرداختم و بطوریکه می بینی دست کمی از مردان ندارم و با وجود چشمه کوچک دخترانه، راز خود را حفظ کرده ام، و شاید اگر این حادثه پیش نمی آمد تو هرگز به راز من آشنایی نمی یافتی حالا هم شیوه مردانگی اینست که راز مرا نگاه داری مرا بچشم عبدالله بنگری.

قارن به او قول داد، اما با گذشت روزها، احساسات و عواطف او تحت تاثیر زیباییهای بهار رنگ دیگر گرفت و هر وقت دست اسما را در دست خود میگرفت، بی اختیار میلزید کنون دیگر میدانست آن دل بستگی و شیفگی او، فقط بعنوان یک استاد نسبت به شاگردش نبوده، بلکه احساسی بوده که از چشمه جوشان آرزوها و امیال جوانی اش سرچشمه میگرفته است. ما هم از پی هم گذشتند، شهرت قارن روز بروز در بین مردم اوج میگرفت، از سوی دیگر احساسات ملی در اثر جبر و فشار نمایندگان استبدادی لحظه به لحظه بر انگیزخته تر میشد. در همین آوان بود که قارن به اجازه اسماء او را از پدرش خواستگاری کرد، پدر دختر که قارن را به دیده یک قهرمان مینگریست دخترش را به او داد، از جانب دیگر داروغه شهر در خفا چشم طمع به اسماء داشت و آرزو داشت این دختر شجاع و دلیر را به همسری برگزیند ولی وقتی شنید او نامزد قارن شده سخت مایوس شد و تصمیم گرفت قارن را بیازارد، در چنین موقعی بالاخره معلوم شد کشته شده های بازار، او بوده است. فرمانروا یکشب عده از شجنه ها را بخانه قارن در کوی خدایگان در

شمال شهر فرستاد، آنشب عده از عیاران و جوانمردان در خانه قارن گرد آمده بودند و در باره قیام برضد نمایندگان استعماری با هم حرف میزدند، وقتی شحنة ها بباخانه اورسیدند قارن و دوستانش با هوشیاری بر دشمن حمله بردند و بی محابا، همه را سر بریدند این خبر فرمانروا را بخشم آورد، از جانبی، اسماء که فهمید وضع بر قارن تنگ شده لباس رزم پوشیده و بدسته عیاران پیوست. محل اجتماع عیاران دهی بود بنام «ساق سلمان» (این ده هنوز به همان نام موجود است)، جارچیان در بازار جار زدند و قارن را متمد و طغیان گر خواندند، مردم که این وضع را دیدند بشوریدند و دسته دسته به قارن پیوستند، در چنین لحظاتی فرمانروا با قوای اشغالگر به ساق سلمان حمله برد. جنگ سختی بین طرفین در گرفت، عده زیادی از طرفین کشته شدند، اما چون تعداد قوای دشمن زیاد بود، با آنکه قارن و یارانش سخت پایمردی کردند ولی سرانجام در چنین نبرد ناساوی قارن به اسارت درآمد و بندهای گران بردست و پایش افکندند و او را در حالیکه از خشم میجوئید به مرو بردند تا در زندان (مرو رود) به پوند.

وقتی اندیشه قارن بدینجا رسید بی اختیار برخواست و بر اسبش جست، آفتاب در چشمه غروب به آرامی فرو میرفت و او در آن غروب دل انگیز شام هرات (۴) بالای دهانه کمر کلاغ (۵) بالاشد. تا چشمش به خیابان افتاد بی اختیار قطرات اشک بر دیدگانش جاری شد، او حالا هیچ چیز از اسماء نامزد محبوبش نمیدانست، تنها یادگار او دو بازو بند طلا بود که مادرش بدو بخشیده بود و او یک لنگه بازو بند را به همسرش هدیه داده بود به همان سرعتی که اسب را پیش میراند با تأثیر به لنگه بازو بند خود نگرست هشت سال اسارت از یک جوان پی تجربه، یک مرد پخته سال ساخته بود اگر اسماء زنده می بود حالا بیست و شش سال عمر میداشت و در کمال و جاهت و زیبایی می بود در همین حال نگاهش به آسمان افتاد، درین غروب دل انگیز، دسته از مرغابیها و لک لکها از بالای سرش فریاد زنان گذشتند

(۴) شام هرات یکی از رویا انگیزترین و پرخاطره ترین لحظات غروب در پهنای مغرب است. این فرد تاریخی که قرنها پیش سروده شده، این حقیقت را بخاطر میاورد: علی الصباح نیشابور و خفتن بغداد

نماز دیگر مرو و نماز شام هرات (۵) دهنه کمر کلاغ در تاریخیها بنام دهنه و برادران مشهور است ظاهر این نام در عصر تیموریان گذاشته شده ولی کلمه کمر کلاغ از قرنهای پیش برگردنه کوه الله اکبر و کوه مختار مروج بود و آن راهی بود که بطرف مروالرود میرفت و در شمال خیابان موقعیت دارد هنوز هم آنرا دهنه کمر کلاغ میگویند و شام هرات تورغندی از همین گردنه میگردد.

قارن بیاد آورد که بهار بزودی فرامیرسد و این پرندگان آزاده به پیشواز نوروز میشتابند تا با بهار زیبا همسفر شوند وقتی هوا تاریک شد موکب قارن نزدیک چشمه قرنفل (۶) رسید. از اسب پیاده شد و بسوی چشمه رفت تا هم گرد و غبار راه را از چهره بزداید و هم برای ادای فریضه شام. وضو نماید. جلو اسب را به سنگی بست و خود به چشمه پائین شد، همینکه دستش را به آب گرم چشمه زد، ماهیهای کوچک خاکری رنگ دستجمعی خودشان بدستهای او مالیدند بی اختیار بیاد اسماء افتاد. آخر، روزها او و نامزدش در خلوت روزها به اینجا میآمدند و کنار چشمه می نشستند و با هم رازدل میگفتند. این چشمه یاد آور لحظات شیرین زندگی او بود لحظاتی که یک جوان همیشه آنرا بخاطر خواهد داشت و مثل یک چیز گرانبها درون صندوق سینه خود حفظ مینمود. وقتی نماز شام را ادا کرد بخاطرش رسید که شب راهمانجا در کنار چشمه سپری نماید تا فردا به شهر به خانه اش برود.

* * *

بامدادان، هنگامیکه آفتاب جهانتاب سر از سراچشمه مشرق برکشید، قارن برخاست و بعد از ادای نماز صبح بسوی قریه (سپچه) رفت تا در انجام صبحانه بخورد و از اسبش تیمارداری کند. چون دروازه های شهر تا وقتی آفتاب خوب نمی برآمد باز نمیشد، نزدیکیهای چاشت بسوی شهر روان شد، وضع شهر نسبت به هشت سال گذشته خیلی تغییر کرده بود، چهره های مردمان شهر برای او آشنا نبودند و باحیرت هر جا سراغ آشنای می گرفت کمتر می یافت وقتی بخانه اش رسید دید خانه به تصرف کسی دیگر است از هر جا سراغ خانواده خود را گرفت، چیزی دستگیرش نشد. عصبانی و ناراحت به جستجوی (اسماء) برآمد ولی متأسفانه خانه او نیز در تصرف دیگری بود و او هر چه تلاش کرد نتوانست و پای خانواده همسرش را بیابد، ازین وضع سخت ناراحت شد، شب را در کاروانسرای شهر گذشتاند مغموم و اندوهگین از کاروانسرادار علت را پرسید، کاروانسرادار برای او قصه کرد که هشت سال پیش وقتی

(۶) چشمه قرنفل چشمه آب معدنی است که در دامنه کوه الله اکبر در شمال خیابان در نشیب دوسه متری زیر زمین در جریان است این چشمه یاد آور حوادث تاریخی و فولکلوری زیادی است آب چشمه همیشه گرم و کمی طعم تلخ دارد، مردم به مقصد علاج رنجهای جلدی به آنجا میشتابند، این چشمه از زمانه های قدیم وجود داشته و در هنوز هم بعد از سیزده قرن همچنان براه خود میرود و در جنوب غرب خیابان به زمین بالا میشود و بمصرف آبیاری میرسد.

قیام عیاران ساق سلمان درهم شکست فرما نروای شهر به امر خلیفه اموی، بادست کشاده مال و دارائی مردم هری را به تاراج برد، خلق زیادی را کشت و عده زیادی هم از ترس و فشار دشمن به سوی نیشاپور و فیروز کوه و او به فرار کردند، عده هم به سجستان و نیمروز کوچیدند و در عوض از مرو و مروالرو و طوس خلقی به اینجا آورده شدند و دارائی اهالی شهر به اینان فروخته شده است.

قارن تاروز نوروز همچنان در بلا تکلیفی گذشتاند روز نوروز به امید یافتن دوستی، به خیابان رفت، مردم با آنکه هنوز در تحت شکنجه و استبداد دشمن قرار داشتند بر طبق رسم تغییر ناپذیر ملی شان، جشن نوروز را همچنان با گرمجویی بر پا می داشتند قارن تمام روز را اینسو و آنسو در جستجوی دوستی تلاش میکرد سرانجام در یک میدان تیر اندازی جمعی را دید که با حرارت تیر می اندازند قارن پیش رفت و نزد سرپرست تیر اندازی رفت، کمانی خواست تا تیری بیاندازد کماندار بنا بر سیل عادت کمانی بدو داد قارن به سهولت کمان را خم کرد و به آنمرد پس داد و گفت:

من کمانی می خواهم که مردان و پهلوانان آنرا در دست میگیرند.

کماندار در حالیکه کمی تعجب زده شده بود گفت:

— ای مرد، تو کیستی که چنین کمانی از من میطلبی؟

قارن سری شورداد و گفت:

برادر به نام چه کار داری تو کمانی بدو تا تیری بیاندازم. عده از جوانان تیر انداز متوجه گفتگوی آنان شدند در همین حال مرد خنده کنان گفت:

اگر واقعاً پهلوان استی، من کمان چاچی دارم که سالهاست کسی آنرا نکشیده است خدا کند زورت به آن برسد.

قارن در میان حلقه مردم کمان چاچی را گرفت، کمی آنرا کش کرد، دید واقعاً کمان اصیل و قوی است، تیری برداشت و به میدان درآمد، عده زیادی در میدان به او خیره شدند از کماندار خواهش کرد تا هدف را در آخرین گوشه میدان ببرد، بعد قدر است کرد پایپایش را از هم جدا ساخت نام خدا را بزیان راند و کمان را به سختی کشید، بطوریکه تا بنا گوشش خم شد، بعد تیر را رها کرد تیر پرش کنان به پرواز در آمد و در میان بهت و حیرت تماشاچیان مستقیماً بسوی هدف رفت و درست در مرکز هدف نشست فریاد احسنت از تماشاچیان برخاست، مردم که صدای احسنت را شنیدند دسته دسته به میدان تیر اندازی دویدند، قارن دو سه تیر دیگر انداخت، همه درست در مرکز هدف قرار گرفت، بعد با صدای بانگ بر کمان دار صدا کرد:

-- کمان بدی نبود، حالا بگو یک (تیر زره) با پیکان (چارپر) برای من بیاورند تا هنرم را بتو نشان بدهم.

پیکان دار با حیرت رفت و تیر زره را با پیکان چارپر آورد، در حالیکه آنرا بدست قارن میداد گفت:

— تو واقعاً تیر انداز ماهر استی من سالهاست که تیر اندازی مثل ترا در هری ندیده ام.

قارن خنده کرد و گفت:

— حالا خواهید دید. کمی صبر کن.

بعد خواهش کرد تا چند بیل آهنین را به فاصله دور از همدیگر بر زمین به نشاندند همینکه این کار انجام گرفت در میان بهت و سکوت تماشاگران پیکان چارپر را به (زه) قوی پیکانید سپس انگشتوانه را روی تیر زره قرار داد کمان را کش کرد و ناگهان بسوی بیل های آهنین رها کرد تیر جستی زد و بر بیل اول خورد نفس جمعیت بند آمد پیکان چارپر به سرعت بیل آهنی را شکافت و به طرف بیل دومی که چندگز آن طرف واقع بود شتافت بیل دوم نیز سوراخ شد، پیکان به شدت به بیل سوم خورد و آنرا نیز سوراخ کرد. جمعیت بی اختیار فریاد بر آورد:

آفرین جوان، آفرین...

مرد کماندار تحسین کنان دوید و قارن را به آغوش کشید، آهسته گفت:

ای مرد شجاع ترا بخدا بگو کیستی؟ کاری که تو کردی بالاتر از قهرمانی است، این کار را فقط سالها پیش یکنفر بنام قارن میتوانست انجام دهد.

قارن همینکه نام خود را شنید گفت:

— گفتی قارن؟ آیا تو این مرد را میشناسختی.

کماندار سری با تأثر شور داد و گفت:

بلی، من نام این دلاور را بارها شنیده ام، او به کمک عیاران هشت سال پیش بر ضد دستگاه بیدادگر استعمارگران قیام نمود، مردم از دل و جان به او پیوستند، اما در برابر سپاه زیاد دشمن شکست خورد و به اسارت درآمد، دیگر از و خبری نداریم.

قارن دستی به ریش انبوه خود کشید و گفت:

برادر من، چنان حرف میزنی انگار قارن را دوست داشتی؟ کماندار آهی کشید و گفت:

— که بود که قارن را دوست نداشت؟ همه مردم هری نام او را بخاطر داشتند و هنوز هم بخاطر دارند ولی از ترس داروغه شهر نام او را یاد کرده نمیتوانند، چون این داروغه، ظالم بنا به امر فرماندار دشمن تمام خاندان قارن را بزدان انداخت و کشت و هنوز هم اگر کس را از طرفداران او بیاید باز هم بزدانش خواهد افگند.

قارن پرسید:

— من از کسانی ام که نام قارن را شنیده ام، به اینجا آمده ام تا بایکی از دوستان صمیمی او ملاقات کنم اما هر چه میجویم کمتر می یابم، ترا بخدا اگر چنین مردی میشناسی مرا راهنمایی کن تا با او سخن بزنم.

خصوصیت های

تلفات صحی

قواء و طبقه بندی

آن نظر به نوعیت اسلحه مختلف

نویسنده: دکتور عبدالصمد دانش

دیده گان که ترومای غیر محاربوی دارند شامل می باشد . تلفات صحی را نظر به ترانسپورتیشن و یا حمل نقل نیز به کسانی که خود شان راه میروند و خود شان رفته نمیتوانند نشسته میتوانند و نشسته نمیتوانند تقسیم کرده اند .

گاهی تلفات صحی قوآ را به زخمیان شدید ، زخمیان متوسط و زخمیان خفیف نیز جدا میکنند که این تقسیم برای تعیین وقت تداوی و جانی که مریضان و زخمیان باید منتقل شوند . فوق العاده لازمی است یک تعداد زخمی های نیز میباشد که بصورت مطلق قابلیت نقل دادن را ندارند و توسط هیچ واسطه ترانسپورتی نیز نقل داده شده نمیتوانند یک گروه دیگری زخمیان نیز است که صرف توسط طیاره نقل داده شده میتوانند تلفات صحی قوآ نیز مربوط به نوع اسلحه است که از طرف دشمن استعمال میگردد امروز در اردوهای عصری سلاح سرد ، ناریه ، کیمیاوی ، هستوی و باکتریولوژیست وجود دارد و هر کدام از این نوع اسلحه دارای تاثیر مخصوص بالای وجود انسان میباشد ازینجاست که آسیب در حرب امروز فوق العاده مختلف و مغلق میباشد سلاح سرد امروز آنقدر استعمال ندارد از شروع قرن ۱۹ به اینسو زیاد تر تلفات صحی قوآ ناشی از استعمال اسلحه ناریه بوده است و انکشاف اسلحه اتوماتیک که دارای قابلیت انداخت سریع میباشد بروخاست زخمیان افزوده است . تعداد واقعات پولی ترا و ماتیزه زیاد شده

تلفات صحی قوای مسلح در اثنای محاربه شامل اشخاصی است که از قوای مسلح دشمن صدمه میبینند و تلفات عمومی قواء را شامل نمی باشد .

تلفات عمومی قواء تلفات جبران ناپذیری چون شهداء و کسانی که قبل از رسیدن به مراکز صحی فوت کرده اند و یا آناییکه مفقود الاثر و یا اسیر دشمن شده اند در بر میگیرد تلفات صحی قواء نظر به تلفات عمومی زیادتر می باشد در جنگ عمومی اول از جمله پنج حادثه یکی آن جبران ناپذیر بوده مگر در جنگ عمومی دوم تعداد تلفات جبران ناپذیر زیادتر شده بود یعنی از جمله چهار حادثه یکی آن جبران ناپذیر بود . درین صورت میتوان چنین استدلال کرد که استعمال اسلحه ذروی و هستوی باعث از دیاد این تلفات گردیده است .

تلفات صحی قوآ بدو گروه تقسیم شده است: محاربوی غیر محاربوی، تلفات از سلاح دشمن (تروما، سوختگی، آسیب از تشعشع و گازات زهر ناک) از جمله تلفات محاربوی میباشد همچنان تلفات ناشی از سرما زده گی ، گرما زده گی یا آفتاب زده گی هم درین دسته شامل میشود زیرا سرما - زده گی و آفتاب زده گی قوای فعال داخل محاربه رابطه خیلی نزدیک با وضعیت محاربوی دارد .

تلفات غیر محاربوی شامل تلفات سمیت که رابطه مستقیم با اسلحه استعمال شده دشمن نداشته باشد و تلفات آسیب

وزخم هائیکه توسط پارچه های مرمی توپچی و پارچه های بمب بوجود آمده معمولاً باعث ترضیض قسمت زیاد بدن و تخریب زیاد انساج بدن گردیده و سیر آن وخیم تر و توأم با اختلاط میباشد. نظربه تجارب که از جنگ عمومی دوم بدست آمده است تلفات صبحی بصورت وسطی در محاربه تعرضی خصوصاً در روز اول محاربه و همچنان در اثنای دفع هجوم دشمن نظربه تعداد عمومی افراد يك فرقه به اندازه ۵ - ۳ رسیده می تواند.

هر گاه اسلحه ذروی که دارای تاثیر دسته جمعی میباشد، استعمال گردد.

تلفات صبحی تمام پرسونل محارب يك فرقه به ۱۵-۱۰ رسیده میتواند که البته يك رقم زیاد را در بر میگیرد و کمک صبحی به این تعداد زیاد مجروحین از قدرت پرسونل صبحی فرقه مذکور خارج بوده و لذا از پرسونل و وسایط صحیه قطعات اردو کمک خواسته می شود.

استعمال اسلحه کیمیاوی تلفات صبحی زیادتر را بار می آورد: اسلحه با کتریالوژیکی در بعضی اردو ها موجود است اما تا حال استعمال نگردیده و از این سبب در زمینه کدام تجربه درباره تلفات صحیه آن اسلحه موجود نیست. اما تدابیر جدی در مقابل خطر احتمالی آن باید اتخاذ گردد.

لواکلیزاسیون زخم در حرب های گذشته مثلاً در حرب جهانی دوم قرار ذیل است:

ترضیض فحف	۱۳-۷	فیصد
زخم و ترضیض گردن	۱۰۵-۰۰۵	»
زخم و ترضیض صدر	۱۲-۷	»
زخم و ترضیض بطن	۵-۱۰۹	»
حوصله مکر و ناحیه گلو تیوس	۷،۷-۵	»
ستون فقرات	۱۰۵-۰۰۳	»
اطراف علوی	۴۵-۲۹	»
اطراف سفلی	۴۰-۳۰	»

این نسبت از یک طرف مربوط به تناسب اعضای مختلف بدن انسان بوده از طرف دیگر مربوط به وضعیت افراد محارب در اثنای فعالیت های محاربوی میباشد بطور مثال در مدافعه وقتیکه قواء در سنگراخذ موقع کرده باشد معمولاً ترضیضات قسمت علوی بدن به مشاهده می رسد و در تعرض کننده در قسمت چپ بدن دیده می شود چونکه شخص متعرض طبق معمول در حالیکه بدست چپ سلاح دارد پیش میرود.

انفلاق مرمی ها، مین، راکت و بمب های طیارات جنگی اکثر آیک ساحه فشار بلند را تولید میکند که فکتور دومی متضرر کننده این نوع سلاح های تباه کن بحساب میروند آسیب خصوصی تولید ساحه فشار بلند عبارت از کونوزیون می باشد.

اماد در هر بیکه سلاح ذروی استعمال شود باید تعداد فوق العاده زیاد کونوزیون را در نظر داشت.

اسلحه هستوی یکی از قویترین نوع سلاح تباکن امروزی است که باعث تلفات کتلوی می شود و انفلاق های اتومی هیروشیما و ناگاساکی این حقیقت را نشان میدهد بعد از حرب دوم جهانی علمای ساینس یک بمب را اختراع و استعمال کردند که چندین مراتبه نظربه بمب اتومی قویتر می باشد و این عبارت از بمب هیدروژنی است.

بمب ذروی چیست: در نتیجه تجزیه شدن مسلسل هسته های ماده انرژی فراوانی تولید میگردد به اساس تولید شدن این قسم انرژی هنگامت بمب ذروی تاثیر نکند و بمب هیدروژنی به اساس يك خاصیت دیگر فزیکتی تاثیر میکند.

گاز هیدروژن تحت شرایط حرارت معین بیکتی از ایزوتوپهای خود بنام تیری تبدیل می شود که درین اثناء یک مقدار هنگامت انرژی تولید میگردد که نظربه انرژی هستوی به مراتب زیاد می باشد.

طرز تاثیر اسلحه ذروی:

سلاح ذروی بدو شکل استعمال میگردد. یکی بشکل مرمی ها و توریبدها که حامل ستو گلوله های ذروی اند و دیگر بشکل بمب های ذروی در نتیجه تولید شدن مقدار زیاد انرژی در محل انفجار بم ذروی درجه حرارت خیلی بلند به اندازه چندین میلیون درجه سانتیگراد پیدا می شود. و کوره شعله وی به میان می آید که در مرکز انفجار زنده جانی را باقی نمی گذارد و در بین کوره شعله وی يك خلاء پیدا شده مقدار زیاد هوا و گردو خاک از زمین کنده شده بداخل خلای مذکور بالا شده یک منظره مخصوص را نشان می دهد که بنام سمارق ذروی یاد شده است.

بعد از انفجار سلاح ذروی چندین فکتور تباکن بروز می کند که ذیلاً نام برده میشود:

- ۱- اشعه نوری.
- ۲- امواج ضربوی.
- ۳- رادیاسیون نفوذ کننده.
- ۴- تکا ثف رادیوا کتیفکی

اشعه نوری: بعد از انفجار بمب ذروی در محل انفجار کوره های شعله وی که پیدا می شود با طراف خود اشعه زیاد نوری به اندازه ملیارد ها لوکس نور پخش میکند که سبب پیدایش دو حادثه ناگوار می گردد. یکی انسانها بیکه در جوار آن قرار دارند نسبت بروز این اشعه بینائی خود را از دست می دهند بعضی از این نابینائی ها موقتی بوده و بعضی دیگر برای همیشه باقی میماند و دیگر اینکه سبب بروز حریق های مدحش گردیده و سوختگی های درجه ۱ و ۲ را بارمی آورد در نواحی نزدیک محراق انفجار خاک زمین آتش می گیرد و تمامی وسائط تخیکی زرها دار و توپچی ذوب گردیده و از بین می روند.

موج ضربوی: از اجاق انفلاق ذروی هوا بیک فشار خیلی بلنده اطراف بحرکت میفتد و باعث پیدا شدن امواج ضربوی میگردد و سرعت امواج ضربوی خیلی سریع بوده

طوریکه مسافه (۱۰۰۰) متر را در ظرف دو ثانیه و ۲۰۰۰ متر در پنج ثانیه و ۳۰۰۰ متر را به هشت ثانیه طی میکنند و در اثر آن تعمیرات و استحکامات حربی ویران گردیده درختها از بیخ کنده شده و وسایط تخنیکي شدیدی خساره مند می شوند. پارچه های سنگ به سرعت سرسام آوری پرتاب شده و به انسانها نیکه تصادم نماید آن را به درجات مختلف مجروح میسازد علاوه برین کونتوزیون عمومی، زخمهای متعدد کسرهای باز بسته را بار می آورد حتی به محلات محفوظ از طریق درزهای و شکافها نفوذ کرده و به انسان که در آنجا پنهان شده اند صدمه می رساند.

حفاظت ، بمقابل امواج ضربوی :- برای حفاظت از امواج ضربوی محلات محفوظ خندق ها و چقوریهها حفر میکنند زیرا کسانیکه در چقوریها خود را پنهان میکنند تاثیر امواج ضربوی چندین مرتبه کاهش مییابد همچنین اگر کسی در اثنای انفجار به اراضی هموار قرار داشته باشد باید فوراً پروت نماید که درین صورت نیز تاثیر امواج مذکور چندین مرتبه کاهش مییابد.

رادیاسیون نفوذ کننده :- یکی از فاکتورهای جدید سلاح دروی میباشد بعد از انفجار سلاح دروی در ظرف چند ثانیه یک تعداد زیادی نیوترونهای آزاد پیدا شده و بصورت نامرئی در جریان می افتد و سریعاً بالای اراضی انتشار مییابد و بداخل ابر ذروی گردیده بسمت وزش باد انتقال مییابد نیوترونهای آزاد و ذرات الفا، بیتا، و گاما به استقامت حرکت ابر ذروی بالای زمین تر سب میکنند از ایترو خاک زمین استقامت حرکت ابر ذروی خطرناک میباشد هرگاه این نیوترونهای آزاد روی بدن جانداران بافتد و یا بوجود شان نفوذ نماید بمرض شعاعی مصاب میگردد که یک مرض خطرناک بوده درجه شدت آن بمقدار نیوترونهای مربوط میباشد که بوجود نفوذ کرده است.

تعداد مواد رادیواکتیف که در بدن نفوذ کرده بواسطه آلهئی مخصوص بنام *Rontgenmetre* اندازه گردیده از جنس واحد قیاسی روننگن حساب میشود نفوذ کردن اضافه تر از ۵۰ روننگن رادیاسیون بوجود انسان کشنده میباشد.

تعیین نمودن درجه مرض شعاعی :- بواسطه اندازه نمودن مقدار روننگن شعاعی که در یک مراتبه بوجود نفوذ کرده است اجراء میشود.

هرگاه مقدار ۲۰۰ - ۱۰۰ روننگن شعاع بوجود نفوذ کرده باشد مرض شعاعی درجه اول گفته میشود که به آسانی تحمل شده مانع اجرای وظیفه نمی گردد.

نفوذ (۳۰۰) - ۲۰۰ روننگن شعاع - بوجود مرضی شعاعی درجه دوم را سبب میشود که غیر قابل تحمل بوده تداوی جدی را ایجاب میکند.

مرض شعاعی درجه سوم در نتیجه نفوذ ۵۰۰ - ۳۰۰

روننگن شعاع پیدا میشود. اینها باید داخل بستر و تحت تداوی جدی و دوام دار قرار داده شوند.

علائم مرض شعاعی :- بطور خلاصه عبارت از

ضعفیت عمومی، خواب آلودگی، دلبدی، استفراغ، کم شدن ویا از بین رفتن اشتها، سردردی، سرچرخي - احساس خشکی ویا تلخی دهن، درد بطن و اسهال میباشد.

پرسونلیکه حین انفجار سلاح ذروی درجا های مستور بوده باشند نظر به آنها نیکه در جای غیر مستور بوده اند ده مراتبه کمتر رادیاسیون را میگیرند علاوه نفوذ نیوترونها و مواد رادیواکتیف باعث تولید مرض خطرناک لوسمی نیز میگردد.

طریق محافظه پرسونل از رادیاسیون نفوذ کننده :- بواسطه احداث تأسیسات صحرائی از قبیل خندقها، چقوریهها به بلندی قدامان بلندآنها، ستره های خفیف و ثقیل زیر زمینها و دیگر تأسیسات مصنوعی صورت میگیرد.

تاثيرات مختلط انفجار سلاح ذروی :

یک شخص در آن واحد زیر تاثیر فاکتورهای چهارگانه سلاح ذروی قرار گرفته میتواند مثلاً از اثر اشعه نوری وجود آن سوخته در نتیجه اصابت کدام جسمی سرش شکسته و ۳۰۰ روننگن رادیاسیون بوجودش نفوذ کرده است درجه مصاب شدن بمسافه که شخص مصاب از مرکز اجاق انفجار ذروی *Eplcentre* واقع شده باشد رابطه مستقیم دارد. در منطقه ۱۰۰۰ متری *Eplcentre* مصابیت های بسیار سخت سوختگی های خطرناک و ترضیضات شدید صورت گرفته بالعموم سبب مرگ میگردد.

کسانیکه در ساحه دورتر از ۱۰۰۰ متری *Epicentre* تا فاصله ۲۰۰۰ متری آن قرار داشته باشد بعوارض مختلط و شدید دچار میگردد مانند: ترضیضات نواحی مختلفه بدن شکسته گی های قهرغه ها و عظام طویل از چندین جا ترضیضات قحفی دماغی کسور عظام قحف کونتوزیون عمومی شدید سوخته گی های درجه سوم مرض شعاعی درجه سوم.

اشخاصیکه در منطقه دورتر از ۳۰۰۰ متری اجاق انفجار سلاح ذروی تا مسافه ۳۰۰۰ متری بوده باشند عوارض فوق الذکر بمراتب کمتر و خفیف تر گردیده توضیحات متوسط و خفیف قسمت های مختلف وجود و سوختگی های درجه دوم بملاحظه میرسد. چون مقدار کم رادیاسیون بوجود شان نفوذ میکند باعث تولید مرض شعاعی نمیگردد.

نزد آنها نیکه در مناطق ۴۰۰۰ - ۳۰۰۰ متری بوده باشند سوختگی های خفیف درجه دوم و درجه اول و زخمهای خفیف که بواسطه پارچه های شکسته شیشه و غیره بمیان آمده است بملاحظه می رسد رادیاسیون نفوذ کننده درین ساحه تاثیر ندارد.

کسانیکه را دیاسیون بوجودشان نفوذ کرده باشد. باید تحت تعقیب صحی قرار بگیرند. تعقیب صحی بدو نوع است: یکی

قسمی و دیگری تام.

تام در شکل تعقیم صحنی قسمی: لباس که با گردوخاک مخلوط مواد رادیو اکتیف ملوث است کشیده شده خوب تکانده میشود اقسام مکشوفه بدن با آب خوب شسته و لباس پوشیده بوظیفه محوله ادامه داده می شود.

تعقیم صحنی تام :- ذریعه وسایط و پرسونل مؤظف در جاهای مخصوص اجراء میگردد. افراد مورد نظر لباس خویش را کشیده برای ۲۰-۱۵ دقیقه بواسطه ترتیبات دوش آب گرم خود را خوب شسته لباس جدید و یا لباس پاک شده خود را می پوشد.

تأثیرات اسلحه کیمیاوی :-

گازات زهرناک اولین مرتبه از طرف جرمن ها در جنگ جهانی اول استعمال گردید.

با وجودیکه اعلامیه بین المللی ۱۹۲۵ ژنیو که در آن زیادتر از ۶۰ مملکت دنیا اشتراک کرده بودند استعمال این نوع سلاح را منع قرار داده بود مگر بسیاری ممالک اعلامیه مذکور را قبول نکرده بودند. فعلاً در پهلوی دیگر سلاح کتلوی گازات زهرناک هم به اندازه کافی در دسترس قوای مسلح بسیاری از کشورها وجود دارد.

گازات زهرناک می تواند ذریعه بمب، مرمی ها، مین، راکت و بقسام پاشیدن مستقیم از طیارات استعمال شود.

چهار گروه گازات زهرناک وجود دارد که اعضای مختلف وجود انسان را آسیب می رساند.

یک نوع آن که بنام گاز اعصاب یاد می شود و بالای سیستم عصبی تاثیر مینماید.

نوع دیگر آن دارای تاثیر سمی بوده و از راه جلد، جهاز تنفس و بعضاً توسط آب و غذاء از طریق جهاز هضمی بالای وجود تاثیر سؤ وارد میکند گروه دیگر آن از طریق تنفس داخل وجود گردیده و تاثیر اختناقی وارد مینماید.

گروه دیگر آن بنام گازات خنده آروا شک آور یاد میگردد و اکثراً در مظاهرات از آن کار گرفته می شود.

انواع مختلف گازات زهرناک، ترکیب های مختلفی را دارا هستند و موجب آسیب اعضای مختلف بدن میگردد.

و تخریبات جلدی، چشم، راه تنفس، ریتان، طرق معدی معائی، ارگانهای پارانکیما تیزی و سیستم اعصاب را آواره و وروی این ملحوظ انواع تلفات صحنی از طرف دشمن در مواقع استعمال گازات زهرناک خیلی ها متعلق بوده که چگونگی و آشنائی پرسونل صحنی را به تو کسینکولوژی گازات مختلف زهرناک لازمی می سازد.

در جمله اسلحه کیمیاوی مواد در گیرنده و سوزان به ترکیب های مختلف از قبیل ترمیت، الکترون، فاسفور

سفید وزرد، مرکبات مواد محترق شونده نوع ناپالم پیرو جیل و مایعات محروق نیز شامل اند و این مواد در آثانی که در میگیرند حرارت فوق العاده زیاد از ۱۰۰۰-۱۵۰۰ درجه سانتیگراد را تولید مینماید مواد فوق اولین بار در جنگ عمومی اول استعمال شده و بعداً در حربهای دیگر انکشاف قابل ملاحظه نمود.

ناپالم و پیرو جیل مواد محترقه چسپناک هستند که در بین اخیر الذکر فلزات نیز به مقدار معین علاوه گردیده است و اکثر سوختگی های شدید بدن در جریان جنگهای ویتنام و شرق میانه ناشی از استعمال مواد در گیرنده فوق بوده - اند و این مواد در تجهیزات قوای مسلح ممالک غربی به اندازه کافی وجود دارد.

استعمال حربی ناپالم :- اشتعال مواد فوق حرارت زیاد را در حدود ۱۰۰۰ درجه سانتیگراد تولید میکند. شعبه های سرخ رنگ بلند شده و طبقه ابرمانند ضخیم ازدود سیاه و خفه کن تشکیل می شود که باعث تخریش طرق تنفس شده و قطرات بزرگی را به اطراف می پاشد.

طرق تحفظ پرسونل، مقابل گازات زهرناک :-

تحفظ انفرادی: پوشیدن ماسک مخصوص گاز، دستکش، جوراب، چپن و دریشی مخصوص اعضای مختلف پرسونل را در مقابل گازات زهرناک محافظه میکند.

تحفظ عمومی: احداث ستره ها که با سیستم تهویه و دروازه های مخصوص مجهز میباشد. پرسونل را در مقابل هر نوع گازات زهرناک محافظه میکند و پرسونل را در بین ستره های مذکور پنهان مینماید.

در مواقع بوجود آمدن غلظت زیاد گازات باروتی در جاهای سرپوشیده و در بین تانکها در حین انداخت ممکن است پرسونل را به تسمم گاز باروت مبتلا سازد.

در جنگهای گذشته قسمت زیاد تلفات صحنی را تلفات غیر محاروبی مخصوصاً شیوع اپیدیمی امراض ساری تشکیل میداد.

در مواقع مارش و محاربه بسیاری امراض مخصوص بروز میکند که معمولاً شدیدتر سیر میکنند که این امراض با شرایط حرب رابطه مخصوصی دارد.

مانند قدم سنگر که یکتوع خنک زده گی مخصوص قدم است و در جبهات مختلف اردوها در حین مدافعه بمشاهده می رسد.

آمفیزم حاد ریتان در نزد مریضانی که مبتلا به برونشیت کرونیک بودند و همچنان بعضی واقعات فرط فشار خون، نفرت حاد هیپاتست و غیره نیز در ایام محاربه نزد پرسونل مجارب، دیده شده است.

ترجمه :

جگرن محمد حکیم

مطالبی در باره اردوهای جهان

بدوام گذشته

و یکتعداد برخورد های سرحدی بین هر دو مملکت صورت گرفته است که یک تعداد آن خونریزی قابل ملاحظه ایرا سبب شده است . اما کدام تصادم بزرگ صورت نگرفته است .

ادعای ارضی چین ورد کردن خط ما کمهان که توسط انگلستان در سال ۱۹۱۴ تحمیل شده بود علت کشیدگی روابط با هندوستان گردیده و در اکتوبر ۱۹۶۲ اختلافات بین این دو مملکت به حد آخر خود رسیده و تصادمات در مناطق مرتفع آکسای چین در سراخ شمال سلسله جبال قرا قرم و در آسام علیا صورت گرفت بعد از مؤقتیت چشم گیر نظامی و مواصلت به حدودیکه از طرف چین ادعا می گردید ، قوت های چین پیشروی خود را با وجود اینکه اوضاع طوری بود که قوت های هندوستان قابلیت جلو گیری چینی ها را الی اراضی هموار هند شمالی نداشت داوطلبانه متوقف ساختند بعد از آن زمان هندوستان به تقویسه اردوی خود پرداخته و قوت های خود را در طول سرحدات مورد مناقشه انکشاف داد همچنان چین الی ختم مناقشه در مورد تلاش هندوستان برای بدست آوردن سرزمین های ازدست رفته خود باید فکر کند مخصوصاً این موضوع دارای اهمیت است که چینیانی ها مواضع خود را در منطقه آکسای چین در شرایطی محافظه مینمایند که فقط یک راه ارتباطی سکیانگ را با قوت های سرحدی که وسیعاً در سرحدات جنوبی مورد مناقشه موقعیت دارند وصل مینماید .

کمک های نظامی :

قبل از اختلافات اید یولوژیک چین از اتحاد شوروی کمک قابل ملاحظه نظامی را دریافت میداشت فعلاً همه این کمک ها متوقف شده است .

خود چین کمک های نظامی نسبی را بیک پیمانہ کوچک

په ویتنام شمالی یمن و کوبا در سابق انجام داد ، و فعلاً با یک تعداد ممالک آسیائی افریقائی کمک های قابل ملاحظه نظامی میدهد

متحدین : با وجود اختلافات اید یولوژیک با اتحاد شوروی هیچکدام ازین دودولت قرارداد ۳۰ ساله دوستی ، اتحاد و کمک متقابل خود را که در ۱۴ فبروری ۱۹۵۰ امضا شده است از اعتبار ساقط نکرده اند شاید این بخاطر آن باشد در صورتیکه یکی از دو جانب مذکور در مخالفت با دشمن مشترک قرار بگیرد ازین قرارداد استفاده بعمل آید در غیر آن قرارداد مذکور اهمیتی ندارد همچنان قرار داد های دو جانبه با کوریای شمالی و منگولیا وضعیت مشابه را دارد زیرا هر دو دولت مذکور در اختلافات اید یولوژیک از اتحاد شوروی پشتیبانی می نمایند .

یگانه مملکتی که چین کمونست هر نوع دوستی و اتحاد موثرانه را با وی دارد البانیا است . این اتحاد هنگامی مفید ثابت شده میتواند که در صورت یک جنگ با اتحاد شوروی یا با آمریکا البانیا برای تولید تشویش و ناراحتی با یگانه های هوائی و تحت البحری در اختیار چین بگذارد در غیر آن چندان اهمیت ندارد .

اردو :

افراد ۳۰۶۰۰۰۰ نفر از این جمله ۵۰۰۰۰۰ نفر آن در سرحدات مترکز بوده و قوت های منطقه نظامی سرحدی شامل قوماندانی مرکزی اردو نیست)

تشکیلات :

۱۳ منطقه نظامی (معمولاً هر کدام آن دارای ۱۲ الی ۳ ناحیه نظامی بوده و بصورت عمومی در هر کدام آن یک اردوی پیاده موقعیت دارد ، قوماندان هر منطقه نظامی همچنان تمام قوای هوائی و بحری منطقه را اداره مینماید) .

۳۶ اردو (معادل يك قول اردوی غربی معمولاً متشکل است از ۲ الی ۳ فرقه)

۱۰۶ فرقه پیاده (بصورت وسطی بقوت ۱۲ الی ۱۴ هزار پرسونل بوده فرقه‌های زره‌دار، سواری و پراشوتی کمی خورده‌تر است) از جمله فرقه‌های مذکور ۶ فرقه آن مستقل و ۱۰۰ فرقه دیگر آن شامل ۳۶ اردو می‌باشد.

۶ فرقه زره‌دار.

۶ فرقه سواری

۲ فرقه پراشوتی.

۱۸ فرقه توپچی (غندهای توپچی معمولاً تحت امر

فرقه پیاده داده می‌شود)

۱۱ فرقه خط آهن

۱۲ غند مستقل توپچی

۵ غند مستقل توپچی ضد تانک

۳۰ غند مستقل دافع هوا.

۵ غند مستقل زره‌دار.

۶۶ خند مستقل انجیری.

۲ غند مستقل محاربه

۳۴ فرقه سرحدی (فرقه‌های مذکور شامل سلسله قومانده

اردوی صحرا نمی‌باشد)

وضع الجیشی:

باستثنای قطعات و جزواتمهای بزرگیکه در سرحدات

بطور دوامدار جایجا می‌باشند وضع الجیشی قوتهای دیگر

ترکیب فرقه در مناطق بترتیب ذیل می‌باشد:

تبت ۳-۴ فرقه

سکینانک ۳-۵ فرقه (همرا باچند فرقه «تولید»)

منگولیای داخلی ۳-۵ فرقه

شنیانک (منچوریا) ۱۶-۱۲ فرقه

پیکنگ ۱۶-۱۲ فرقه

تسنیان ۱۰-۸ فرقه

نانکینگ ۱۰-۸ فرقه

فووچو ۱۰-۸ فرقه

هوهان ۱۵-۱۰ فرقه

لانچو ۱۲-۸ فرقه

چنگتو ۶-۴ فرقه

کانتون (بشمول هینان) ۱۷-۱۳ فرقه

کونمینگ ۵-۴ فرقه.

قوماندهانیت بحیره جنوب این قوماندهانیت مشتمل است

بر مناطق نظامی کانتون و کونمینگ بقوت مجموعی ۱۶ اردو همچنان

تحت امر این قوماندهانی بحیره جنوب، ۸ فرقه هوایی

بتعداد مجموعی ۱۰۰۰ طیاره و چندین فرقه محاربوی و

تامینات لوژستیک و جزواتمهای کوچک نیز می‌باشد.

قوت مجموعی این قوماندهانی در حدود ۵۰۰۰۰ نفر شاید

برسد.

اسلحه و وسایط عمده:

تانک ثقیل JS-۲/۳

تانک وسط T-۳۴

تانک وسط ۵۹ - T (مشابه با تانکهای ۵۴ - T شوروی)

تانک خفیف ۶۹ - T

توپچی خفیف

توپچی وسط.

توپچی ثقیل.

دستگاههای پرتاب کننده SAM.

دستگاههای پرتاب کننده SSM.

احتیاط:

چین مدعی است که دارای یک ملیشای ملکی بقوت

۲۰۰۰۰۰ نفر که تمام قوای فعال کشور را تشکیل

میدهد می‌باشد. از این قوا ۱۲۵ میلیون نفر مرد و ۷۵ میلیون دیگر

آن زن می‌باشد. اکثر اینها ظاهراً ملیشای عادی را تشکیل داده

اند (مردان بین سنین ۳۰ تا ۵۰ و زنان بین سنین ۱۶ تا ۵۰) یک

تعداد آنها شاید هیچ نوع تعلیم و تربیه را ندیده و برای یکتعداد

دیگر هم شاید سلاح و وسایط تکتیکی در دست رس باشد.

شاید بتعداد ۵ میلیون نفر ملیشای اساسی بود که از

جمله افراد بهترین بین سنین ۱۶ و ۳۰ انتخاب می‌شوند

اینان ظاهراً تعلیم و تربیه سالانه دیده و وسایط کافی

نظر به سویه وسایط چین در اختیارشان موجود باشد قطعات

ملیشای اساسی الی قوت کنندک جهت وظایف امنیت داخلی

سفر بر شده توانسته و بحیث یک منبع احتیاط برای اردوی

آزادی بخشش بشمار میرود.

بصورت یوریک همه قوای ملیشای بقوت فرقه سفر بر شده

توانسته و هر فرقه مقدار نامعین غند ها را دارا بوده و هر

غند دارای یک کنندک اساسی ملیشائی می‌باشد. در عمل

طوری معلوم می‌گردد که قوتهای ملیشای عادی ممکن است

در حالات بحرانی بوظایف امنیت داخلی سفر بر شده بتوانند

قوای بحری:

افراد: ۳۱۰،۰۰۰ نفر (بشمول تقریباً ۱۴۰،۰۰۰ افراد

بحری و تقریباً ۱۶۰،۰۰۰ نفر قطعات هوائی بحریه)

تشکلات: ۳ فلیت (بحریه)

بحریه بحیره شمال تقریباً دارای ۳۰۰ کشتی بقوت

مجموعی ۲۹ فیصد قوای بحری می‌باشد از دریای مایو، تا، لین -

یوین کانگ موقعیت دارد.

بحریه بحیره شرقی: تقریباً دارای ۶۰۰ کشتی که بقوت

مجموعی ۵۳ فیصد قوای بحری می‌باشد از لین یوین کانگ تا

چائو آن وان موقعیت دارد.

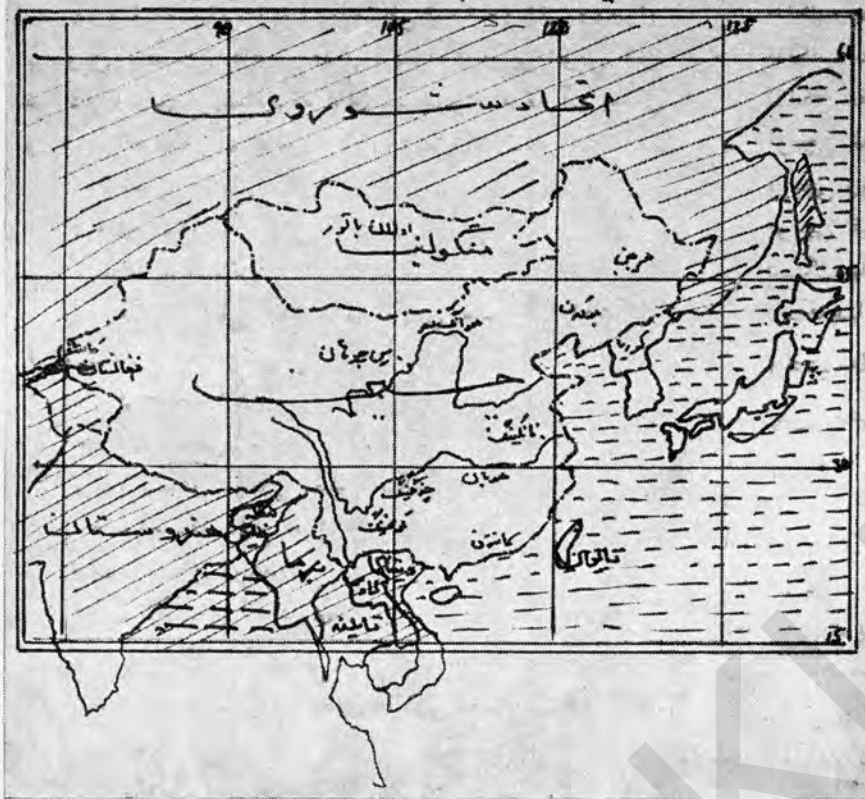
بحریه بحیره جنوبی: تقریباً دارای ۲۵۰ کشتی که

بقوت مجموعی ۱۸ فیصد قوای بحری می‌باشد از چائون -

وان تاهینان موقعیت دارد.

- کنندک اسکورت (یک کنندک برای هر بحریه)

آسیای مرکزی و شرقی

۴ کندک کشتی های پیا ده کننده
 ۲ کندک برای بحریه بحیره شرقی).
 ۲ کندک زیر دریائی (تحت البحری)
 بدون بحریه جنوب)

۴ کندک مابین پاک کن (۲ کندک برای
 بحریه شرقی)

کندک تار پیدواند از (بحریه شمالی)
 ۲ کندک کشتی های معاونه (یک
 کندک آن بین بحریه شمالی و جنوبی
 تقسیم شده)

۶ فرقه هوائی بحریه .

۱ غند مستقل هوائی بحریه .

۱۰ فرقه پیاده بحری .

۴ فرقه تانک امفی بی

۱۰ غند توپچی ساحلی .

وسایط اساسی :

۴ تخریب کنن (« گ-ورکی »
 کلاسی DD)

۱ تحت البحری راکت بالستکی
 (SSB)

۲۵ تحت البحری («W» و «R» کلاس PC)

۷ تحت البحری ساحلی (SSC)

۲۰ تحت البحری شکن («کرو نشناد» کلاس PC)

۲ تحت البحری شکن (SO-۱ کلاس SC)

۱۶ کشتی اسکورت (PF)

۸ کشتی راکتی گز مه («osa» و 3 کومار کلاس PTFG)

۲۰ مابین پاک کن بحری (۳۴-T کلاس MSF)

۶ مابین پاک کن ساحلی (MSC)

۱۷۵ کشتی تار پیدوانداز (۸۰ کشتی P6 و ۷۰ کشتی P4)

۲۵۹ کشتی هائیدروفویل)

۶۲ کشتی گز مه («شانگهای» کلاس PG)

۴۵ کشتی گز مه سریع السیر («سواتو» کلاس PTF)

۲۰ کشتی پیاده کننده تانک (LST)

۱۳ کشتی پیاده کننده متوسط (LSM)

۱۶ کشتی پیاده کننده بزرگ افراد پیاده (LST)

۱۰ کشتی پیاده کننده وسایط (ACU)

۱۳ تایی توپدار دریائی (PRG)

۴۰۰ کشتی معاونه

۱۰۰ طیاره شکاری ۱۵-MIG

۲۰۰ « ۱۷-MIG

۱۵۰ طیاره بمبارد خفیف ۲۸-IL

طیارات بمبارد وسط ۴-TU

طیارات حمايه تعليمی :

هلی کوپترها

(مجموعاً ۵۰۰ طیاره بحری پایگاههای ساحلی)

پایگاههای عمده بحری : تسینگتاو ، لوشان ، تاکو ،
 شانگهای ، چوشان ، آموی ، فوجو ، وامپوا ، چانگیا نک
 احتیاط : یکتعداد نامعلوم احتیاط تربیه شده بحری وجود دارد .

قوای هوائی :

افراد : ۳۱۰۰۰۰ نفر

تشکیلات :

۱۷ فرقه شکاری بمبارد (سه غند هوائی در هر فرقه ،

۳ کندک در هر غند)

۴ فرقه هجومی (به عین تشکیلات)

۶ فرقه بمبارد (« »)

۱ فرقه ترانسپورت (مقدار کافی طیارات برای

تقریباً ۲ غند پیاده)

۵ غند مستقل هوائی .

جزوتامهای حمايه - تعلیمی .

کندک های هلی کوپتر

۷ فرقه پاراتروپ .

۳۲ غند مستقل دافع هوا .

۹ غند رادار

غندهای مختلف خدمات و تامينات زمینی .

انواع عمده طیارات :

۱۴۰۰ طیاره حربی

- ۵۰۰ طیاره ۱۹ - MIG شکاری - دفع و طرد کننده .
 ۶۰۰ » ۱۷ - MIG شکاری - دفع و طرد کننده .
 ۱۰۰ » ۱۵ - MIG شکاری - دفع و طرد کننده .
 ... طیارات ۲۱ - MIG « » شاید کمتر از ۵۰ طیاره
 ۱۲ طیاره ۴ - TU بمبارد وسط (پروانه دار نوع ۲۹ - B)
 ۱۵۰ » ۲۸ - IL بمبارد خفیف
 ۱۲۰۰ طیارات دیگر .
 طیاره ترانسپورتی ۲ - AN
 » » ۱۴ - IL
 » » ۱۸ - IL
 هلی کوپترهای ۴ - MI
 ۱۵ هلی کوپتر « الوینه ۳ »
 ۳۰۰ طیاره تعلیمی ۱۵ - MIG
 طیارات مختلف حمایه و تعلیمی .
 پایگاههای عمده هوایی : مجموعاً ۱۷۰ میدان هوایی
 موجود بوده که نیم آن قدرت پرواز جت را دارا است .

و در ۷۴۵ کیلو متری تایوان واقع میباشد . میدانهای خط
 اول شکاری دفع و طرد کننده عبارتند از لوچینو ، فوجوتینگای
 خط دوم شکاری دفع و طرد کننده تساجیاو ، لین چنگ ،
 پینگنانک میدانهای خط سوم شکاری دفع و طرد کننده
 هونگچیاو ، چین چیاو ، شانگشا ، هی سین چنگ ، نان هی ،
 میدانهای دیگر عبارتند از شنیانگ ، پیکنگ ، نانکنگ ،
 کانتون ، سیان ، کوانکچان ، کومینگ ، هوانچنگچو ، لیا سا .
 احتیاط : به تعداد نامعلوم احتیاط تر به شده هوایی وجود دارد
قوتهای نیمه نظامی : تقریباً ۵۰۰۰۰۰ نفر افراد
 امنیت در پولیس مسلح مردم تحت اداره مستقیم وزارت امنیت
 عامه شورای دولتی وجود دارد .

گارد سرخ ، متعلمین که مکاتب خود را نظر بخواهش
 مائوتسه دون در انقلاب فرهنگی در ۱۹۶۶ ترک داده همه
 آنها دوباره باز نه گشته اند شاید تعدادشان به ۲۰ میلیون نفر
 برسد . طوریکه دیده می شود کدام تشکیلات رسمی نداشته
 مهذا قدرت آنها هنگامیکه اردو قوتهای امنیت کنترل
 دوباره را تاسیس کردند کم گردیده است . « باقی دارد »

قارن جواب داد :

بلی برادر قارن هشت سال در زندان مرورود به قید
 کننده و زنجیر بود ، حالا رهائی یافته و از من خواست تا پیام
 او را بدوستانش درهری برسانم .
 آنمرد گفت :
 وای بحالت اگر دروغ بگویی ؟
 و قارن با صداقت جواب داد :
 بخدا قسم که راست میگویم .

همینکه بساط تیر اندازی برچیده شد هر دو بسوی شهر
 رفتند ، مرد کماندار قارن را به مهمانی بخانه اش برد ،
 همه شب برای او از جوانمردی ها و رشادت های قارن
 صحبت کرد ، چون پاسی از شب بگذشت آهسته با قارن از خانه
 برآمد ، با احتیاط ، برای آنکه باشحنه ها روبرو نشود از
 کوچقه به کوچقه رفتند تا به دروازه خانه رسیدند ، کماندار
 با صدای شمردۀ دق الباب کرد ، لحظه بعد صدای پای
 برخاست وزنی پرسید که هستند ؟

کماندار نام خود را گفت و خواست تا او را نزد باذان
 ببرد ، زن رفت ، اندکی نگذشت که دروازه کشوده شد
 قارن و آنمرد بدرون رفتند ، در روشنائی مشعل باذان
 کماندار را خوش آمد گفت و سپس باید بینی پرسید :
 این مرد کیست ؟ ، بجای کماندار قارن به صدا در
 آمد و گفت :

— باذان ! من یکدوستم ، خوب بمن نگاه کن
 ببین مرا میشناسی .
 باذان مشعل را بالا کرد ، خوب بچهره تازه وارد خیره
 شد ناگهان فریاد زد . (ناتمام)

همسفر بهار .

(بقیه صفحه ۱۳)

کماندار جواب داد :

— منکه گفتم هیچ یک از دوستان و عیاران او درهری
 نیستند ، فقط « باذان » تنها رفیق اوست که در حالت اختفا
 در شهر است .

قارن پرسید :

گفتی ، باذان در شهر است ؟ من از تو میخواهم مرا
 نزد او ببری ، چون برای او از قارن پیامی دارم .
 کماندار باسؤظن به او نگاه کرد و گفت :
 از قارن پیامی داری ، مگر قارن زنده است ؟

بدوام گذشته

دختر سربازی از آنسوی سده‌ها

نوشته: فضل‌الحق فکرت

— پس شما صبر کنید تا من اجازه ورود بگیرم .
نکهبان پس از لحظه بازگشت ،
و او را تا جایگاه فرمانروا رهنمائی کرد . . .
فرمانروا که مردی گندم‌گونه بود
و از چشمانش برق کینه‌توزیها شراره
میزد با دیدن مراجل از جا بلند شد
و گفت :
تو کیستی ، با من چکار داری ؟!
— من از همین خاکم ، از همین
خاکی که شما بران حکم میرانید ،
بر آن فرمانروایی ناشایست میکنید .
— گستاخانه حرف میزنی ؟! میدانی
من کیستم ؟!
— آری میدام ! شما «اجثم»
هستید . اما این شما اید که من را
نمی‌شناسید . شاید نام من بگوش‌ها
آشنا باشد .
اجثم به قهر پرسید :
— تو کیستی ؟
— مراجل دختر استادیس هستم .
چشمان اجثم با شنیدن نام مراجل
از غضب سرخ‌گردید و با صدای بلند
و خشن فریاد زد :
— به ، به . . . دشمن بی‌ای خود
بدام می‌آید .
— نه ، اشتباه کردی ، این‌طور
نیست .
— پس چه میخواهی ؟!
— من آمده‌ام به شما بگویم که
ما بیگانگان را که بر مردم ما ظلم
می‌کنند کی تاریخ بود ، اما
چهره‌ها از فاصله سی چهل قدمی
تشخیص شده میتوانست ، از دور
سواری ، بسوی قلعه که در هر کنج
و کنار آن پاسبانان ایستاده بودند
نزدیک میشد ، همینکه به دروازه بزرگ
قلعه رسید یکی از پاسبانان او را مانع
شد و گفت :
— تو چکاره‌ئی . . . چه میخواهی ؟!
— من از شهر باد غیس استم ،
آمده‌ام که با فرمانروا دیدار کنم .
— با فرمانروا ؟!
— آری ، مگر عیبی دارد ؟!
میخواهم او را ببینم .
نکهبان نگاهی به سراپای سوار
انداخت و گفت :

میکند نمی پذیریم .

اجثم مشت هایش را گره کرد
و وحشیانه فریاد زد :

— خارج شو دختر گستاخ، خارج شو !!

— مراجل با آواز بلند خندید...
و گفت :

— فرمانروارا این حرکت شایسته
نیست، از تشدد کار مگیر ! من یک
دخترم، مؤدبانه رفتار کن .

اجثم از اینکه تاحال با این صراحت
کسی با او سخن نزده بود خشمگین شده
و گفت :

— تو بکدام حق، پای را از گلیم
خود فراتر میگذاری ، وباچه جرأتی
با من چنین سخن میزنی !؟

— من و مردم هیچ یک تا حال
پارا از گلیم خود بیرون نکرده ایم بلکه
این شما هستید که حقوق ما را پایمال
کرده اید و سالها همه را زیر سلطه
استثمار خود خرد کردید، و هنوز هم
آرزوهای تان برآورده نشده است؟!!

اجثم که خشمش بیشتر شده بود،
دست به قبضه شمشیر برد... در این وقت
مراجل فریاد زد:

— نه... نه... دست به شمشیر مبر،
تو توان آنرا نداری که شمشیر از نیام
برکشی، پیش از آنکه این کار را بکنی
شمشیرم سرت را از تن جدا خواهد
کرد .

اجثم چند قدمی بسوی مراجل آمد
و شمشیرش را از نیام بیرون کرد...
اما مراجل امان نداد و صدا زد:

— پیش میا !.. یکبار از روزنه
بیرون را تماشا کن و انگهی خواهی
دانست که دیگر قدرت و مجالی برایت
باقی نمانده است.
اجثم تکانی خورد و با سرعت بسوی

روزنه رفت، چشمانش ازورای سیاهی
شب در اطراف قلعه دوخته شد، متوجه
گردید که اشباح اینسو و آنسو در حال
حرکت اند... درست موقعی که چشمان
اجثم بدقت اطراف قلعه را میپالید ضربه
بر فرقیش نواخته شد، ناله خفیف کرد
و نقش زمین گردید .

مراجل بعد از آنکه ضربه اول را بر
دشمن وارد کرد، از در قصر بیرون شد
و در تاریکی دژها و حصارها پیش رفت،
لحظه توقف کرد و نگاهی به اطرافش
انداخت .. دوباره حرکت کرد و
بیرفرازیکی از برجها برآمد و شمعی را
که قبلاً آماده کرده بود روشن کرد
و علامت داد... لحظه بعد اشباح که
تعدادشان در سیاهی شب به شمار
نمی آمد پیش آمدند، بر زمین خزیدند،
تا آنکه به خندق اطراف قلعه رسیده
کاردها و کمانهای خود را به دندان
گرفتند و در آب خندق شنا کنان آهسته
آهسته پیش رفتند و خود را در پای قلعه
رسانیدند ....

دیدن سایه ها به اطراف قلعه و
شنیدن صدای پایها نگرهبانان را بخود
آورد و ازین حمله ناگهانی دست و پاچه
شدند، اینطرف و آنطرف میدویدند،
در این موقع مراجل خود را به دروازه
بزرگ قلعه رسانید و بعد از آنکه نگهبان
دروازه را از پای در آورد با عجله بطرف
در بزرگ رفت و آنرا گشود... افراد
یکی پی دیگر داخل قلعه شدند، حمله
تن به تن در گرفت. در دل شب چکاچاک
شمشیرها و ناله و شیون زخم خوردگان
شور عجیبی داشت .

در جریان این گپرو دارا اجثم بخود
آمد و با عجله از جا پرید، دست به
قبضه شمشیرش برد و با شتاب خود را به
صحن قلعه رسانید ....

در این وقت مراجل صدا زد :

— پدر، هشدار !!

استاد سپس چرخ میزد و شمشیرش
با شمشیر اجثم تصادم نمود و برقی
از ضربت هردو جهید ... شمشیرها
ماهرانه به هرسو میچرخید . آنطرف-
تر مراجل باتنی چند دلیرانه
شمشیر میزد و سینه های دشمن را
میشگافت . با یک چشم برهم زدن،
آدمها بیخاک و خون غلتیدند . و اجثم
نیز از ضرب شمشیر استاد سپس نفس های
آخرین خود را میکشید ...

قلعه با آنهمه عظمتش در تصرف
مردان بادغیس افتاد و تمام شهر
مرورود را متصرف شدند .

دشمن از این حرکت و پیشرفت
آنها هراسید، و بناچار یکی از مردان
دلیر و کار آزموده خود را که «خازم»
نام داشت برای تصرف شهرهای آزاد
شده خراسان گمارید .

خازم با لشکر بس فراوان دست
بکار شد و شهرها را یکی پی دیگر در
قبضه تصرف خود در آورد. دروازه
ظلم و بیعدالتی را بار دیگر بسوی
خراسان گشود .

* * *

در میان دره ها در غار کوهی،
مردان دلیر و تنومند بالای سنگهای
داخل غار نشسته و عده ای ستاده بودند،
آنطرفتر مراجل که یک دستش را بالای
قبضه شمشیرش گذاشته پهلوی پدرش
ایستاده و پشتش را بدیوار غار تکیه داده
بود، چشمانش یک یک آنها را که
در آنجا گرد آمده بودند نگرست...
چهره هارا افسرده و ناامید دید، یکی
از آن جمع، برخاست و گفت:

— استاد سپس! می بینی که دشمن

همه جارا متصرف میشود!؟

— آری میدانم! چه باید کرد؟

— هیچ باید آرام نشست.

در این وقت مراجل قدمی جلو

آمد و گفت:

— چرا ما باید بنشینیم و پیشرفت

آنها را نظاره کنیم؟! آیا شما به این

ذلت راضی هستید؟

استاد سپس گفت:

— نه دخترم! عجله در کار نیست

هر چیز را با تدبیر باید حل کرد.

— چه تدبیری؟!؟

— این را میدانی که نیروی دشمن بیشتر

از ما است، ما نباید کاری بکنیم که

نتیجه جزیر بادی نداشته باشد.

— این طاقت فرسا است، که ما

بنشینیم و اسیر شدن برادران و بغارت

بردن خواهران خود را تماشا کنیم،

مرگ از این زندگی برتری دارد،

بیائید! پیش از آنکه بر ما غلبه کنند،

نیروی آنها را در هم شکنیم، حتماً

موفق میشویم. خداوند یار و مددگار ما

است. این نشستن و تماشا کردن

سودی نمیبخشد، سردادن در این راه

نام ما را در دل قرنهای زنده و جاوید

نگهمدارد، بهتر است که مردانه گام

برداریم و مردانه در راه وطن جان

بسپاریم، تا نام مادر جردول قهرمانان

حادثه ساز تاریخ و وطن گردد... برخیزید!

همین امشب کمر همت ببندیم

یا مرگ است یا پیروزی. در هر دو

صورت پیروزی از آن ما است.

همه دست به قبضه های شمشیر

بردند و بایک صدا فریاد زدند:

— ما همه حاضریم!...

* * *

اشباح پرده شب را میدرید

و آهسته آهسته در دل شهر نزدیک

می شدند و بالای کسانیکه مشغول

حفر خندقها بودند، یورش بردند،

وعده زیاد از آنها را از پای در

آوردند.

و سپیده دم به جایگاه خود بسوی

کوهستان به راه افتادند.

خازم هراسید و قوای کمکی

خواست... و بالشکر بی شمار بسوی

کوهستان به راه افتادند....

مردان دلیر بادغیس برای نبرد

آماده گئی گرفتند... عده از افراد تحت

فرمان استاد سپس و قسمتی به قیادت

«حریش» و بقیه سپاه زیر اداره مراجل

دست بکار شدند.

مراجل با لشکریان خود بمقابل

دشمن به مصاف پرداخت، جنگ خونین

در میان گذرگاهها و تنگهها در گرفت،

فضا را گرد و خاک و هیاهوی لشکر

و چکاچاک شمشیرها پر کرده بود، در

این میان مراجل مردانه پیش میرفت،

و فریاد میزد:

— بکشید!... آنها را بکشید!

در این نبرد خونین هزاران تن

انسان بچاک خون کشیده شدند... تا

آنکه قوای کمکی دیگر با دشمن پیوست،

در این وقت استاسیس و حریش

با باقیمانده سپاه خود با مراجل پیوستند.

بعد از جنگ های متوالی ساحه

مبارزه برای مراجل لحظه به لحظه

تنگ تر شده رفت، اما باز هم تا آخرین

نیروی که داشت با دشمن مقابله

کرد... تا آنکه خازم و حشیا نه

فریاد زد:

— دیگر راه گریز ندارند..

بگیرید، آنها را بگیرید!!

مراجل با آواز رسا گفت:

— نه، تو خطا کردی، ما مردان

گریز نیستیم! تا آخرین قطره خون خود

خواهیم جنگید!!

— پس اینطور؟!؟

— آری، مرگ بهتر از آنست که

در چنگال استعمار شما خورد شویم!

— پس هنوز هم مقاومت میکنید؟!؟

در حالیکه راهها بروی تان بسته

است، ببینید از چهار طرف محاصره شدید.

— باکی ندارد! ما هراسی نداریم....

دیگر مقاومت مراجل و پدرش

سودی نداشت و تلاشهای شان بیپوده

بود، زیرا تعداد شان بسیار کم

و حلقه محاصره نیز تنگتر شده بود... نوک

نیزهها بسوی آنها دراز گردید،

در این هنگام خازم پیش آمد و با صدای

بلند خندید و با خشم دستور داد:

— زود شوید... زود.. آنها را

ببندید!!...!

دو جفت حلقه های فولادین بسوی

دو جفت دست پیش آمد و بر آنها حلقه

شد... ولی صدای آزادیخواهان در

درهها هنوز هم طنین می انداخت،

استاد سپس همه را نابود کن، مراجل

همه را نابود کن.... (پاهان)

جنگ در هنگری

از جریانات اواخر حرب دوم جهان

چون اعلیٰ رومانیه میدانستند که قوتهای شوروی هنوز هم میدان های نبرد خونینی در پیشرو داشته و مکلفیت استرداد استقلال کشور های دیگری که یکی از آنها هنگری خواهد بود بدوش داشته و دامنه قتل و قتل تازمان احیای استقلال تمامی کشور ها ادامه خواهد داشت در همین وقت است که کشور و ملت مجارستان نیز با کمال بیصبری فرارسیدن قشون سرخ را میکشیدند. زیرا مقارن به همین وقت نوبت مجارستان رسیده و حلول نائره جنگ و آرزوی دخول سر بازان آزادی بخش را با کمال شوق می کشیدند .

اردو های شوروی پس از انجام مؤقتانه عملیات « جیسی کشینو *Jassy-Kishinev* »، در او اخر سپتامبر ۱۹۴۴، اولاً به پیشبرد و بعداً به استقامت جنوب غربی و غربی ضربه های خود را ادامه داده و در سرحدات یوگوسلاویا و مجارستان حلول نمودند. جبهه وسیع این تعرض موفقیت های شاننداری را نصیب فرقه های قول اردوی هژدهم تانک، اردوی پنجاه و سوم جبهه دوم یوکراین گردانید .

جنگ هنگری فوق العاده مدهش و طولانی گردید زیرا حلقه های حکومت وقت درین تراژیدی که آنرا علیه آرزوهای ملی بیجنگ کشانیده بودند، رول بس خرابی را بازی نموده و در اجرای این امر مفاد شخصی را در پیشروی منافع ملی قرار داده بودند .

بنا بر علل فوق، فاشیست های هنگری به کمک رئیس حکومت « ریجنت میکلاس هارثی » *Regent Miklos Horthy* کمکهای زیادی را بقوای هتلری، جهت مجادله علیه شورویها دادند و نظر به همین کمکها و حس همکاری، المانها کنترل عمومی را بالای اقتصادیات هنگری بخش نموده بودند . مجارستانی ها را عقیده بر آن بود که در سایه کمک رسانی به المانها، ایشان مؤفق خواهند شد که پلانهای اکتشافی خود را بوجه خوبی پیش ببرند. گویا آنها معتقد بودند که این همکاری آنها با هتلر، جرمنهارا و ادار خواهد ساخت تا بگذارند که مجارستانی ها از دول اشغال شده تا اندازه برفع خود بهره

سپتامبر سال ۱۹۴۴ زما نیست که نائره حرب و شعله های دهشتناک جنگهای دوم جهانی، در پرتو عقب نشینیهای مستدام قوتهای هتلری و سوقیات مسلسل قشون سرخ، به سرحدات هنگری (مجارستان) رسیده و جریانات آن این کشور کوچک اروپای شرقی را نیز بخاک و خون کشید . آری! حرب و آنهم با اسلحه خونین اواخر حرب دوم جهانی و خاصتاً اسلحه اتمی و هایدروجنی امروز خارج تحمل بشری بوده مانند رعد و برق کشت زار عالم بشریت را در خلال ثانیه ها به خاکستر سیاه نیستی مبدل میسازد . درین زمانیکه فصل تابستان جایش را به موسم خزانی ترک میداد، مردم کشور رومانیه و مرز مجاور هنگری در یک هوای معتدل سال که کیف شاعرانه و رومانئیکی آن کمتر از بهاران سال نیست و در زیر این چرخ نیلگون، در حالیکه جدیداً به استرداد استقلال خویش نائل گردیده بودند، ازین هوای فرح بخش و دلپذیر، نفس های خوشی کشیده و در آغوش عروس آزادی، که عمری را از فراق آن رنج میکشیدند، حیات مسرت باری را سپری مینمودند . وقتا شعله های حرب سرحدات رومانیه را ترک گفت و غریو توپ و تفنگ و طیارات شکاری و بمباردمان از فضای آن کشور بیکبارگی خاموش شد، بار دیگر حیات نوین مردم آغاز و فعالیت های زندگی از سر گرفته شد. اکنون دیده میشود که گادی ها و عرابه های مملو از میوه جات و ترکاری های فصل خزانی دوان، دوان باغها و فارمهای زراعتی را ترک گفته و سم حیوانات جرکننده این واسطه ها دود خاکی را به هوا تیت کرده و گرد خاک در بالای گلبرگ ها و اوراق زمردین درختان و چمن زارها باطنطنه خاصی فرود می آمدند. تا کستان های طلائی رنگ که خوشه های انگور آن از لابلای برگ های تالک چشمک می زدند نامنه های تپه سار های این مملکت را زیب و زینت خاصی بخشیده و دهات و قرأ آن به سر بازان شوروی خوش آمدید پر حرارت گفته و به اصطلاح عام نان و نمک و یا خود هر آنچه در قدرت ایشان بود با گرمی خاصی تعارف می نمودند .

برادری نمایند. چنانچه بعد از اشغال چکسلواکیا نازیها قسمتی از سلوواکیا و یوکرین ماورای کوههای کارپاتین را به هنگری دادند. همچنان در اگست سال ۱۹۴۰ هنگری قسمت شمالی ترانسولوانیا را از رومانیه تصاحب گردید، اجرای این دو امر اشغال مجارستان را کاملاً به نفع آلمانها در آورد. در آغاز سال ۱۹۳۹ مجارستان در پکت آنتی کامترن (*Anti-Comintern*) هتلری داخل شد و هم ناگفته نماند که در نوامبر ۱۹۴۰ حکومت هنگری خود را رسماً بحیث متفق آلمان اعلان نموده و در پکت سه گانه (*Tripartite*) که همانا پکت بلاک عسکری خلافت جرمی، ایتالیه و جاپان بوده شامل ساخت.

سرمایه داران و ملاکین هنگری برای یک زمانی موفق گردیدند که دماغ قسمت اعظم نفوس این کشور، خاصتاً طبقه جوان و خون گرم آنرا، توسط پروپاگندهای منفی خود، زهر آلود ساخته و مملکت را علیه جماهیر شوروی بچنگانند. چنانچه در ۲۷ جون ۱۹۴۱ مجارستان علیه شورویها اعلان حرب داد. گرچه حکومت شوروی باربار کوشید تا دامن مجارستان را در حرب نکشاند و آنرا بیطرف نگهدارد ولی این مساعی و آرزوی شورویها سودی نکرده تیر آرزوها به سنگ یأس و ناامیدی اصابت کرد. در پر تو صدور اعلان حرب در می ۱۹۴۲ به تعداد دو صد هزار سرباز مجارستانی در میدان کارزار و جبهه آلمان و شوروی به طرفداری نازیها، شامل جنگ گردیدند.

در مراحل نخستین جنگ وظیفه اشغال مناطقی که از طرف اردوی آلمان تصرف می شد، به قوای مجارستانی داده میشد مگر بعد ها بالفعل در محاربات اشتراک نمودند.

در ابتداء که نازیها به جبهه شرق در حالت پیشرفت بودند، جمعیت و دارودسته «هارتی» (*Horthy*) چشمان خود را از عواقب وخیم این واقعات و پالیسی بسته بودند مگر بعدها حین شکست و مغلوبیت قوای هتلری در ستالین گراد و امحای اردوی نمبر دوم هنگری در منطقه «ورونیک» (*Voronezh*) احساسات ضد حربی را در بین توده های مجاری تحریک نموده و در برابر دسته حکومت یک حس بی اعتمادی خلق گردیده رفت. چنانچه در سال ۱۹۴۳ پارتنی شمال هولوئدرز (*Smallholders*) درخواست مقاطعه را با آلمانها نمود. گرچه اتحاد جماهیر شوروی در شروع حرب نیز همچو ادعائی را نموده بود تا هنگری را از جریان حرب کناره ساخته ورژیم «هارتی» را از پا در آورد. و همچنان در سال ۱۹۴۲ پارتنی کمونسنت هنگری نیز پروگرام جبهه اتحاد ملی را روی دست گرفته بود ولی قدرت احزاب دست راست سوسیال دیموکرات به نسبت قدرتی که داشت، تطبیق این پروگرام را خنثی گردانید. حینیکه قوتهای هتلری بواسطه ضربه های پی در پی شوروی به عقب انداخته شد، آهسته آهسته احساسات ضد هتلری در فضای مجارستان اوج گرفت. درین وقت است که حکومت

کالی (*Kallay*) می خواست خود را به بهانه از جنگ بکشد ولی حکومت هتلر تدا بیرقوی را علیه این قرار اتخاذ نمود. در مارچ ۱۹۴۴ قوتهای هتلری، هنگری را استیلا و قطعات (*SS*) آلمان بوداپست، مرکز این مملکت را استیلا نموده و در برابر وطن پرستان از شدت و بی رحمی کار گرفتند. چنانچه یکعده جوانان بواسطه گیسستاپوهای (*Gestapo*) آلمانی از مملکت خارج و تبعید ساخته شدند. و هم به اساس موافقه هارتی دوم سوزتوهای (*Dom Sztojoy*) نماینده

اسبق هنگری در برلین بحیث رئیس حکومت انتخاب گردید. در اینجا بایست متذکر شد که اشغال هنگری ذریعه قوتهای هتلری و تغییر حکومت در آن، طوریکه هتلریها تصور مینمودند، به منفعت آنها تمام نشد.

از طرف دیگر امحای جرمینها در مولداویا و عقب کشیدن رومانیه از حرب و صدور اعلان حرب آنکشور علیه المانها و هنگری، وضعیت را در هنگری بیشتر علیه المانها تحریک نمود.

در این وقتیکه هنگری در کشاکش قوتهای المانی و شوروی در یک حالت غیر اضطراری قرار داشت، جرمینها خوب میدانستند که از دست رفتن هنگری ضایعه بزرگی را بآنها بار می آورد. همچنان سقوط این کشور راه دخول قشون سرخ را به استریا چکسلواکیا و منطقه صناعتی جنوبی آلمان بازمی سازد.

خود کشور مجارستان هنگری رول مهمی را در مساعی جنگی المان بخرچ داد. کشور بسامواد حربی از قبیل روغنیات، باکسایت (*Bauxites*) و غیره اقلام طرف ضرورت را برای قوای المانی تهیه و اکمال نمود.

در ۳۱ می ۱۹۴۴ هتلر دستور داد که محافظه خاک مجارستان برای المان قیمت حیاتی داشته و بایست بهر قیمتی که میشود در نگهداشت آن مجاهدت گردد. چنانچه در سپتامبر ۱۹۴۴ در حالیکه شورویها هنوز بیسک مسافه از سرحدات هنگری دور بودند، مقامات هتلری استحکامات دفاعی را در سرحدات شرقی آن کشور تاسیس و در تقویه آن تا اندازه کوشیدند. همچنان قوتهای هر دو کشور المان و هنگری درین منطقه تمرکز داده شد.

قوماندانی قوای شوروی بغرض جلوگیری و ممانعت از تقویه قوای ناروی و هنگری در مرز آن کشور به محاذ دوم یوکرین که به تحت اثر مارشال اتحاد شوروی آروای مالینوفسکی بود، امر داد تا عملیاتی را به مقصد میده کردن قوای خصم اجرا بدارند.

درین جبهه ۴۰ فرقه پیاده، سه قول اردوی تانک، دو اردوی میکسانیزه و سه قول اردوی سواری، دو منطقه استحکامات یک لوی تانک موجود بود. تعداد اسلحه این قوتها عبارت بود از (۱۰۲۰۰) توپ و هاوان، ۷۵۰ تانک و توپهای بدون پس لگد و (۱۱۰۰) هواپیما. علاوه برین

د پوهانو خبری

حقیقی شجاعت پر سختیو باندی د ژوند موفقیت دی .
 په نفقه کی میانروی د ژوند نیمایی اړخ او دخلکو سره محبت ټول عقل دی .
 خنده برنده ترین سلاح در مبارزه بازندگی است .
 بدرگاه مردان با اراده خشم و غضب را . راهی نیست
 (ناپلیون)
 (۰۰۰۰)
 (آنا تول فرانسیس)
 (سقراط)

تضمین و راجع به اعمار مجدد کشور و از بین بردن خرابی‌های جنگ قدمهای مثبتی برداشته شد .

در پایان عملیات د یبری سین (*Debrecen*) قرارگاه عمومی قوتهای شوروی به مارشال مالونوفسکی امرداد تا تعرضات خود را به استقامت بوداپست ، مرکز مجارستان ؛ توجیه نماید همین طور بود که بعد از یک سلسله جنـگها و زدو خورد هائی که فیما بین قوتهای هلتری و شوروی رخ داد و باید متذکر شد که در هر صحنه ازین کارزارها هزاران هزار جوان پرآرزو ، با اصابت مرمی و پارچه های بم رهسپار دیار نیستی و عالم ابدیت گردید . در آخر امر به قوه زنده قوتهای تعرضی شوروی افزایشی رونما شده و قوتهای هلتری از هم پاشیده میگرددید تا اینکه در روزهای اول دسامبر تروپهای جبهه سوم یوکرین بعد ازین که مقاومت های سخت و مستدام قوای هلتری را یکی بعد دیگر ازین بردند با قوای اردوی چهل و ششم الحاق نمود .

مگر در نتیجه مقاومت شدید المانها بار دیگر این چرخ پیشرفت متوقف ساخته شد . دیری نگذشت که باز قوتهای مختلفه شوروی مقاومتها و حلقه های دفاعی اطراف بوداپست را شکستانده و به ۲۷ جنوری بار دیگر به تعرض گذشتند . در استرداد شهر بوداپست و اشغال هنگری قوت های دریائی دنیوب نیز رول ارزنده را بازی نمود .

آخر الامر در نتیجه محاربات شدید و خونین ، کاخ مقاومت بوداپست از پا در آمد و این شهر تاریخی بدست سربازان شوروی افتاد . سقوط این شهر قوماندانی المان را از ملکیت یک منطقه بس مهم تحکیم شده محروم گردانید . همچنان در نتیجه این جنگ (۱۳۸۰۰۰) اسیر و غنائم حربی زیادی بدست قوای شوروی افتاد . از دوم جنوری الی ۱۳ فبروری المانها در حدود (۷۰۰۰۰) صاحب منصب و افراد را کشته داده و ۸۰۰ میل توپ تانک و زرهپوش و ۲۸۰ عدد طیاره را طور غنیمت به قوای شوروی از دست دادند .

خلاصه ، در پایان این داستان تاریخی که انعکاس دهنده گوشه از جریانات حرب عمومی دوم در هنگری میباشد ، باید اعتراف نمود که با از بین رفتن مجارستان ستون فقراری مقاومت المانها در هم شکسته شد تا اینکه رفته ، رفته با سقوط برلین آفتاب فتوحات المان در عقب کرانه های اروپا غروب کرد و جنگ جهانی دوم ، بعد از شش سال زدو خورد ها ، بنفع متحدین خاموش گردانیده شد (افتها) .

در اردوی رومانیه (۲۱ فرقه) ، یک فرقه رضا کاران از نگاه اوپراسیونی تحت امر این قوماندانی قرار داشت . عملیات قوتهای زمینی بواسطه یک اردوی هوائی حمایه و تقویه میگرددید .

در نومبر ۱۹۴۴ ، محاذ سوم یوکرین به تحت امر قوماندان مارشال اف - آی تولبوخن (*F.I Tolbakhin*) و بعدها فلو تیلای دنیوب (*Danube Flotille*) به تحت اثر اد میرال جی-ان خلوستیاکوف (*G.N. Khlostyakov*) در مغلوب گردانیدن قوت های نازی با قوتهای جبهه دوم یوکرین معاونتی را انجام داده و درین نبرد به تقویه و موفقیت این عملیات رول قابل ملاحظه را بازی نمودند . محاربات هنگری بیش از شش ماه طول کشید که در طول این مدت قوتهای شوروی چندین اوپراسیونهای تعرضی و تدافعی را که مملو از یک عالم زدو خورد های خونین و سختی بوده ، انجام دادند .

در نتیجه داخل شدن جبهه دوم یوکرین به خاک هنگری قوتهای هلتری از یک تعداد شهرهای این کشور مانند گولا (*Gyula*) ماکو (*Mako*) اخراج گردانیده شد . در ۶ اکتوبر تروپهای شوروی در مرکز جبهه و در جائیکه ضربه اساسی توجیه گردیده بود ، عملیاتی را تطبیق نمود که توسط آن قسمت شرقی هنگری و شمالی ترانسولوانیا (*Transylvania*) را آزاد ساخت .

درینجادشمن توسط قوتهای زره دار موسوم به پنزر (*Panzer*) محاربات خونینی را انجام داده و جنگ تا ۲۸ اکتوبر دوام نمود .

در ۲۷ اکتوبر ۱۹۴۴ کمیته دفاعی اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی چنین اعلامیه را به نشر سپرد که در آن ذیلا تذکار گردیده بود . «قشون سرخ در هنگری نه بحیث یک فاتح بلکه بحیث قوای آزادی بخش داخل گردیده است . در اینجاهد ف شوروی ها صرف اخراج و امحای قوتهای هلتری از هنگری میباشد تادر پرتو آن اقتدار و حکم رانی هلتری ها از کشور های اشغال شده دور ساخته شود .

اعلامیه کمیته مذکور از طرف اهالی مجارستان به مسرت استقبال گردید که بعدها امور پیشرفت قوت های شوروی را درین کشور سهل تر گردانید و هم بایست تذکر داد که در پرتو مفاهمه ذات البینی شوروی و مجارستان ، استقلال آن

برخی از نتایج حاصله‌ای استعمال قوتها،

و تسلیحات در حرب ۱۹۷۳ عرب و اسرائیل

بیشتر از دو سال سپری گردید، که در نتیجه سیاست تجاوز کسارانه اسرائیل، حرب چهارم بین عرب و اسرائیل در گرفت و شرق میانه را، بمدت هفده روز بیک صحنه بیرحمانه و خونین تبدیل نمود. در جریان این حرب، وسعت و شدت مساعی محاروبی خیلی‌ها بوضوح دیده میشد.

به اساس نشرات تجارتی، در این محاربه از هر دو طرف متقابل، در حدود ۱۵۰،۰۰۰ نفر ۵۰۰ تانک، ۱۵۰۰ طیاره حربی ۱۹۰ کشتی‌های جنگی و دیگر سلاح و وسایط به پیمانۀ زیاد اشتراک نموده بودند.

در این محاربه ایالات متحده امریکا از اسرائیل پشتیبانی فعالی نموده، و از ۱۴ اکتوبر ۱۹۷۳ به بعد سلی از سلاح و وسایط نظامی بطرف اسرائیل سرازیر شد. توسط ۵۶۶ پرواز طیارات ترانسپورتی نوع C-۵۴ و C-۱۴۱- امریکا ۲۲۳۹۵ تن محموله، و ۵۵۰۰ تن توسط طیارات کمپنی «ایل-آل» اسرائیلی به اسرائیل آورده شد که این محموله را تانکهای M۶۰ و M۴۸ و طیارات و هلیکوپترها، و وسایط ضد تانک و دیگر تکنیک حربی تشکیل میداد. جنگ ۱۹۷۳، با یک شکست سیاسی و معنوی اسرائیل ختم گردید.

تجربه مساعی محاروبی عرب و اسرائیل در حرب ۱۹۷۳ توسط متخصصین نظامی امریکا و دیگر ممالک عضو ناتو خیلی بدقت مطالعه میگردد. در حرب ۱۹۷۳ به عوامل باصقین،

مرحله ابتدای جنگ، و همچنین تجربه استعمال بعضی از تکنیک‌های جنگی توجه اساسی معطوف میگردد.

در مرحله ابتدائی جنگ، قوای عربی با تعرض ۶ اکتوبر خویش هم در کانال سویز و هم در ارتفاعات جولان، با اینکه مساعی ایشان، خصوصاً عبور محاروبی از کانال سویز بصورت متداوم نه تنها از طرف کشف اسرائیل، بلکه از طرف امریکا تحت کنترل مراقبت بود مؤفق به باصقین گردید.

متخصصین نظامی راعقیده بر آنست که موفقیت بدست آوردن باصقین منوط و مربوط به فکتورهای ذیل بود:

— ترتیب نمودن پلان‌های خیلی دقیق در قسمت فریب دادن دشمن از راه ستروا خفای قوتها، که حرکات محاروبی را بقسم تطبیقات مجسم نمود؛ — تأمین نمودن کلی ارتباطات زمینی و هوایی بصورت مخفی.

— تأمین تشریک مساعی خیلی عالی بین قوای مصر و سوریه.

— احضار قوتها، چه از نقطه نظر تعلیم و تربیه حربی، و چه از نگاه مورال، جهت شوق نمودن مدافعۀ دشمن در قسمت تحلیل و تجزیه تکنیک باصقین متخصصین نظامی چنین نتیجه میگیرند:

— برای اینکه غافلگیر نشده و آماده‌گی بهتری موجود باشد، بایست حمله احتمال دشمن را، به اساس امکانات حقیقی آن قدر قیمت داده، نه با اساس تقریبی و خیالی.

— چون امکان استعمال تاکتیک باصقین از طرف دشمن موجود است بایست خط تدافعی ما تا اندازه محکم و قوی باشد، که تا رسیدن کمک‌های بعدی امکان شق آن میسر نگردد.

— در شرایط موجوده جهت تأمین باصقین لازم است، تا امکانات کشف هوایی توسط طیارات و یا اقمار مصنوعی مدنظر گرفته شود. خصوصاً در اراضی لچ مانند شرق میانه.

قرارهای سیاسی بایست، از آغاز مساعی حربی نظر به زمان جلو بوده، و جهت امور احضاراتی لازم است که قبلاً پلان‌های اپراتیفی ترتیب شده باشد.

به نظریه متخصصین نظامی، در مواقع صلح وقتی که از تعداد قوای مسلح کاسته میشود. بایست این کاهش قوا بصورت منطقی بوده «و امکانات مؤثریت سفربری خیملی‌ها عمیقانه مطالعه گردد. برای این‌که واقعات غیر مترقبه انکشاف نه نماید بایست متوجه نکات آتی بود:

— داشتن یک کشف قوی و فعال.

— بلند بردن قابلیت حرکت قطعات و جزو تا مسها بحد اعظمی.

— داشتن یک سیستم مخا بره فعال و مطمئن.

— در مواقع فوق العاده و یا اضطراری اجازه دادن به قوماندانان که تا قبل از اتخاذ قرار، از طرف مقامات بلند، قوای خویش را قسماً تقویه نمایند.

بعد از تجزیه و تحلیل حرکات
حربی هر دو طرف، در این جنگ
متخصصین نظامی اظهار عقیده میدارند
که بایست:

— در تمام مدت مساعی محاروبی
سرعت تعرض مد نظر گرفته شود.

— عملیات بصورت قاطع باشد.
— داشتن قدرت مکفی، جهت
تجهیز نمودن مواضع اشغال شده،
تا بدشمن موقع تقویه نمودن مدافع
داده نشود.

همچنین این متخصصین باین نتیجه
متوصل شده اند، که توای زمینی قدرت
آنها داشته باشد، تا بتوانند که
وظایف تعرضی را بدون حمایه سیستم
دافع هوای ثابت، و یا توای هوایی
مؤفقاچه انجام دهد. و برای این مقصد
آنها باید دارای یک سیستم مرکب
دافع هوای متحرک، از قبیل: توپها
وراکت های دافع هوا، و همچنین ذات
الحرکه های خیلی قوی و راکت های
اپراتیفی و تاکتیکی باشد.

جنگ ۱۹۷۳ عرب و اسرائیل، یک
جنگ تاکتیکی بوده، اما باز هم کدام
صنعت نوینی را بار نیارود. تنها موانع
ضدتانک و دافع تانک در خط السیر
حرکت احتمالی آنها، و هم استعمال
هلیکوپترها یا مردت یکجا قابل
یادآوری میباشد.

رول تشریک مساعی بین سلاح های
قطعات، و جزو تا مه های مختلفه خیلی زیاد
شده، و جنگ مذکور را « یک جنگ
تاکتیکی راکت های رهبری شده » خصوصاً
راکت های دافع تانک، دافع هوا
میتوان نامید. در جریان محاربه مجادله
مرمی های رهبری شده دافع تانک
با تانک ها خیلی جالب بوده، و
معلوم گردید که روز بروز به
مشکلات استعمال تانکها در صحنه جنگ
افزوده میگردد. طرفین ضایعات خیلی
سنگین تانک را متحمل گردیدند. مثلاً
اسرائیل در همان هفته اول مساعی
نظامی ۵۰۰ تانک را یعنی ۳۰٪ سر جمع
عمومی تانکهای دست داشته قبل از
جنگ خویش را از دست داد.

عده بیشتر تانکها در حدود (۷۰٪—
۶۵)، توسط مردت و بازو کا از بین
برده شد قوای اسرائیل در جریان
جنگ جهت مبارزه علیه تانکها از
مردت نوع ۱۱-S، «بازو کا» مدرن
شده، و همچنین مردت نوع «تاو» استفاده
بعمل آوردند.

درین محاربه مرمی های دافع
تانک در صحنه جنگ اثر عمیقی از
خود گذاشت، و بدین ترتیب قوای
پیاده موفق به بدست آوردن سلاح
مؤثری در قسمت از بین بردن تانکهای
خفیف و ثقیل در مسافت نزدیک و
دور گردیده است. در مرحله اول
زمانیکه، ضایعات بزرگ تانک
بمشاهده رسید، نزد متخصصین نظامی
چنان یک نظریه پیداشد که من بعد
تانک در میدان جنگ حکم روانی
نخواهد کرد. اما بعداً در اثر تحلیل
و تجزیه عمیقانه بدان عقیده رسیدند
که هنوز هم عصر تانک از بین نرفته
و تانک را میتوان به حیث یک قوه
ضربوی اساسی در جنگ های کنونی
شمرد.

صرف نظر، از ضایعات بزرگ تانک
استعمال کتله ای تانک با تشریک
مساعی دیگر قوتها مخصوصاً پیاده
توپچی قطعات دافع تانک و دافع هوا
موفقیت را در جنگ تأمین می نماید.
تانک ها، قابلیت عبور از مدافعه
دشمن را در صورتیکه دافع تانک و
توپچی دشمن، بصورت اساسی تحت
تأثیر گرفته شود تا اخیر جنگ محاذ
میدارد.

موفقیت در استعمال تانکها
متوجه به آن طرف است که بصورت فعال
داخل مبارزه شده، از ما نورهای
وسیع استفاده بعمل آرد، و تشریک
مساعی خوبی را با قوای پراشوتی
داشته باشد و هم طرف فعالیت خویش
را بسرعت تغییر دهد. در جزو تا مه های
خیلی خورد، موفقیت تاکتیکی را
تانکها تأمین مینمایند.

در جنگ سال ۱۹۷۳ تانکهای
اساسی اسرائیل عبارت بودند از

تانک انگلیسی « سنتوریون »
تانکهای امریکائی « پانتون ». نوع
M60 و M48.

بعد از مطالعه رول تانکها در
جنگ ۱۹۷۳ متخصصین بدان نتیجه
رسیدند، که بایست تانک های
موجوده، جهت بلند بردن قدرت
آتش، قدرت تدافعی، مانور آنها
مدرنتر شوند.

از راه تغییر دادن میله، استعمال
مرمیات جدید تر، ارتقای سرعت
انداخت، بهتر ساختن آلات توجیه و
ترصد که مؤثریت انداخت را تا مسافه
۳۰۰۰ متر تضمین مینماید مساعی
بخرچ داده میشود، تا بلند رفتن،
قدرت مانور تانکها از راه
جابجا نمودن انجن های
از ۸۵۰ تا ۹۰۰ هار سپاور و تغییر
قسمت ترتیبات انتقال دهنده آنها
پلان گذاری میشود.

بعضی از متخصصین را عقیده
بر آنست، که بایست سرعت تانک
از طریق کم نمودن ضخامت زره تانک
بدست آید.

و تانک آماده آن گردد، که برای
انداخت از سرعت خود نکاسته، و بلکه
بهمان سرعت حرکت، انداخت را اجرا
دارد. و هم در هنگام شب نیز با استفاده
از پروژکتورها و تخنیک ماورای
بنفش اجرای فعالیت دارد.

بلند بردن قابلیت دفاعی تانک را
میخواهند که از راه استعمال زره
چند طبقه ای و زره مقاوم تر، و همچنین
قرار دادن پرده علاوه گسی تأمین
دارند.

برای اینکه موفقیت جزو تا مه های
تانک تأمین شده بتواند. تشریک مساعی
آنها با جزو تا مه های پیاده لازمی میباشد.
تجربه نشان داده است، جزو تا مه های
تانک که بدون تشریک مساعی
پیاده و یا دیگر صنوف اجرای فعالیت
نموده اند، ضایعات خیلی بیشتری را،
نسبت به جزو تا مه های که با تشریک

مساعی پیاده و یادگیر صنف فعالیت را اجرا داشته اند متحمل شده اند. برای اینکه از آتش دافع تانک ضایعات کمتر گردد، قوای اسرائیل گاه گاهی استقامت رفتار را در حین حرکت تغییر میدادند، که این طریقه ایشان در اراضی لچ شرق میانه مفید واقع شده، و یک نتیجه مثبت را ببار آورد.

در این جنگ، قابلیت حربی زره پوش های پیاده نیز قابل تذکر بوده، قوای پیاده در داخل این زره پوش ها سهم فعالی در محاربه گرفته و بسیاری از وسایط دافع تانک دشمن را از بین برده و زمینه را برای فعالیت تانک ها آماده ساختند.

جهت مبارزه با تانک ها، قوای اسرائیلی در اکتوبر ۱۹۷۳، بر علاوه مردت نوع ۱۱-SS، «تاو»، راکت انداز ها، همچنین از راکت های رهبری شده «می ویریک» کلاس «هوا بزمن» و بمب های دافع تانک که از آشیانه هوایی تیپ «روکای» پرتاب میشد استفاده بعمل آوردند. این بمب ها، بار اول بود که در شرایط محاربه بوی استعمال میگرددند. جهت وارد نمودن ضربه در بسالای دستگاه رادار، و عبور محاربه بوی از کانال سویز، اسرائیلی ها از بمب های رهبری شده «اولدی» استفاده بعمل آوردند.

تجزیه و تحلیل، استعمال مردت بمقابل تانک ها در جنگ ۱۹۷۳ عرب و اسرائیل نشان داد که سلاح فوق برتری را نسبت به توپچی دافع تانک، مخصوصاً در مسافتات زیاد دارا میباشد. بنا در قسمت مدرن شدن این سلاح توجه بیشتری معطوف گردیده است. و فکر میشود که مردت های آینده بتوانند یک آتش مؤثری را در مسافتات ۶۰۰۰-۳۰۰۰ متر اجرا دارند.

از طرف دیگر، چون سیستم توجیه لایزر و شعاع ماوراء بنفش خیلی ها پیچیده و قیمت

آن گزاف میباشد. متخصصین در کوشش آزند. تایک سیستم توجیه ساده و ارزان تولید نمایند، تا بتوان مردت های ارزان قیمت را بصورت کتلوی استعمال کرد.

جهت از بین بردن تانک ها، تا مسافه ۱۵۰۰ متر، مانند سابق از توپچی دافع تانک، و راکت اندازها استفاده بعمل میآید.

جهت مؤثریت اصابت آنها بجای نمودن سیستم جدید سوق و اداره آتش در آنها پیش بینی میگردد. برای از بین بردن اهداف پوشیده ز رهگذار از سیستم ریاکتیوی (یوغای اور)، که مهمات دافع تانک را انداخت میدارند استفاده میشود.

تا قبل از شروع جنگ قوماندانی قوای اسرائیلی، اعتماد زیادی به قوای هوایی خویش داشت. و به کمک این قوا آنها طوری حساب نموده بودند، تا مقاومت قوای مصر و سوریه را درهم شکسته و ضربه کاری را به اقتصاد نظامی این دو مملکت وارد نمایند.

مگر، قوماندانی قوای اسرائیلی دافع هوای دشمن را طور باید و بشاید قیمت نداده، و بهمین مناسبت تا آخر جنگ نتوانست عملیات حربی قوای قوای عربی را خنثی سازد. قوای هوایی اسرائیل تنها بمدت بسیار کم و آنهم در قسمت های خیلی محدود توانست که حاکمیت هوایی را بدست آورد. در حصبه کاهش ضایعات رول عمده ای را محلات محفوظ طیارات بازی نمود.

قوای مصر و سوریه در این جنگ، از راکت های دافع هوای ثابت و متحرک استفاده بعمل آوردند. این وسایط مدافعه هوایی، در جریان جنگ ضایعات زیادی به قوای اسرائیل خصوصاً در قسمت طیارات A-4 نوع «سکایموک»، که دارای وسایط غیر مکفی مقابله را دیوئی بوده وارد نمودند.

راکت های رهبری شده دافع

هوا، یک سلاح مؤثری بمقابل مبارزه طیارات، خصوصاً هیلو کوپتر. ها در ارتفاعات پست (تا ۱۰۰۰ متر) به حساب میرود.

توپ های ذات الحركه دافع هوا، از طرف مصر و سوریه بصورت مؤفقانه بمقابل مبارزه طیارات به ارتفاع بلندتر از ۱۰۰۰ متر استعمال گردید. آتش آنها بمقابل تمام طیارات امریکائی دست داشته اسرائیل مؤثر واقع شد.

سیستم مدافعه هوایی، بایست در تمام مناطق فعالیت محاربه ی یکسان باشد، و تمام عناصر سیستم مدافع هوایی باید دارای قابلیت حرکت اعظمی بوده، و با وجود وارد نمودن فشار دشمن بواسطه طیارات، توپچی و قوای زمینی قابلیت حربی خویش را تا آخر محافظه دارند.

رول بارزی را در قسمت مبارزه با مدافعه هوایی دشمن راکت های کلاس «هوا به زمین» بازی نمود. در جنگ عرب و اسرائیل یکبار دیگر ثابت گردید، که وظیفه قوای هوایی عبارت از بدست آوردن حاکمیت در هوا بوده، و در شرایط موجود بدست آوردن این وظیفه بدون از بین بردن راکت های دافع هوای دشمن غیر ممکن می باشد.

هرگاه، برای قوای زمینی، مخصوصاً برای گروپمان ضربوی آنها شرایطی بمیدان آید که نتوانند از حمایه مستقیم قوای هوایی برخوردار گردند، در اینصورت قطعات و جزو تام هادر مدافعه هوایی باید ما نور خود را یکسان با قوای تعرض کننده عیار کنند.

استعمال توپچی در این جنگ مورد توجه قرار گرفت. مخصوصاً همان حالت سابقه تأیید گردید، که انداخت توپچی باید بموقع و مطابق نوعیت هدف باشد. برای اینکه، موقع به انداخت توپچی دشمن داده نشود، بایست که توپها در مواقع آتش خویش بمدت کوتاه یعنی کمتر از ۳۰ دقیقه قرار گیرند. برای کشف هدف در عمق مدافعه دشمن لازم است که

دستگاه رادار مدرن و لوازم صوتی کشف در اختیار موجود باشد.

به عقیده متخصصین نظامی یسکی از دروس اساسی جنگ اکتبر ۱۹۷۳ عبارت از بلند رفتن اهمیت رادیوالکترونیک بوده که هم در تعرض و هم در مدافعه از آنها بصورت کلی استفاده بعمل آمد. مسائل دفع نمودن جهت یابی و مقابله رادیوئی از جمله سوالاتی است که اکنون توجه جدی بدان معطوف گردیده است.

مدرن و بهتر شدن آلات الکترونیکی و مخابره از جمله شرایط مهم تأمین عملیات حربی به شمار می‌رود. و بهمین اساس است که یک سیستم واحد مخابره و سوق و اداره قطعات پیشنهاد می‌گردد. و جهت تأمین مخابره مطمئن بین نقاط علیحده از اعمار مصنوعی میتوان استفاده بعمل آورد.

در جنگ اکتوبر ۱۹۷۳ تأسیسات موانع انجینری رول بارزی را ایفا نمود. طوریکه معلوم است قوای اسرائیلی در این جنگ در قسمت های مختلف جزیره سینا و ارتفاعات جولان از مدافعه عمیقانه یعنی چندین خط استفاده بعمل آورد. در ساحل شرقی کانال سویز یک خط مدافعی «بارلف» (نام یکی از لوی درستی‌های اسبق اسرائیل) تأسیس شده بود. این شریک تدافعی به عمق ۱۵-۱۰ کیلومتر از نقاط مقاومت مختلفه، محلات محفوظ تانک ها، مواضع توپچی و هاوان، خندق و خندقهای ارتباط عبارت بود. در اینجا تمام فواصل بین نقاط مقاومت بواسطه موانع مختلفه انفلاقیه و غیر انفلاقیه یعنی سیم خاردار پوشانده شده بود. در اینجا باریکادهای ریگی به ارتفاع ۲۰-۱۰ متر بمشاهد میرسید، و همچنین در زیر خط بارلف به امتداد کانال سویز یک ذخیره بزرگ مواد محروق ساخته شده بود، که در صورت تعرض قوای مصری یک «بحر آتش» بوجود آورده شود.

با وجود آن قوای مصری نه تنها عبور محاربوی را از بالای کانال سویز مؤفقانه اجرا نمود، بلکه توانست خط «بارلف» را نیز شقی نماید.

در ارتفاعات جولان نیز مواضع تدافعی چندین خط عمیق دیده میشد. پیشروی خط محاربوی را خندق های ضد تانک و کشتزارهای مین ضد تانک پوشانیده بود، در اینجا قوای سوریه هم موفق به شقی نمودن مدافعه گردیدند.

بعد از تجزیه و تحلیل شقی نمودن مدافعه اسرائیل از طرف قوای عربی متخصصین نظامی به نتایج آتی متوصل گردیدند.

موجودیت مواضع احضار شده با وسایط قوای مدافعه ضد تانک، که استقامت حرکت احتمالی قوای متعرض رومی پوشاند، برای قواییکه مدافعه را اجرا مینماید، یک برتری را بمیدان می‌آورد، زیرا در این صورت دشمن مجبور بران میگردد که قوتهای خود را به استقامت غیر مساعد برای خودش اتساع و انبساط نماید.

شرایط ناگسستنی، همانا مانند سابق تعلیم و تربیه واحضارات درست و صحیح جهت مدافعه بوده، و همچنین بایست قوای که مدافعه میدارد، یک تشریک مساعی خوبی را با قوتهای متحرک که جهت تقویه و تعرض متقابل افزاز میگردد داشته باشد.

برای اینکه یک بی انتظامی در نظام محاربوی دشمن به بار آورد، و آنرا مجبور ساخت که بیک استقامت خیلی محدود تعرض را اجرا دارد. بایست بصورت وسیع و مدیرانه از سیستم موانع طبیعی و مصنوعی استفاده بعمل آورد. و هم باید کاین موانع توسط آتش بصورت مستقیم حمله گردند، تا مشکلات را برای وسایط تخنیککی دشمن که مخصوص عبور از موانع میباشد بمیدان آورد. یکی از وظائف عمده بلند بردن مؤثریت مدافع ضد تانک، به جود آوردن جز و تاسمهای مخصوص حمله آتش، قوتهای مردت توسط هلیوکوپتر محسوب میگردد.

مصارف خیلی ها زیاد راکت، مرمیات توپچی مهمات ضد تانک و ضایعات تخنیککی های نظامی از هر دو طرف یکبار دیگر ذخائر مکفی را جهت یک حرب دوامدار تأیید نمود. هر گاه جنگ نوین آغاز گردد.

با اینکه اسرائیل دارای صنعت نظامی میباشد، اما باز هم به احتیاجات نظامی وی بصورت کافی پاسخ نداده، و در مرحله اول به طیارات و راکت های مدرن شدیداً ضرورت احساس میدارد.

و از همین سبب است که اکنون وزارت دفاع اسرائیل توجه خاصی را جهت تهیه و ذخیره نمودن مهمات، وسایط و تخنیککی نظامی معطوف داشته تا مساعی محاربوی را بصورت مستقل تا بیست روز پیش برده بتواند. و به اساس تجرب به جنگ گذشته، قوای اسرائیلی در قسمت بلند بردن قدرت آتش و تحرك قطعات و جزو تاسمهای خویش سعی بخصوصی را به خرچ داده، و آنهارا توسط وسایط جدید و مدرن ضد تانک و دفاع هوا مجهز میسازد. بر علاوه در حصه خوبتر شدن تشکیلات، احضارات و قابلیت محاربوی سعی بعمل می‌آید.

اقدامات نظامی و کرکتر سیاسی که بعد از جنگ نظامی ۱۹۷۳ اسرائیل اختیار نموده نشان دهنده آنست، که رهبران صیهو نیستی طوریکه لازم است نتیجه از آن اخذ نه نموده اند. آنها فاصله نامه شورای امنیت ملل متحد را زیر پا گذاشته، و از حل نمودن مناقشات شرق میانه از راه صلح ابا میورزند. بجای اینکه کلیه سرزمین های تصرف شده عربی را تخلیه نمایند، مذاکرات علیحده را با هر مملکت عربی پیشنهاد نموده تا اینکه بدین ترتیب مناقشه شرق میانه را بصورت عمومی به تعویق اندازند. این نوع سیاست اسرائیل، امکان شعله ور شدن جنگ نوین را تقویه میدارد. و طوریکه مجله «یونایتد ستمس نیوز اند اورلد ریپورت» می نویسد «راکت ها در شهرهای یرنفوس خواهد ریخت، و کار به دوئل تانک، تنها در صحراها محدود نخواهد ماند.»

در اخیر باید تذکر داد، که یگانه راه تأمین دوامدار صلح در شرق میانه عبارت از آزاد شدن تمام سرزمین های تصرف شده عربی از طرف اسرائیل، و هم شناختن حقوق حقه فلسطینی ها به حیث یک مملکت مستقل خواهد بود.

د منځنی ختیځ هیوادونو تسلیحاتی زغل

داسرائیلو انډیبننه زیا تیری

د قدرتونو د پوهی کولو دپاره هڅه

تبع اولیکنه :

جگړن ارکان حرب عبدالولی شرف

کی داسی خطرناکو توکو (بازیچه ها) سره مخامخ کړی چه زموږ د تباهی اوله مینځه وړلو او د تمدن دورانولو امکانات ورځ په ورځ زیاتوی داتوکه مستقیماً په اوسنی حالت کی د منځنی ختیځ د شخړو اوداعرابو اوسرائیلو د نظامی تکنالوژی تسلیحاتی زغل ته متوجه ده داطرز حرکت نه یواځی دسولی په لور امکانات شنووی بلکه داسرائیلو د متجاوز سیاست په دوام سره حتی د لبنان د داخلی شخړو د زیاتیدو سره ددی سیمی داوضاع تشنج نورهم پراخوی .

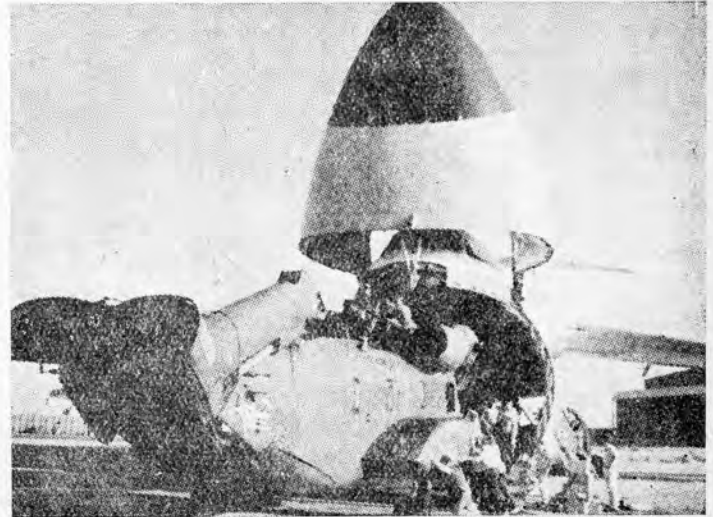
۱۹۷۳ کال د اکتوبر د جگړی غځه را پدېخوا اسرائیل اوعربی هیوادونو له تولیدی منابعو غځه داسی وسلی ترلاسه کړی چه راتلونکی نښتی په یوه وپجاړوونکی اوتباه کوونکی نتیجه ورکړی لکه دوسلو د تخنیک کی قدرت ته دکتلو په وخت کی په ډاگه څرگند پیری چه پدی ستراتیجی کی د یوه بل د کامل تخریب دپاره هڅه شوی .

د امریکا د تیر کال $8\frac{1}{3}$ ملیونو ډالرو و سلو څرغلا و

منځنی ختیځ ته تر ټولو نورو برخو یوه لویه اندازه ده امریکا اردن، سعودی عربستان اونوروسیمو ته وسله ورکړی چه په تیری جگړی کی فعال رول نه درلوده ، تیره میاشت دواشنکتن منابعو څرگنده کړه چه داوار به شپږ هر کولیس C-۱۳۰ ډوله ترانسپورتی الوتکی په مصر بانندی وپلوری اودا الوتکی د امریکا د دفاع دوزارت د چارو معاون جنرال جارج فیش له خولی ویلی شو چه هر یوه ۶۵ پراشوتی عسکر انتقال لولی شی ددو الوتکو مجموعی قیمت به د پنځوسو ملیونو ډالرو په حدود کی وی اودوی داسی څرگندوی چه

د تسلیحاتی مسابقی په ساحه کی دوسلو د تکنالوژی پر مختگ له یوی خوا اود بلی خوا دسیاسی حرب په برخه کی په تیره بیا په هغو سیمو کی چه هره ورځ یا هره گړی د نښتی احتمال اټکل کیږی، هغه موضوعات دی چه ټول ورته علاقمند ساتی، پدی موضوعاتو کی دگډون کونکو هیوادونو سیاسی حالت او په بین المللی روابطو کی ددوی موقف د نظامی قواوو د بشپړتوب دپاره د نظامی ترنونو په هڅوسره ورځ په ورځ بل رنګه دریځ غوره کوی .

سیاسی او نظامی مفسرین په غځنو دیپلوماتیکې منابعو کی داسی توکی کوی چه موږ بشر دخپلی پوهی د تکامل په څنګ

د تیری ۱۹۷۳ کال جگړی د عربی اکمالاتو یوه برخه اسرائیلو ته

احتمال لری مصر که به نودی راتلونکی مودی کی د امریکا دنظامی تکنالوژی یولوی مشتری وی ، په امریکا کی دیهودیانود کمیته مشر په ډیره شدیدله لجه فورده ددی عمل د دوام په ضد اخطار ورکړ او حتی فورده دانتخاباتی مبارزاتوپه وخت کی دیهودیانو په نه ملاتړ سره تهدید کړ امریکائی منابع دیهودیانو د عکس العمل په جواب کی غرگنده کړه چه مصر مجبور دی په اوسنی بین المللی دریخ کی د امریکا غځه خپله زیاته برخه وسلی لاس ته راوړی اوددی غځه مصر بله کومه لار نلری اویا داچه بیرته شوروی اتحاد ته مراجعه وکی داموضوع د جوزف سیسکو له خوا د امریکا دکانگرس دیوی کمیته غړو ته هم یادونه وشوه .

مصر دخپلو نظامی قواوو د سمبالښت دپاره اوس آرزو لری چه په لسو راتلونکو کلونو په موده کی نه یواځی د اسرائیلو په شان قدرتمنی وسلی په اختیار کی ولری بلکه په خپله هم د وسلو د تولید په برخه کی د فابریکا توپه پراختیاوو سره پر مخان متکی واوسی .

مصر همدا اوس یوه پرمخ تللی اومدرن هوائی قواوو اودافع هوا ته اړتیا لری که څه هم نظامی مفسرین وائی چه همدا اوس دمصر پورتنی اړتیاوی دشوروی اتحاد له خوا بشپړ شوی امامصر دا اړتیا په ډاگه غرگندوی ځکه د سادات په سفر کی اروپائی ملکونو ته په لویډیز آلمان اوفرانسی کی ددوی اړتیاوو دلری کیدلو دپاره امکانات برسیره کړل خو بیا هم پدی عقیده دی چه که چیری دنړی د دوولویو قوتونو غځه دا اړتیاوی بشپړ نشی مصر به بیا هم له اسرائیلو غځه وروسته پاتی وی .

له بلی خوا امریکائی مفسرین وائی چه امریکا باید پداسی عمل لاس پوری نکړی چه دود دښمنو ډلو ته د وسلو دکمال د مرکزیت حیثیت غوره کړی ځکه د پخوانی سیاست په اساس ممکن دا دقواوو دانډول مفکوره بیا هم په دی شرایطو کی تأمین نشی ځکه امریکا احتمالا مجبور دی چه دیهودیانو د سیاست په ملاتړ یهودو سره زیاتره او بهتره مرسته وکړی .

مصر باید د تیری جگړی غځه وروسته دنظامی اړتیاوو دکمی او کیفی نقیصه له شوروی اتحاد غځه اکمال کړی وای پداسی حال کی چه سادات دشوروی اتحاد سره د تیر پنځلس کلن موافقی نظامی قرارداد فسخ کړی او اوس له هغومالی مرستو چه نور عربی هیوادونه ئی مصر ته ورکوی له نورو غځه وسله اخلی او دا هم مشکل دی چه سادات به غرنکه ژرو کولای شی چه د امریکا سره په یوه بشپړ تفاهم دخپل احتیاج وړوسلی تر لاسه کړی او بیا هم بل مشکل دا چه اردو دنوو وسلو د سمبالښت په ځنگ کی هماغسی تعلیم او تربیی ته احتیاج لری اودا د وخت ضیاع هم دی .

جوزف سیسکو د امریکا دخارجی چارو مرستیال د امریکا کانگرس ته داسی ډاډ ورکوی چه د امریکا دنظامی کمکونو دوام مصر ته یواځی دعربی ملکونو سره د دوستی دساتلو مطلب دی نه داچه مصر ته د وسلو په ورکولو د اسرائیلو په مقابل کی کیفی او کمی تفوق ورکړی .

دا وینا د اسرائیلو اودیهودیانو حامیا نوته ډاډور کوی چه دوی د امریکا پرضد د پروپاگندی فعالیت غځه . ځان وژغوری او دا هم وائی چه تراوسه د امریکا دنظامی کمکونو اندازه تر څلورو زرو ډالرو پوری رسیدلی په هغه حال کی چه د امری کمک دمصر سره د پنځوسو ملیونو ډالرو په شاهخوا کی دی .

د سیاسی حرب په برخه کی امریکائی منابع ځانته ډاډه دی چه د امریکا پدی پالیسی کی دمصر سیاسی دریخ د امریکا په گټه بدلون موندلی له بلی خوا دکانگرس فشارونه دخارجی کمکونو د تحدید په برخه کی د امریکا د حکومت پورتنی تصمیم ته متوجه دی که چیری ددی فشار لاندی امریکا دنظامی کمکونو غځه ځان وژغوری د سادات د پخوانی وینا په اساس به مصر بیا هم له شوروی اتحاد غځه کمک ته مجبور وی اوسنی حالت کی که چیری دمنځنی ختیځ دقواوو انډول ته کتنه وشی دعربی هیوادونو او اسرائیلو تر مینځ نظامی قدرت داسی ښکاری .

ملکونه دارود مجموعی قدرت الوتکی تانگونه د توپچی قوا د دفاع هوا سام راکتونه

مصر	۳۳۲۵۰۰	۴۵۰	۲۰۰۰	۱۷۶۰	۹۰
سوریه	۱۹۲۵۰۰	۴۰۰	۲۲۰۰	۱۲۰۰	۳۸
اردن	۷۰۲۵۰	۷۰	۶۰۰	۲۲۱	۰
عراق	۱۳۵۰۰۰	۳۵۰	۱۵۰۰	۷۰۰	—
لیبیا	۳۳۰۰۰	۱۱۰	۱۱۰۰	۱۴۵	۵۰
سعودی عربستان	۵۱۰۰۰	۱۰۰	۳۰۰	—	۱۰
اسرائیل	۴۲۶،۰۰۰	۴۵۰	۲۹۰۰	۶۷۰	۲۰

اسرائیل تر پخوا غځه زیات تانگونه دلیری منزل

د سویدن SH-37 ویگن ډوله الوتکه

توپچی او دزرهدارو وسایط لری په ۱۹۷۷ کی به اسرائیل ۲۵ نوری ۱۵-F عقاب ډوله الوتکی هم له امریکا څخه اکمال کړی چه مودرنی الوتکی دی داسرائیلو نوری ۴-F فانوم او K فایزر چه اسرائیلو په خپله جوړی کړی اوس په شپنی پرواز ونو او هوایی ضدراکتونو سمبالی شوی دی په همدی ترتیب اسرائیلو دشارک ډوله راکتونو چه دهوا څخه دځمکی دهدفونو په لوورهربری کبیری او RPV هغه ډول بی پیلوته الوتکی دی چه دسام دافع هوا راکتونه مخانته جلبوی او دهوایی نورهدفونه له اصابت څخه ژغوری او همداسی د کوبرا ډوله نوی هلیکوپترونه او M-۶۰ ډیرپرمخ تللی تانکونه هم اخیستی دی .

سورثی ټولی هغه وسلی بشپړ کړی چه په تیری ۱۹۷۳ جگړی کی ئی دلاره ورکړی وی سوریه دشوروی اتحاد څخه ترسلونه زیاته اندازه ۶۲-T تانکونه ، پنځه څلوېښت مگ ۲۳ الوتکی او ترټولو مهمه برخه ۵۰ داننی سکو ډوله دهوا څخه هواته هغه راکتونه اکمال کړی چه داستعمال په وخت کی حتی داسرائیلو ټول پرفوسه مراکز او فضائی ساحه په پراخه اندازه تر تاثیر راوستلی شی .

اردن په هغه حال کی چه یواځی دوو غنډونوئی په تیره جگړی کی برخه اخیستی وه او سورثی په جبهی کی دسورثی په حمایت وجنگیدل ضایعات ئی هم محدود وو او اوس څوارلس داننی هاگ ډوله دافع راکتونه تر ۱۹۷۷ کاله پوری تر لاسه کوی اوله ایران څخه ئی هم دامریکائی ۵-F ډوله مستعمله الوتکو موافقه اخیستی او ضمناً ۳۶ نوری ډاډول الوتکی له امریکا څخه اخلی .

مصر یواځینی هیواددی چه دتیری جگړی څخه وروسته په مکمله توگه ونشول کولی چه خپلی اړتیاوی بشپړ کړی ځکه د مصر او شوروی اتحاد دروا بطو سوروالی مصر دی ته اړ کړی چه له فرانسې څخه یوسلو پنځوس میراژ - V ډوله الوتکی اوله انگلستان څخه ایتیا جگوار بمباردالوتکی اوشل

نوری و یستلند الوتکی او دایتالیی څخه الکترونیک او ارتباطی مخابری وسایل واخلی او مصر همدا اوس د نظامی ضایعاتو په بشپړ کولو بوخت دی امریکا ئیان پدی عقیده دی چه که چیری کانگرس دامریکا د حکومت موافقه د ۱۳۰ - C ډوله الوتکو خرڅلاو تأئید کړی هغه وخت به نور د کمونیکشن او مخابراتی وسایط او دماين د پا کولو او څار آلات هم مصر ته ورکړی .

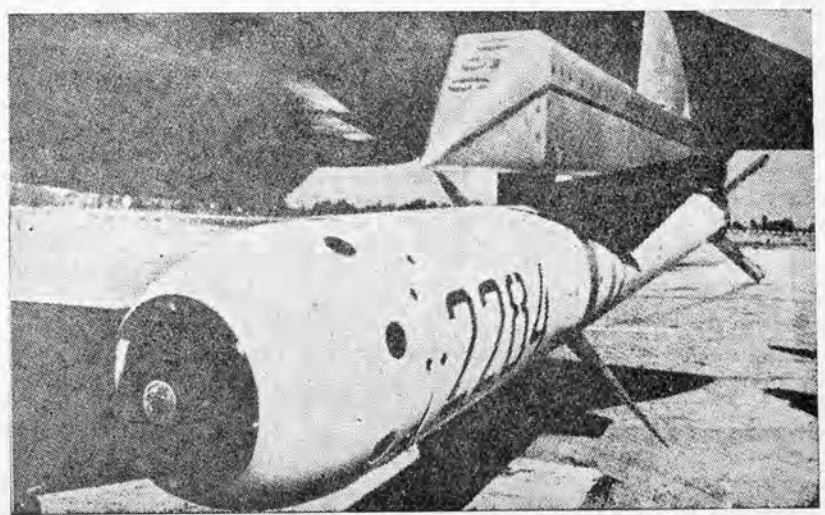
سعودی عربستان دری سوه تانکونه د انگلستان او امریکا څخه واخستل او د پنځوسو نورو تانکونو او یوسل او اته ویشت الوتکو فرمایش ئی هم امریکاته ورکړی .

عراق برسیره پدی چه څلوېښت مگ - ۲۳ الوتکی لری د دیرشونو روالوتکو فرمایش ئی شوروی اتحاد ته ورکړی . لیبیا د دوو بلیونو ډالرو معادل وسلو پیرو دل موافقه له شوروی اتحاد سره امضا کړی چه په هغی کی ۳۴ مگ ۲۳ الوتکی او یوولس سوه عراقی تانکونه اته سوه عراقی زره پوشونه ، پنځوس بطرئی دافع هوا او نور وسایط شامل دی .

اسرائیل پدی عقیده دی چه د لیبیا نظامی اکملات په دی معیار د دوی دارتیاوو څخه ډیر زیات دی ځکه لیبیا مستقیم نظامی رقابت دچا سره نلری خو لیبیا دعربی ملکو نوار اسرائیلو د نښتو په صورت کی نورو عربی ملکونو ته دوسلو داکمال دپیلو له نیردی څخه کیدلی شی او حتی دعراق او سعودی - عربستان نظامی تکنالوژی هم د جگړی په وخت کی دعربی نورو په جگړه کی بوختو هیوادونو ته په لوړه سویه مرسته کولی شی .

د منځنی ختیځ په سیمه کی د هیوادونو ستراتیژیکی انډول ته دکتنو په وخت کی څرگندیږی چه دعربی هیوادنو د کامل اتحاد او یووالی سره داسرائیلو داوسنی قدرت په مقابل کی په مقایسوی توگه یولوی توپیر موجود دی او په هغه صورت کی چه یوبل لوی خارجی قدرت داسرائیل

په ملا تړ مداخله و نکي داسرائیلو د مینځه وړل به ډیر آسان وی اما اسرائیل تل ځان ډاډه کوی چه د جگړی د نښتی په لمړ نیو مرحلو کی اسرائیل د قدرت لری چه دعربی نړی دراکتونو او هوایی قواوو مراکز په لمړنی ضربه ختی کړی او بیاد هلیکوپتر د قوتونو په حمایت د څلور سوو زرو احتیاطی سفر بری څخه چه په عالی توگه روزل شوی مقابلی خواته ماتی ورکړی . ددی مفکوری سره سره اسرائیلی نظامی منابع پدی ډار او تشویش کی دی چه تر ۱۹۸۰ کاله پوری عربی نړی

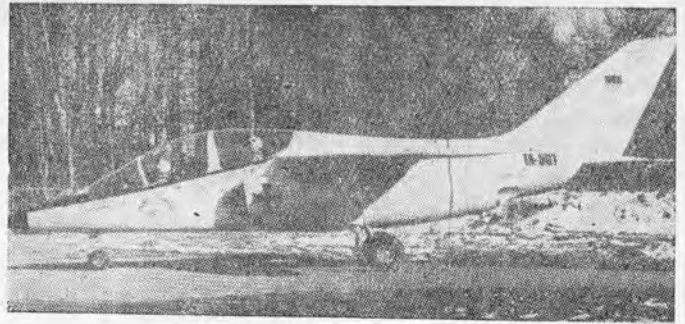

داسرائیلو شافریر ډوله راکت

سادات تیر کال هم فرانسسی ته سفر کړی و او دا تو زور و ملیونو دارو معادل دنظامی صنایعو او فابریکا تو دتاسیس او پېښو درلودپاره دفرانسسی له حکومت سره خبری کړی وی . پورتنی مالی کمکونه د عربستان قطرا او عمان له خوا مصر ته ورکول کیری .

لویدیز آلمان هم د بلی خوا غواړی چه په نظامی کمکونو سره د منځنی ختیځ په مسئلی کی برخه واخلي د بلی خوا کله چه دووی د حکومت د پالیسی یو جز ته متوجه شوداسی څرگند بیری چه آلمان دی دهغو سیمو ته له نظامی کمکونو څخه بحان وژغوری چه د نښتو احتمال پکی زیات دی، سادات په سفر کی لویدیز آلمان ته دا څرگنده شوه دده سفر یو مقصد داقتصادی کمکونو جلبول مصر ته وو چه پدی کی ددوه سوه دیرشو ملیونو مارکو معادل داقتصادی کمکونو موافقه منظور شوی . دوپلو وړدی چه سادات سفر لویدیز آلمان ته دسیاسی حرب به برخه کی یو بل لوی بریالیتوب ور په برخه شوی او هغه داچه آلمان په رسمی اسنادو کی په لمړی وار د فلسطین د حقوقو ملاتړ څرگند کړی .

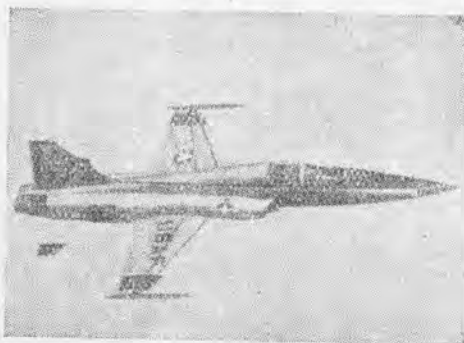
که څه هم دمصر حکومت ادعا کوی چه د شوروی اتحاد نظامی وسایط ددوی په دردندی خوړلی خودا به د دوو ملکونو دسیاسی روابطو تراحاساس او بدلون تراغیزی یوه مبالغه وی محکه دا څرگندونه د شوروی اتحاد او مصر دنظامی قرارداد دفسخ کیدو څخه وروسته یوه پروپاگندی بڼه لری اما داچه ددی قرارداد دفسخ کیدو څخه وروسته د نظامی قواوو او تطبیقاتی فعالیتونه په مصر کی محدوددی محکه د فالتو پرزو احتیاج داستونزی راوستلی حقیقت لری اود مصر اوسنی وسلی د تطبیقاتو په وخت کی ترمیم ته احتیاج لری چه چه د پرزودا کمال دور وسته پاته کیدو په نسبت دا تکلیف پیدا شوی - دمصر دخارجو وزیر په وروستی وینا کی چه دی بریالی شوی فالتو دا احتیاج و پرزوی د بل هیواد څخه لاس ته راوولی داسی معلومه شوی چه یوگوسلاویا دا کمک ته بحان چمتو کړی - ځکه څو موده پخوا دمصر دفاع وزیر پدی برخه کی دخبرو دپاره یوگوسلاویا ته سفر کړی و مصر څو موده پخوا هند ته هم ددی احتیاج

د فرانسسی د ساخت الفانوع تعلیمی الوتکه

و کولی شی چه د اسرائیلو کیفی حقوق هم شنه کړی او بیوانی چه اسرائیل پدی صورت کی مجبور دی چه داتومی قدرت د انکشاف سره دمقابلې خوا تفوق محدود وساتی او داتومی قدرت بانندی داتکا په صورت کی په ستراتیژیکو سیمو بانندی اتومی وسله استعمال کی - پدی طرز تفکر کی که چیری مصر هم خپل اتومی قدرت په څار کی وی د نښتو په حالت کی به یوه تباہ کوونکی نتیجه مینځ ته راشی . نظامی مفسرین وائی که په راتلونکی منځنی ختیځ نښتو کی که چیری محدوده وساتل شی داسی اټکل کوی چه اسرائیل به ۸۰۰۰ عسکرو او ۳۶۰۰۰ نور زخمی ولری په داسی حال کی چه په تیری جگړه کی ۲۵۲۷ تلف او ۶۰۲۷ زخمی وو همدا مفسرین ادعا کوی چه د عربی نړی ضایعات به ۷۲۰۰۰ تلف او ۳۲۵۰۰۰ زخمی وی په هغه حال کی چه تیره جگړه کی ۲۲۰۰۰ تلف او ۵۴۰۰۰ زخمی وو دا اټکل ممکن دسړی جگړی په ساحه کی یوه سایکولوژیکی بڼه ولری محکه چه د اسرائیلو په گټه تخمین شوی او په هغه صورت کی چه دیوی خوا راتلونکی جگړه تباہ کوونکی وویل شی د اسرائیلو اته زره عسکرو تلفات به یو محدود اټکل وی .

دمصر جمهور رئیس په پاریس کی دفرانسسی د حکومت سره دمذاکراتو په وخت کی وغوښتل څو چه دمصر دنظامی تکنالوژی نواقص دفرانسسی دنظامی کمکونو په واسطه له مینځه یوسی داسفر دیوه مقدماتی دیپلوماتیکي روابطو څخه وروسته چه ددومصری هیئتونو له خوا مساعده شوی وه سادات و کولی شول څو ددی سفر په موده کی د کتنو په لمړی مرحله کی د غلویښتو میراژ F-1 الوتکی اوسل دانی الفا ډوله تعلیمی الوتکی د پنځوسو پونډو سترلنگو په معادل دفرانسسی د حکومت سره موافقه وکړی - سادات غواړی څو چه د زرو ملیونو ډالرو په معادل چه د عربی هیوادونو له خوا ورته مرسته شوی دخپلو نظامی صنایعو بنسټ ته پراختیا ورکی پدی دیپلوماسی او پالیټیکس کی دفرانسسی له کمکونو څخه داسی څرگند بیری چه فرانسسه له یوی خوا غواړی مصر ته د کمکونو ورکولو سره خپلی نظامی تکنالوژی ته هم انکشاف ورکړی او د بلی خوا د منځنی ختیځ په مسایلو کی اغیزمن رول هم ولری

د F-1 ډوله شکاری الوتکه

(بقیه در صفحه ۷۰)

در محاربات عصری کانال سویز که ذریعه خط مستحکم بر لیف مدافعه می‌شد به احتمال بسیار قوی از لحاظ تحلیل هدف مانند یک هدف تکنیکی اتومی مطالعه می‌گردید. اما تفحصات علمی پلان گذاری صحیح، احضارات مکمل، اغفال، فریب دادن و تطبیق محریت در دوام احضارات از طرف اردوی جمهوریت عربی مصر به قوای مسلح آن موقع داد تا اسرائیل و اردوی مغرور آنرا به تاریخ ۶ اکتوبر ۱۹۷۳ به باصقین مواجه سازد. طوریکه معلوم است باصقین یکی از جمله پرنسب‌های با اهمیت حرب بوده و این پرنسب با وجود داشتن یک سابقه طولانی، تکامل مداوم وسایط تکنالوژی، موجودیت وسایط کشف عالی اهمیت خود را از دست نداده و طرفیکه در تطبیق آن مساعی به خرچ داده و نظر به ایجابات عصر و منطقه ازین پرنسب استفاده به موقع می‌نماید به نفع آن تمام میشود.

حرب ۶ اکتوبر ۱۹۷۳ با اجرای یک باراژیکه برای آن بیشتر از ۴۰۰۰ ضرب میل توپ و هاوان اشتراک و

و در فاصله کمتر از ده سال بعمل آمد دقت گردد مصر توانست تا نقاط ضعیف خود را اصلاح و در وسیکه از حرب ۱۹۶۷ گرفته بود تا حدی پرستیژ از دست داده خود را جبران نماید.

جمال عبدالناصر رئیس جمهور فقید مصر از ختم حرب ۱۹۶۷ در یک ملاقاتیکه با صدراعظم سودان بناغلی محبوب بعمل آورد اظهار نمود: «به تاریخ ۹ جون زمانیکه به استعفا تصمیم گرفتم بین خانه خودم در اسماعیلیه صرف ۴۰۰ عسکر موجود بود و قطعات اسرائیلی اگر میخواستند میتوانستند به قاهره داخل شوند».

عنصر مهم این ظفر از عللی سرچشمه می‌گیرد که از طرف خود ملت و اردوی بی باک یهود تبارز داده می‌شد طوریکه اسرائیلی‌ها به شکل واضح ابراز می‌نمود که اردوی جمهوریت عربی مصر و مردم آن از هیچ نقطه نظر دارای فضیلت خاصی نبوده و عقیده داشتند که انقلاب دونسل دیگر به کار است تا مصری‌ها بتوانند در ساحه

مطالعاتی در تحلیل قرار گاه نظامی

جمهوریت عربی مصر

ترجمه: جگرن ارکان حرب فضل ربی

تکنالوژی هم پایه اسرائیل گردد. مفکوره احضاریک پلان از طرف پلان گذاران قوای مصر به مقصد اجرای یک هجوم به پیمانۀ بزرگ و عبور دادن قوای شان از کانال سویزه محلات اشغالی هیچ گاه به دماغ اسرائیلی‌ها خطور نمی‌کرد بالعکس آنها فکر می‌کردند که اعراب جرئت اجرای یک حرب منظم را از دست داده و به ادامه مجادلات گوریلائی و دهشت افگنی اکتفا خواهند کرد. مصری‌ها به نوبه خود تا قبل از شروع حرب کاری را انجام ندادند تا عقیده فوق اسرائیل را تغییر دهد. (به احتمال قوی تطبیق سانسور سبب این خاموشی شده باشد) حینیکه انورالسادات رئیس جمهور مصر به قول زعمای یهودلاف از سال سر نوشت می‌زد یعنی سال ۱۹۷۱ سالیست که سر نوشت مصر را تعیین کرد اما سال مذکور به آرامش و بدون کدام حادثه سپری شده خوشنودی و رضامندی بیشتر اسرائیلی‌ها منتج گردید. بعد از وفات جمال عبدالناصر به تاریخ ۲۷ سپتامبر ۱۹۷۰ انورالسادات جانشین وی گردیده و زعامت ملت مصر را

مؤلف ساخته شده بود شروع گردید. ضربۀ هوائی در منطقه سینا از طرف ۲۰۰ طیاره قوت‌های هوائی مصر صورت گرفت. بعداً ذریعه ۸۰۰۰ نفر پیاده توسط یکمزار قائق هجوم تعقیب گردید. و مصری‌ها موفق گردیدند تا در ظرف ۲۴ ساعت یک قوه پنج فرقه‌ئی را به ساحل شرقی کانال عبور دهند. این قوه به همکاری ۵۰۰ عراده تانک توفیق حاصل کرد تا از جمله ۳۱ موقع مستحکم مربوط به خط برلیف ۲۰ محل آنرا اشغال، ۲۵۰ تانک اسرائیلی را امجا و یک تعداد افراد آنرا نیز به قتل برساند. گرچه این واقعه به ذات خود یک مغلوبیت قابل ذکر برای اسرائیل محسوب می‌شد زیرا به مقایسه جنگ ۶ روزه سال ۱۹۶۷ حینیکه قوای هوائی مصر توسط ضربات هوائی اسرائیل تخریب، اردوی ۹۰۰۰ آن در جزیره نمای سینا بدون حمایت هوائی گذاشته شده و اکثر اسلحه و تجهیزات جدید و عصری مصر به حال پراکنده و ضایع شده در آورده شد قابل تذکر نمیباشد. با آنهم اگر به ارقام فوق که در دو حرب

بدست گرفت. نامبرده گرچه در دهه اول اظهار نمود که به دیپلوماسی موقع خواهد داد تا مگر ازین طریق راه حلی موجود شود با آنهم از همان روز اول می دانست که با اجرای حرب با اسرائیل ناگزیر است.

مناسبات نامبرده باشور و یها بحال عادی بوده و با وجودیکه تجهیزات عسکری به طور قابل ملاحظه از طرف ایشان فراهم و معاونت های لازم صورت میگرفت، دادن این معاونت ها بحال انتخابی بوده و به تمام درخواست های مصر جواب مثبت داده نمی شد بدین لحاظ بعضاً وضعیت بین دو مملکت شکل نازک را بخود می گرفت.

برای مثال در اپریل ۱۹۷۲ و تیکه انور السادات به ماسکو مسافرت نموده و طالب وسائط مودرن و پیچیده که احتیاجات اردوی مصر را نظر به ایجاب مرفوع ساخته بتواند شد، و از طرف میزبان خود جواب رد دریافت کرد. البته علت عدم توافق این بود که اتحاد شوروی نمی خواست جنگ دیگری در شرق میان درگیر دو تمایل زیادی به دینانت نشان می داد.

زمانیکه ریچارد نکسن در نوامبر سال ۱۹۷۲ مجدداً به حیث رئیس جمهور امریکا انتخاب گردید سادات به این عقیده رسید که در سیاست شرق میانه امریکا تغییری رونما نخواهد شد و مجبور است به عملیات نظامی دست بزند.

به ۱۲ نوامبر سال ۱۹۷۲ به تنظیم پلان خویش آغاز و به اسم حرکات جرعه مسمی نمود.

پلان مذکور دارای دو صفحه بوده و قسمت اول آن حرکات تعرضی هدف محدود به مقصد ایجاد یک بحران تا ذریعه آن دو قدرت بزرگ یعنی ایالات متحده و اتحاد جماهیر شوروی اسرائیل را مجبور سازند تا به اعطاء بعضی امتیازات تن در دهد حاضر ساخته می شد.

حرب محدود و انتخاب شد :

در اکتوبر ۱۹۷۲ انور السادات بناغلی احمد اسمعیل را به صفت وزیر حرب و قوماندان عالی قوای مسلح مصر تعیین و صلاحیت احضار پلان حرکات را که بنام حرکات بدریاد می شد به نامبرده تفویض نمود. برای پیشبرد این حرکات جنرال سعد شازلی به حیث لوی درستیز گماشته شد. شازلی یکی از جمله آن عده صاحب منصبان محدودی بود که شرف و عزت خود را در دوران جنگ های شش روزه سال ۱۹۶۷ به وجه احسن محافظه نموده و دارای شهرت خوبی بود.

جنرال اسمعیل به این فکر افتاد که آیا حرب، فرسایش یا اصل عمل خسته کن را مجدداً آغاز نماید و یا دست به یک حرب محدود بزند. نامبرده به علت اینکه حرب اول الذکر از طرف جمال عبدالناصر فقید تطبیق و به کدام نتیجه نرسید و اسرائیل حاضر نشد تا مناطق اشغالی را تخلیه و یا کدام امتیازی به اعراب واگذار نماید و هم ازینکه کانال سوئز به شکل یک مانع در بین بود و اطمینان نداشت که قوای

اسرائیل بحال پارچه پارچه به دام مصر خواهد افتاد و از طرف دیگر شاید ادامه این نوع حرب سبب خشم اسرائیل گردیده و به اقدام انتقام کتله ای تشبث نماید و مقصد سیاسی مصری هارا نابود سازد از شروع مجدد این حرب بی نتیجه منصرف و حرب محدود را انتخاب نمود.

جنرال اسمعیل تصمیم گرفت تا در حدود امکان یک ضربه عظیم را به دشمن وارد و برای انجام دادن آن ضربه مقابل اسرائیل را نیز پیش بین شد او می دانست که برای اینکار باید حتماً احضارات لازم را بگیرد، هم چنان قرارداد، تایلک حمله به تمام امتداد کانال اجرا شود. اسرائیلی ها درین صورت مجبور خواهند شد تا تعرضات مقابل محلی را به یک ساحه وسیع تقسیم و قادر به دریافت اینکه ضربه اصلی قوای مصر به کدام استقامت توجه شده نخواهند شد. زمانیکه قوای مصر کانال سوئز را عبور نمود مواضع سرپل را تحکیم و انتظار جذب نمودن ضربه مقابل را خواهد کشید. بعداً به عملی ساختن یکی از چندین احتمالاتیکه نزدش موجود بود اقدام نماید به مقصد مقابله با تعرضات مقابل پیش بینی شده از طرف اسرائیل جنرال اسمعیل تصمیم گرفت تا تا سیاست قوی تدافعی را به مساحل غربی کانال اعمار نماید.

زمانیکه مصر و اسرائیل از لحاظ دیپلوماسی نزدیک تر شدند رئیس جمهور سوریه بناغلی حافظ الاسد به این پلان ابراز علاقه نمود و جنرال اسمعیل بتاريخ ۲۱ جنوری ۱۹۷۳ به حیث قوماندان عالی قوای اتحادی مصر و سوریه انتخاب شد این تقرر به اسمعیل موقع داد تا به پلان خویش وسعت داده و یک حمله مشترک و هم زمان را مقابل اسرائیل در دو جبهه عملی سازد. به این شکل خواست تا اسرائیل را به وضعیت خط داخلی معروض و او را به اجرای حرب دو جبهه مجبور نمایند.

در اثنای ارزیابی قوای اسرائیل فوآئد و محاذیر شانرا بحال یک لست قرار ذیل ارائه کرد :

فوآئد :

— تفوق هوایی - مهارت تکنولوژیکی - تعلیم و تربیه موثر - اتکاب به دریافت کمک سریع از طرف ایالات - متحده امریکا .

محاذیر :

موجودیت خطوط ارتباط طولانی و مشکلات مدافعه آن، منابع محدود قوای انسانی که به ضایعات سنگین اجازه نمی دهد، اقتصادیکه از عهده یک حرب طولانی برآمده نمی تواند و غرور بی جا.

آغاز پلان گذاری :

در فبروری ۱۹۷۳ یعنی هشت ماه قبل از شروع عملیات یک تیم قوی ۴۰ نفری صاحب منصبان ارکان حرب در یک تعمیر بزرگ به جاده «۲۳ جولای» در قاهره به مطالعه یک سلسله عواملیکه به حرکات طرح شده تاثیر وارد می نمود آغاز کردند تفصیلات مربوط به هر دقیقه امتحان و تحلیل شد

به تاریخ ۲۳ مارچ به مقصد تثبیت زمان مساعد برای اجرای فعالیت های تعرضی پلان احضار ساخته‌ئی ستراتژیکی به مقصد اغفال و فریب دادن دشمن و تخمین نمودن طرز العمل پیش بینی شده اسرائیل مطالعات بیشتر صورت گرفت با پیشرفت و انکشاف پلان تشریک مساعی بین صاحب منصبان سوریه و مصر بیشتر شده می رفت مثلاً یک ماه بعد یعنی به تاریخ ۲۱ اپریل جنرال تلاس وزیر دفاع و قوماندان اعلی قوای مسلح سوریه به قاهره آمده و به تاریخ ۹ می جنرال اسمعیل به دمشق سفر کرد. به تاریخ ۶ جون وزیر دفاع سوریه تکرار از قاهره بازدید بعمل آورده و به این صورت ملاقات های مکرر در خاک یکدیگر شان صورت میگرفت روسای جمهور مصر و سوریه که وعده اتحاد شوروی را به مقصد فراهم ساختن یک چتر راکت های ضد هوائی و اعطای ۴۰ عدد طیاره MIG ۲۱ دیگر را به تاریخ ۲ می دریافت نموده بودند درباره پلان وقتاً فوقتاً ملاقات می نمودند.

نتایج مطالعات مورد نظر جنرال اسمعیل را قادر ساخت تا یک دیر کتیف عمومی صادر نماید. درین دیر کتیف راجع به تعرض ستراتژیکی، تعیین و تثبیت وظایف مقدماتی حرکات به هر جبهه و تصریح نمودن زمانیکه همه امور باید خاتمه پذیرد توضیحات داده شده بود جنرال اسمعیل بعد از انجام یک ملاقاتیکه با جنرال تلاس بعمل آورد به صدور دیر کتیف های دیگر توفیق حاصل کرد نامبرده بعداً پلان سفربری و احتیاط های مربوط هر جبهه را مطالعه نموده و یک جنرال مصری را به مقصد انتظام بخشیدن همکاری مزید بین قرارگاه های مصر و سوریه مؤظف ساخت.

مرام محدود:

بناغلی اسد رئیس جمهور سوریه تقاضای انور السادات رئیس جمهور مصر را در مورد هدف آن (استرداد اراضی از دست رفته به عوض امحای مکمل دولت اسرائیل) که به تاریخ ۱۲ جون بعمل آورد پذیرفته و به اینصورت سادات توانست یک امتیاز سیاسی را از اسد حاصل نماید. سادات یک سال قبل به تاریخ ۱۷ جولای قسمت اعظم مشاورین و تکنسین های اتحاد شوروی را که تعدادشان به بیست هزار نفر بالغ می شد از مملکت اخراج نموده و درین باره چنین اظهار نمود: «این کار را برای این مقصد انجام داد تا برای خود آزادی حرکت بدهد.» (شکی نبود که موجودیت اینقدر پرسونل زیاد اتحاد شوروی که تا قدمه های جزو تام خورد تقسیم شده بودند بالای تطبیق بر پلان حرکت مصری که طرف توافق حکومت شوروی قرار نمی گرفت تاثیر منفی وارد نموده، شاید انجام آنرا معطل و یا کاملاً بی تاثیر می ساخت.)

پراپلم های عسکری:

در عین زمان یک عده پراپلم های عسکری که در ذات

خود غیر عادی بوده به حل آن احتیاج احساس می شد. از جمله این پراپلم ها مشکل اصلی عبارت از شکستاندن خط مستحکم برلیف تبارز کرده بود. خط مذکور مرکب از ۲۲ سلسله تاسیسات مستحکم تدافعی که شامل ۳۱ موضع منفرد بوده و هر کدام شان بحال کانکریتی که دارای بنکرهای ۴ الی ۳ طبقه ئی بود اعمار شده بود. هر یک از این تاسیسات مذکور ضد بم و ضد ضربه بوده و توسط سیم های خاردار و ماین ها احاطه شده بود. گرچه ساحل شرقی کانال به شکل دائمی توسطه خریطه های ریگی بلند ساخته شده بود اما بعد از آنکه منطقه به تصرف اسرائیل درآمد آنرا بیشتر مرتفع ساخت. چنانچه ارتفاع آنرا در بعضی حصص به ۲۰ متر بالا برده بودند. با عرض ساختن عرض دیوار ریگی الی کنار کانال میل را از ۵۵ درجه بزرگ تر ساخت و به اینصورت ساحل شرقی را برای اجرای اخراج امنی بی با ایجاد چنین میل شیخ تحت شرایط عادی بحال غیر قابل عبور آورده بودند. مواضع مدافعه یا به عبارت دیگر قلعه ها درین این کتله های بزرگ خریطه های مملو از ریگ تعمیر و در عقب آن خندق های ارتباط و محلات محفوظ برای جیخانه پرسونل و وسائط جراحی حاضر نموده بودند. ساحل پیشرو توسط سیم های خاردار، ماین ها و تلک های بویی محافظه می شد. به امتداد مواضع مدافعه در حدود ۲۰۰ تخت کانکریتی برای داخل موضع نمودن توپ ها و تانک جهت اجرای انداخت های دیرکت احضار که از جمله در حدود ۳۰ تخت آن به شکل عادی اشغال شده گی بود. به مقصد کسب معلومات و دادن اشارات آلارم و انجام ترصد هر نقطه مقاومت (موضع مدافعه) دارای یک برج مرتفع ترصد بود.

باید تذکر داد که این خط توسط خطوط متعاقب مدافعه نیزحمایه می گردید.

برای غالب شدن به این مشکل جنرال اسمعیل در اوایل جنوری سال ۱۹۷۳ دریای نیل را به قسم تمرین گاه انتخاب کرد. ساحه انتخاب شده به اراضی قسمت شرق کانال تقریباً شباهت زیاد داشت. مودل های صحیح خط مدافعه برلیف ساخته شد تا قطعات تمرینات لازم را از قبیل آموختن تکنیک عبور با هجوم اجرا و به استعمال سایر مالز مه مورد نیاز کمیت حاصل نمایند. اسمعیل تصمیم گرفت تا وسائط ضد تانک با پیاده مهاجم یک جا در خط اول فعالیت نماید و اسلحه و مهمات بیشتر را نسبت به آب و غذا با خود حمل نمایند و وظیفه گرفته بودند تا با استفاده از کمین علیه هر تانک متعرض اسرائیل فعالیت کنند. کراچی های خورد دستی به مقصد حمل وسائط ثقیل و جیخانه پیاده که تا به قسمت های بالائی فراز های کانال کشیده می شد انکشاف داده شد.

مشکل بزرگ دیگر بوجود آوردن خالیگها درین کتله های بزرگ خریطه های ریگی بود. (نا تمام)

کیمهان نوردان سفاین سیوز - ۱۶ و اپولو هنگام تمرین

سوق و اداره سفینه های کیهانی

و تاثیر قوه جاذبه زمین بالای آن ها

معلومات تله متری و تفویض معلومات به سفینه ها استخدام میگرددند و توسط خطوط ارتباط با مرکز سوق و اداره پرواز های کیهانی ربط داده شده اند. در بعضی از این نوع استیشن ها امکان نصب تجهیزات تلویزیونی بمقصد اخذ برنامه های تلویزیونی و خطوط ارتباط امواج ماوراء کسوتاه از کسوتار سفینه موجود است.

علاوه از مراکز و استیشن های زمینی یک تعداد کشتی های بحری مخصوص که وظیفه آن ها همچنان مراقبت کنترل و اندازه گیری از پارامتر سفینه های کیهانی میباشد نیز استخدام میگرددند. کشتی های بحری مؤظف در نقاط مختلفه اقیانوس های سطح زمین اخذ موقع مینمایند در مواقعی که استیشن های زمینی پارامتر سفینه ها را در فضا تعیین کرده نتوانند و یا از ساحه فعالیت شان خارج باشند از کشتی های نجومی تحقیقاتی بحری همچنان استفاده میگردد. کشتی های تحقیقاتی نجومی در اینصورت مکالمات رادیویی را از سلسله اعمار مصنوعی مخابراتی به کیمهان نوردان در فضا ریلی نموده و در مقابل معلومات تله متری آنها را اخذ مینمایند و در زمانی که سطح اقیانوس ها آرام باشد میتوانند که رادیو کنترل سفینه ها را انجام دهند.

مرتبات و هیئت اداری کمپلکس ۲۴ ساعت فعالیت نموده و در ساعات معینه صبحگاهی وظایف را به گروپ مرتبات نوبتی تفویض مینمایند. مرتبات و هیئت اداری کمپلکس راذوات آتی تشکیل میدهد:

سفینه های کیهانی هنگام پرتاب، پرواز و در خارج از ساحه دید زمین باز هم جزو سیاره خاکی مایباشند زیرا این سفائن هنگام پرواز علاوه بر آنکه تحت تاثیر قوه جاذبه زمین قرار دارند توسط امواج رادیویی نیز اداره میشوند. کیمهان نوردان و سر نشینان کشتی های فضائی همیشه به کمک انجینران و هیئت اداری که در زمین موقعیت داشته و از طرز فعالیت کیمهان نوردان و سفینه ها در فضا کنترل و مراقبت مینمایند احتیاج دارند. مضمونی را که اینک تحت مطالعه قرار میدهند شمارا با طرز فعالیت محلات قومانده زمینی و هیئت اداره کننده آن که تمام مراحل پرواز را کت های کیهانی را تحت مشاهده و کنترل قرار میدهند آشنا مینماید.

پرواز سفینه های کیهانی توسط کمپلکس های قومانده، اندازه گیرنده زمینی که شامل مرکز سوق و اداره پرواز ها و تقریباً چندین نقاط کنترل، اندازه گیرنده میباشد اداره میگرددند. کمپلکس مذکور از چندین استیشن های مختلفه تشکیل گردیده همه با هم یک سیستم ارتباط متحد را ارائه میدارند.

استیشن های متذکره وظایف ذیل را انجام میدهند: جمع آوری معلومات، ترتیب و انالیز و انعکاس دادن آن معلومات هاجهت سوق و اداره سفینه های کیهانی.

استیشن های اندازه گیرنده زمینی که دارای وسایط ارتباط کیهانی میباشد بمقصد کنترل از مدارها، اخذ

ماکت سفینه‌ها برای مشق و تمرین کیهان نوردان

نموده و آن‌ها را مستقیماً بروی پرده تلویزیون‌های محلات کار منعکس می‌سازد؛ یک تعداد معلوماتی که ذریعۀ وسایط تایپ ماشینی بشکل اعداد والفبا و تله تایپ اخذ گردیده ذریعۀ کانال‌ها و وسایط مرسله نیز بروی صفحه‌های تلویزیون انعکاس داده میشوند.

کمپیوترهای کمکی که به رژیم کنترل فعالیت مینمایند بمقصد فعال ساختن کمپیوترهای احتیاطی نیز مؤظف شده‌اند. کمپیوترهای کمکی هم چنان در صورتیکه کدام نواقص را در امور کار کمپیوترهای اصلی درک نمایند فعالیت خود را فوراً جهت آماده ساختن کمپیوترهای احتیاطی و بکار انداختن سیستم ارتباط دوبله شده آغاز مینمایند طوریکه در امور سوق و اداره و کنترل کدام سکتگی عاید نگردد.

در زمانیکه سفینه نوبتی برای پرتاب آماده می‌گردد پنج دقیقه قبل از وقت پرتاب تمام هیئت اداری و مرتبات، محلات کار خویش را اشغال و از آماده‌گی خود‌ها اطمینان میدهند.

نقشه دنیا که بشکل پلانیت وضعیت عمومی اجرای وظیفه مینماید توسط تشعشعات نوری روشن ساخته شده و خط‌السیر پرواز سفینه بروی آن بشکل سیمو سوئیدالکترونی تمثیل می‌گردد.

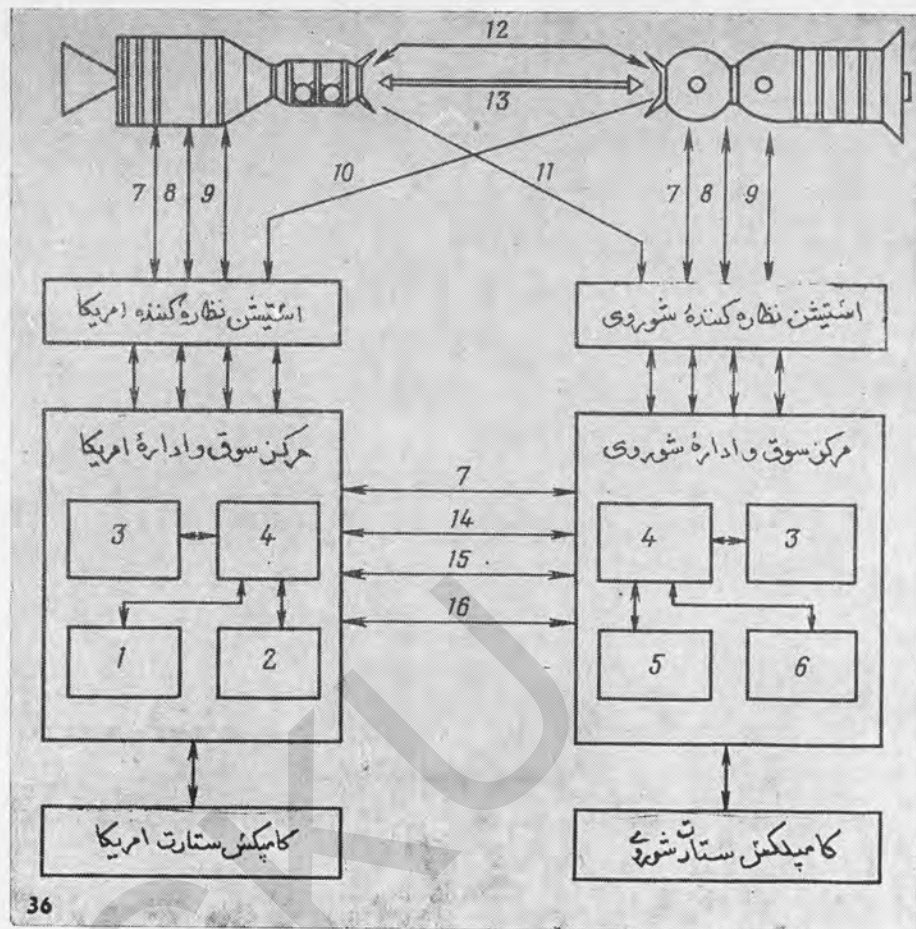
زمانیکه سفینه کیهانی به پرواز خود شروع نمود کنترل را دیوئی آن از طرف استیشن‌های مربوط صورت گرفته و اندازه گیری پیرامترهای آن را استیشن‌های

نمایندگان مسلك‌های مختلفه از قبیل پرسونل و متخصصان بالیستیکی، رادیست‌ها، تله‌میتریست‌ها، اوپراتورها، مخابره‌چی‌های دوکتوران‌طب، متخصصین وانجینیران راکت. همه نمایندگان فوق درسوق و اداره پروازها اشتراك مساعی مینمایند.

مرکز کمپلکس سوق و اداره مشخصات ذیل را دارا میباشد: سالون مرکز سوق و اداره که نسبت به دیگر اطاق‌ها بلندتر قرار گرفته و در قسمت وسطی آن نقشه دنیا بشکل الکتریکی ساخته شده و در اطراف آن تابلو‌هایی که زمان دور، نمبر مسلسل دور، پارامتر و غیره اطلاعات در باره پرواز راکت را نشان میدهند گذاشته شده است. در قسمت دیگر سالون مرکز سوق و اداره پنج قطار جاهای کارهیئت اداری قرار داده شده که هر محل کار با چهار صفحه تلویزیون و وسایط ارتباط مجهز ساخته شده که در عقب هر محل کار متخصصین و رزیده‌گروپ سوق و اداره اخذ موقع مینمایند به ترتیبی که در قطار اول رهبر و وسایط کشف، نجات، آمرگروپ بالیستیکی، داکتر که از سیستم تأمینات فعالیت حیاتی سفینه کیهانی کنترل بعمل می‌آورد. در قطار دوم متخصصین که فعالیت و وسایط و تجهیزات سفینه را کنترل مینمایند می‌نشینند. قطار سوم را آمر یا قوماندان پرواز نوبتی، معاون وی در امور قومانده و تجهیزات اندازه‌گیرنده، کیهان نورد نوکریوال و شخص مکالمه‌کننده با سرنشینان سفینه در فضا اشغال مینمایند. قطار چهارم از طرف قوماندان پرواز، مدیر پروژه تخنیک و آمر تخنیک مرکز سوق و اداره اشغال می‌گردد. در قطار پنجم متخصصین مسؤل امور وسایط تخنیک مرکز اخذ موقع مینمایند. نمایندگان فوق گرچه تعدادشان زیاد نمیشد اما فعالیت آنها از طرف یک تعداد زیاد مؤظفین دیگر تأمین می‌گردد، گروپ اوپراتیفی معلومات تله‌متری، گروپ نجات گروپ آزمایشی، گروپ داکتران طب، گروپ آنالیز، گروپ بالیستیکی، گروپ پلان‌گذاری همه آنها بانمایندگان خویش بطور اطمینان بخش ارتباط دوامدار داشته و باهم در تشریک مساعی نزدیک فعالیت مینمایند. در منزل دیگر مرکز سوق و اداره شعبات تأمین‌کننده مانند شعبه وقت دقیق نقاط مختلفه جهان، مرکز تغذیه، ارتباط، مرکز جنراتورهای احتیاطی، مرکز کمپیوترها موقعیت دارند، مرکز کمپیوترها که صفت‌دماغ مرکز سوق و اداره را حایز میباشد دارای چهار کمپیوتر بزرگ میباشد که یکی از آنها معلومات تله‌متری، دومش اندازه‌گیرنده خط‌السیر را دیوئی و محاسب پارامترهای مدار سفینه بوده و دو کمپیوتر دیگر به حیث احتیاط گذاشته شده. کمپیوترهای کمکی کمپلکس معلومات اخذ شده را تهیه و گروپ بندی نموده و سیستم تلویزیون فیکس‌کننده این معلومات را بشکل جداول گرافیک‌ها و تصاویر تبدیلی

شمه سوق و اداره و مراحل
تشریک مساعی بین دو مرکز
کیهانی (اتحاد شوروی و امریکا)
تشریحات در باره شمه :

- ۱- متخصصین اتحاد شوروی.
- ۲- پرسونل امریکا.
- ۳- مدیر پروژه تخنیکي.
- ۴- قوماندان پرواز.
- ۵- پرسونل اتحاد شوروی.
- ۶- متخصصین امریکا.
- ۷- کانال تلویزیون.
- ۸- کانال ارتباط مکالمه ئی.
- ۹- کانال ارسال قوماندانده و
اطلاعات تله متری.
- ۱۰، ۱۱، ۱۲- کانال های ارتباط
مکالمه ئی.
- ۱۳- کانال های ارتباط
گیرنده مسافه.
- ۱۴- کانال های تلفونی.
- ۱۵- کانال های تلگرافی.
- ۱۶- کانال های فوتوگرافی.

هر دو مملکت نصیب گردیدند و اولین همکاری مشترک
کیهانی آن ها محسوب می گردد .
جریان سوق و اداره و تشریک مساعی بین دو مرکز
کیهانی اتحاد شوروی و امریکا را در شمه فوق ملاحظه
فرمائید :

پرواز مشترک سیوز - ۱۶ واپولو نه تنها برای آزمایش
سهارت کیهان نوردان و سویی آمادگی متخصصین کسمودروم
انجام یافت بلکه بمقصد اجرای تشریک مساعی مراکز
سوق و اداره هر دو مملکت صورت گرفته است .

در مراکز مذکور تمام جریان سوق و اداره و تشریک
مساعی در تمام مراحل پرواز آزمایش گردید .

سوق و اداره پرواز های کیهانی عبارت از رهبری
فعالیت کیهان نوردان و اداره مسافه ئی سیستم های راکت
میباشد . برای کیهان نوردان در فضاء معلومات و هدايات
زیادی داده میشود و وظایف مختلفه انجام داده شده بطور
مثال : اندازه گیری پارامترهای حرکت سفینه ، محاسبات
مانورها، تعیین شرایط بهتر برای اجرای تحقیقات ، انالیز
معلومات تله متری از وضعیت - سیستم های سفینه و برقرار ساختن
طرز فعالیت آینده آن ها اجراء می گردد .

اندازه گیری زمینی انجام داده و ذریعه کانال های
ارتباط به مرکز سوق و اداره ارسال می گردد . معلومات
مذکور در مرکز کمپلکس به کمپیوتر های حساب کننده
داده شده که در مرحله اول مطالعه و اصلاح گردیده و
پارازیت های آن رفع و نواقص اش را برطرف ساخته و بعداً
پا را متر های سفینه تمثیل داده میشود که برای اجرای
عملیه مذکور ۲۰-۱۵ وقت بکار است . نوکریوال مخابره
بعد از این معلومات ذیل را بروی تابلو درج و ارائه میدارد:
« ارتفاع اعظمی پرواز ... کیلو متر » ، « ارتفاع اصغری
پرواز ... کیلومتر » ، « زمان گردش بدور زمین ... دقیقه »
و « انحراف از مدار ... » .

مرکز کمپلکس سوق و اداره اتحاد شوروی در نواحی
شهر ماسکو و از امریکا در نزدیکی هیوستون قرار دارند .
مراکز مذکور خصوصاً در زمان پرواز سفینه « سیوز - ۱۶ »
و « اپولو » باهم تشریک مساعی مستقیم داشتند . سفینه های
کیهانی اتحاد شوروی و اضلاع متحده امریکا بتاریخ هفدهم
جولائی سال ۱۹۷۵ از همین مراکز و سوق اداره شده و باهم
وصل ساخته شدند که این مؤفقت کیهانی را متخصصین

در زمان اجرای پروازهای گروهی در فضاء و وظایف سوق و اداره مشکل تر می گردد بدین ملحوظ که باید عملیات آنها را مطابق زمان دقیق تأمین نموده و همچنان از وضعیت وسایط و تجهیزات نیز کنترل بعمل آورده شود. وظیفه مذکور بازم از این لحاظ مشکل میشود که سفینه ها از دو مملکت مختلف پرواز مینمایند و سوق و اداره شان نیز از دو مرکز انجام یابد که همین موضوع فعالیت و اجراءات دقیق ارگان اداری را ایجاب مینماید. طور مثال قبل از اجرای پروازهای مذکور پلانی طرح شده بود که در آن ظهوردها حوادث غیر مترقبه را پیشبینی نموده بودند به همین مقصد سندی بین آنها مبادله شده و در آن تذکر یافته بود که سر نشینان سفینه های کیهانی در کدام مواقع میتوانستند طور مستقلانه قرار اتخاذ و در موارد دیگر باید فعالیت خود را با سر نشینان سفینه دیگر مطابقت دهند. همچنان ذکر شده بود که در کدام موارد تنها یک مرکز باید اداره کند چه وقت هر دو مرکز مشترکاً به سوق و اداره مبادرت ورزند که برای همین مقصد بین مراکز

اداره هر دو مملکت دو کانال تلویزیون وسی کانال ارتباط با سیستم های رادیو تلگراف و تله تایپ تخصیص داده شده بود که معاون قوماندان پرواز برای اجرای مسایل تشریک مساعی بین هر دو مرکز اجرای وظیفه مینمود.

هیئت اداری و سر نشینان سفینه های هر دو مملکت در ماه های مارچ، می و جون چندین سرتابه مشق و تمرین را از مراکز یکدیگر انجام دادند که وضعیت حقیقی همان روز بطور تمثیلی نمایش داده شد و تمام کانال های ارتباط به فعالیت انداخته شد و سر نشینان در ماکت های مخصوص در زمین مشق و تمرین مینمودند. کیهان نوردان البته مطابق پروگرام پرواز عمل نمودند و در بین مراکز اداری مکالمات مستقیم صورت گرفت که در نتیجه تمام ارگان اداری معلومات اخذ شده را تحلیل و تجزیه نموده و قرار لازمه را در مقابل همه آنها اتخاذ نمودند.

بتاریخ ۱۷ جولائی زمانیکه پرواز مشترک انجام یافت یکجا شدن راکت ها به وضع بسیار نورمال طوریکه قبلاً پیشبینی شده بود صورت گرفته طوریکه فعالیت آن ها بسیط تر از روزهای مشق و تمرین بوده است.

وسایط مخابراتیه تلویزیونی

دستگاه تیلفونیکه با تلویزیون مخصوص یکجا فعالیت مینماید، توسط آن هم مخابراتیه تیلفونی وهم دیدن شخص مخاطب از مسافات زیاد اجرا شده میتواند. علاوه تابه کمک این دستگاه هر نوع اشکال، گرافیک ها و اسناد ضروری که ارسال آن وقت زیادی را در بر میگیرد میتوان در ظرف چند ثانیه از مسافات بعید آنها را مشاهده نمود این دستگاه از طرف دانشمندان فرانسه ساخته شده است.

آموزش برای جامعهٔ عسکری

روحی در آمده ، با درایت و تلقین از بین ببرد ، این اولین آموزش و آماده ساختن فرد عسکر برای فراگیری های بعدی است ، نه دسپلین ، نه خشونت و نه هم بحال خود گذاشتن فرد عسکر میتواند این آرزو را بر آورده سازد ، بلکه استعداد و قابلیت های خود صاحب منصب است که میتواند نخستین آموزش را در جهت مطلوب عملی سازد . او باید برای فرد عسکر بیاموزاند که جامعهٔ عسکری ، یک جامعه هماهنگ ، متشکل و منظم است ، انتظامات ، قوانین و مقرره های خاص باؤییده های تعیین شده همه برای آنست که آموزش های معینه ، در وقت معین و طبق پلان مرتبه صورت بگیرد ، محققان و دانشمندان اتحاد شوروی پس از تحقیقات مفصل علمی روی جوانان به این نتیجه رسیده اند که ترس بسی جهت ، غالباً محصول تداعی معانی است ، بدین معنی که حادثه ای برای شخص پیش میآید و او عکس العملی نشان میدهد (این عکس العمل در اشخاصیکه آگاهی ندارند بصورت غیر شعوری تبارز مینماید) و آنوقت آن حادثه و این عکس العمل با هم تداعی و پیوسته میشوند و هروقت که یکی حاضر بود دیگری را نیز حاضر خواهد کرد .

پس وظیفهٔ یک قوماندان آگاه و فہمیبم آنست که حوادث را برای افراد عسکری مطلوب بسازد تا تداعی معانی که در ذهن وی صورت میگیرد عکس العمل مطلوب را در او ایجاد کند و باعث علاقمندی و اشتیاق او نسبت به فراگیری ها و آموزش های مسلکی ، تعلیمی و عمومی گردد .

یک قوماندان باید خودش دارای حواس جمع باشد ، وی باید ارزش تلقین را بعنوان یک دواى شفا بخش بداند و طریقه یادگیری و آموزش بہتر را عملاً درک کرده باشد .

کورس های سواد آموزی در عسکری بیشتر بصورت سواد حیاتی باید تنظیم گردد . باید از آنچه کہ ہر لحظہ با وی ہمراہ است و با آن سرو کار دارد چیزی بداند ، او باید جملہ را فرا گیرد کہ برای آموزش مسلکی و فنی او کمک کند نہ آنکہ فقط او را مواجہ با مشکلات نامانوس و غیر قابل استفادہ حیاتی سازد . در روز گارما آموزش و فراگیری وادامہ آن ، اعم ازینکہ برای لذت شخص باشد یا تأمین آیندہ وظیفہ وی و مسلکی ، یکی از جنبہ های زندگی اکثر انسان های این دور وزمانہ را تشکیل میدہد . در ہمہ

هدف از آموزش در جامعهٔ عسکری ، عبارت از آشنا ساختن افراد در دو جهت مشخص و معین است ، جهت اول آموزش برای آشنایی افراد نسبت به وظیفۂ اصلی شان یعنی دانستن مطالب مربوط نوع اسلحہ ، مہمات و طرز استعمال درست و صحیح آن ، ہنگام دفاع از آنچه کہ بر عہدہ اش گذاشتہ شدہ است . این آموزش ہا تحت پروگرام های مرتبۂ صفحات مختلف تعلیمی توسط متخصصان فن ، تہیہ و تنظیم شدہ و ہر صاحب منصب و ہر قوماندان چہ در جزو تام و چہ در قطعہ و بالاتر از آن مکلف است آنرا در ساحت نظری و عملی بالای افرادش تطبیق نماید .

جهت دوم آموزش ، باسواد ساختن افراد از طریق کورس های سواد آموزی ، ارائه معلومات در مورد وظیفۂ مقدس عسکری و آماده ساختن روحیہ و ذہنیت افراد جدید ورود برای ہمگون سازی افراد محیط های مختلف در شرایط معین دسپلین و انتظامات معینۂ عسکری است .

اکثر افراد از گوشہ های مختلف کشور با ارزش های مختلف اجتماعی در جزو تامہا و قطعات گرد میآیند . اینان چہ از لحاظ روحیہ و چہ از لحاظ تلقینات و تلقیات نسبت بیکدیگر تفاوت های دارند ، در درون اندیشہ های این افراد ہنگام ورود بہ عالم عسکری ہیجان ہا و اضطراب های زیادی نہفتہ است ، آنان ہر کہ ادام نوعی معلومات بہ عالم عسکری بصورت قبلی کسب کردہ اند ، اغلب این جوانان برای اولین مرتبہ از آغوش فامیل و محیط محدود زندگی خود دور شدہ اند ، برای آنان جدا بودن از فامیل نوعی دشواری را بوجود آورده ، این دشواری باعث میگردد کہ افراد آمادہ عکس العمل های مختلف نسبت بہ محیط و جامعۂ عسکری باشند ، البتہ باید پذیرفت کہ این انگیزہ ترس نیست بلکہ اضطراب است ، چون اضطراب مانند ترس واقعی نیست زیرا ترس واقعی ترسی است معقول ، مثل ترس از خطر جدی ولی اضطراب ترسی است مبہم کہ بہ یک شی ، یا شخص یا اوضاع و احوال خاصی مربوط نمیشود ، فروید و بیشتر متخصصین روانشناسی تحلیلی (سایکو آنالیز) عقیدہ دارند کہ ترس های بیجهت عموماً در حکم یک وسیلۂ دفاعی فردی اند در برابر خطر اضطراب ، پس نخستین وظیفۂ یک قوماندان جزو تام اینست کہ این اضطراب و ترس بیجهت را کہ در افراد بصورت یک بحران

این احوال مسلم است که احتیاج داریم چیزی بیاموزیم و چیزی بخوانیم و آنرا به خاطر بسپاریم، خود همین توانائی درست و به اندازه خواندن، اساس فنون آموزش و یادگیری خوب در روزگار ماست درک این مطلوب و وظیفه قوماندان است. یک قوماندان باید از طریق تلقین و بکار انداختن استعداد قوماندانیت خود علاقمند ساختن افراد نسبت به دروس مرتبه را انجام دهد، معمولاً یادگیری و آموزش زمانی تحقق می یابد که رغبت و علاقه وجود داشته باشد، همانطوریکه جبه همیشه با عدم علاقه و رغبت توأم است. هر فرد برای اینکه به علاقه و رغبتش افزوده گردد و در نتیجه یاد بگیرد که چگونه حواس خود را در چیزی که میخواند و میآموزد متمرکز سازد در مرحله اول به اراده متین نیازمند است.

تنظیم وقت و پروگرام معین خیلی اهمیت دارد چه برای حفظ تمرکز شخص، باید از عادات خوب روزانه استفاده گردد، این عادات شامل آنست که هر روز در ساعت معین و در محل معین آموزش صورت بگیرد، قبل از آموزش مالزمه و آلات مورد ضرورت تهیه و حاضر گردد، از هر نوع مزاحمت و فشار برای ترك وظیفه هنگام کار باید جلوگیری شود، گاهی در قطعات دیده میشود که افرادی صبرآنه منتظر ختم یک صفحه تعلیمی استند چون امتحان برای آنان ارزش فوق العاده دارد در حالیکه اشتیاق به آموزش مهمتر از اشتیاق ختم دوره آموزش است.

یک قوماندان خوب باید بخوبی روش های مؤثر و مفید برخوردار شدن از حواس جمع را بداند چون داشتن حواس جمع و فکر متمرکز از مهمترین عوامل برای پیروزی در جلوه های مختلف زندگی است، از همه مهمتر دانستن این موضوع است که اساساً حواس جمع و تمرکز فکری در آموزش ها یک عامل اکتسابی است پس باید افراد به این عامل اکتسابی کاملاً رسانیده شوند یعنی به آنان کمک شود تا استعداد شان رشد کند و در جهت صحیح آموزش بکار بیفتد. بطوریکه قبلاً تذکر داده شد برای اینکه حواس فرد به موضوعی، درسی و کاری جمع و متمرکز شود باید به آن توجه و علاقه بوجود بیاید. باید به وضاحت، دانسته شود که آن موضوع، درس و کار چطور میتواند فرد عسکر را در حدفی که پیشرو دارد یاری دهد.

درینصورت باید برای عسکری جدیدالورود از طرق مختلف فهمانده شود که هدف از آموزش او و تعلیم و تربیه وی، بطور دقیق و روشن چه هست؟ و از آموزش که میکند چه مقصودی متصور است؟

برای یک فرد با سواد تمرکز حواس در آموزش ها مشکل نیست چون یک فرد با سواد میتواند افکار خود را متوجه اهمیت و وظیفه آموزشی و تعلیمی خود نماید و در عمق آن زوایای دلگرم کننده و هیجان انگیز را جستجو نماید چون بدون شک، در هر کار و هر چیزی عوامل توجه بر انگیز وجود دارد که برای جمع کردن و تمرکز بخشیدن

حواس جستجو شده میتواند اما در افراد بی سواد این کار باید به کمک صاحب منصب صورت بگیرد. باید یک صاحب منصب درک کند که تطبیق منظم پروگرام مرتبه تعلیم و تربیه خیلی اهمیت دارد. زیرا اهمال در وظیفه تمرکز حواس و آموزش را مختل میسازد. توجه به پروگرام های معینه و وهر کاری را در وقت خود انجام دادن عامل بزرگ موفقیت است.

یک قوماندان در برابر افراد و مواد و نوان خود مسئولیت همان زیادی دارد. با صلاحیت های که بوی سپرده شده باید از عهده ایفا مسئولیت های خود برآید. برای همینست در بسیاری موارد از یک عسکر بی سواد، متشتت و کم جرأت یک دلگمشتر فهمیده و یک فرد بیدار و فداکار ساخته میشود، حتی با آموزشی درست یک فرد عسکر میتواند طی دوره عسکری خود نه تنها از طریق سواد آموزشی حیاتی مطالب لازم را فراگیرد بلکه همین بازگشت بمیان فامیل و جامعه خود، یک فرد برتر و نیرومند تر از لحاظ طرز فکر و بکار انداختن قداای دماغی تبارز نماید روان آدمی، قوی ترین وسیله ایست که هر کسی در اختیار دارد، نیروی شما و من، قوای هر فرد از هر محلی که باشد به عضلات قوی و هوش زیاد بستگی ندارد. هوش ما اکثر اوقات شکست میخورد مگر آنکه هر لحظه در تته-ویت روحی خود بکوشیم و آنرا با آزمایش های جدیدی روبرو سازیم.

به افراد باید تلقین شود که میتوانند بخوبی از ظایف کنونی و آینده خود بدر آیند درین صورت این قدرت در آنها بوجود می آید که آموزش عسکری طی دوران خدمت مقدس شان برای وطن شان بدرستی امکان پذیر است لهذا آنان و ادار به آموزش میشوند، اگر سواد ندارند یاد میگیرند و هر چه بیشتر با موفقیت روبرو شوند بیشتر دلگرم میشوند تا اینکه به آنجا که تصور نمیکردند میرسند.

وقتی یک فرد در کار محوله توفیق یا بدو خود را همسطح افرادی می بیند که فکر میکرد خیلی بالاتر از او استند متوجه خواهد شد که نه با هوش تراز او می باشند و نه توانا تر، همین کشف، همان دواای تلقینی است که هر فرد، بدان احتیاج دارد. پس باید در آموزش های جامعه عسکری همه قوماندان ها، از هر مرتبه که استند تلاش و روزند تا استعداد افراد خود را درک کنند و آنان را یاری نمایند تا خود، کشف وجود خود، در طریقه های مختلف آموزش های مسلکی و حیاتی باشند، تلقین و همکاری و وظیفه مهم هر قوماندان است، خوشبختانه در جامعه عسکری آموزش همیشه با تجربه توأم است و این طریقه ایست که استعداد افراد کلا نسال را در جهت های مطلوب بکار میاندازد، تکرار، مشق و تمرین و تطبیقات بصورت هفته وار، ماهوار و در ختم هر صفحه تعلیمی تجارب مشترک، زمینه همکاری های مختلف را در آموزش بیشتر می انگیزد، پس دشوارترین مرحله، همانا مرحله آموزش های نخستین است چه در جهت آموزش های مسلکی و چه در جهت سواد آموزشی و آماده ساختن افراد برای زندگی در محیط اجتماعی جدید (عالم عسکری) که میتواند مشوق و برانگیزنده موفقیت های بعدی، در مراحل آینده تعلیم و تربیه باشد.

احاطه گروپمان دشمن

که دارای قابلیت عالی حرکت باشد

نویسنده جنرال برایتن

مترجم جگتورن دیپلوم انجنیر عبدالوواع روین

گرچه انکشاف عمومی صنعت حرب و وسایل تخنیک و حربی حرب اول نسبت به گذشته یک قدم پیشتر بود.

اصولهای احاطه در جنگهای داخلی اتحاد شوروی هم بکار رفته که حداکثر در حرکات تعرضی بملاحظه رسیده حینیکه قاطع بودن عملیات طرح می شد در آنوقت حرکات حربی بطریق احاطه و امحای دشمن صورت می گرفت معمولاً احاطه یک و یاد و جناح و یا ضربه وارد کردن در عمق دشمن می باشد.

یکی از دلچسپ ترین اجرای ما نور بغرض احاطه و اضمحلال قوتهای جنوب - غرب و قوای اصلی اردو بیلی پولی نمره ۳ در جنوب شهر کیف در سال ۱۹۲۰ واقع شده است. فکر اساسی اینطور بود که باد و احاطه اردو بیلی پلیا کوف را تصرف نموده و ضربه متعاقب از عقب به قوای اصلی وارد شود.

گروپمان اول قوای متواری به شمول یک فرقه پیاده و لوای سواری و از جانب دنیپر به استقامت غربی به تعرض پرداخته و وظیفه داشت که راه رجعت دشمن را از کیف قطع کند. گروپمان دوم - اردوی اول سواری به شمول دو فرقه پیاده و یک لوای سواری بود ضربه در استقامت بیلی سارکوف وارد کرده و وظیفه داشت که راه عقب نشینی بیلی پالیک را از ژیتومیر و متعاقب استقامت بطرف غرب راقطع کند. گروپمان سوم - گروپ سواری متحرک که در استقامت احاطه شوندگان به حال تعرضی بودند امر گرفتند که باهمدیگر رورمیشل شمالی را در عمق ۱۳۰-۱۰۰ کیلومتری وصل کنند. این حرکات گواهی میداد که کنون در مرحله ابتدایی انکشاف صنعت عسکری در اتحاد شوروی به شکل فعال تر حرکات محاربوی درآمدند.

مسأله احاطه و امحای دشمن همیشه ارزش زیاد در تحقیقات تیوریک و تمام مراحل انکشافی صنعت حرب دارد. تجربه جنگهای اخیر گواهی میدهد با وجودیکه پیشرفت و ارتقا فعالیت آتشهای متقابل در حربهای معاصر و اولارزنده دارد مگر بانهم با آتش تمام وظایف مربوطه و اضمحلال کننده را اجرا نمیتواند. ضمناً باید مد نظر داشت که دشمن با تحمل تلفات و خسارات زیاد پیهم سعی میورزد که قوای خود را از تحت ضربه خارج نماید تا که از امحای مکمل خود را رهایی بخشد.

از اینرو برای شکست دادن دشمن لازم است که آتش با مانور متحد شود لذا موثرترین اصول حرکات برای جمع ساختن قدرت آتش و قوای ضربوی و مانور عالی عبارت از احاطه می باشد.

طوریکه واضح است احاطه عبارت از تجرید قوای متعرض دشمن از قوای دیگر بوده و بالاخره احاطه گروپمان دشمن از اثر عقب نشینی و یا مانور حاصل می شود مقصد احاطه در همه حالات عبارت از امحای و یا اسیر گرفتن قوای زنده و یا ضبط نمودن وسایل تخنیک و حربی دشمن می باشد. مفکوره اجرای مانور بغرض احاطه کردن دشمن از زمانهای قدیم بوجود آمده از آنوقت تا امروز سه سالاران و قوماندانان نظریه داشتند که بهترین اصول رسیدن به موفقیت قاطع و مضمحل ساختن دشمن و یا از بین بردن آن در حرکات متعاقب احاطه کردن می باشد.

مگر در آنزمان بطور عملی برای اجرای چنین مانور وسایل لازمه و قوا موجود نبوده بطور مثال در حرب عمومی اول جهان ضعف وسایل شق کردن و عدم موجودیت قوتهای متحرک جهت احاطه کردن گروپمان چندان معمول نبود.

در مثال فوق وظیفه احاطه به شکل موبیلزاسیون بالای
گروپ دشمن واقع شد از لحاظی که در تشکیل آن جزو تام
سواری و جزو تام های موتر دار وجود داشت احاطه آن از
طریق جناحین شد که به عمق دشمن ادامه یافته و نواحی اساسی
را در بر میگرفت .

گروپ سواری درین حرکات فعالیت علیحده از پیاده داشته
مگر سواری همراه پیاده در فعالیت مشترک اوپراتیفی سهیم شد
صنعت حرکات و تکنیک و اجرای مانور جهت احاطه بحث
اساسی تعرض قرار گرفت .

در طول حرب دوم اردوی شوروی بیشتر از یک برده حصه
حرکات بزرگ خویش را در احاطه اجرا شده و بیشتر از
[۲۰۰] فرقه دشمن را مضمحل ساخت .

اهداف احاطه عبارت از گروپمان قوی است که دارای
وسایل متحرک عالی از قبیل تانکها ، قوتهای میکا نیزه بوده
که در ساحات مهم از نگاه سیاسی ، اقتصادی ، انبساط کرده
بودند مخصوصاً در بلورسیا و ملداویا و یا در نزدیک مراکز
سیاسی - اداری و مناطق ارتباطی [استالینگراد - بوداپست]
جا بجاشده بودند .

تشکیلات ، گروپمان احاطه متفاوت بود :

این تشکیل گاهی شامل پنج فرقه دروینسک و در استقامت
ستالینگراد - پروسیای شرقی - بوداپست به ۲۰-۳۰ فرقه
میرسید .

احاطه و مضمحل ساختن گروپمان مشابه آن نیازمند قوا
و وسایل زیاد بوده قانوناً از طرف یک گروپ اردو و یا قوای
جبهه ها اجرامی شد .

حرکات محاربه بوی جهت احاطه کردن در یک ساحه وسیع
صورت گرفته مثلاً دروینسک حرکات محاربه بوی به ۱۰۰
کیلومتر و در ستالینگراد طول حرکات محاربه بوی به ۴۰۰
کیلومتر وسعت یافت . و عمق آن از ۵۰ کیلومتر الی ۲۷۰
کیلومتر متحول بود و ضرورت پیدا شد که احاطه قوتها را
از عمق قسمت عقبی بریده همچنان احتیاط های اپراتیفی را
قطع می نمود .

تجربه جنگ دوم نشان داد که احاطه در تمام شرایط
ممکنه در هر نوع شرایط و در مراحل مختلفه حرکات تعرضی
صورت گرفته می تواند .

ممکن است سه وضع بخصوصی را مدنظر داشت که در آن
احاطه قوتهای دشمن امکان پذیر می باشد .

اول : حینیکه دشمن منطقه اشغال شده را به شدت حمایه
می کند فیصله شده که در چنین شرایط احاطه جدی ناممکن
می باشد (طوریکه در ستالینگراد این شرایط بظهور رسید)
در اینصورت مرحله ابتدایی احاطه عبارت از شق کردن
مدافعه دشمن بوده بعداً جزو تام های بزرگ متحرک در
منطقه شق داخل شده و حلقه احاطه بسته می شود .

بعداً سر از نورول اجراکننده را جزو تام های قوای
مشترک عمومی بعهده میگیرد که اینها احاطه مکمل داخل

جبهه را تشکیل میدهد . در عین زمان توأم بان بحیث قانون
جبهه خارجی نیز بوجود می آمد .

متعاقباً مجادله با احتیاط های تقرب کنند ه دشمن صورت
گرفته و گروپمان ۶۱ هوای آن امحایمی شد معمولاً احاطه
را قوای متحرک اجرا داشته گرچه بعضاً در عمق اپراتیفی
نزدیکترین ذریعه جزو تام های پیاده میکا نیزه [مثلاً] در
حرکات ویتبسک] اجرا گردید .

دوم - وقتیکه دشمن سعی میورزید از احاطه بگریزد در
نتیجه داخل شدن قوای شوروی در جناحین آن دفعهٔ عقب
نشینی را پلان گزاری نمود .

مگر در حرکات بلورسیا وضع طوری دیگر بود وقتیکه
اردو امالمان بعد از وارد کردن ضربات در جناحین
در دنپبر ، برزین دورت ، و قوای شوروی هم بطور موازی به
مراقبت آن پرداخت .

داخل شدن قوتهای متحرک ۳ ام و یکم ، جبهه بلورسیا
در منطقه منسک اجازه داد که راه رجعت قوای موبیلزاسیون
گروپمان دشمن را قطع نماید و در تشکیل خود زیاد تر از
۶۵۰ تانک و زره دار والی ۲۰۰۰ وسایل موتر دار در طول
۲۰۰ کیلومتر دارا بود در هر دو جبهه قوای متحرک اشتراک
ورزیده از هوا توسط ضربات قوی طیارات حمایه می شدند .

آنها موازی باراه در جناحین و در عقب گروپمان دشمن
داخل شده آنها را احاطه و امحای نمودند .

برای اینکه زمان غیب نگردیده و سرعت تعرض کاهش
نیابد جزو تام های بزرگ متحرک اکثراً به مانور می پرداختند
از مناطق مقاوم و نقاط مقاوم دشمن بدون کدام حمله متداوم
عبور می کردند . در آن زمان جزو تام های خط اول جبهه دوم
بلورسیا در نظام محاربه بوی دشمن داخل شده و آنها را مصروف
نگهداشته و اجازه نمیداد که به رجعت سریع پردازند .

چنین اصول احاطه انسیاتیف دشمن را مختل ساخته و سوق
اداره آنها را تخریب و مجبور به داخل ساختن احتیاط های
خود می شد . و احتیاط ها در خط مابین انبساط می کردند در
آن جاهای که مقاومت جدی ایجاب نمی کرد .

وظیفهٔ مصممانهٔ رادرا در اضمه جلال دشمن بدون تردید رجعت قوای
شوروی بوجود آورد . بدشمن اجازه نداد که از منطقه تعیین
شده احاطه خارج شوند .

حرکت عالی زره دار جزو تامهای بزرگ میکا نیزه
جبهه ها نه تنها مراقبت فعالیت دشمن بوده بلکه تصمیم احاطه
آن را داشتند .

سوم : وقتیکه دشمن تعرض نمود و یا به اجرای ضربه
متقابل پرداخت در جریان این حرکت شرایط مساعد برای
احاطه آن نه تنها برای قوای موبلیزی شده بلکه برای قوای
عادی نیز بوجود آورده شود . یکی از شرایط اساسی موفقیت
احاطه و امحای گروپمان دشمن عبارت از تفوق یابی
هوایی است .

امحای احاطه گروپمان دشمن نسبت به احاطه آن قدر هم آسان نبوده و به اساس تجربه مفید تر است در صورتیکه به امحای دشمن بعد از احاطه آن پرداخت. تا برای دشمن امکانات تاسیس مدافعه حلقوی (چارپیر) داده نشود، و احتیاطهای آن از خارج نرسد.

اصول اساسی امحای گروپمان بزرگ عبارت از پاک ساختن دشمن از طریق وارد کردن ضربه‌های متعدد و تجزیه آن به قطعات می‌باشد. اکثر آامحای دشمن در جریان احاطه و یا بصورت فوری. سریعاً بعد از احاطه صورت گرفته و بدین ترتیب مدت مضمحل ساختن دشمن کوتاه تر می‌شود در عین حال برای این کار مصروف ساختن قوا و وسایل کمی حربی ضرورت است. ضمناً باید متذکر شد که در تمام صورتها درجه بندی احاطه گروپمان به یکبارگی بوجود آمده نمی‌تواند مثلاً در حرکات ستالینگراد و کورسون - شفچنکو امحای دشمن خصوصیات دوامدار را بخود گرفته در آنوقت از اصول تحت فشار گرفتن حلقه احاطه استفاده گردید. همچنان مصروف نگهداشتن قوای، احاطه شده دشمن الی داخل شدن خط دوم و یا احتیاطها است.

در صورتیکه تا هنوز امحای آنها صورت نگرفته است طوریکه تجارب حرکات، بلور سیا، یسکو - کشنفسکی و بعضی حرکات دیگر نشان داده در جریان انکشاف تعرض مراقبت تمام احاطه ها ضروریست دشمن جهت بر آمدن از احاطه سعی می‌ورزد که به استقامت های مختلفه اجرای مانور نماید. لذا برای جلوگیری از چنین حوادث، ضرورت به اجرای کشف دوامدار بوده و قابلیت موبلیزاسیون قوتهای عالی و سوق و اداره آن قاطع باشد.

در حرکات - یاسکو - کشنوف، امحای گروپمان های جداگانه دشمن که از ناحیه عمومی احاطه جدا شده بود احاطه آن به کمک قوتهای علاوگی تأمین گردید. بدین ترتیب برای اضمحلال گروپمان ده هزار دشمن دور مانده در ساحل غربی دریای پروت الی سه فرقه پیاده و یک قول اردو تانک مؤظف شد اضمحلال مؤثر گروپمان مانوری دشمن از طریق موظف ساختن قوتهای زیاد موبلیزه شده خارج حلقه احاطه تأمین گردید تا که امتداد خط جبهه از ناحیه احاطه صورت گرفته بتواند.

* * *

در اوایل - دوره های بعد از جنگ صنعت عسکری شوروی با تجارب قیمت دار حرب دوم مزج گردیده، اجرای حرکات بغرض احاطه و امحای گروپمان بزرگ دشمن اصول اساسی حرکات محاروبی محسوب می‌شد. انکشاف بعدی وسایل و تخنیک حربی و بوجود آمدن تشکیلات اردو موترریزه شده که دارای تجهیزات مکمل تخنیکی بود قدرت آتش و ضربه آن تراهد یافته و امکانات

اجرای سریع احاطه و امحای گروپمان عظیم دشمن را بوجود آورد.

بدین ترتیب احاطه و امحای به حیث یک حرکت محاروبی جدی محسوب گردید که از اثر آن هدف حرکات در طی مدت کوتاه تر آورده شده بتواند.

استعمال سلاح ذروی خصوصیات محاربه و حرکات را تغییر داد، چنانچه در حرکات تعرضی مدرن با سلاح ذروی و یا عادی پیش برده می‌شود. بمرصورت احاطه مثل سابق یکی از اصول های مهمی مضمحل ساختن دشمن است. احاطه و مضمحل ساختن گروپمان موبلیزه شده. از اثر استعمال سلاح ذروی صورت گرفته و قوتها در جناحین و عقب دشمن داخل شده و توسط دیسانت های هوایی راه های احتمالی رجعت دشمن اشغال میگردد با قوا و وسایل باقیمانده قوتهای زمینی آن را نابود می‌سازد.

اهداف اساسی اضمحلال که ذریعه سلاح ذروی صورت می‌گردد نه تنها بحیث وسایل تعرض هستوی بالای دشمن احاطه شده تاثیر بخشیده بلکه بالای سلاح و وسایل حربی خارج ناحیه احاطه تا اثرات وارد می‌نماید. اسلحه ذروی بر علاوه ساحات تخریبی، مناطقی آلوده شده رادیو اکتیفی در جناحین و عقب دشمن ایجاد نموده و مانور گروپمان موبلیزه شده را به مشکلات مواجه می‌سازد.

در عین حال باید مدنظر داشت که دشمن بالای آن قوتهای که فعالیت محاروبی را در احاطه پیش برده ضربه های کتلوی هستوی نیز وارد کند. از اثر آن ضایعات و تلفات زیاد ایجاد شده می‌تواند. در چنین شرایط برای قوای متعرض لازم است که ضربه مکرر هستوی را وارد نموده و قابلیت محاروبی خویش را محافظه کند و بطور سریع برای تکمیل کردن احاطه و امحای گروپمان موبلیزه شده دشمن بپردازد.

در شرایط استعمال اسلحه زروی و بکار انداختن طیارات و دیسانت های هوایی زیاد ایجاب تفوق زیاد قوا را نسبت بدشمن نه نموده و شرایط مدرن اجازه میدهد که گروپمان دشمن را با قوای مساوی و گساهی کمتر از آن امحا نمود.

در شرایط اجرای فعالیت محاروبی توسط سلاح عادی جهت احاطه و امحای گروپمان موبلیزه شده دشمن از اثر وارد کردن ضربه های هوایی و توپچی تأمین شده به نوبه اول جزو تام های بزرگ و قطعات تانک در جناحین و عقب دشمن به حرکت پرداخته و مانور عمودی همزمان با قوتهای دیسانت های هوایی نیز صورت می‌گیرد.

اردو های معاصر مجهز با وسایل ترانسپورتی زره دار بوده بطور مکمل موترریزه بوده از اینرو در ساحه تکتیکی و اپراتیفی، حرکت قوتها را تأمین می‌تواند.

نظر به مفکوره بعضی تیورسن های حربی در چنین شرایط اهمیت درجه اول موبیلزاسیون هوایی داشته و ایجاب موجودیت قرای هوائی رادرفوت های زمینی مینماید .

در این حالت فعالیت قوت های متعرض را بنا برداشتن مانور هوایی زیاد ساخته و شرایط ایرو موبیلی و دسانت های هوائی انکشاف تعرض را سریع تر می سازد . تصرف زمان و حمایه اهداف مهم و یا خطوط اشغال شده تأمین می شود . اجرای مانور عمودی برای احاطه کردن و تصرف خط های مساعد و نواحی اراضی جهت فرود آوردن دسانت های هوایی جهت مضمحل ساختن دشمن و اجرای بلوکاد گروپمان احاطه شده صورت گرفته که توسط هلیکوپترها و قوت های هوایی و مدافعه هوائی پیش برده می شود .

چنین شرایط اجازه میدهد که بنابر داشتن مانور هوایی قدرت و قوت های متعرض را زیاد ساخت .

طوریکه تجربه به حرب دوم نشان داده موثرترین اصول احاطه گروپمان موبلیزه شده عبارت از وارد کردن ضرب به به استقامت معینه با احاطه عمقانی دشمن همزمان با فرود آوردن دسانت های هوائی در عقب آن می باشد . اصول دیگر اینست که احاطه و حلول از یک استقامت با تحت فشار گرفتن دشمن در محلات صعب العبور در نواحی ساحلی بوده و امحای مکمل دشمن با قوای حربی کشتی ها اجرامی شود . تحلیل تجارب جنگ های گذشته و تیوری انکشاف موضوعات حربی نشان میدهد که امحا و احاطه در شرایط مدرن در مدت کوتاه ترین بایک عملیه فیصله کن صورت گیرد با آغاز مانور فعالیت محاربوی بغرض احاطه و امحای دشمن احاطه دشمن شروع گردیده در صورتیکه دشمن بطور فوری مدافعه مقاوم را تشکیل بدهد و مضمحل ساختن آن به تعویق افتد پس اصول اساسی ازین بردن چنین گروپمان ذریعه ضربات قوی هوایی بعمل آمده و دشمن به قطعات جداگانه تجزیه شده تقسیم گردد . امحای مکمل دشمن در داخل جبهه با احاطه همزمان با حمایه طیارات و توپچی ها صورت گیرد . گاهی چنین مفکوره بوجود میاید که در شرایط مدرن برای احاطه دشمن ایجاب احاطه داخلی و خارجی جبهه را نمیکند اما در زمان جنگ دوم حوادث مشابه احاطه دوگانه داخلی و خارجی با تقسیم مساعد و بموقع قوا برای احاطه و امحای گروپمان دشمن نیز بظهور رسیده است قسمت زیاد قوا برای احاطه خارجی انکشاف تعرض و قسمت کم قوای برای امحای احاطه داخلی موظف شده بود .

بدون تردید در حرکات آینده احاطه گروپمان دشمن بیشتر سیال بوده و مجادله با آن مغلقتر می شود .

از اثر نظریه نقادی تجربه حرب گذشته و تحلیل نظریات راجع به خصوصیات قوت های متعرض و دشمن به نتیجه میرسیم که در شرایط مدرن با احاطه دشمن لازم است که نه تنها جبهه داخلی بلکه جبهه خارجی بوجود آورده شود لذا در جبهه

داخلی احاطه مثل سابق باید خطوط مسدود را باید فهمید و از طرف قوا بوجود آورده شده در آن گروپمان داخلی واقع شود .

در شرایط مدرن جبهه داخلی در آغاز احاطه قانوناً سراسر مکمل نمی باشد و اشغال جناحین از عقب دشمن و ارتباط ، شبکه راه ها و ساحه های عبور صورت گرفته و قوای داخل جبهه وظایف آتی را اجرا کند .

شرایط مضمحل ساختن دشمن را مساعد ساخته و جبهه خارجی را با حرکات محاربوی فعال کمک نماید و در استقامت های اساسی تعرض را پیش برده و در عقب دشمن احاطه را اجرا کند .

پس وظیفه اصلی آن - انکشاف تعرض در عمق بغرض رسیدن به هدف همچنان تجزیه احاطه گروپمان تا از طرف خارج دشمن به آن کمک نه کند .

تحقیقات نظری بسیار محققین و تجارب تطبیقات های ناتو نشان میدهد که مانور جهت احاطه در شرایط و مناطق مختلفه اجرا شده و اصول های احاطه و امحای گروپمان موبلیزه شده مربوط به خصوصیات حرکات حربی می باشد .

مساعدترین شرایط احاطه در تعرض بالای دشمن مدافعه کننده بوده البته در جریان مصادمه با دشمن ممکن شرایط جدید بظهور برسد لذا گروپمان احاطه کننده دارای تشکیل مختلفه و مجهز بوده ضمناً برای رسیدن به هدف نهایی دارای قدرت کافی مضمحل کننده امحا و احاطه باشد .

نظر به تجربه تطبیقات ناتو گروپمان احاطه کننده شامل سه الی چهار فرقه تقویه شده می باشد . بصورت عمومی در تشکیل آن ۶۰۰ - ۸۰۰ تانک و بیشتر از ۵۰۰ هاوان و تعداد زیاد وسایل ترانسپورتی زره دار می باشد .

پس فهمیده شده می تواند که تشکیلات گروپ احاطه طوری باشد سوق و اداره آن آسان بوده و از طرف طیارات تکنیکی حمایه و دارای نیروی ضربوی و قوه عالی حرکت باشد . در اینصورت گروپ احاطه قابلیت متمرکز شدن را در مدت کوتاه در استقامت های مختلفه داشته و حلقه های دشمن را شق کند و ضرب به متقابل را بالای قوت های تعرض کننده اجرا کند .

امکانات اپراتیفی چنین دشمن ایجاب اجرای مانور سریع متقابل را نموده تا احاطه عمیق تر و وسیع تر صورت گرفته و از ساحه احاطه خارج شده نتواند ، جهت امحا و احاطه گروپمان موبلیزه شده ایجاب می نماید که مدافعه آن شق گردد دیده و قوای اساسی با محاربه دوا مدار مصروف نگردد بلکه از اطراف محلات و نقاط مقاومت دور خورده به پیشرفت پردازد . هر چه سریع تر خود را به عقب دشمن برساند . بدین تیب جزواتم های بزرگ و قطعات احاطه کننده در عمق تعرض را انکشاف داده و متعاقباً بطرف گروپمان احاطه شونده انبساط می نمایند . جبهه

داخلی احاطه (قانوناً سراسر مکمل نبوده) را با اشغال مناطق مهم اراضی تشکیل نماید یک قسمت قوتها جبهه گروپمان احاطه شده دشمن را ذریعه ضربه های آتش و محاربه فعال پاشان و سراسیمه ساخته برای مانع شدن عقب نشینی دشمن ضربات کتلوی توپچی و طیارات وارد می گردد .

موظف ساختن قوای ضربوی در استقامت احاطه شونده و افزایش سرعت تعرض به مقصد داخل شدن به عقب دشمن اهمیت داشته باید خط دوم و احتیاط های دشمن مضمحل شوند. نظر به نتایج محاربات مدرن قوای اساسی در استقامت های احتمال ضربه گماشته شوند.

دشمن برای محاربه جناحین ، قطار های سیار - موانع و احتیاط ها را تشکیل کند پس در چنین حالت قوای تعرض ذریعه آتش توپچی تمام چاپ ها و ضربه های هوای طیارات حمایه شده. مائورگروپمان عظیم دشمن ممکن بوضع اضطراری واقع شود اگر شق تکتیکی بدون وقفه در عمق اپراتیفی ادامه یابد در آنوقت خط دوم و احتیاط های نزدیک دشمن فعالیت متقابل را تشکیل داده نتوانسته از اینرو فوتهای احاطه کننده هرچه سریع تر بعمق دشمن بدون توقف شب و روز بحرکت ادامه داده و خود را به هدف نهایی برسانده ضربه های متقابل دشمن ذریعه آتش توپچی و مجادله های متقابل جزو تام های قوتهای مشترک تحت فشار گرفته شود. امحای دشمن به کمک طیارات آسانتر برای جواب دادن ضربه های متقابل دشمن انواع کشف احتیاط ها و تسانک ها جزو تام های بزرگ و قطعیات صورت می گیرد .

تجرید سریع مناطق احاطه شده و خنثی ساختن تثبیت دشمن ذریعه فردو آوردن دیسانت های هوای تکتیکی اجرا گردیده و شبکه های راه ها، محلات عبور، نواحی مهم اراضی و رجعت قوتها تقرب گاه های احتیاط ها اشغال شود .

در صورتیکه راه عقب نشینی دشمن قطع و گروپمان آن مضمحل گردد مگر بازهم جبهه داخلی سراسر مکمل نبوده لذا به نوبه اول برای مضمحل ساختن قوای اصلی متحرک دشمن پرداخت .

فعالیت برای امحای دشمن احاطه شده ادامه یافته و دشمن به محافظه قابلیت محاربوی خود کوشیده و برای رهایی خویش سعی می ورزد چنین شرایط غیر قابل فهم و مغلق بوده و شکل خطرناک را میگیرد . کوچکترین عقب مانی در فعالیت محاربوی بدشمن موقع ترتیب و تنظیم مدافعه چارپیر و مقاومت سرسخانه را میدهد .

ضمناً قوتهای دشمن که در جبهه خارجی فعالیت دارند و احتیاط های که بحال تقرب میباشد امحا شوند .

اصول موثرترین مضمحل ساختن دشمن عبارت از احاطه گروپمان اصلی و امحای آن بوده در صورت جناحین ضعیف

یک قسمت قوا برای مضمحل ساختن احتیاط های تقرب کننده استعمال میشود. حین مجادله تصادفی بادشمن احاطه شونده ضربه کتلوی هوایی بالای قطعات زره دار وارد گردیده و از انبساط آنها جلوگیری بعمل آید . در ضرورت لزوم با سرعت زیاد خطوط مساعد انبساط دشمن اشغال شود تا که دشمن این خطوط را تخریب و یا کشف نه نماید .

راه ها و استقامت های اصلی و جعلی زاید پرده ای دودی سترو اخفا میشود .

حین اشغال خطوط انبساط در فرصت های مساعد بالای دشمن ضربات آتش توپچی واقع شود در مساعدترین خط مدافعه را ترتیب کند و با اجرای مانور محلات صعب العبور را انتخاب کند .

چنانچه در جنگ دوم قوای شوروی در منسک ساحه جبهه زار جنگلی را که انتخاب نموده بودند. تا که دشمن به مشکل بدان ناحیه خود را برساند .

در صورتیکه حین احاطه با دشمن به مجادله متقابل میپردازد در اینصورت قوای مدافعه هوایی توأم با طیارات شکاری استقامت های احتمالی تقرب دشمن را تحت فشار بگیرد .

می تواند موثرترین طرز مضمحل ساختن دشمن شق شده ایست که از نگاه انواع وسایل آتش دار و قوای هوایی دشمن ضعیف ساخته شود .

اگر دشمن با گروپمان دومی خلاف انتظار به مقابله میپردازد درین حالت با استفاده از امسکانات فعالیت طیارات تکتیکی و هیلی کوپتر بعمل آمده و سرعت آنها را کم باید ساخت . در صورت ایجاب جزو تام و قطعات تقویه شوند .

از اینرو دقت خاصی در مسایل ترتیب و تنظیم مساعی مشترک زمان ملاقی شدن قوتها ، و تعرض آنها هم آهنگ شود .

بعداً اشارات شناختن متقابل و شروع و ختم آتش و اشارات ارتباط قوتهای زمینی و هوایی تعیین میگردد . خط ملاقی شدن قوتها و خصوصیات شناختن آن تعیین شده قبل از آغاز تعرض قرارگاه ها نماینده های خود را رد و بدل نمایند .

* * *

احاطه و امحای قوتهای موپلیزه دشمن در شرایط حرکات مدرن خیلی موثر بوده در عین زمان مضمحل ساختن آن خیلی مشکل میباشد. رسیدن به موفقیت وابستگی به عوامل مختلفه و نظریات و تحقیقات همه جانبه داشته در جریان بازی های حرب و تطبیقات لازم است که تمام مسایل مربوط به اساس متود عملی و علمی حل گردد .

ضمناً افراد و قطعات ملکه و ممارسه در قسمت شق مدافعه دشمن بطوری عملی بیاموزند .

د جمهوري نظام په رڼا کې

ليکونکي : بيدار

ديوي روښانه

د ملي او مترقي نظام يو غوره او عمده خصوصيت دادی چې خپل ټول کړه وړه او هلي ملي دخلکو دا کثريت د گټو د تا مین دپاره په کار اچوي او تر و سه و سه پوري تل دا هڅه کوي چې نوي او بنيادي پروگرامونه د ژوندانه په مختلفو اړخو کې لکه اجتماعي، اقتصادي کرهني، مالداري، هنري تاريخي اوداسي نورو ساحو کې طرح او تطبيق کړي او دخپلي د سبا ورغي او نن ورغي د ژوندانه د سمبالولو لپاره خپل مسؤوليتونه او مکلفيتونه دخلکو او وطن په مقابل کې رفع کړي .

همدارنگه ملي نظامونه ددی دپاره چې د ټولو خلکو ملاتړ تر لاسه کړي تل هاند او کوشش کوي چې د هر فرصت اولړو امکاناتو او محدودو شرايطو څخه په استفاده کولو سره اغيزمن او گټور کارونه تر سره کړي په ملي او مترقي نظامو کې بډي اخستل-اختلاس- قاچاق- احتکار او نوري اجتماعي نيمگړتياوي ځای نلري او د دو په ځای هڅه کيږي چې په دغه رنگه نظامو کې ابتکار-لياقت- صداقت- رښتينوالي- وطن پالنه اوداسي نور دوام وکړي .

همدارنگه په ملي نظامو کې دی ټکي ته توجه کيږي چې د محرومو خلکو لپاره د ژوندانه لومړني ضروريات برابر شي اولر تر لږه دغو وگړو ته دکارزمينه مساعده شي اود هيواد ټول وگړي په مساعده او برابر شرايطو سره دخپل هيواد د گټو څخه مستفیده شي .

پدغو نظامو کې تل داروش او نصب العين تعقيب کيږي چې انکشافی پروژي او پلانو نه داسي جوړ او تطبيق شي چې

او امید بښونکي

آیندی په هیله

بنيادی هلي محلی

لاسته راغلی نتیجی او گتی بی دهیواد په ټولو خلکو باندی یورنگه گټور او اغیزه من ثابت شی او پرته د تبعیض او منطقی غځه ټول تری مستفیده شی نو هغه وخت چه خلک پوه شی چه ددوی نظام او دولت ددوی د گټو او آرامی او هوسی توب لپاره هلی غلی کوی دوی هم په پراخ تندی او مینی سره د وطن په آبادولو کی خپلی مټی نغاری او هڅه کوی چه د دولت په انکشافی پروژو کی صادقانه خدمت وکړی او پدی توگه خپل تاریخی رسالت د وطن نظام او وگړو په نزدکی اجرا کړی .

دنیک مرغی بخای دی دهغه وخت نه چه زمونږ په هیواد کی نوی بختور جمهوري نظام ټینگ شویدی په خوبی سره وینو چه زمونږ جمهوري مترقی نظام دخلکو د سوکالی او آرامی لپاره گټور او پراخ گامونه اخستلی او د لاسته راغلور پوټونو او طرح شو یو پروگرامو غځه داسی بریښی چه په غو راتلونکو کلونو کی به زمونږ هیواد خپلی یوشمیر اجتماعی او اقتصادی متونزی له مینه یوسی او دا پدینه هم شته که د دولت طرح شوی پروگرامونه په علمی شکل سره عملی شی زمونږ هیواد به د ژوندانه د لومړنیو اړتیاوو غځه به دننه په خپل بخان متکی شی او دا حقیقتونه دهغو رپوټو غځه معلومیری چه درسمی مقاماتو له خوا خپاره شوی او مسوولو مقاماتو په نښه کړیدی. او څرنگه چه معلومه شوی د افغان ولس د ژوندانه پدغوسا حوکی علمی او بنیادی گامونه پدی لنډه موده کی اخستل شوی .

لمړی د پلان جوړولو په ساحه کېږي:

ددی د پاره چه جمهوري دولت په دقیقه توگه وکولای شی دخلکو دا کثرت په گټه او د تاریخ د حکمونو سره سم خپل ټول کړه وړه عیار کړی په تیر شوی کال کی هڅه وکړه چه دخپلی ټولنی ضروری اړتیاوی په یو منظم پلان کی وسنجوی او هغو پروژو ته د لومړی توب حق ورکړی چه ددغو پروژو اغیزه من توب دخلکو په ژوندانه کی محسوس دی او همدارنگه هغو نورو پروژو کار په تیر شوی کال کی یو غه تکمیل شو چه د پخوانه نا تکمیله پاتې وه . همدارنگه جمهوري دولت په ۱۳۵۴ کال کی هڅه وکړه چه دهیواد لومړنی اوه کلن پلان په ډیر دقت او غور سره وغیري او جوړی کړی .

ځکه څرنگه چه اټکل کیږی دا وه کلن لومړنی پلان په تطبیق دوسره به د افغان ولس ستری هیلی تر سره شی او دهیواد دخلکو د ژوندانه په بیلوبیلو برخو کی به محسوس بدلون

راشی او بدون دشک نه به زمونږ هیواد وکولای شی چه د لومړی محل د پاره په ښه توگه په خپلو پښو دریزی او د ژوندانه لومړنی اړتیاوی به تر یوه حده پوری تر سره شی ددی د پاره چه دهیواد ټول پلانیزه شوی فعالیتونه په ښه وجهه سره عملی او تطبیق شی د جمهوري دولت د پلان وزارت تصمیم نیولی چه په راتلونکی وخت کی د پلان جوړولو انستیتوت د ملگرو ملتو د موسسی په مرسته جوړ او پرانیزی او په یوسی جگي سویی به پرسونل دهیواد د پاره وروزی ځکه پرته د پلان او پلانیزه فعالیتو غځه یوه ټولنه نشی کولای چه پخپلو پښو ودریږی د پلانینک سیستم چه اوس په ټوله نړی مخصوصاً مخ په انکشافه هیوادو کی د پرمختگ او ترقی اساسی عامل گنل کیږی هغه وخت په ښه او اغیزه ناک ډول خپل موثریت ثابتولای شی چه په پوره توگه علمی اداری او تخنیکي پرسونل د پلانو او پروژو په عملی کولو بوخت وی ، نو څرنگه چه اوس زمونږ جمهوري دولت د پلان او پروژو په تطبیق بوخت او په راتلونکی وخت کی به هم دغه کار ته ادامه ورکړی نو دا تصمیم یی و نیو چه د بشری قواو دروزلو په برخه کی نوی کتنی او غیږنی وکړی او د پوهنی په پروگرامو کی یی نوی ریفورم او تحول راوست ترغو پدی توگه سره وکولای شی چه د هیواد د صنعتی کولو او ملی غوښتنو او د عصر د ایجاباتو سره سم د ضرورت وړ پرسونل وروزی او همدا اوس زمونږ په هیواد کی دغه نوی ریفورم د پوهنی او روزنی په ساحو کی د اجرا کولو په درشل کی دی او مونږ پوره یقین لرو چه زمونږ د هیواد او ټولنی لپاره به اغیزه ناک او ژوری نتیجی ورکړی . او مونږ به تر یوه حده د خارجی متخصصینو د استخدام نه بی نیازه کړی همدارنگه څرنگه چه معلومه شویده په سړنی کال کی د ۲۳۸ پروژو تمویل کار د دولت په انکشافی بودجی کی د کار لاندی نیول شوی چه ددی جملی غځه ۱۲۳ پروژي انتقالی او ۱۱۵ نوری نوی پروژي دی او مونږ پوره یقین لرو چه ددغو پروژو په تکمیل سره به ، زمونږ په هیواد کی عمومی تولیدات زیات اوزمینه به د ژور و اجتماعی او اقتصادی تحولاتو ته آماده کړی او یو قوی بنیادی گام به د پرمختگ او ترقی په لورو اخستل شی البته دا دخوشی بخای دی چه زمونږ جمهوري دولت پدی بریالی شوی چه پدی لنډه موده کی یی د ډیرو پروژو کار سړوی او شروع کړ دارنگه موثر کارونه پرته چه د هیواد لومړنی

اړتياوې په لنډ وخت کې ترسره کوي په هيواد کې اقتصادي تحرك منځ ته راوړي او پدې توگه ورځ په ورځ زمونږ ټولنه خپلو ملي هدفونو ته نژدې کوي. مخکې زمونږ هيواد د تاريخ په اوږدو کې داخلي او داخلي ناورو عواملو له کبله لږ انکشاف کړيدی ددې دپاره چې دغه ټولې پسماني او بيرته والي له مينځه لاړي شي زمونږ فقط يوه لار لرو او دغه هم زيار کيښل او محدود شرايطونه ډير کار اخستل دي.

پدې هم خبر يو چې په روان کال کې زمونږ د دولت انکشافی بودجه څه د پاسه څوارلس مليارده افغاني تعين شويده چې البته دغه رنگه زياتوالی په انکشافی بودجه کې د هيواد په تاريخ کې بيساری ده. او د لومړي ځل لپاره دومره زياته بودجه د جمهوري دولت له خوا منظور شويده د بودجې دا زياتوالی دا امکانات منځ ته راوړي چې په هيواد کې زياتره انکشافی پروژې پکار و اچول شي او همدارنگه زياتره خلک په گورو کارو باندي مشغول شي او پدې توگه وزگاري چې داوسنی عصر يوه ناوړه پدیده ده له مينځه لاړه شي په هغو ټولنو کې چې وزگاري ورځ په ورځ له مينځه ځي دا حقيقت ثابت کيږي چې ټولنه ډير مخکې په لوردرومي مخکې که ديوي ټولنی ټول وگړي په توليدي او نورو کارو بوخت وي هيڅکله انفلاسيون منځ ته نه راځي مگر په مقابل کې په هغو ټولنو کې چې وزگاري ورځ په ورځ د زياتيدو په حال کې وي پرته لدې چې دوگړو اقتصادي کمزورتيا ورځ په ورځ مخ په زياتيدو وي انفلاسيون هم منځ ته راځي او د ټولنی اقتصادي چارې درکود سره مخامخ کيږي. داهم زمونږ د هيواد او ټولنی دپاره د نيکمرغي ځای دی چې په خوښي سره وينو چې زمونږ د جمهوري دولت انکشافی بودجه څو مليارده افغاني د عادي بودجې څخه زياته ده د اقتصاد د علم د نظره کې د انکشافی بودجې مقياس او اندازه د عادي بودجې څخه زياته وي سريع پر مخکې منځ ته راځي او دولت د انفلاسيون څخه ژغوري.

که څه هم زمونږ د جمهوري دولت د تاسيس نه لږه موده تيره شوي او پدغې موده کې پرته لدې چې جمهوري دولت خپله توجه او پاملرنه د جمهوريت د تينگښت دپاره په هيواد کې معطوف کړيده، ددې سره سره زمونږ وليدل چې جمهوري دولت د افغان ولس د ژوندانه په ټولو ساحو کې اوچت او بنيادي گامونه و اخستل او جمهوري دولت پدې بريالی شو چې د محدودو شرايطو په لارو سره نوی برياليتوبونه لاسته راوړي او د هيواد کارگرو او بزگرو په حال کې د هيواد اساسی پرگني جوړوي جدي توجه وکړي د کارگرانو دپاره په ښي توگه او د دولت د مالي قدرت او توان په

اندازه نوی معاش و ټاکل شو او د کار ساعتونه يې د پخوانه محدود شول په کليو او بانډو کې د بزگرانو سره مالي او معنوي مرسته وشوه کيمياوي سره او اصلاح شوي بډري تخم پري په مساعده و شرايطو سره و وپيشل شول. همدارنگه زمونږ جمهوري دولت پدې بريالی شو چې د لومړي ځل دپاره د ارضي اصلاحاتو قانون تصويب کړي. او په راتلونکي وخت کې به د ارضي اصلاحاتو د قانون په نافذيدو سره به نوی انکشاف د کرهني په چارو کې منځ ته راشي چې البته د زمونږ د ټولنی او خلکو د هوساينی لپاره د خوشحالي ځای دی. مخکې په راتلونکي وخت کې به زمونږ ټولې کورني د ځمکې خاوندان به وي. او هم به زمونږ په کرهني کې لوی لوی پرمختگونه او تحولات راشي مخکې هر هغه څوک چې د ځمکې خاوندوی په خپل ټول قوت سره تل دا هڅه کوي چې د خپلې ځمکې نه ډير حاصلات واخلې او خپله ځمکه تل اباد وساتي. هغه وخت چې زمونږ د ټولنی ټول ولس د ځمکې خاوندان شي بدون د ترديد څخه د هيواد ټولې شاري ځمکې آباديږي او خلک هم هڅه کوي چې خپل توليدات او محصولات زيات کړي. هغه وخت چې محصولات او توليدات زيات شي د هيواد په عمومي اقتصاد کې خورا اغيزه ناکه تاثير لري او پدې توگه پرته ددې چې زمونږ ټولنه د زراعتي محصولاتو له درکه په خپلو پښو دريږي حتی د زميننه زمونږ دپاره ميسره کيږي چې د خپل هيواد د کرهني محصولات خارج ته واستاو.

همدارنگه جمهوري دولت هڅه وکړه چې د هيواد د اقتصادي او اجتماعي تحولاتو د منځ ته راوړو په خاطر د افغان ولس د ژوندانه په مختلفو اړخو کې نوی کتنی او څيړنی وکړي څرنگه چې معلومه شوه د هيواد په مختلفو سيمو کې څيړنی پري وکړي د گازو پترول او د قيمتي کانوايستل او د پروژو څيړنی او کتنی شروع شوي څو چې طبيعی منابع کشف او علمي څيړنی د کاريی طرح او پيل شوي د صنايعو په برخه کې نوی هلې ځلې شروع شوي او څو نوی فابريکی د نساجی په برخه کې په کار و اچول شوي او څرنگه چې اټکل کيږي هغه وخت چې دغه نوی فابريکی په توليد شروع وکړي د ټکرانو د توليد په هکله به زمونږ هيواد د خارجي ټکرانو څخه ښي نياز شوي.

همدارنگه جمهوري دولت د هيواد د خارجي او داخلي تجارت د چارو په برخه کې نوی بدلون را ووست او د غير ضروري او تجملی شيانو په واردولو کې بنديزونه کيښودل او هم يې د هغو لومړنيو اشياوو په واردولو کې چې خلک ورته ضرورت لري اساسی و منځ ته راوستلې او د بلی خوانه جمهوري دولت د تجارت وزارت مسئولو څانگو ته لارښودنه وکړه چې د افغاني مالونو دپاره نوی لاری او چاری و لټوي

اوداز مینه دی مساعده کړی چه افغانی مالو ته دی په بهر کی مساعده بازارونه وپلټل شی ددی فعالیتونه څنگ کی د هیواد پیداوارو لپاره د افغان د صادراتو انکشافی بانک جوړشو او هم د افغانی ممیزو د صادراتو لپاره نوی تصمیمونه و نیول شول د بلی خوانه جمهوري دولت هغه وکړه چه د دولت ټول باقیات چه د پخوانه په خلكو پاتې وه او اندازه د ملیو نوسلیونو افغانیو څخه زیاته وه تحصیل کړه او هم یی ددی دپاره چه د بی وزلو خلكو سره مرسته شوی وی یوڅه باقیات چه اندازه محدود وه خلكو ته دوخت په اقتضاء سره وبخښل په کوچیا نو او بی محکمې خلكو باندی دولتی محکمې ووبشلی شوی بانکی چاری او دکانونو چاری ملی اعلام شوی . خو په لنډه توگه د جمهوریت د تاسیس نه تراوسه پوری زمونږ په هیواد کی هر اړخیزی هلی محلی شوی چه هدف یی د افغان ولس د ژوندانه په کول دی د اهلی محلی د یوه ټاکلی پلان او پروگرام په چوکات کی شوی او د مسثوولو مقاماتو له خرا تر و سه و سه پوری کوبښښ شوی دی چه ددوی ټول فعالیتونه او هڅی د علمی او تخنیکي پلانو په اساس مخ په وړاندی لاری شی ترڅو پدی توگه لاس ته راغلی نتیجی شمیری او گټوری وي .

اوس ټول منورین او روشن فکران او وطنوال پدی پوهیدلی چه په هیواد کی یو اساسی اقتصادی تحرك منځ ته راغلی او ددی اقتصادی تحرك مخکی بیول او علمی کول بیا هم د افغان ولس په روشن فکره محلمیو او ډلو پوری تعلق لری ځکه دا خبره اوس ثابت شویده ترڅو چه دیوی ټولنی ټول وگړی په فعاله توگه د دولت او حکومت د پلانو په علمی کولو کی پراخه برخه وانخلي بیا هم پرمختگ او تحول منځ ته نه راحی ځکه د تاریخ په اوږدو کی ډیر لږ لیدل شوی چه دنړی په ډیرو هیوادو کی هر راز طبیعی شتمنی موجودی وی مگر بیا هم پدغو هیوادو کی پرمختگ او تحول منځ ته ندی راغلی او یواځنی سبب یی دا وه چه پخپله خلک ددی فرصت ندی پیدا کړی او یا چاورته د فرصت ندی ور کړی چه په موثره توگه د دولت په پروگرامو کی د عصر او زمان د مقتضیاتو سره سم برخه واخلی او یا فعاله رول ولری نو اوس چه زمونږ په هیواد کی د بختور نوی نظام په رڼا کی د پرمختگ او تحول شرایط منځ ته راغلی او انکشافی پروژي یوپه بل پسې سړی طرح او منځ ته راحی دا به زمونږ د ټولو لپاره یوه لویه اجتماعی گناه وی چه خپله مسثولیتو مکلفیتو او وجاهتو ته دنوی طرحه شویو پلانو او پروگرامو په برخه کی هیر کړو او یا پدی برخه کی بی تفاوته و اوسو او یا دخپلو شخصی او انفرادی گټو د تامین لپاره عمومی گټوته تاوان ورسوو ځکه په اوسنیو شرایطو کی زمونږ مسثولیتونه او وجاهت د پخوانه لاپسې زیات شوی دی ځکه په هری نوی نظام کی چه نوی پلانونه طرح او په کار واچول شی ددی

ضرورت منځ ته راحی چه ډیر کار او ډیر فعالیت و شی او دا کارونه او فعالیتونه هغه وخت ښه نتیجه ورکوی چه د کار او فعالیت په څنگ کی رښتینوالی، ابتکار ، لیاقت او کفایت موجودی ځکه پرته لدغو مثبتو هلو ځلو څخه لاسته راغلی نتیجه نیمگړی او یا ناقصی وی .

ځکه که دمخکی تللو هیواد رانکشافی سیر ته یو سطحی نظر واچوو دا حقیقت مونږ ته روښانه کیږی چه هغودا اوسنی پرمختگونه او اقتصادی او اجتماعی پیاوړتیا په آسانی سره تر لاسه کړی نده بلکه هغو کلو نه کلو نه زیار ایستلی، رېړونه یی گاللی ، مبارزی یی کړی او تر ټولونه مهم دا چه علم او تکنالوجی ته یی جلدی پاملرنه کړی او د طبیعت په مختلفو پدیدو یی علمی تجربی سر ته رسولی اولاسته راغلی نتیجی یی په غوره شکل عملی کړی او پدی توگه د طبیعت بیل بیل پټ رازونه کشف کړیدی او بیایی په علمی توگه د هغو څخه استفاده کړیده نو اوس هم پرمونږ لازمه ده چه دنور د مثبتو علمی هلو ځلو څخه مستفید شو او هغه لاری چه هغو تعقیب کړی مونږ یی هم دخپل محیط او ټولنی د غوښتنو او هیلو سره سم تعقیب کړو ځکه په اوسنی عصر کی سیانس او تکنالوجی خپل جهانی غوره توب لاسته راوړی او هیڅ یوه ټولنه نشی کولای چه پرته د علم او تکنالوجی نه کومی مثبتی نتیجی ته ورسیري البته د علم دمزایاوو څخه هغی ټولنی ښی گټی اخستلای شی چه لومړی علم زده کړی او بیاتری گټه واخلی او دا هم د خوښی لاری دی چه زمونږ جمهوري نظام د علمی انکشاف لپاره په بیلو بیلو برخو کی نوی تدبیرونه او ریفورمونه منځ ته راوستی ترڅو پدی توگه د افغانی ټولنی دنن او سبا ورځی د اړتیاو لپاره غوره مسلکی او علمی پرسونل وروزی .

او اوس د زمونږ د علمی موسسو مسثولیت او مکلفیت دی چه د افغانی ټولنی نوی نسل داسی په علمی معیارو مجهز کړی چه زمونږ ټولنه ورته ضرورت لری عصر او دن ورځی ژوندی غواړی ځکه مونږ کلو نه کلو نه نیمگړی تیاوی اوستونزی په خپلی ټولنی کی لیدلی او زمونږ خلک د ناوړو کړ اووسره مخامخ شوی دی نو پدی لاری کی درنگ او توقف کول لویه اجتماعی کمزورتیا ده ځکه هغی ټولنی چه خپل ټول کړه وړه د جهانی پرمختگ او د عصر د ایجا باتو سره سم نه عیاروی د تاریخ په نزد محکوم دی او البته دا محکومیت تر هغه وخته پوری به دوام وموسی چه یوه ټولنه بشپړه اقتصادی خپلواکی تر لاسه کړی نو ددی دپاره چه مونږ هم وکولایشو چه خپله ټولنی ته بشپړه اقتصادی خپلواکی تر لاسه کړو بیا د ډیر کار و ډیر زیار و باسو ځکه اوس تر هغه وخت څخه زیاته زمینه وطن پرستو او (پاتی په ۹۳ مخ کی)

ازیم - فرزانه

در جهان امروزی شرایط زندگی بمرور زمان و بصورت دوامدار در تحول و انکشاف بوده است. اگرچه در این مدت نشیب و فرازهای زیادی کاروان زندگی را همراهی کرده و اکثر خوشبختی را با خود همراه داشته و بعضاً مراحل زیادی هم ظهور کرده که زندگی را بالای انسانها تنگتر و دشوارتر ساخته که از هر نگاه خوش آیند نبوده و در هر دو صورت شرایط زندگی همان است که مسیر خود را طی میکند، چنانچه این گذشت بصورت دوامدار در طول تاریخ با انسانها بوده تا مرحله فعلی را اختیار کرده و بالاخره این شرایط تا وقتی که انسان است و کره زمین است ادامه پیدا خواهد کرد.

انسانها در طول این مدت بصورت عمومی در تلاش بوده اند تا شرایط زندگی خویش را با گذشت هر روز مرفه تر ساخته و تسهیلات لازمه را برای ثمر بخش ساختن اهداف خویش بعیان بیاورند، که اندوخته های علمی و کسب دانش بیشتر در این راه توسط دانشمندان مختلف، اضافه تر انسانها را همراهی کرده و موانع متعدد و مختلف را از بین برده است.

چنانچه موفقیت های بزرگ چند سال اخیر در ساحه های مختلف حیاتی از این جد و جهدها ترجمانی کرده و زمینه زندگی را با وجود مشکلات متعدد جهانی از قبیل «سرعت روزافزون نفوس جهان، کمبود مواد غذایی بسوی جهان،

عدم تهیه مسکن و جای رهایش برای باشندگان روی زمین و بالاخره هزاران مشکل دیگر» برای انسانها میسر و مهیا گردانیده است.

با پدافزود موفقیت ها و پیروزیهای جهانی در ساحه های مختلف اجتماعی که فعلاً به مرحله حساس خویش رسیده ما حاصل زحمات دوامدار دانشمندان و تکنولوژی معاصر فعلی میباشد که بکمال شدت هنوز هم در راه انکشاف هر چه بیشتر و بهتر آن مساعی دوامدار توسط دانشمندان و محققین ادامه دارد تا شرایط زندگی را هنوز هم بقسم مطلوب تری برای انسانها میسر و آماده گرداند.

اگرچه تحولات و انکشافات اخیر جهان سیانس و تکنولوژی فوق العاده وسیع میباشد که قلم از ترسیم کردن آن بصورت عمومی عاجز می ماند مگر بآنهم درین شماره جسته، جسته از آخرین رویداد های جهان علم و دانش که تازه عرض وجود کرده بصورت مختصر نظر انداخته و طرف مطالعه قرار میدهیم، تادیده شود که در آینده بکدام پیمانها این ساخته های دست بشر مصدر خدمات ارزنده ای برای سازندگاننش خواهد شد؟..

با پیروی از انگیزه فوق در این شماره اولین مطلبی که در باره آن توضیحات داده خواهد شد در اطراف تدریس دانشجویان میباشد، زیرا همین متعلمین اند که در آینده چرخهای زندگی را به پیش برده و انکشاف سطح دانش

و معلومات آنها از همین مدارس نطفه گرفته و بعد ریشه می دواند. اگر این نو نهالان در ابتداء بصورت درست کمک و رهنمائی شده و بصورت صحیح تدریس گردند در نتیجه مردان آینده ساز عصر خویش خواهند بود. لذا بهائی از مفکوره فوق زمینه تدریسی چنین نو نهالان و انکشاف ذهنی آنها تا یک پیمانۀ ای وسیع فراهم شده و همچنین فعالیت های دوام داری بسرای بهتر شدن آن ادامه دارد تا این دانش پژوهان از ثمره زحمات خویش حاصله بهتر تر و بزرگتر را بدست بیاورند.

به اساس نظریات فوق باسپری شدن هر روز وسایل و وسایط عصری تدریسی کافی و متنوع طرف استفاده متعلمین قرار میگیرد تا آنها بتوانند بکمال راحتی به ادامه تدریس خویش پرداخته و از آن منفعت فراوان ببرند. چنانچه داخل شدن سیستم های عصری سمعی و بصری، کمپیوتر های متعدد و ماشین های کوچک ریاضی را میتوان پتانید گفتار خود مثال آورد، که در اینجا بصورت مختصر نقش ماشین های حساب را در تدریس و انکشاف ذهنی دانشجویان تشریح میکنیم.

با پیروی از گفته های بالا در اطراف تدریس متعلمین با ماشین حسابی که در این اواخر غرض استفاده دانشجویان و حتی استفاده عموم ببازار عرضه شده حجم آن باندازه خورد میباشد که به بسیار آسانی در یک دست انسان جای میگیرد.

چندسال پیشتر نیز این ماشین های حساب عرضه شده بود مگر از آنجائیکه شکل انکشاف یافته آن نبود و مراحل مقدماتی خود را می پیمود از اینرو طرف استفاده یکتعداد محدود قرار گرفته و قیمت آن هم غیر اقتصادی بود.

امادرحال حاضر قیمت یک عدد آن از ۲۰ دلار کمتر تمام شده و خریداری یک عدد آن از عهده اکثریت برآمده میتواند چنانچه در سال گذشته در ایالات متحده امریکا که دارای اضافه تر از یکصد کمپنی سازنده چنین ماشین های حساب میباشد تقریباً اضافه تر از ۲۰ میلیون عدد آن بفروش رفت که از آن مردان و زنان، متعلمین و معلمات در رشته های مختلف استفاده کردند.

در ابتدا متعلمین چنین ماشین ها را به نسبت قیمت بودن آن بعاریت و یا اجاره می گرفتند اما در حال حاضر حد اکثر از متعلمین ایالات متحده امریکا دارای چنین ماشین های حساب میباشد و اگر نداشته باشند اداره مکتب آنها با اختیار شان قرار میدهند. بروی همین مفکوره متعلمین رشته سیانس یکی از مکاتب کالیفرنیا هفته دو مرتبه از ماشین های حساب مکتب خود بصورت عمومی استفاده میکنند در این مورد یکی از معلمین مکتب کوپرتو - کالیفرنیا اظهار نظر میکند « متعلمینکه میل و خواهش نداشتند در ساعت ریاضی اشراک کنند فعلا با میل و علاقه فراوان در انتظار زنگ ساعت ریاضی هستند » بر نامه کوپرتینو یک یک پروگرام امتحانی است که توسط مشاور

آموزشی و الاس در مورد ۱۴۰۰ متعلم دوره اول در چهار ناحیه مختلف عملی میگردد.

باید یاد آور شد که متعلمین این دوره اول باید اساسات طریق حل سوالات ریاضی را بدانند و بعداً با آزمایش های کوچک ریاضی حل مطلب کنند، درین صورت ماشین حساب جواب غلط تحویل نمی کند اما اگر سوال غلط داده شود طبیعیتست که جواب آنها غلط خواهد بود.

اساس یا اسکلیت اصلی این ماشین کوچک پرمغز را قطعات خوردی تشکیل میدهد که در ساختمان آنها بکار رفته است.

مغز اصلی ماشین خورد حساب را یک تکه چوب کریستال تشکیل میدهد که بقسم نیمه هادی کار میکند و بالای یک قطعه خورد تر از یک بند انگشت هزاران بسته الکترونیکی تعبیه شده که در نتیجه ساده ترین این ماشین ها میتواند چهار عمل اصلی جمع - منفی - ضرب و تقسیم را انجام بدهد. بعین ترتیب ماشین های مجهز تر و مکمل تری نیز ساخته شده که قیمت آنها از چندین صد دلار تجاوز میکند، این ماشین ها قادرند که معادله های جذر، لگاریتم، مثلثات و سوالات شکل دیگر را حل کنند که البته بزرگی آنها هم برابر بزرگی دیگر ماشین های جیبی معمولی ریاضی میباشد که حتی در جیب پیراهن عادی به بسیار سهولت جای میگیرد. اما باید یاد آور شد که این شیوه تدریس یا فراگیری ریاضی توسط ماشین های حساب جیبی طرف تأیید عموم مهلمین ریاضی قرار نگرفته و حتی یک عدد زیاد آنها عقیده دارند که این شیوه گذشته از آنکه درد متعلمین را دوا نخواهد کرد همچنین آنها را در آینده تبیل بار آورده و دماغ و ذهن آنها هرگز انکشاف نخواهد کرد.

در هر صورت نظر طرفداران و مخالفین ماشین های خورد جیبی ریاضی هر چه باشد باید گفت که ماشین های ریاضی جیبی با ساده کردن محاسبات خسته کننده دراز کمک نمیدی برای متعلمین کرده و استفاده عمومی از این ماشین ها در آینده یک امر غیر ممکن میباشد و حتی دیری نخواهد گذشت که این ماشین ها مانند کتابچه و قلم جزئی مالزمه حتمی مدرسه شده و روز بروز ساحه استعمال و طرق استفاده آن فراخ تر گردد.

قرار پیشبینی برخی از دانشمندان این رشته تا سال ۱۹۸۰ که کمپیوترهای بالای ماشین های حساب نصب خواهد گردید که حاوی ۵۰ میلیون مطالب و اطلاعات متعدد باشند که در آن صورت از این ماشین ها علاوه از حل معادله های ریاضی در فراگیری السنه های مختلف جهان و اصلاح املاء انشاء نیز استفاده خواهد شد و مشکلات زیاد و متعدد لسانی را هم از بین خواهد برد.

فعلاً مطالعات و تحقیقات بالای این ماشین ها ادامه دارد تا در آینده قسمی از آنها را معالک سازنده آن عرضه کنند که بتواند از هر نگاه جوابگوی نیازمندیهای متعدد

و واضح نشان داده شده و بعداً نتایج تحقیقات دانشمندان اتحاد شوروی، امریکا، انگلستان، فرانسه و استرالیا زمینه طرح‌های یخ‌شناسی در آن هم درج میگردد. در يك حصه دیگر اطلس مذکور در اطراف شرایط معین استفاده از برف و یخ و متوذهای مبارزه با پدیده‌های مصیبت بار و توصیه‌هایی در باره حفظ محیط زیست نیز سخن گفته خواهد شد. استفاده از اطلس یخ‌شناسی گذشته از آن در ساحه برداشت عمومی از ایجار کمک بسزائی را انجام خواهد داد.

ماشین حساب جدید که از آن متعلمین در تدریس استفاده میکنند

همچنین يك سلسله نقشه‌ها را برای متخصصین رشته‌های مختلف علمی، مثل سازندگان فابریکه‌های برق آبی، راه‌های کوهستانی، طراحان، رانندگان، پیلوت‌ها، دریانوردان کارکنان صنایع استخراج معادن و زراعت و توریست‌ها و کوهنوردان هم میسر میگردد تا آنها کارهای مربوطه خویش را بقسم نیکویی بجلو ببرند و بطرقهای مختلفی از نواحی مختلف آن استفاده ببرند.

وسيله دیگری که جدیداً بمیان آمده و رول باارزشی را در آنها بازی میکند دستگاه تهویه دریای می باشد.

این وسیله برای حفاریهای ایجار، کشتی‌ها و تاسیسات کنار دریاها که با آب شور در تماس اند بمیان آمده و عرضه گردیده است، زیرا آب شور باعث زنگ زدگی و فرسوده شدن اضافه تر دستگاه‌های تهیه استندرد میشود. اما سیستم‌های دستگاه جدید «روت بری» نام دارد با ماده مخصوص حفاظتی پوشیده شده و قطعات الکترونیکی آن در جعبه ضد رطوبت قرار دارد. پیچ و مهره آن از برنج و یا فلزی که با کادمیوم پوشیده ساخته شده است محافظت گردید.

شرکت ادوارد بی‌فای که سازنده این دستگاه میباشد اطمینان قوی دارد که در آینده دستگاه تهویه هوای مطبوع آنها نظر به اهمیتی که آب‌های شور دارد کمک بسزائی انجام خواهد داد و عمر فلزات را که در تاسیسات آبی بکار رفته بسیار خواهد ساخت که از این نگاه در قیمت وهم در مدت بکار انداختن آن تسهیلات لازمه به میان آمده و ساحه استعمال آن گسترش بیشتر پیدا کرده و خریداران بیشماري را بطرف خود جلب خواهد کرد. و بالاخره نظر به سهولت لازمه که در این مورد فراهم میگردد توجهی زیادی را بسوی ایجار و دریاها خواهد کشانید.

و متنوع استعمال کنندگان واقع شده و زمینه انکشاف بهتر را بشکل نیکوتری میسر و مهیا گرداند.

مطلب دیگری که باید درباره آن اشاره و در اطراف آن صحبت کرد استفاده بطرقهای مختلف از ایجار میباشد، زیرا کثرت روزافزون جهان شرایط زندگی را با گذشت هر روز بالای انسانهای کره زمین تنگتر ساخته و محققین و دانشمندان مختلف گیتی میکوشند تا بانواع و اقسام مختلف از ایجار که از ده حصه، هفت حصه زمین را تشکیل میدهد بهره برداری نمایند، چنانچه تریبه انواع حیوانات بحری و نباتات مختلف بشکل هیدرو پونیک، تاسیس فابریکه‌های شناور و حتی محل‌های مسکونی و تفریحی را میتوان به همین ردیف قرارداد، که هدف از همه این فعالیت‌ها جستجوی شرایط زندگی بهتر برای انسانها میباشد، که در اینجا شمه‌ای از این کوشش‌ها را از نظر میگذرانیم:

با پیروی از همین گفته یک گروه از متخصصین انستیتوی فرهنگستان و سرویس هواشناسی اتحاد شوروی با یک تعداد از متخصصین دیگر کشورها بکار تنظیم اطلس جغرافیای جدید درباره نقاط منجمد یخ زده جهان پرداخته‌اند که باید تا اخیر سال ۱۹۸۰ کار آن تمام شود.

مرام از تنظیم کردن، طبقه بندی و عمومیت دادن مطالب خیلی جالب که توسط یخ‌شناسان فراهم شده و تدوین آنرا بقسمی که برای ضرورت مندان رشته‌های علمی مربوطه قابل استفاده باشد ایجاب نمود تا حجم آنرا به ۲۵۰ صفحه با نقشه و تصاویر متعدد تهیه دارد.

اطلس یخ‌شناسی مذکور محتوی ۳ فصل میباشد. قسمت مقدماتی اطلس که حاوی نقشه‌های خورد است و بالای آنها نقاط تمامی انواع یخ‌های طبیعی در سیاره زمین نشان داده میشود. در نقشه‌های کوچک مذکور از نواحی طبیعی گرفته تا نقاط لغزندگی جداگانه یخ‌ها، بصورت مشخص

بزرگترین ها

- بزرگترین استاد ، تجربه است .
- بزرگترین تفریح ؛ کار نتیجه بخش است .
- بزرگترین افتخار ، نیک نامی است .
- بزرگترین شجاعت ، صبر است .
- بزرگترین سرمایه ، اعتماد به نفس است .
- بزرگترین صفت ، شناخت حق نمک است .
- بزرگترین رنج ، حسادت است .
- بزرگترین عبادت ، خدمت است

عدم مراقبت دوامدار شدید از آن باعث مرگ یکتعداد زیاد اشخاص میگردد ، مخصوصاً مریضی های داخلی اضافه تر تلفات را باخود همرا میداشته باشد لذا برای تقلیل بخشیدن و یا از بین بردن آن بصورت دوامدار دانشمندان مالزمه ادویه هائی را عرضه میکنند که مساعی آنها در راه بهبود و سلامت افراد جامعه وتوده های مختلف موثر و با ارزش واقع میگردد . چنانچه باثر این مطالعات وتحقیقات دوامدار اکثر آ از مریضی های خانمانسوز رخت بر بسته است .

دنباله این پژوهش ها بکمال شدت ادامه دارد تا با تکنولوژی قوی امروزی هنوز هم زمینه بهتر زندگی را علما ودانشمندان برای نسلهای آینده از هر وقت دیگر بیشتر و خوبتر آماده ومیسر گرداند .

بروی مفکوره فوق در این اواخر در ساحه علم طب موفقیتهای متعددی برای باشندگان کره ارض دست داده وشرايط حیات را از هر وقت دیگر آماده تر گردانیده است . اگر چه نوآوریها و موفقیتهای درین ساحه فوق العاده وسیع است که صرف ذکر نام آنها صفحات متعددی را ایجاد میکند . اما درینجا تنها از چند موفقیتهای خورد آن بصورت خیلی مختصر بقسم نمونه یاد میکنیم .

دوکتوران پوهنتون زاربروکن آلمان غربی در نظر دارند تا با کمک امواج فشار ، طریقی را بعیان بیاورند که از بین بردن سنگ های کرده را بدون از هرگونه خون ریزی میسر گردانند . بتاسی از گفته فوق زیر نظر ایر هاردهویزلر دانشمندان آلمانی آزمایش خویش را تعقیب میکنند .

ضربات امواج مختلف مثل نور، پس از عبور دادن از یک ذره بین بصورت هم زمان وثابت بالای سنگی که جای آن قبلاً در کرده بصورت درست تعیین و مشخص گردیده جمع میشوند و در این وقت سنگ کرده میده میگردد .

در شرایط موجود تنها معضله که دانشمندان مذکور بان مواجه اند این مساله است که مطابق تجربه های بدست آمده باید حداقل ۱۰ مرتبه ضربات فرستنده بصورت

مسأله دیگری که باید بان اشاره گردد جمع آوری نفت ابچار یا دریاها میباشد که بروی دومفکوره این امر صورت میگردد . انگیزه اول آن افزونی قیمت سرسام آور مواد نفتی درجهان میباشد ، مخصوصاً طی چند سال اخیر باثر وقوع جنگ های متواتر بر قیمت مواد نفتی فوق العاده افزوده شده وممالک تولید کننده نیز در طی همین مدت بر قیمت مواد نفتی خویش به نسبت مقاصد مختلف افزوده اند که این فزونی ممالک مختلف را مجبور ساخته تا بیک اندازه زیاد در مصارف نفتی خویش تجدید نظر کرده وبطر قهای مختلف در مصرف آن صرفه جوئی بعمل بیاورند .

موضوع دیگر آلوده ساختن دریا ها یا ابچار میباشد که در این صورت باریختن مواد نفتی، آب دریاها آلوده شده وبرای شرب مضر واقع میگردد که در نتیجه سبب میشود تا یک مقدار بزرگ حیوانات بحری تلف گردد، لذا برای تخفیف بخشیدن معضله های دوگانه ای مذکور اخیراً یک شرکت در ماساچوست امریکا چندین نوع تجهیزات جمع آوری نفت از ابچار، بنادر واوقیانوس را ساخته است تانفت شناور را بهر ضخامت که باشد جمع آوری و ذخیره کند . مدل جدید این فابریکه که بنام مدل دیپ ۲۰۰۱ یاد میشود تجهیزات آن بطور ساکن ومتحرک کار کرده و دارای دستگاهی میباشد که بدون مراقبت محافظین هم بکار خود ادامه میدهد .

بدین طریق نفت جمع آوری شده توسط پمپها به مخزن ساحلی یا به کشتی معاون انتقال پیدا میکند که طرح های آن هم بقسم دیزلی وهم بصورت الکتریکی بقدرت ۶۰۰۰ وات موجود میباشد .

مدل دیپ ۲۰۰۱ از هر نگاه خود کار بوده وبصورت اتوماتیک آب را از نفت جمع آوری شده جدا می سازد ، در همین مدل وسیله شبیه کفگیر ساخته شده که در جمع کردن نفت نقش موثر را ایفا میکند . همچنان ترتیب یک مخزن و یک کمپر سور هـوا برای تولید نیرو در مدل مذکور تعیبه شده که مساعی مشترکه تماماً وسایل مذکور همه وسیله های جمع آوری نفت را بفعالیتهای او میدارد تا بفعالیتهای پرداخته و نفت روی دریاها و ابچار را جمع آوری و طرف استفاده قرار بدهند . باوصف تسهیلات یاد شده باز هم غرض حاصله بهتر مطالعات وتحقیقات دانشمندان متعدد جهانی بکمال شدت ادامه دارد که در آینده پیروزیهای بزرگ و ارزشمندی را بدست بیاورند . لذا درینجا بحث مذکور را به آینده موکول کرده و برخی دیگر از رویداد های علمی را که در این اواخر عرض وجود کرده از نظر میگذرانیم .

نخستین مطلبی که باید درینجا بان اشاره کرد عبارت از تدای وروش جدید معالجه وکداوی سنگ کرده بطریق نومیباشد . عدم تغذیه درست و افراط در برخی از خوردنیها اکثراً مریضی های متعددی را برای انسان بار میآورد که بعضاً

دوامدار و بوقت معین بالای سنگ گرده که تشخیص تنظیم آن کار مشکلی میباشد مؤثر واقع گردد. اما با وجود تمام این مشکلات برای هویز لر سرگروپ دسته دو کتوران محقق هیچ نوع شک و تردیدی در راه موفقیت اش باقی نمی ماند زیرا او عقیده دارد که با کمک وسائط هدایت کننده الکتریکی صد فیصد مقصد او بصورت رضایت بخشی بر آورده خواهد شد و او موفقیت های بزرگی را در تحقیق خویش بدست آورده و مصدر خدمات نیکی برای هم نوعان خویش خواهد شد.

باید علاوه کرد از یک مدت دراز باینطرف در آلمان غربی معالجه سنگ مسانه از طریق امواج ماوراء صوت بصورت قناعت بخشی انجام میگردد که برای این منظور صرف سوند نازکی را داخل مثانه میکند تا با سنگ مثانه تماس برقرار نماید، این امواج ماوراء صوت بعداً در نوك سوند بصورت فشرده گذشته و سنگ مثانه را از بین میبرد که بالاخره سنگ مذکور توسط ادرار شستشوشده و خارج میگردد اما باید گفت که این روش برای سنگ گرده مبرسر نیست زیرا سوند را نمی توان از مجاری طبیعی جسم عبور داد.

یکی دیگر از تازه های جهان طب که بصورت غیر مستقیم به مریضی های روانی و عصبی کمک فراوانی میکند درین اواخر طرف آزمایش قرار گرفته که حاصله آن در بهبود وضع مریضان یاد شده بالا فوق العاده مؤثر واقع خواهد شد. آله جدید که بنام هیپنوتیزور برقی یاد میشود، اگرچه درین تازگیها ساخته شده مگر بآنهم خواب هیپنوتیک از مدت ها پیش بعنوان وسیله درمان خستگی و ضعف عمومی شناخته و دستگاه های ساده ای هم برای ایجاد خواب مصنوعی عرضه شده، اما درین اواخر در انستیتوی طبی کی شییوف دستگاه جدیدی بنام «هیپنوتیزور برقی» ساخته شده است که بدون تماس با مریض اثر خود را باقی میگذارد. درین اثنا فریکانس های صوتی و چشمک زدن چراغ های سبز و حرارت و میدان مقناطیسی دارای فریکانس زیاد در یک ریتم واحد کار میکنند و انسان را مجبور بخواب می نمایند که با اثر آن حالات خستگی در مغز انسان تدریجاً از بین میرود و عروق باز میشوند و استراحت مطلقاً آغاز میگردد.

از آزمایش هیپنوتیزور برقی شده میتواند که در معالجه فشار خون، بیخوابی و بعضی از مریضی های دیگر استفاده کرد. باید یاد آور شد نظر بکثرت بیشمار نفوس جهان و فزونی وسائط نقلیه ایجاد سروصداها و زندگی ماشینی و بالاخره نسبت قلت مواد غذایی و اعدام موجودیت ویتامین های کافی در وجود، از هر وقت دیگر طی چند سال اخیر این چار و جنجال انسانها را متاثر و مضمحل ساخته و انواع و اقسام مریض های عصبی و روانی را با خود بارمغان آورده است.

بپاسخ مشکلات فوق نظیر دستگاه های هیپنوتیزور برقی یاد شده نویدی میباشد برای مریضان عصبی و آنهاییکه به مرض کم خوابی مبتلاء میباشد که امید است در سلامت آنها

امثال این ماشین کمک های ثمر بخش و بسزائی را در آینده انجام داده بتوانند و مریضان آینده از شر این بیماریها که بنام مریضی یا بیماری عصر جدید یا قرن جدید یاد میشوند رهائی و خلاصی یابند. مطالعات، تحقیقات و پژوهش های دامنه داری در این زمینه با یک سرعت فوق العاده ادامه دارد. تا وسایل و طرقتی رامیسر و مهیا گردانند که بکمال مطلوب نیاز مندیهای چنین مریضان روحی و روانی را التیام بخشند.

در ختم این نوشته از یک وسیله جدیدی دیگر که غرض استفاده محصولات زراعتی بکار می رود و نقش و ارزش آن در فراورده های مختلف زراعتی و جلوگیری از آفت های مختلف اهمیت فراوان دارد نام میبریم.

وسيلة جدید عبارت از موتر مخصوص پاشیدن کود کیمیاوی میباشد که توسط یک شرکت تولیدی در ایلینوی ساخته شده و بمعرض استفاده عمومی قرار گرفته است.

موتر جدید که بنام سوپرفلوتر یاد میشود بشکل ۳ عرابه ئی عرضه گردیده و ساخته شده است. اطاق موتران بالای موتر باعث توزیع متعادل بار بروی محور جلو و عقب شده، و دارای قدرت دید بهتر میگردد.

موتر جدید دارای دو سلندر و ۴ دنده و یک انجن دیزلی بوده، شاسی آن بایک سیستم کود پاش خشک و مایع مجهز میباشد و تمام تجهیزات آن که بالای شاسی موتر های بار بردار استاندارد قرار میگرد بالای آن نصب شده میتواند. سوپرفلوتر دارای یک مخزن کفی بزرگ میباشد و در ۶،۶۱ کیلومتر ۲،۴۸ هکتار زمین را کرد پاشی میکند. یک ترتیبات هیدرولیکی تجهیزات مذکور را باز کرده و پائین میاورد.

همچنان شده میتواند گرد پاش های خشک را به آسانی به سوپرفلوتر نصب و جای داد.

سرعت تسمه با سرعت چرخهای موتر تطبیق داده شده و سرعت آن بین ۶،۴ کیلو متر و ۲۴ کیلو متر در هر ساعت میباشد از کابین موتران شده میتواند اندازه سرعت را تغییر داد.

با آزمایش مقدماتی و امتحانی که از این موترها شده چنین نتیجه گرفته شده که موتر کود پاش سوپرفلوتر گذشته از آنکه بالای زمین های زراعتی کدام اثر بد باقی نمیگذارد همچنان نسبت پاشیدن کود متوازن آن سبب تقویه و برداشت اضافه تر محصولات زراعتی هم میشود. از اینرو در شرایط فعلی این ماشینها اگرچه جدید عرضه گردیده، مگر بآنهم دقت نظر طرفداران بیشماری را بطرف خود جلب نموده است. طبق پیش بینی موسسه سازنده آن سوپرفلوترها با جلوگیری از آفات متعدد باعث خواهند شد تا محصولات اضافه تر و بیشتر زراعتی بدست بیاید که این امر در برداشت عمومی فراورده های زراعتی اثر مثبت و بسا ارزشی را بعیان خواهد آورد.

توضیح

حماسه های باستانی مانمایانگر روح سلحشوری وقهرمان پروری نیاکان این سرزمین است که در اساطیر کهن، یادگارهای پرشوری از فداکاری و پهلوانی های وطن پرستانه مردمان آزاد منش ما نهفته است مطالعه این داستان ها و آشنائی بادقایق هنری اشعار جذاب و عمیق هنرمندان و شعرای سلف، برای تقویة مورال و معنویات جوانان ما اثرات بارز و ارزنده دارد بنابراین مطالعه این قبیل مقالات را که دارای جنبه های مختلف تاریخی و ادبی و قهرمانی راد مردان کشور ما است بخوانندگان ارجمند این نشریه توصیه می نمائیم . (اداره)

مقایسه یی میان حماسه های گشتاسپنامه و برزو نامه

نوشته : بکتاش

توضیح کوچک ناصر خسرو بلخی در مورد قطران و اینکه قطران تبریزی دیوان منجیک و دقیقی را پیش او آورده و معانی مشکل آنرا پرسیده (۱)

همه دلیل بر آنست که از دقیقی در آنروز گار، سوای گشتاسپنامه دیوانی در دست بوده است که امروز جز بیتی چند از آن برجای نمانده است و همه، حکایتگر اینست که شعر دقیقی را آنروزها دست بدست میکردند و سرمایه ادبی پر بهایی می شمردند .

باید گفت که شهرت دقیقی در تذکره ها و کتاب های لغت بیشتر بخاطر اشعار تغزلی و مدایح اوست و اینکه از گشتاسپنامه، در تذکره ها در کتب تاریخ و در دیوان ها مثالی آورده نمیشود و یا به ندرت آورده میشود ناشی از آنست که این کتاب پس از فردوسی جزیی از شاهنامه بشمار میرفته است و کسی چون کتاب کاملی بدان نمی نگریسته است .

کسانیکه در گذشته تلویحاً از گشتاسپنامه ذکری رانده اند در مورد تعداد ابیات این حماسه نتوانسته اند که نظر ثابتی داشته باشند؛ چنانکه محمد عوفی تعداد ابیات گشتاسپنامه را بیست هزار (۲) حمدالله مستوفی سه هزار (۳)

دقیقی بلخی، در ادبیات دری، سیمای دو گانه یی دارد از یکسو شاعر تغزلی چیره دستی است و از سوی دیگر حماسه سازی طلایه دار .

اینکه سخت گیر ترین تذکره نویسان در مورد او میگویند که «دقت طبع و حلاوت کلام داشته» (۱) ناشی از قدرت سخن اوست و اینکه (عوفی) معتقد است که «او را به سبب دقت معانی درست الفاظ دقیقی گفتندی» (۲) با همه افسانه بودنش حکایتگر طبع و قار اوست .

میدانیم هنگامیکه امیر اسعد، فرخی سیستانی را به ابوالمظفر چغانی معرفی میدارد میگوید: «ای خداوند ترا شاعری آورده ام که تادقیقی روی در نقاب خاک کشیده است کس مثل او ندیده است» (۳) و گویا در اینجا امیر اسعد میخواهد فرخی را بیاری مقام دقیقی و ارزش های دقیقی تثبیت نماید، چرا که دقیقی در روزگاراو، سخنسرای پذیرفته شده یی است .

(۱) آزر بیگدلی، آتشکده آزر، با هتمام سید جعفر شهیدی

ص ۳۴۱ .

(۲) عوفی لباب الالباب. از روی چاپ برادن و قزوینی

به تصحیح نفیسی، ص ۲۵۰ .

(۳) ع-روضی سمرقندی . چهار مقاله . بکوشش

و دکتور معین، ص ۶۳ .

(۱) سفرنامه، ناصر خسرو بلخی .

(۲) عوفی . لباب الالباب. تهران: ۱۳۳۵، ص ۲۶۹ .

(۳) مستوفی، حمدالله. تاریخ گزیده با هتمام دکتور

عبدالحسین نوایی، ذیل ص ۷۳۰

حماسه ساز بزرگ بلخی گردند. که ما از میان انبوه این حماسه ها، برزو نامه را برگزیده ایم تا باشتاب، سنجشی مختصر میان آن کتاب و گشتاسپ نامه بعمل آریم.

اما برزو نامه، شرح پهلوانی های برزو، پسر سهراب است که شباهت زیادی بداستان سهراب دارد، آنگونه که ژول مول معتقد است که روایات برزونا همه جا با روایات شاهنامه یکی نیست.

پادشاه توران در شاهنامه جد افراسیاب است و در برزونا پسر او اما نسخه یی که اینک از برزونا در نسخ چاپی شاهنامه، در جزء ملحقات موجود است، گویا سوی نسخه یی است که ژول مول دیده است و جزء بسیار کوچکی از برزو نامه اصلی است.

داستان برزونا را برای نخستین بار، «انکل دوپرون» به «عطایی» شاعر نسبت داده است و بلوشه هم در باب ناظم آن میگوید: «برزونا متعلق است به خواجه عمید - عطایی بن یعقوب معروف به عطایی رازی، عطایی در قرن پنجم در دربار غزنویان زندگی میکرد و از معاصران مسعود سعد سلمان است که در مرگ او مرثیه یی ساخت.» (۱)

هدایت، این خواجه عمید عطایی را، همان خواجه - عمید بن یعقوب کاتب معروف، ناکوک میدانند که به عقیده او باید در سال (۴۷۱) مرده باشد (۲) در حالیکه عوفی در گذشت او را در سال (۴۹۱) میدانند (۳) در هر حال اگر خواجه ناظم برزونا باشد، در زمان سلطان ابراهیم بن مسعود بن محمود (۴۵۰ - ۴۹۲) میزیسته و بقول هدایت بحکم همین پادشاه به هند شتافته و در همانجا در گذشته و ابن خود دلیلی است که برزونا باید به اواخر قرن پنجم تعلق بگیرد.

گذشته از این دلایل دیگری هم در دست است که برزونا را متعلق به سده، پنجم و یا ششم هجری میسازد و بالطبع آنرا از حماسه های پیش از تاریخ مغول میدانند که از آن شمار میتوان، دست نخوردن اصل داستان، وارد نشدن عناصر خارجی در آن، استعمال (شین) فاعلی که در شاهنامه فراوان بکار رفته است، استعمال (الف) اطلاق و استعمال اضافه مقلوب را، بر این امر گواه آورد. گذشته از اینها روش

*E. Blochet: catalogue des Manuscrits (۱)
Person. Vol. III P. 15*

به نقل از دکتور صفا، تاریخ ادبیات ایران، ج ۲، ص ۴۷۷.

(۲) هدایت مجمع الفصحا،

(۳) عطا، بن یعقوب کاتب، معروف به ناکوک در سنه

احد و تسعين و اربعاً ته داعی حق را اجابت فرمود.

(لباب الالباب ص ۷۱)

جامی هشت هزار (۱) و هدایت هـزار بیت میدانند (۲). اما آنچه که مسلم است، اینست که شمار ابیات گشتاسپ نامه بالغ بر هزار بیت است و فردوسی که در جای براندک بودن این ابیات دقیقی اشاره میکند (۳) جای دیگری رقم این ابیات را آشکار میسازد و از زبان دقیقی میگوید:

ز گشتاسپ و ارجاسپ بی تی هزار

بگفتم سر آمد مرا روزگار (۴)

موضوع این هزار بیت ظهور زردشت است در روزگار فرمانروایی گشتاسپ و جنگ با تورانیان و مرگ زریر و حوادثی که اسفند یار بوجود می آورد. ریشه های این حوادث تا اوستا هم میرسد و نام گشتاسپ و اسفند یار زریر در اوستا هم، نام مینویانی است که در بالیندگی آیین زردشتی کوشیده اند. گروهی باین عقیده اند که داستان زریادس *Zariades* برادر هستاسپس *Hystaspes* و اداتیس دختر پادشاه، همان افسانه یی است که در گشتاسپ نامه میخوانیم یعنی زریادس همان زریر است، هستاسپس همان گشتاسپ یا ویشاسپ است و اداتیس همان کتایون دختر قیصر روم وزن ویشاسپ است. نولدکه معتقد است که در اسم کتایون دختر قیصر روم ممکن است در صورت ضرورت اسم *Kometo* یا *Kometo* خواهر ملکه، تیودو را *Theodora* درستتر دانست. (۵)

ضمناً نولدکه میگوید که بطور قطع شکل حکایت مزبور در کتاب خارس میتلنی *Chares de Mitylene* (۶) قدیمی تر و اصلی تر است. (۷)

اما چیزیکه مسلم است این است که گشتاسپ شخصیت تاریخی است و نولدکه هم باین گفته اعتقاد دارد. (۸)

در هر حال گشتاسپ نامه دقیقی گشایشگر فصل بزرگی میشود که نخست فر دوسی و پس از آن شاعران دیگر یکی پی دیگری در درازنای قرن ها، وزن حماسه دقیقی را، چه در حماسه های ملی و چه در منظومه های تاریخی و مذهبی، بهترین وزن و بهترین قالب تشخیص دهند و دنباله رو این

(۱) بهارستان جامی چاپ دهلی، مطبعه، مجتبیایی ص ۷۷.

(۲) هدایت، رضاقلی، مجمع الفصحا. بکوشش مظاہر - مصفا، ص ۶۴۱.

(۳) اگر چه نپوست جز اندکی

زرزوم و بزوم از هزاران یکی

(۴) فردوسی، شاهنامه. جلد ششم، چاپ مسکو: ۱۹۶۷ تصحیح متن باهتمام م. ن. عثمانوف، زیر نظر ع. نوشین (تمام ابیات گشتاسپنامه هم از همین نسخه نقل شده).

(۵) نولدکه، تیودور حماسه ملی ایران، ترجمه

بزرگ علوی، مقدمه نفیسی، دانشگاه تهران: ۱۳۲۷، ص ۷

(۶) خارس میتلنی پیشخدمت اسکندر بزرگ.

(۷) همان کتاب حاشیه ص ۷.

(۸) همان کتاب حاشیه ص ۲۲.

سرخان زرین

آنکس که میخواهد نسبت به همه بی نیازتر باشد باید با آنچه نزد خداست اتکا کند تا با آنچه در دست مردم است .

* از بهترین کارها نزد خداوند سیراب ساختن تشنگان و سیر کردن گرسنگان است .

* ای جوانان کسانیکه از شما توان ازدواج را دارند، باید از دواج کنند که ازدواج چشم را از حرام می پوشاند .

* از بزرگترین نشانه های زیرکی و دانشمندی شخص آنست که زندگی خود را سروسامان دهد و اصلاح نماید .

* شخص مقتصد هیچگاه فقیر و نادار نمیشود

* از خدا بترسید و در میان اولادتان عدالت

کنید. (حضرت محمد ص)

میشود اما بآنهم از نظر زردشت مسأله عمیق و پربهای است او آرزو دارد که جامعه کوچی را بسوی گله داری و دام پروری براند و از همینجاست که حتی خطوط این طرح اقتصادی را در شاعرانه ترین بخش های اوستا هم میتوانیم به بینیم :

« آنها که قربانی میکنند از مقررات و آیین گله داری

سر می پیچند »

« آنها بر گاو ستم میرانند و او را رنج میدهند »

« پروردگارا درهای حکمت بروی شان باز کن »

« تادرسا چه بدی ، عاقبت کار خویش ببینند » (۱)

اینکه تپاله گا و بخاطر استفاده در مزارع و مراتع ارزش پیدا میکند و ادراگار مظهر اعلام میشود ناشی از همین طرح اقتصادی زردشت است .

زردشت میگوید: گاو مرد دهقان اگر در دست صاحبش باشد مفیدتر از آن نیست که در راه خدای بی نیاز ذبح شود؟ و گویا با این پرستش میخواهد تاکید ورزد که تعالیم او نمیتواند به اصول و مبانی تعیین کننده جامعه بی اعتنا باشد .

زردشت میخواهد بخاطر رشد بیشتر اقتصاد جامعه اش بار سنگین باثرا از دوش جامعه اش بردارد و از اینرو به کشتاسب توصیه میکند که از این باژ دادن بتورانین ابا ورزد و کشتاسب هم بسادگی قبولش میکند

بپذیرفت و کشتاسب گفت که نیز

نفرمایمش دادن این باژ چیز (۹۶)

اینگونه جنگهای اقتصادی و ضد استعماری را در منظومه

(۱) گاتها (به نقل از دکتور معین مزدیسنا و ادب

پارسی ص ۱۰۷

بیان و سبک شعری این منظومه بواقع نماینده قدرت آنست (۱)

حماسه بر زونامه ، در واقع دوداستان است که ما با همه پیوند آندو با هم ، آنها را دو داستان مرتبط بهم اما جداگانه می شناسیم یکی بر زونامه دیگری سوسن نامه . سوسن نامه از جایی آغاز میشود که (روبین) نزد افراسیاب می شتابد و پیوند بر زورا با رستم بازگومیدارد ؛ آنگاهست که افراسیاب تورانی زن را مشگری را بنام « سوسن » با پهلوانی بنام (پیلسم) به سر زمین رستم می فرستد تا رستم را به افسون بچنگ آرنند ، اما در فرجام فرامرز از حیلۀ آندو آگاه میشود ، تورانیان پس از جنگ بزرگی شکست می یابند و کیخسرو و منشور غور و هرات را به برزو میدهد .

آنچه را که میخواهم در مورد کشتاسبنامه و بر زونامه انجام دهم سنجش مختصری است میان این دو حماسه از این سه دیدگاه :

۱- نگرش بر درو نمایی و موضوع این دو حماسه .

۲- قهرمان سازی و آدمهای این دو حماسه .

۳- نحوه پرداخت و ساختمان کشتاسبنامه و بر زونامه . چون هر دو منظومه از شمار حماسه های پهلوانی اند پس تا مرز زیادی مایه های مشترک دارند . جنگ در برابر دشمن مشترک ، در برابر تورانیان متجاوز موضوع هر دو داستان است .

در کشتاسبنامه ارجاسپ تورانی است که شکست می خورد و در برزو نامه افراسیاب تورانی، منتها شکست افراسیاب یک شکست روحی هم هست ، چرا که او پهلوان نامدارش را و مرکز جدید قدرتش را هم از دست میدهد . پس پیکار در برابر دشمن مشترک در دو عهدی که فاصله بسیاری از هم ندارند مضمون هر دو حماسه را میسازد . نبرد را که در کشتاسبنامه می بینیم با آنکه یک نبرد ملی و مذهبی است ولی در پهلوی آن یک نبرد اقتصادی هم هست .

محرك این نبرد اقتصادی هم زردشت است و هموست که گشتاسب را از باژ دادن بتورانین باز میدارد و زمینه های این مبارزه را فراهم می آورد :

بشاه کیان گفت زر دشت پیر

که در دین ما این نباشد هژیبر « ۸۸ » (۲)

که تو باژ بدهی بسالار چین

نه اندر خور دین ما باشد این « ۸۹ »

مسأله اقتصاد با آنکه در حاشیه آیین زر دشتی مطرح

(۱) صفا، حماسه سراسی در ایران ، تهران : ۱۳۳۳ ،

ص ۳۰۷ - ۳۰۸ .

(۲) شماره بی که در کنار ابیات نقل شده قرار دارد

همان شماره ابیات شاهنامه چاپ مسکو است .

های حماسی دیگری هم که از گشتا سپنامه و شاهنامه متأثر اند، بدرستی میتوانیم ببینیم.

جنگ رستم با (کک کوهزاد) از همینگونه جنگهاست. کک که هر ساله ده چرم گاو از زالزر، زرباج میگردد مایه اصلی جنگ را فراهم میسازد و رستم با اطلاع از این حادثه، تصمیم به پیکاری سخت با کک میگردد و میگوید: به هنگام من باژ گیرد ز زال

چرا زنده مانم برین برز و وبال

همه چرمهای زر زال زر

بگیرم از آن دزد بیدادگر

امادیقی که چون فردوسی نظر خودش را در حماسه اش داخل نمیسازد و چون فردوسی در مقطع هر داستان و پایان هر قصه و فاجعه، نتیجه گیری نمیکند، ولی تصادفاً در مورد این باژ دادن نظر قاطع و داوری آشکاری دارد:

از و بستدی نیز هر سال باژ

چرا داد باید به هامان باژ (۳۸)

با اینهمه، جنگ گشتاسپ و ارجاسپ، جنگی است مذهبی ملی و نژادی. مذهبی بخاطر منافع دین بیبی و نژادی و ملی بخاطر منافع ملت آریا و احساس مهتری گشتاسپ که خویشتن را از نژاد ایرج میدانند و ارجاسپ را از سیره، تور، من از تخمه ایرج پا کزاد

وی از تخمه تور جادو نژاد (۲۰۱)

اما، جنگ برزو رستم نه پیکاری است مذهبی و نه هم نبردی است اقتصادی (البته در ظاهر مساله در غیر آن در همه نبردها انگیزه های اقتصادی نهفته است) این جنگ از شمار همان مبارزات ملی است که در بطن خویش حادثه عاطفی دیگری را هم، نهفته دارد، انگونه که جنگ رستم و سهراب دارد.

طرح برزو نامه در واقع نیمی از طرح رستم و سهراب را در خود دارد، همانگونه که رستم در سرزمین سنگان به تمهینه دل میبازد و با او می آرمد؛ اینجا هم سهراب، منتها در سرزمین «سنگان» (۱) به شهر و دل میبازد و با او می آرمد، رستم جهان پهلوان فرصت اندکی دارد و باید بازگردد از اینرو نشانه بی را برای تمهینه میسپارد اگر تمهینه صاحب فرزندی گشت آن نشانه را با او بدارد و در داستان برزو نامه، سهراب هم چنین میکند انگشتی به شهر و میسپارد تا آنرا به عنوان نشانه بی، با فرزند آینده اش نگاه دارد.

در غم نامه رستم و سهراب، چنین مقدر شده است که سهراب ناخواسته، در برابر پدرش قرار گیرد و با او بستیزد و کشته شود و در برزو نامه هم چنین است، منتها در اینجا برزو، در برابر رستم قرار میگیرد و کشته هم نمیشود.

(۱) سنگان در واقع همان شغنان است، چرا که در کتب جغرافیه به شکل سنگان هم آمده است و اینجا (ن) و (گ) تغییر محل داده اند.

داستان های شهر یار نامه و جهانگیر نامه هم از چنین طرحی برخوردارند در شهر یار نامه، سه نسل پس از رستم فاجعه بی نظیر حائیه رستم و سهراب نشان داده میشود. شهر یار پسر سهراب که از نسب خود آگهی ندارد، با فرامرز می آویزد و قصه رستم و سهراب و قصه رستم و برزو را بخاطر می آورد.

ناظم این حماسه مختاری غزنوی، از سخنگویان شهریار قرن ششم است (م. ۵۴۴).

داستان دیگر، جهانگیر نامه است، در جنگ جهانگیر فرزند دیگر رستم با رستم در مغرب کشور. گوینده، داستان شاعر پست موسوم به قاسم مارح و آنگونه که شاعرش گفته است، این حماسه را در شهر هرات بنظم در آورده و بقول ژول مول باید این منظومه هم به قرن پنجم هجری تعلق بگیرد که این سخن اندکی قابل تأمل مینماید.

بنظم آمد این دفتر اندر هرات

بتوفیق جبار موت و حیات

گویا اینگونه داستان های حماسی که پدر و پسر و یا دو منسوب نزدیک باهم ناشناخته بیاویزند و پیکار کنند، ریشه قدیمی دارد و از نظر ارسطو در واقع از شرایط تراژدی یکی هم اینست که وقایع حس رحم و ترس را برانگیزد تا تزکیه این عواطف را موجب گردد (۱) و از اینرو برای اینکه حس رحم برانگیخته گردد، باید در فاجعه میان کسان یک خاندان روی دهد، چنانکه برادر قاتل برادری شود، فرزند خون پدر را بریزد، مادری فرزند، یا فرزندی مادر را بکشد، تاهریک از اینان نسبت بان دیگری مرتکب عمل شنیعی شود، یا قصد ارتکاب چنان کاری کند.

شاعر باید در جستجوی چنین وقایعی باشد (۲)

یک نفر محقق بنام پاتر کتابی نوشته است که... هشناد و چند قصه، از داستان های متعلق به اقوام و قبایل مختلف عالم که در آنها، پدر و پسر یا دو منسوب نزدیک بهم پیکار میکنند یافته است و آنها را با هم سنجیده است. « (۳)

بهر حال، جالب ترین بخش (رستم و سهراب) و برزو نامه اینست که هر دو پهلوان در جبهه تورانیان می جنگند در حالیکه هر دو آریایی اند و دشمن تورانیان.

ستیزی بی امان در برابر تورانیان متجاوز که طرح حماسه های برزو نامه و رستم و سهراب را می سازد، در حقیقت، طرح گشتاسپ نامه را هم تشکیل میدهد و همینجاست که گشتا سپنامه و برزو نامه، وجه اشتراک نخستین شان را می یابند.

از جاییکه هر دو کتاب، حماسه های یک ملت اند، پس یافتن خطوط مشترک میان آنها، کار آسانی است، مخصوصاً

(۱) ارسطو. بوطیقا. ترجمه فتح الله مجتبی، فصل ۶، قطعه ۲.

(۲) مجموعه سخنرانی های دانشکده ادبیات، تراژدی چیست. دکتور محمود صنایعی ص ۲۱۳.

(۳) مینوی، مجتبی، رستم و سهراب، مقدمه ص ۱۵

که از لحاظ تاریخی میان حوادث دودستان، فاصله زیادی نیست بطور نمونه، استعمال ژوبین زهردار - در هر دو حماسه یکی دیگر از همین وجود اشتراک است.

وجود پیکان زهر آگین که در غالب حماسه های جهان از آن نام برده میشود در این دو حماسه نقش قاطعی دارد، منتها هم در کشتاسپنامه و هم در برزو نامه، این پیکان زهر دار در اختیار تورانیان است.

هنگامیکه افراسیاب به هومان دستور میدهد، تا سلیح جنگ را در اختیار برزو بگذارد، از همان تیغ و پیکان زهر داری که میتواند از سنگ و سندان، گذار کند، سخن میراند:

همان تیغ و پیکان زهر آبدار که بر سنگ و سندانش باشد گذار
(بیدرفش جادو) هم در جنگ با سپاهیان کشتاسپ پیکان
زهر داری بدست دارد که با همان پیکان (زریر) را از پای
می اندازد و با همان پیکان نیز، اسفندیار انتقام زریر را
از بیدرفش میگیرد.

نیامد بر او تیغ زهر آبدار
گر فیتش همان تیغ شاه سوار
زدش پهلوانی یکی بر جگر
چنان کزد گرسو برون کرد سر

(۷۲۲ - ۷۲۳)

اما با اینهمه همگونی ها، تفاوت های هم میان این دو حماسه نمودار است برای اینکه اگر هر دو منظومه، کتاب های حماسی اند و علاوه بر حماسه یک ملت، اما در گشتاسپ نامه ما با یک فضای مذهبی هم رویارویم.

پیدایی یک نهضت مذهبی جدید در کنار جنگ های ملی و پیوند دادن جنگ های ملی با منافع این آیین نوحاسته خود یک فضای داستانی دیگر میسازد. پس گشتاسپنامه یک داستان حماسی مذهبی است و یا بکلام دیگر داستانی است با موضوعی دوی بعدی.

در سرتاسر داستان، کوشش میشود تا این دوشق با هم بیامیزند و برجستگی های مذهبی، در لابلای نهادهای حماسی مخلوط گردد و لی با آنهم خواننده سایه های اصلی داستان را تشخیص میدهد.

اگر این گفته، نولدکه را بپذیریم که شاعر ما یکیش مزد سنا فقط یک صورت شاعرانه میداد، اما این ادعای او را نمیتوانیم قبول کنیم که دقیقی از این بهی و آیین و قوانین آن و آزادیات باستان اطلاعی نداشته چرا که انعکاس چنین موضوع خطیر و حساس در یک منظومه حماسی، نه فقط برای او بلکه برای خلف او فردوسی هم، کار دشواری بوده است و شاید یکی از راه های تبرئه دقیقی هم بخاطر شناختن زندگی هایش در ساختمان و ثقل اثر هم این باشد که او بازبان گشاده تر از این نمیتوانسته است از چنین طرحی سخن بزند.

قضای دیگر را که میتوان در میان این دو حماسه، از

نظر درونمایه قایل شد، مساله پیشگویی است در حماسه، گشتاسپ که در داستان برزو از آن اثری نمی بینیم پیشگویی و توسل به منجیات از خصلت های کلی، حماسه های اساطیری جهان است، در همین پیشگویی هاست که عقده ها و گره های حماسه و بالخاصه تراژدی ها بوجود می آید.

در تراژدی ادیپ *Oedipus* میخوانیم که غیبگویان به لایوس *Laios* پادشاه تبس *Thebes* میگویند که پسرش او را خواهد کشت و مادر خود را بزنی خواهد گرفت و لایوس نیز بخاطر نجات از این فاجعه، کودکش ادیپ را بر رودخانه می نهد تا اینکه شبانی کودک را می یابد و یکی از پادشاهان مجاور می سپارد و آن پادشاه ادیپ را چون پسر خود بزرگ می سازد و پس از گذشت زمانی با زهم غیبگویان اند که سر نوشت ادیپ را با او بازمیگویند و یاد آوری می نمایند که پدرش را خواهد کشت و مادرش را بزنی خواهد گرفت و ادیپ برای اینکه از این جنایت دور بماند از آن شهر فرار میکند تا بسادگی سر نوشت مختم حکم خود را صادر کند پدرش را بقتل برساند و مادرش جو کاست *Jocast* را بزنی بگیرد. نمونه اینگونه پیشگویی ها در داستان های شاهنامه کم نیست گزارش موبدان و رؤیای ضحاک از سقوط سلطنتش، خواب سام در باره زال، پیشگویی ستاره شناسان از فرزند آینده سیاوش و فرنگیس، پیشگویی جاماسپ از مرگ اسفندیار بدست رستم در زابلستان و دهها پیشگویی دیگر از شمار همین غیبگویی هاست و همان جا ماسپی که بعدها مرگ اسفندیار روین تن را بدست رستم پیشگویی میکند، پیش از جنگ کشتاسپ با تورانیان هم پیشگویی دارد که تورانیان شکست میخورند، زریر و گرامی و فرزندان دیگر کشتاسپ کشته میشوند و فقط اسفندیار است که زنده می ماند و مزه پیروزی را می چشد.

ما در باره داستان دقیقی موضوع آن برای این نمیتوانیم بیشتر سخن رانیم که اصولاً گشتاسپنامه داستان کاملی نیست و مرگ نابهنگام شاعر، این طرح را نیمکاره گذاشته است و تصافاً این ناتمام ماندن طرح در داستان برزو نامه هم بچشم میخورد و در پایان این نسخه به نحوی است که ابتر بودن آنرا ثابت میسازد. (۱)

پس هر دو منظومه از نظر موضوع، سر نوشت مشابهی دارند و این سر نوشت مشابه، ناتمام بودن آندوست.

قهرمان سازی و آدمهای این دو حماسه:
از نظر خصوصیات کلی قهرمانان این دو حماسه را میتوان بدینگونه بخش بندی کرد:

- ۱- قهرمان های بد.
  - ۲- قهرمان های خوب.
- قهرمانان بد، کسانی اند که طینت زشتی دارند، ضد منافع ملی ما اند، دیو صفت اند و حیلله گر، که در هر دو حماسه تورانیان را میتوان از اینگونه بشمار آورد.

(۱) حماسه سرایی در ایران، ص ۳۰۶.

قهرمان های خوب بالعکس سرشت خوبی دارند ، مهربان اند شجاع اند وغالباً فاتح . یا مظلومانه کشته میشوند و یا دلیرانه میجنگند و میکشند چون اسفندیار ، بستور ، گرامی و دیگران در کشتاسپ نامه و شهر و برزو فرامرز ورستم و دیگران در برزو نامه .

اما به تعبیری دیگر ، آدمهای هر دو منظومه حماسی را میتوان سواى ارزش های خوبی و بدی ، بدینگونه تقسیم بندی کرد :

- ۱- قهرمان هائیکه عامل اساسی جنگ اند .
- ۲- قهرمان هائیکه در جنگ برنده میشوند .
- ۳- قهرمان هائیکه در جنگ می بازند .

از آن گذشته ، شخصیت های مضاعف را هم میتوان در منظومه دقیقی دید . آدم های مثل گشتاسپ که حوادث داستان آنان را اندکی در ذهن خوانند میزند تا اینکه فر دوسی این حوادث را بگونه بی نشان دهد که خواننده نسبت به گشتاسپ کاملاً احساس تنفر کند و گفته (پشوتن) را یکبار دیگر تکرار نماید که :

ترا شرم نامد ز ریش سفید
که فرزند کشتی ز بهر امید

روپهمر فته ، در گشتاسپ نامه از سه رویداد مختلف سخن رانده میشود که سرانجام این سه رویداد بگونه بی با هم پیوند می یابند .

- ۱- ظهور زردشت و دعوت پیامبریش .
- ۲- جنگ با تورانیان و گسترش دین اورمزدی .
- ۳- داستان اسفندیار و زندانی شدنش .

در سه بخش داستان ، نقش گشتاسپ بحیث قهرمان اصلی آشکار است و پس از گشتاسپ ، اسفندیار است که این موفقیت را دارد ، در اینحال اگر مأخذ گشتاسپنامه احياناً یادگار زریران هم باشد ، باز هم شخصیت اصلی و مرکزی زریر نیست و هرچند که در این منظومه مرگ زریر ، فاجعه بزرگ تلقی میشود ، اما بزودی اسفندیار ظاهر میشود که در نقطه ، مرکزی حوادث قرار گیرد و اگر دقیقی کشته نمیشد و داستان خودش را ادامه میداد ، باز هم مجبور بود که سرگذشت اسفندیار را پایان بخشد .

اسفندیار ، قهرمانی است که نه تنها چون گرامی و زریر و شیدسپ و اردشیر و نیوزار کشته نمیشود بلکه فاتح بی بدیل جنگ هم بشمار می آید و آهسته آهسته شخصیت پهلوانیش در پهلوی شخصیت طبقاتی و مذهبی نضح میگیرد تا روزی حریف رستم گردد و با او به آوردگاه بتازد . ولی با آنهم از گشتاسپنامه تا پایان فاجعه رستم و اسفندیار ، بیگناهی ، و حقانیت اسفندیار آشکار است ، اسفندیار است که بیدرفش

جادو رامیکشد ، اسفندیار است که آیین مزدیسنا را در چهار گوشه جهان می پراگند و اسفندیار است که دشمنان متجاوز را شکست میدهد و سرانجام اسفندیار است که بی هیچ گناهی فقط به سعایت خود آن در بند می افند .

اما گشتاسپ ... گشتاسپی که در حماسه دقیقی از عدالت و داد گستریش سخن هامیروود ، مرد جاه طلب و وعده خلافی هم هست . او که بر اساس وعده قبلیش باید تخت و تاج را به پسرش بسپارد آنگونه که لهراسپ بدوسپرد ، اما نه تنها از این وعده سر باز میزند بلکه پسر را بزندان هم می افکند و این عمل بقول دقیقی شهریاران را از او متنفرد می سازد .

بهر جا کجا شهر یاران بدند
از آن کار گشتاسپ آگه شدند (۹۸۹)

.....

بکشند یکسر فرمان شاه
بهم بر شکستند پیمان شاه (۹۹۲)

اسفندیار هم خودش میداندهم دیگران که گشتاسپ را ، دیو فریفته ، چنانکه باصراحت میگوید :

هانا دلش دیو بفریفتست
که بر کشتن من بیاشیفتست (۹۲۰)

میدانیم که کلمه دیو اگر در قدیم به برخی از انواع آریایی اطلاق میشد ولی پس از زردشت ، معنای گمراه کننده و شیطان را برایش گرفت در ادبیات دری نیز دیو به معنای شیطان بکار رفته (۱) در فرهنگها دیورا نوعی از شیطان دانسته اند چنانچه در ترجمه تفسیر متعلق به بقعه ماهان ، دیو را بطور اطلاق بجای شیطان آورده است و (لاتبعو خطوات الشیاطین) را به دم مروید بر بدیهای دیو (ترجمه کرد ، اند) . (۲)

دقیقی خودش ، جاییکه میخواهد طینت ارجاسپ را نشان دهد او را وابسته به دیوان میدانند و دیوان را مطیع او :

گزینش بد اند شاهان همه
نشستش دل نیکخواهان همه (۳۵)

مگر شاه ارجاسپ توران خدای
که دیوان بدندی به پیشش بجای (۳۶)

پس موقعیکه اسفندیار میخواهد ، انحراف پدرش را از راه راست و از این بهی بدرستی نشان دهد باید بگوید که او را دیو فریفته است و گرنه با من چنین معامله بی نمیکرد . (باقیدارد)

(۱) گفت نی ، گفتمش چو سنگ جماد

همی انداختی به دیو رجیم .. ناصر خسرو

(۲) معین ، مزدیسنا . ص ۲۴۶

تکتیک اجرای محاربات

هوائی طیارات شکاری

اجرای مانورهای عالی در محاربات هوائی رول مهم دارد، کامیابی در محاربات هوائی

مربوط به درجهء احضارات پیلوت خواص تخنیکی و تکتیکی طیاره و سلاح طیاره است.

بعید پیلوت خود را به دشمن نزدیک ساخته و به محاربه قریب شروع کند.

برای کشف اهداف هوائی بوقت وزمانش در طیارات شکاری دستگای دید رادیویی باساحه کشف ۵۰ الی ۸۰ کیلومتر موجود میباشد. در زمان موجوده در طیارات شکاری از دستگای راداری استفاده بعمل می آید که قادر به کشف طیارات دشمن از مسافتات ۲۰۰ الی ۳۰۰ کیلومتر میباشد. کشف و شناختن هدف از مسافتات بعید برای پیلوت تفوق ابتدائی را بالای دشمن مهیا ساخته، برای آن لازم است که وضعیت مناسبی را برای وارد کردن ضربه بالای دشمن انتخاب کند. لیکن این راهم باید خاطر نشان بسازیم که به نسبت عدم موجودیت سیستم بااطمینان شناسائی بدنوی، شناختن طیارات از طرف پیلوت فقط بصورت بصری باید انجام بپذیرد. راجع به این موضوع در مطبوعات خارجی بسیار نوشته شده است.

متخصصین خارجی باین عقیده می باشند که محاربات هوائی از مسافتات قریب و بعید صورت گرفته می توانند. محاربه هوائی در مسافتات بعید با کشف و شناختن اهداف هوائی از مسافتات بعید و استعمال راکتهای ساحه تأثیر وسط و بعید تعریف میگردد. نظر به معلومات مطبوعات امریکائی در مسافتات وسطی ساحه انداخت تاچندده کیلومتر و در مسافتات بعید تا صدوزیادتر از آن کیلومتر را دربرمی گیرد. البته این قسم محاربات هوائی باید بدون دید بصری اهداف هوائی صورت بگیرد.

در پلانهای اوپراتیفی قوماندانی نظامی ایالات متحده امریکا به طیارات تکتیکی اهمیت زیاد داده میشود. نظر به عقیده قوماندانان قوای هوائی ایالات متحده امریکا وظیفه اصلی طیارات تکتیکی عبارت از تفوق یافتن در هوا و حمایه مستقیم قوتها و فعالیت در بر طرف کردن موانع ساحه حرب میباشد. در سالهای اخیر نظر به تجارب جنگهای جنوب شرق آسیا، پنتاگون و متحدین پیمان نظامی ناتو متوجه حل مسایل بدست آوردن تفوق هوائی میباشند. برای این مقصد قوماندانی قوای هوائی ایالات متحده طیاره شکاری مخصوص F-15 را ساخته و امکانات طرح و تهیه طیاره شکاری ارزانتر و خفیفتر را مطالعه می نمایند. و درینجا استفاده از طیارات تکتیکی چندین مقصدی را بحیث طیارات شکاری رد نمی نماید. در پهلو پیشرفت تخنیک هوائی اسلحه طیارات از قبیل توپها، نشانگاہا، سیستم اداره آتش، دستگای رادار، و راکتهای رهبری شونده بهترتر و عصری تر میشوند. فعلاً به اتومات شدن جریان کشف و شناختن اهداف و همچنان اداره آتش اهمیت زیاد داده میشود.

نظر به عقیده متخصصین نظامی خارجی جنگ های هوائی عصری از لحظه کشف و شناختن هدف شروع میگردد. بعد از آن نظر به وضعیت هوائی دشمن از مسافتات بعید و بوسیله راکتهای رهبری شونده «هوا به هوا» تحت حمله قرار خواهد گرفت و یا اینکه محاربه قریب به کمک توپها، راکتهای ساحه کم تأثیر و غیره شروع خواهد شد. این راهم رد کرده نمی توانیم که بعد از پرتاب راکت اداره شونده از مسافتات

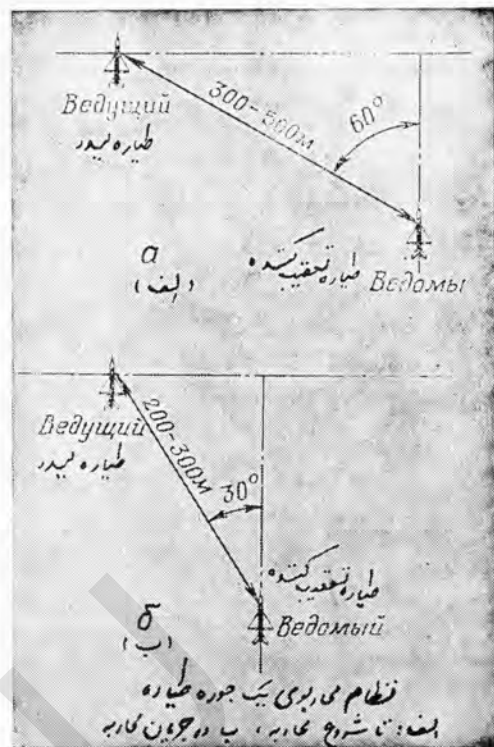
طیارات F-۴، F-۱۰۵، F-۴-ک-ه باراکت های AIM-7E «سپارو-۳» (ساحه انداخت اعظمی ۲۲ کیلومتر) ، سادویندر-IC «(ساحه انداخت اعظمی ۱۸ کیلومتر) و توپ های ۲۰ میلی متری «وسکان» مسلح بودند انجام می دادند. بسیاری ازین حملات هوایی در شرایط شناختن بصری اهداف صورت می گرفت.

«مطبوعات خارجی راجع به نواقص حاضر کردن پیلوت ها معلوماتی به نشر رسیده است و این موضوع در نتیجه محاربات هوایی تأثیر منفی وارد کرده است. درین این نواقص قادر نبودن پیلوت به انتخاب صحیح سرحد پرتاب راکت شامل بوده و در نتیجه آن عدم اصابت راکت ها کم نبوده است. بدین سبب در بسیاری موارد انداخت از توپ ها صورت می گرفت. در پهلوی این نظر به عقیده متخصصین نظامی خارجی خطا زیاد تا اندازه مربوط به موثریت پایان راکت های سپارو-۳ و «سادویندر» است، زیرا این راکت ها بصورت اصلی برای تخریب اهداف کم مانور تعیین گردیده است.

مطبوعات خارجی به محاربات هوایی که در شرایط دید بصری صورت می گیرد اهمیت زیاد قایل است. این موضوع را چنین شرح داده می توانیم که به نوبت اول درین قسم شرایط اجرای مانور دشمن به آسانی پیش بینی شده و به آسانی مانع فعالیت آن شده می توانیم، در پهلوی آن اجرای داخل شدن طیاره به حمله، بکمک دستگاه های دیدراد یوئی شاید در اثر استعمال پارازیت ها از طرف دشمن قطع گردد.

در اجرای محاربات هوایی کسب تفوق هوایی در ارتفاع و سرعت و هم چنان انتخاب و وضعیت نظر به دشمن ضروری است. پیلوت های خارجی سرعت و ارتفاع را با هم مربوط می دانند کسب تفوق در ارتفاع نظر به عقیده آنها برای کسب تفوق نظر به سرعت کمک می نماید و یا برعکس بواسطه سرعت علاوه گئی که آن را کم میسازد می تواند ارتفاع پرواز را بلند ببرد. برای نصیب شدن تفوق های فوق الذکر استفاده از فرساز اهمیت زیاد دارد. در سرعت کم و زاویه حمله کلان استفاده از فرساز اجازه داده نمی شود، زیرا درین صورت نمی توان سرعت پرواز طیاره را به شکل لازم بلند برد و مصرف مواد سوخت درین شرایط بسیار بلند می رود.

شرایط مناسب حمله موفقانه نظر به عقیده متخصصین نظامی خارجی عبارت از داخل شدن طیاره حمله کننده به عقب هدف هوایی است زیرا امکانات تعقیب هدف حتی در صورت اجرای مانور تدافعی از طرف دشمن مهیاست. در قسمت آخری حمله قرار گرفتن به عقب و قدری پایا نتر از طیاره دشمن پیشنهاد می گردد تا اینکه پیلوت طیاره دشمن را گم نکند.

در مطبوعات خارجی به نشر رسیده است که متخصصین امریکائی راکت های ساحه انداخت وسط AIM-7F را به اساس راکت های وسط AIM-7E «سپارو» ساخته اند. ساحه تأثیر اعظمی این راکت ها نظریه پیشبینی متخصصین تقریباً به (۵۰) کیلومتر می رسد. این راکت ها برای مسلح ساختن طیارات (فانتوم-۲) «F-4»، «F-15A» و «F-14A» استفاده شده است. به راکت های منزل انداخت بعید از نقطه نظر استعمال آنها در آینده از طرف متخصصین نظامی خارجی بسیار ارزش داده شده است. این قسم راکت ها می توانند بصورت باصقین زمانی هدف هوایی دشمن را تخریب کنند که دشمن به اجرای مانور ضد راکت و وقت پیدا نکند. طوریکه در مطبوعات خارجی به نشر رسیده است، در ایالات متحده امریکارا کت های ساحه تأثیر بعید AIM-47A «فالکان» و AIM-54A «فینکس» ساخته میشود. راکت «فالکان» دارای ساحه تأثیر (۱۶۰) کیلومتر بوده و تحت آزمایش قرار دارد. طوریکه پیشبینی گردیده است ازین راکت برای مسلح ساختن طیارات سریع سرعت دفع و طرد استفاده خواهد شد. راکت «فینکس» دارای ساحه انداخت اعظمی ۱۳ کیلومتر بوده و نظر به پلان اتخاذ شده برای مسلح ساختن طیاره F-14A از آن استفاده می گردد. در مطبوعات عادی (غیر محرّم) خارجی راجع به طرق اجرای محاربات هوایی با استفاده از راکت های ساحه تأثیر وسط و بعید چیزی به نشر رسیده است. ازینجا چنین به نظر می رسد که این راکت ها در مرحله آزمایش و تحقیقات قرار دارند. محاربات هوایی در جنوب شرق آسیا در مسافتات قریب نظر به معلومات مطبوعات خارجی پیلوت های امریکائی بوسیله

در مطبوعات خارجی چندین مرتبه ذکر گردیده است که برای بدست آوردن موفقیت در جنگ های هوایی استفاده از آفتاب، مهتاب و ابرها برای ترتیب و تنظیم حملات باصقین و یا پنهان شدن و خارج شدن از صحنه جنگ بحیث طیارات حمله کننده و طیاراتی که تحت حمله قرار می گیرند اهمیت زیاد دارد.

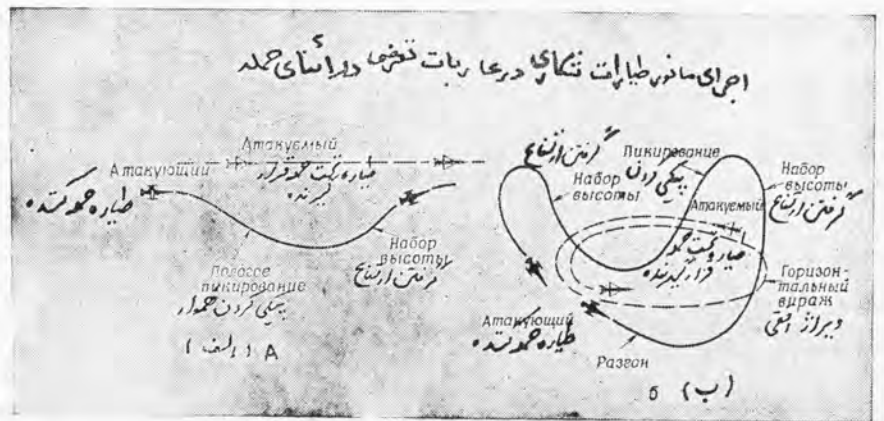
اگر پیلوت طیاره دشمن را از نظر گم کند در حالیکه طیاره مذکور قادر به حمله متقابل باشد در آن صورت طیاره حمله کننده محاربه هوایی را باخته است. در محاربات عصری خارج شدن از محاربه باید با مهارت کامل صورت بگیرد تا اینکه امکانات تخریب طیاره بوسیله مرمی های رهبری شونده دشمن از مسافت دور مهیا نگردد.

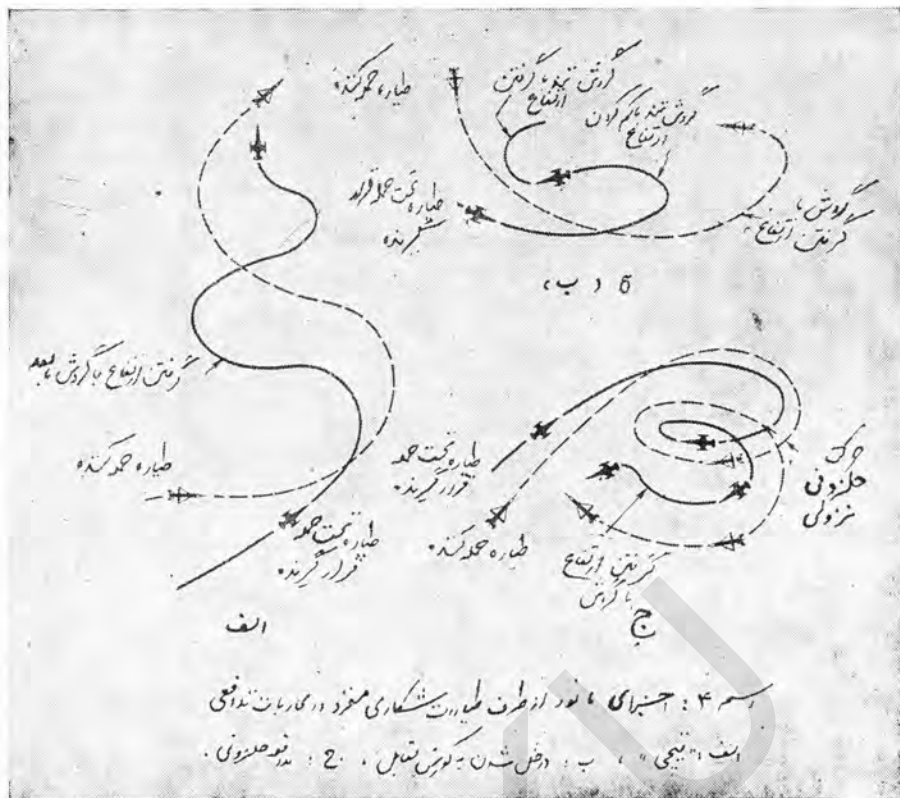
در مطبوعات خارجی گفته شده است که محاربات هوایی در شرایط دید بصری بوسیله چندین گروه که هر کدام شان از ۲ الی ۴ طیاره تشکیل میگردد باید صورت بگیرد. این نظام محاربه ای حمایه متقابل و استفاده مؤثر از سلاح را تأمین میدارد. گروه اصلی محاربه ای از دو طیاره تشکیل میگردد، نظام محاربه ای آنها در اثنای پرواز مختلف شده میتواند تا شروع جنگ جوهره طیاره تعقیب کننده بصورت عمومی از جوهره لیدر بمسافت ۲۰۰ الی ۵۰۰ متر با زاویه توجیه (نشان گرفتن) تقریباً ۶۰ درجه قرار می گیرند. (رسم 1a) در زمان جریان محاربه این مسافت تا ۲۰۰ الی ۳۰۰ متر تقلیل یافته و زاویه توجیه تا ۲۰ الی ۳۰ درجه می رسد (رسم 1b). جوهره طیاره تعقیب کننده باید قادر به نگهداشتن نظام خود بوده و در اجرای تمام مانورها محل خود را در نظام محاربه ای از دست نداده، دشمن را پالیده و راجع بان به جوهره طیاره لیدر را پور بدهد. جوهره طیاره تعقیب کننده در تمام مانورها در حمله وهم چنان در مدافعه جوهره طیاره لیدر را باید حمایه کند. گروه محاربه ای در حمله و در مدافعه مانند یک طیاره باید مانور نمایند. جوهره مذکور فقط در شرایط استثنائی می تواند از هم دور شوند. نظریه اخبار مطبوعات خارجی تجارب اجرای محاربات هوایی در جنوب شرق آسیا نشان داده است که بسیاری از این

محاربات در مسافت نه بسیار بعید با تفوق آنها نظر به سرعت در دیاپازون ۶ ر. الی یک چند سرعت صوت انجام گرفته است. این موضوع چنین تشریح شده می تواند که پیلوت طیاره تحت حمله قرار گیرنده در حالیکه خطر را حس می کند با اجرای گردش ممکنه برای طیاره شروع مینماید به تعقیب آن طیاره حمله کننده بان نزدیک شده بمانور محاربه ای شروع می نماید. درین قسم محاربات برای تأمین وضعیت تکنیکی مناسب طیارات طرف مقابل با سرعت زاویه ای اعظمی با اجرای مانور می پردازد.

برای طیارات عصری انواع مختلف در تمام ارتفاعات سرعت زاویه ای اعظمی مانور در یک ساحه کم سرعت قرار میگیرد و این رقم به ۰.۸ چند سرعت صوت میرسد. بدین لحاظ برای تأمین مانور خوب طیاره محاربه هوایی را با سرعت پرواز عالی تر شروع کرده و به تعقیب آن به ساحه سرعت های کم از ۰.۶ تا یک چند سرعت صوت می گذرد. نظر به محاسبه متخصصین خارجی، مانوریکه با کم کردن سرعت از $M=1.4$ تا $M=0.8$ صورت بگیرد به طیاره اجازه میدهد که گردش خود را با زاویه زیاد تر از ۹۰ درجه انجام بدهد.

پیلوت های خارجی به مطالعه صفات پروازی طیارات احتمالی دشمن اهمیت زیاد می دهند، تا اینکه خواص و شرایط محاربه هوایی را در مقابل دشمن انتخاب بدارند. اگر در محاربه هوایی دونوع طیارات با هم مقابل می شوند و یکی از آنها قادر با اجرای گردش تند در سطح افقی و دیگر آن قادر با اجرای مانور عالی در سطح عمودی باشند در آن صورت استفاده از تکنیک معین بسیار مفید میباشد. برای طیاره اولی محاربه قریب با مانور خوب بوده و از تفوق اجرای گردش در سطح افقی در ارتفاع و سرعت معین استفاده بنماید. اگر طیاره دیگر از این قسم تکنیک استفاده کرده و شروع به محاربه می نماید در آن صورت طیاره اولی امکانات خارج شدن از تحت حمله را داشته و محل لازمی را برای اجرای انداخت انتخاب می نماید. برای طیاره دومی خوب است که دشمن را در یک مسافت معین تعقیب کرده و در اجرای حمله بصورت مرحله وی آن را تغییر بدهد. درین شرایط گم نشدن طیاره دشمن از نظر بسیار مهم میباشد. اگر در شرایط مساوی محاربه هوایی دور ژیم های اعظمی قوه کشش صورت می گیرد در آن زمان طیاره دومی به سرعت مواد سوخت خود را مصرف کرده و در نتیجه زمان کمی در ساحه محاربه قرار خواهد گرفت.

کار می‌گیرد، در آن صورت طیاره حمله کننده برای حفظ تفوق خود باید طیاره دشمن را تعقیب کند. در جریان تعقیب طیاره دشمن ظاهر شدن در پیشروی طیاره دشمن اجازه داده نمی‌شود. برای اینکه این کار صورت نگیرد در آن زمان بواسطه سرعت علاوگی ارتفاع می‌گیرد. بالعموم این مانور در مسافتی که کمتر از ۶۰۰ متر از طیاره دشمن صورت می‌گیرد در صورت ضرورت برای گرفتن ارتفاع از فرساز استفاده بعمل می‌آید. در زمان تعقیب اگر طیاره دشمن گردش می‌نماید باقی ماندن در داخل ساحه گردش آن مناسب بوده و از برك های هوایی باید استفاده کند. این قسم عملیات به همان اندازه صورت می‌گیرد که برای داخل شدن به وضعیت ابتدائی شروع آتش مناسبت گردد. برای اینکه خود طیاره تحت آتش طیاره دشمن قرار نگیرد لازم است از اجرای پیکتی تند جلوگیری شود. بعد از اجرای هر مانور طیاره باید در نیم کره عقبی و بلندتر از طیاره دشمن قرار بگیرد. اگر طیاره حمله کننده دشمن مانور کننده را تعقیب کرده و خودش در حالت ویراژ قرار داشته و دارای سرعت اضافه‌گی نیست، در این صورت میتواند با کم کردن ارتفاع به داخل محرك گردش پرواز کند. بواسطه فعال کردن فرساز سرعت خود را زیاد ساخته و طیاره حمله کننده بصورت عمودی ارتفاع گرفته و بطرف ویراژ طیاره دشمن برگشت می‌نماید و بعد از اجرای چندین مانور به عقب طیاره دشمن با ارتفاع زیاد تر داخل می‌گردد.

متخصصین نظامی پیشنهاد می‌نمایند که جوهره طیارات انجام دهنده محاربه تعرضی در مقابل جوهره طیارات دشمن

جنگ های هوایی در صورت دید بصری نظر به معلومات منابع خارجی به محاربه هوایی تعرضی و محاربه هوایی تدافعی تقسیم می‌شود:

۱- محاربه هوایی تعرضی: عبارت از فعالیت طیارات شکاری برای امحای دشمن هوایی از وضعیت که گذشتن به حمله را تأمین میدارد میباشد. در محاربات تعرضی داخل شدن ناگهانی از عقب و پائین تر از دشمن هوایی بسیار مناسب می‌باشد، برای زیاد ساختن سرعت نزدیک شدن از پیکتی کردن هموار که در رژیم فعالیت اعظمی انجن صورت می‌گیرد استفاده می‌شود. از رژیم فرساز فقط در آن شرایط استفاده می‌گردد که امکانات دیگر تقرب سریع بدشمن موجود نباشد. پیکتی کردن تا زمانی ادامه داده میشود تا اینکه سرعت لازمه برای گرفتن ارتفاع بمقصد داخل شدن به وضعیت ابتدائی برای شروع آتش بدست بیاید.

وضعیت ابتدائی برای انداختن راکت های رهبری شونده مربوط به ساحه تأثیر و سیستم خود توجیه آنهاست. و موضوع مهم در اینجا عبارت از احاطه هدف ذریعه سیستم سرگلوله خود توجیه راکت میباشد. در صورت فیر از توپ با کم کردن سرعت نسبی طیاره تا ۹۰ الی ۱۸۰ کیلو متر فی ساعت پیشنهاد می‌گردد. در اینجا باید از نشانگاه اوپتیکی استفاده شده و شروع آتش در مسافتی ۸۰۰ متری از هدف باید صورت بگیرد. تعرض باید در مسافتی تقریباً ۵۰۰ متری از طیاره دشمن انجام بپذیرد.

اگر طیاره تحت حمله قرار گیرنده از مانور تدافعی

کردن سرعت همراه میباشد. با اجرای این قسم مانور،
طیاره از نظر دشمن غایب شده و از ساحه محاربه خارج
می گردد.

در واریانت دومی وقتی که طیاره حمله کننده تحت زاویه
زیادتر از ۳۰ درجه نظر به امتداد محور نیم کره عقبی طیاره
مدافعه کننده قرار گرفته و این طیاره گردش سریع را
بطرف طیاره حمله کننده اجرا می نماید. درین شرایط گردش
بصورت آرام با میل اعظمی بدون کم کردن سرعت انجام
می پذیرد. در آینده نظر به یک عده موضوعات طیاره تحت
حمله قرار گیرنده حرکات تکتیکی مختلف را اجرا مینماید.
در سرعت زیاد تقرب گردش تدافعی تا زمانی اجرا
میگردد که دشمن از پهلوی آن به سرعت گذشته و به طرف
خارجی گردش نماید. به تعقیب طیاره تحت حمله قرار گیرنده
گردش تنه را بطرف مقابل انجام میدهد. بمجردیکه دشمن
سر از نو از پهلوی آن عبور میکند، طیاره تحت حمله قرار
گیرنده سمت گردش خود را تغییر داده و با استفاده از برک
های هوائی و کشش انجن خود را در عقب و بلندتر از طیاره
حمله کننده نگه میدارد. نظر به اصطلاحات امریکائی ایسن
نوع مانور بنام «قیچی» مسمی است. (رسم ۴ الف)

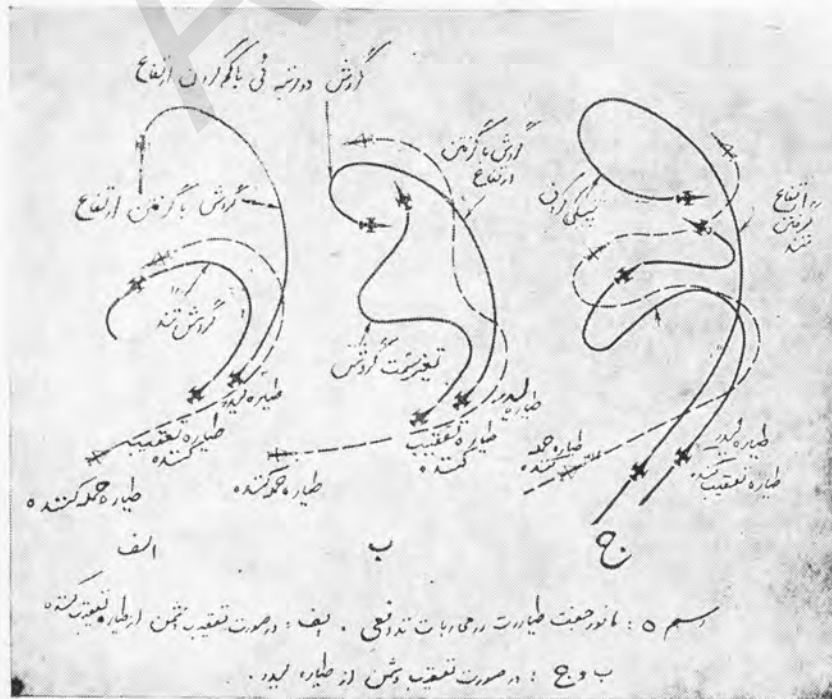
اگر طیاره شکاری حمله کننده به نسبت سرعت علاوه گی
ارتفاع می گیرد و از طیاره تدافعی بلندتر قرار می گیرد،
در آن صورت طیاره تدافعی گردش را با باختن ارتفاع برای
داخل شدن به کورس معکوس انجام میدهد. بعد از آن
بواسطه فرساز و پیکی کردن سرعت خود را زیاده ساخته
و کوشش میکنند که از دشمن جدا شود. اگر این کار انجام
شد لازم است که گردش تند را با گرفتن ارتفاع بطرف دشمن

باید به مرحله اول شرایط مناسب را برای وارد کردن ضرب
بالای آن طیاره دشمن که به نظر آنها از طرف پیلوت کم تجربه
تر اداره می شود مهیا سازند، بعد از تخریب هدف اول
با کوشش دو طیاره شکاری طیاره دوم دشمن را تحت حمله قرار
میدهند. در یک زمان تعقیب هر دو طیاره دشمن نیز ممکن
میباشد.

۴- محاربه هوائی تدافعی: نظر به عقیده متخصصین
نظامی امریکا تصمیم محاربه تدافعی وقتی صورت می گیرد
که دشمن هوائی از نیم کره عقبی با زاویه (۹۰) درجه حمله
نماید. پیشنهاد می گردد که در جریان محاربه هوائی تدافعی
طیاره تحت حمله قرار گیرنده باید مانورهای خود را طوری
انجام بدهد که امکان داخل شدن آن به حمله آماده گردد.
برای رسیدن باین مقصد باید از ساحه دید طیاره حمله کننده
خارج شده و آن را مجبور به سازد که موقعیت طرف خارج
گردش تدافعی را اتخاذ کند.

بعضی مسائل تکتیکی عملیات طیارات منفرد و جوهره را
در محاربات تدافعی که در مطبوعات خارجی به نشر رسیده
است مطالعه می کنیم:
فعالیت طیاره منفرد در محاربات تدافعی باید متوجه قطع
حمله دشمن و بدست آوردن وضعیت مناسب برای گذشتن به
حمله مقابل باشد. متخصصین نظامی خارجی دو واریانت
عملیات تدافعی طیارات شکاری را نظر به سمت حمله فرق
می نمایند.

در واریانت اول وقتی که طیاره حمله کننده تحت زاویه
کمتر از ۳۰ درجه نظر به امتداد محور نیم کره عقبی طیاره
مدافعه کننده قرار گرفته و این طیاره گردش عالی را بطرف
دشمن اجرا مینماید. گردش با سرعت انجام گرفته و با کم

ارتفاع را داده و بعد از آن از پیکی کردن حمله متقابل را انجام میدهد به شرطیکه آنها قوماندانان جوهره را تعقیب کنند (رسم ۵ ج).

بدین صورت با تحلیل معلومات مطبوعات خارجی راجع به محاربات هوایی میتوان خاطر نشان ساخت که محاربات هوایی با اجرای آنها بوسیله طیارات شکاری فوق سرعت صوت از همه اولتر با قابلیت مانور آنها ارتباط دارد. مؤفقیت جنگ بصورت اصلی مربوط بدرجه احضارات پیلوت، خواص تخنیککی و تکتیکی طیاره و سلاح آنهاست. پیشرفت اجرای محاربات هوایی در مسافات بعید با استفاده از دستگاه های دید رادیوئی و راکت های رهبری شونده «هوا، هوا» در پلان گرفته شده است. اگر این موضوع را مدنظر بگیریم که در عصری ترین طیارات امریکائی یک جا باراکت های اداره شونده ساحه تاثیر بعید توپ ها گذاشته میشود، پس میتوان چنین نتیجه گیری کرد که در آینده نزدیکی محاربات هوایی در مسافات قریب و بعید امکان پذیر است. (ختم)

دانشنامه ختیخ هیوانو نو تسلیحاتی زغل

(بقیه صفحه ۲۵)

به برخه کی له همد غخه دفالنو پرزودا کمال خواهش کری و خوهند پدی برخه کی ممکن دخیلو مشکلاتو په نسبت د موافقی غخه بحان ژغورلی وی .

مصدراهم غواری چه هغه و سلی چه اوس په اختیار کی لری دهغو په ساختمان او تخنیککی تاثیراتو دزیا توالی دپاره نورانکشافات هم مینخ ته را ولی دمثال په توگه مصر له ایالی غخه نوی ماشینداری اخلی چه هغه په ۶۲ - T تانکونو بانندی و تری او دچه تر پنخه سوه الوتکو پوری په انگلیسی انجنونو بانندی سمبالی کری هم یوگران او پرمصرف کاردی په هر حال دمصر دتعلیماتی پروگرامونو په دوام کی تریوی اندازی بدلون راغلی دمثال په توگه دمصر پیلوتان دیوی میاشتی په موده کی لس ساعته پرواز کولی شی چه دپیلوتانو دتخصص او کوالفیکشن دپاره یوه محدودده موده ده .

امکان لری چه د لبنان داوضاعو دشخرو په دوام سره علاقمند قدرتونه نورهم دمنخنی ختیخ اوسنی سری جگری ته ددپیلوماسی په ساحه کی نوی بدلون را ولی محکه دمنخنی ختیخ دسیمی دملکونو جیوپولتیککی موقعیت دمدیترانی - عرب بحیری - اودفارس خلیج اودهندد بحر سره په ارتباط کی له یوی خوا ارزبیت غوره کری اوله بلی خوا دکانال سویس تجارتی اوستراتیژیکی تسهیلات اودتولو سهمه ددی ملکونو نفتی مناع دانرژی دتقوی دپاره په نری کی پول قدرتونه دهر رنگه سیاسی - ایدیولوژیکی او نظامی فعالیتونو ته تشویقوی .

وداخل شدن به کورن مقابل با وظیفه مابعد که عبارت از قرار گرفتن به عقب دشمن است اجرا نماید. (رسم ۴ ب) متخصصین خارجی باین عقیده اند که در سرعت کم تقرب موثریت مانور نوع «قیچی» کم میشود. درین شرایط استعمال مانور نوع «حلزون تدافعی» و یا «گردش دو مرتبه ئی تدافعی» با گرفتن و یا از دست دادن ارتفاع پیشنهاد میگردد. در صورت اجرای «حلزون تدافعی» طیاره به گردش فعال با باختن ارتفاع و گذشتن به پیکی حاضر میشود. انجن بر رژیم اصغری کشش آورده میشود. با اجرای این مانور دشمن از وضعیت ابتدائی شروع آتش باید از پهلوی طیاره تحت حمله قرار گیرنده به سرعت گذشته و موقعیت جدیدی را انتخاب کند. (رسم ۴ ج)

گردش دو مرتبه ئی با گرفتن و یا کم کردن ارتفاع وقتی استعمال میگردد که طیاره حمله کننده در مسافات کم در عقب طیاره تحت حمله قرار گیرنده تحت زاویه کم قرار داشته باشد. این اقدام بعد از گردش تدافعی با گرفتن ارتفاع در سرعت زیاد تر از ۵۰۰ کیلومتر فی ساعت و باختن ارتفاع با سرعت کم تر از ۵۰۰ کیلومتر فی ساعت اجرا می گردد .

محاربه تدافعی یک جوهره وظیفه دارد که جوهره حمله کننده را تحت ضربه یکی از طیارات تدافعی بیاورد. اگر جوهره قادر به مجبور ساختن طیارات حمله کننده به پیشرو نباشد، در آنصورت آنها مانور جدا شدن طیارات را انجام میدهند. این مانور تا شروع اخذ موقع از طرف حمله کننده برای افتتاح آتش باید انجام یابد در اجرای مانور جدا شدن جوهره تعقیب کننده گردش تدافعی را در سطح افقی بطرف دشمن حمله کننده اجرا کرده و سرعت خود را کم مینماید. طیاره لیدر گردش را بهمین طرف با میلان کم و گرفتن قدری ارتفاع بواسطه سرعت علاوه گی اجرا مینماید. در آن شرایطی که دشمن جوهره کننده را تعقیب میکند، در آنصورت اجرای گردش با باختن ارتفاع و زیاد ساختن میلان تا اندازه اعظمی ادامه داده میشود تا اینکه دشمن در وسط بین طیارات تدافعی قرار بگیرد. بعد از آن طیاره لیدر به سرعت به حمله میگردد (رسم ۵ الف).

اگردشمن طیاره لیدر را تعقیب میکنند، در آنصورت طیاره لیدر بعد از گردش با گرفتن ارتفاع دور خوردن دو مرتبه ئی را با باختن ارتفاع و طیاره تعقیب کنند. با تغییر سمت گردش به حمله متقابل می گذرند (رسم ۵ ب). طیاره لیدر مانور تدافعی را تا زمانی اجرا می کند که پیلوت حمایت کننده آن وضعیت مناسبی را برای شروع آتش انتخاب مینماید .

طرز دیگر عبارت از آنست که طیاره لیدر مانور تدافعی «قیچی» را اجرا کرده و برای طیاره تعقیب کننده گرفتن

تأثیر عوامل

(ساحه و زمان) بر حرب و ستراتیژی

از جگرن ارکان حرب علی احمد جلالی

به اشغال شهرها و مناطق وسیعی توفیق یابد. آنچه درین زمینه بیشتر قابل توجه می باشد عبارت ازینست که مجموع قدرت و په تانسیل نیروهای محلی در سر زمین های مشرق با در نظر داشت زمان نسبتاً طولانی عملیات که به هفت سال انجامید و طی آن قدرت های محلی از امکانات زیاد برای تجمع، انتقال و استعمال قدرت خویش غرض مقابله با استعمار مقدونی استفاده کرده میتوانستند به مراتب قویتر و مندتر از اردوهای سکندر بود و علاوه بر آن ساحه وسیع و زمان طولانی عملیات می توانست از توانائی مهاجمین بکاهد و قدرت مدافعین را افزایش دهد. معیناً طوریکه ذکر یافت سکندر مقدونی توانست علی الرغم این همه ملاحظات و محاسبات مجرد بر اوضاع حاکمیت جوید و هزاران کیلومتر پیشرفت نماید. آنچه که راز اصلی این حوادث را افشا می سازد عبارت از تأثیر فکتورهای (ساحه و زمان) در حرب می باشد که بحیث واقعیت های عینی همیشه بر مجادله مسلحانه موثر قرار گرفته و طرفی که توانسته است از تأثیرات آن به نفع خویش استفاده کند بر توانائی خویش افزوده و قدرت طرف مقابل را ضعیف ساخته است.

ساحه و زمان دو عامل قدیمی ترین می باشند که همواره ستراتیژی و جریان حرب را تحت تأثیر قرار داده است. این عوامل همانطوریکه در قرون گذشته که وسایل مجادله ساده تر و ابتدائی بود بر ستراتیژی و حرب موثر قرار

هنگامیکه سال ۳۳۴ پیش از میلاد سکندر مقدونی به مقصد درهم شکستن قدرت هخامنشیان و اشغال سرزمین های مشرق از در دانیل گذشت در پیشرویش رودخانه مسلح هزاران کیلومتر ساحه که ملیت های مختلف در آن بسر می بردند قرار داشت. در چنین ساحه وسیع مراکز متعدد قدرت های زمینی و بحری موجود بوده و برای قطع کردن این مسافت طولانی سریعترین وسیله عبارت از اسب بود. در نتیجه چنین وضعیت لازم بود که او سالها وقت خود را درین سفر صرف نماید و در برابر مراکز متعدد قدرت های محلی به اجرای محاربه توسل جوید. هرگاه منابع قدرت او را که در آغاز سفر در اختیارش بود به تناسب ساحه وسیع و قدرت های متعددی که در آن موجود بود سنجش نمائیم معلوم می گردد که کدام تناسب منطقی در میان آنها دیده نمی شود. به همین ترتیب اگر زمانی را که برای اجرای این سفر با همه حوادث ممکنه آن ضروری دیده می شد در نظر بگیریم باز هم نتیجه یکسان است زیرا اجرای عملیات دوامدار چندین ساله با امکانات و قدرت ابتدائی آن فاتح مقدونی تناسب لازم را نشان نمیدهد. ولی با وجود آنهم طوریکه تاریخ توضیح میدارد سکندر از سال ۳۳۴ پیش میلاد تا سال ۳۲۷ پیش از میلاد طی مدت هفت سال توانست از کرانه های غربی آسیا تا حدود شرقی پنجاب پیشرفت نماید و طی آن علاوه بر ازم پاشیدن ارکان امپراتوری هخامنشی

به هر اندازه‌ایکه عوامل موثر به تغییر وضعیت قویتر و دارای تاثیر سریعتر باشند به همان پیمان‌ه اوضاع و شرایط محیطی درمجادله مسلحانه سریعتر تحول می‌پذیرد. در گذشته که قدرت و امکانات وسایل دست داشته در تغییر اوضاع تاثیر بطی تری داشت امکان آن موجود بود که فعالیت‌ها در ساحه‌های وسیع و در زمان‌های طولانی مطابق پلان‌های طرح شده قبلی صورت گیرد اما در شرایط امروزه که قوا و وسایل تکامل یافته تاثیر سریعتری را بر اوضاع وارد کرده می‌تواند تطبیق پلان‌های ثابت به عین شکل در ساحه‌های وسیع و مدت طولانی‌تر مشکوکتر شده است و فقط میتوان در نتیجه سنجش‌های دقیق در تطبیق خطوط اساسی پلان‌ها اطمینان نسبی را قبول نمود.

در اخیر قرن ۱۸ که تیوری‌های کسب موفقیت بدون محاربه و از طریق مانورهای عالی و گرایش بیک سیستم خطوط و زوایای هندسی بر تفکرات ستراتژی اثر نمود تمایل برای بوجود آوردن قواعد و اصول ثابت در حرب بشکلی که آنرا یک حالت میتاماتیکی (ریاضی) و علمی داد افزایش یافت ولی بزودی ثابت شد که در این تمایل نقش ساحه و زمان که مهمترین عوامل محیطی می‌باشند بطور اشتباه آمیزی اغماض شده است چونکه حرب‌های ناپلیونی نشان داد که حرب بیشتر از آنچه که در قرن ۱۸ فکر می‌شد پیچیده، متحول و متنوع می‌باشد و نمیتوان آنرا در قالب فورمول‌های ثابت محدود ساخت حرب‌های قرن ۱۹ بخوبی نشان داد که عوامل ساحه و زمان مهمترین فکتورهای موثر بر جریان حرب و فرضیات ستراتژی بشمار میرود. هلموت فون مولتکه که پس از سال ۱۸۵۷ بحیث لوی درستیز پروسیا به تطبیق نظریات کلازوتیز و بنیان گذاری سیستم جدید نظامی پروسیا پرداخت بزودی درک کرد که تامین کنترل حسابی بر حرب ممکن نیست زیرا حرب را نمیتوان از روی ریاضی حل نمود. او گرچه طرفدار آن بود که قوماندان عسکری باید در سوق و اداره اوپراسیون‌ها آزاد باشد مگر این حقیقت را می‌پذیرفت که هدف‌های متحول سیاسی و حوادث متغیر ایجاب میکند که سیاست در هر زمان ستراتژی مقدماتی را اصلاح کند و یا تغییر دهد. عامل اصلی در چنین طرز تفکر عبارت از تاثیر عوامل ساحه و زمان در حرب بود چنانکه در نظریات مولتکه طوری توضیح گردید که ممکن است آمادگی برای حرب را مدت‌ها پیش پلان گذاری کرد و عیناً تطبیق نمود اما ماورای این مرحله مقدماتی، حرب ترکیبی از جرئت و محاسبه نظر به اوضاع و شرایط می‌باشد.

زیرا پس از شروع عملیات واقعی اراده هر طرف با اراده مستقل طرف مقابل برمی‌خورد و علاوه بر توضیح می‌کند که نتایج مادی و معنوی هر تصادم دامن‌دار بقدری وسیع و دور رس می‌باشد که ممکن است در ضمن آن اوضاع کاملاً متفاوتی بوجود آید که اقدامات تازه‌ای را ایجاب نماید.

می‌گردد در شرایط موجوده نیز که وسایل مجادله توأم با توسعه علمی و تکنیکی خیلی‌ها انکشاف یافته اند فرضیات ستراتژیکی و حرب‌راتا اندازه زیادی تحت تاثیر قرار میدهند. این موضوع مخصوصاً وقتی روشن میگردد که در دوره‌های مختلف جریانات حربی را مورد مطالعه قرار داده و از طریق مقایسه آنها نقش عوامل ساحه و زمان را در اتموسفیر حرب بررسی کنیم. آنچه بایک نظر اجمالی از این مطالعات برمی‌آید اینست که در برخی موارد قدرت‌های نیرومندتر در ساحه محدود تر و زمان کوتاهتر به شکست مواجه شده اند و در بعضی موارد هم قدرت‌های کوچکتر در ساحه وسیعتر و زمان طولانی‌تر به موفقیت رسیده اند. این موضوع بذات خود تنوع تاثیرات ساحه و زمان را در حرب نشان میدهد. این تاثیرات هیچگاه ثابت نیست بلکه پیوسته با شرایط و اوضاع واقعی تحول می‌پذیرد و دارای ارزش نسبی می‌باشند. معهداً میتوان به مقصد انکشاف مباحثه بعضی تاثیرات آنرا بطور مقدمه ذکر نمود هر چند شکل مجرد داشته باشد و متعاقباً میتوان بر تنوع و تغییراتی که این تاثیرات مقدماتی و نظری متناسب به اوضاع و شرایط پذیرفته می‌توانند روشنی انداخت و این همان موضوعی است که مقصد اصلی را درین مضمون تشکیل میدهد.

از نظر قاعده کلی درمجادله مسلحانه یک ارتباط پیوسته و دوامدار بین مقصد، وسیله و شرایط و اوضاع محیطی (زمان و مکان) وجود دارد. طوریکه مقصد بزرگتر و وسایل بیشتر را تقاضا میکند و وسایل کافی و موثرتر میتواند حدود مقصد را درمجادله مسلحانه توسعه دهد. مگر این ارتباط به همین شکل دو جانبه باقی نمی‌ماند و بطور حتمی یک بعد سوم پیدا میکند که عبارت از ارتباط مقصد و وسایل با شرایط و اوضاعی می‌باشد که تحت تاثیر آن مجادله مسلحانه صورت می‌گیرد. این شرایط اوضاع ممکن است در برخی موارد تاثیر وسایل را افزایش دهد و در نتیجه حدود مقصد را توسعه بخشد و در بعضی موارد هم امکان دارد که تاثیر وسایل را تقلیل دهد و در نتیجه مقصد را محدود تر سازد. ازینرو واضح است که توانائی وسایل برای بدست آوردن مقصد مطلوب همیشه نسبی می‌باشد نه مطلق و بنابراین (مقصد) هم یک چیز دلخواه نبوده بلکه متناسب با توانائی حصول آن در حرب تعیین و تثبیت شده می‌تواند.

گذشته از آن تاثیر اوضاع و شرایط محیطی درمجادله مسلحانه هیچگاه بیک حالت ثابت باقی نمی‌ماند بلکه با هر تغییری که خاصیت اصلی مجادله مسلحانه می‌باشد تحول می‌پذیرد و در اثر آن ممکن است به تعقیب یک سلسله فعالیت‌ها شدت تاثیر محیطی تخفیف یابد و یا تاثیرات ضعیف شدیدتر ساخته شوند زیرا که در حرب وضعیت هیچگاه سکون را حفظ نمیکند و هر تغییر و تحول وضعیت جدیدی را بوجود می‌آورد که دارای تاثیرات و خصوصیات مربوط به خود می‌باشد. پس

این نظریات مولنکه خودش نقش عوامل محیطی و تغییر اوضاع را در حرب در تیوری های ستراتژی پروشیا در قرن ۱۹ انعکاس میدهد هر چند در عمل پلان گذاران ستراتژیک المان در حرب اول جهان بطور یکه لازم بود آنرا در نظر گرفته نتوانستند .

پس در حالیکه عوامل محیطی چون ساحه و زمان میتواند تاثیرات بزرگی بر جریان حرب و اقدامات ستراتژی وارد نماید لازم است این تاثیرات از نظر تیوری تحلیل گردد در این زمینه بطور نظری گفته شده می تواند که به هر اندازه یکه ساحه اجرای حرب وسیعتر و زمان اجرای آن طولانی تر باشد به همان پیمانہ تنوع در اوضاع بیشتر می گردد و تغییر در اوضاع و شرایط بیشتر امکان دارد و به هر اندازه یکه ساحه و زمان حرب محدودتر شود تغییر اوضاع محدودتر می گردد . این موضوع مخصوصاً در مواردی حایز اهمیت است که بین قدرت ممکنه (پوتانسیل) و قدرت موجوده تفاوت موجود باشد . تحت چنین شرایط زمان طولانی امکان میدهد که قدرت ممکنه به قدرت واقعی تحول داده شود و از منابع اصلی قدرت نیروی واقعی جهت مقابله با تهدیدات وارد استفاده بعمل آید و ساحه وسیع مانند سپری وقت و زمان لازم را برای این مقصد تامین کرده می تواند . درین مورد عملیات ناپلئون بناپارت در اوایل قرن ۱۹ و تعرض المان در سال ۱۹۴۱ در اتحاد شوروی مثال خوبی شده می تواند زیرا در هر دو مورد آنچه بالاخره در نتیجه حرب تاثیر قاطع وارد کرد عبارت از عوامل ساحه و زمان بود . در حرب دوم جهان در اثر ضربات نخستین اردوهای المان اتحاد شوروی پارچه های بزرگ اراضی خود را از دست داد که علاوه بر موجودیت نفوس زیاد در آن یک قسمت قابل ملاحظه اراضی زراعتی و منطقه صنعتی شوروی را احتوا میکرد . در مراحل نخستین حرب سرعت تعرض روزانه اردوهای المان به سی الی پنجاه کیلو متر میرسید . مگر وسعت ساحه به اتحاد شوروی موقع داد که با استفاده از آن نیروهای المان را خسته ساخته و زمان کافی را برای تحول دادن پوتانسیل ملی به قدرت ضربوی فراهم سازد گذشته از آن عامل زمان در توام شدن سایر قدرت ها بر علیه المان نازی و وارد شدن آنها به ساحه عملیات مخصوصاً پس از خزان سال ۱۹۴۳ موثر قرار گرفت .

مگر این موضوع را هم باید در نظر گرفت که تاثیر ساحه و زمان در حرب به هیچ وجه جدا از قدرت و توانائی استفاده از آن نمی باشد بلکه تاثیر آن متناسب به قدرت و توانائی طرف های متخاصم است بنا برین تاثیر ساحه و زمان یک تاثیر مجرد و مستقل نیست بلکه متناسب با قدرت و توانائی نیروهای که از آن استفاده میدارند تحول می یابد . در تاریخ مثال های زیادی وجود دارد که قدرت های نسبتاً کوچکتر در ساحه های وسیع و برای مدت های طولانی عملیات موفقانه

را انجام داده اند چونکه در مقابل آنها قدرت های محلی بنا بر عدم توانائی کافی و یا عدم استفاده موثر از ساحه و زمان جهت فراهم آوردن قوت و شرایط مساعد نتوانسته اند تفوق لازم را به طرف مقابل حاصل دادند . و طوریکه در آغاز این سطور توضیح گردید سکندر مقدونی حین عملیات طولانی اش در مشرق زمین با اردوی که از یونان با خود همراه داشت و صرف در بعضی مناطق تاحدودی آنرا تقویه کرده توانست در مقابل مراکز متعدد قدرت ، در یک ساحه وسیع و در طول هفت سال به موفقیت های پیهمی نایل آمد هر گاه نحو پیشرفت و سلسله عملیات او مورد مطالعه قرار گیرد بخوبی واضح می شود که آن فرمانروای مقدونی حرکات خود را طوری عیار ساخت که از عوامل ساحه و زمان به نفع خود استفاده نموده و به طرف مقابل موقع نداد تا ساحه و زمان را برای تامین تفوق بر اردوی مهاجم در خدمت بگیرد . هنگامیکه سکندر مقدونی از در دانیل گذشت در کنار رود خانه گرانیکس اولین محاربه بزرگ را با اردوی هخامنشی اجرا کرد و همینکه درین محاربه به موفقیت رسید بدون آنکه راه کوتاهترین را بسوی بابلون و شرق آن تعقیب نماید راه جنوب را در پیش گرفت تا بر سواحل آسیای صغیر حاکمیت یابد و در آن مناطق نفوذ هخامنشیان را از بین برده امکانات بحری را از چنگ ایشان خارج سازد و به اینصورت جناح و عقب خود را حین پیشرفت بطرف مشرق تامین کند . او بدین مقصد استقامت ساردیس ، لیدیه ، کاریا ، رامقیلیارا طی کرد و پس از تامین حاکمیت بر آنها به انقره ابروزه رسید . تا آن موقع او در نتیجه عملیاتش از طرف عقب خود را مطمئن ساخت و آنگاه بطرف شرق به حرکت ادامه داد و در ایسوس (شمال سوریه) محاربه دیگری را با قوای هخامنشی انجام داد و در آن موفق شد . ازین نقطه باز هم او مستقیماً بطرف بابلون به پیشقدمی ادامه نداد بلکه اینبار هم متوجه جنوب شد تا بر مناطق ساحلی مدیترانه در موقعیت امروزه کشورهای سوریه ، لبنان و فلسطین نفوذ خود را قایم ساخته و دست هخامنشیان را از مدیترانه کوتاه سازد . او باین اقدام قسمت زیاد نیروی هخامنشیان را درهم شکست و سپس از یکطرف جهت تامین خطوط ارتباط خویش و از جانب دیگر برای جلوگیری از اقدامات هخامنشیان غرض استفاده از منابع مصر بر علیه قشون مقدونی بطرف مصر جلورفت و بر سواحل جنوبی مدیترانه در آن منطقه تسلط یافت . وقتی او این کارها را انجام داد و ساحه را برای پیشرفت خود بسوی مشرق مساعد ساخت از سوریه راه بین النهرین را در پیش گرفت و در کنار رود خانه دجله در مقام گوگملا (اریلا) آخرین شکست را بر قوای هخامنشی وارد آورد بابلون را اشغال کرد و متعاقباً به پایتخت هخامنشیان رسید و آنرا آتش زد . تا آنوقت سکندر مقدونی طی مدت سه سال

آیا میدانید؟

تلیفون توسط ابراهام بل امریکائی در ۱۸۷۶ میلادی
تیلگراف توسط مورس امریکایی در ۱۸۳۲ میلادی
تلیفون اتومات توسط استراگر امریکائی در ۱۸۹۱ میلادی
تلیفون بی سیم توسط استرمارنس امریکایی در ۱۸۹۹ میلادی
تلسکوب توسط گالیلئو ایتالیایی در ۱۶۰۹ میلادی
تلسکوب نجومی توسط کپلر آلمانی در ۱۶۱۱ میلادی
کشتی جنگی توسط اریکین امریکایی در ۱۸۶۱ میلادی
عکاسی توسط داگر فرانسوی در ۱۸۲۹ میلادی
جرثقیل توسط او نور مبرگ آلمانی در ۱۴۰۱ میلادی
ماشین درو توسط مور امریکایی در ۱۸۳۶ میلادی
میزان الهوا توسط تور پچلی ایتالوی در ۱۶۴۳ میلادی
بایسکل توسط مکملین اسکا تلندی در ۱۸۴۲ میلادی
دوربین سینما توسط ادیسن امریکائی در ۱۸۹۳ میلادی

توانسته بود بر آسیای صغیر، مصر، بین النهرین و فارس تسلط یابد. این ساحه که از حیث وسعت نسبتاً بزرگ بود و مدت اجرای عملیات هم در آن به سه سال انجامید به علتی به نفع سکندر تمام شد که از یکطرف عملیاتش را طوری مرتب ساخت که با هر قدم شرایط را برای قدم متعاقب مساعدتر ساخت و از جانب دیگر عدم توانائی هخامنشیان و سایر قدرت های محلی در تجمع سریعانه قدرت مجموعی در مقابل سکندر سبب شد که قشون مقدونی بطور جدا جدا مراکز مختلف قدرت را از پادر آورد.

مگروقتیکه قشون مقدونی به حدود آریانای باستان رسید وضعیت تغییر یافت و سکندر مجبور شد چهار سال صرف در مناطق مختلف آریانا از جائی به جائی برود و از شهری به شهری سرگردان شود. زیرا در این سرزمین طبیعت خاص اراضی و مجادله دوامدار مردم مناطق مختلف بر علیه مهاجمین سبب شد که عامل ساحه و زمان بر علیه مقدونیان بر اوضاع و حوادث موثر قرار گیرد و قتی قشون مقدونی از هرات گذشت در طول دو سال متعاقب سکندر مجبور شد سه بار دیگر قوای خود را به آن شهر اعزام دارد تا تسلط او را در آنجا اعاده کند. به همین ترتیب او از اراکوزیا تا هندوکش و از آنجا تا بلخ و ماورای آمو قدم به قدم جنگید و بعضاً هم طوری اتفاق می افتاد که او چند مرتبه برای تأمین تسلط بر یک منطقه بچنگند. عملیات او از کابل تا رودخانه سند نیز همین شکل را داشت. آنچه در این منطقه خصوصیت حرب را تغییر داد عبارت ازین بود که مردم این سرزمین از ساحه و زمان بطور موثرتری نسبت به سکندر مقدونی استفاده کردند و بنا برین زمانیکه سکندر در یک نقطه به محاربه مصروف می بود در جای دیگری مردم به قیام ملی دست میزدند و قتی سکندر مجبور میشد به آن نقطه برگردد یا قشون خود را اعزام نماید قیام ملی در نقطه دیگری صورت می گرفت. این گونه حوادث قشون مقدونی را سالها در آریانا سرگردان نگه داشت و این طول زمان از یکطرف مقدونیان را خسته ساخت و از جانب دیگر وقت لازمه را برای هر منطقه جهت مقابلات پیهم در برابر مهاجمین میسر گردانید و بالاخره هم تأثیرات همین مقابلات پیهم و طولانی بود که تا اندازه ای در بازگشت سکندر از کنار رودخانه سلتج موثر قرار گرفت و پس از عودت سکندر هم نفوذ مقدونی در سرزمین آریانا فقط بنام بود که آنهم تقریباً نیم قرن بعدتر ازین رفت. به اینصورت در حالیکه سکندر مقدونی در طول سه سال از در دانیل تا حدود آریانا هزاران کیلومتر را طی نمود و اردوهای بزرگی را شکست داد برای مدت تقریباً چهار سال در آریانا که وسعت آن نسبتاً کمتر و اردوهای منظم کوچکی در آن وجود داشت معطل ماند. البته طوریکه ذکر یافت دلیل عمده درین زمینه تأثیر ساحه و زمان و مساعی مردم آریانا برای استفاده ازین عوامل بر علیه مهاجمین بشمار میرود.

مگرو واضح است که متصرفات سکندر مقدونی مدت درازی

در دست جانشین واحد مقدونی باقی نماند بلکه به همان سرعتی که سکندر سرزمین های وسیع را گشوده بود پس از مرگش بزودی از هم منتزع شد و در مناطق مختلف قدرت های جداگانه بمیان آمدند که مهمترین آنها یونان، بظلموسیای مصر و سلوکی های شام بودند. در مجادلاتی که به تعقیب مرگ سکندر و جدا شدن متصرفاتش به پارچه ها صورت گرفت (ساحه) و تأثیر آن نقش مهمتین را بازی کرد.

این موضوع در حرب های پونیک که موجب عروج قدرت امپراتور روم و سقوط کارتاژ شد نیز به ملاحظه میرسد. در حرب دوام پونیک که از سال ۲۱۸ پیش از میلاد آغاز یافت و تا اوایل قرن دوم پیش از میلاد ادامه یافت نخست هنیبال با قشون ساخته ای از راه هسپانیه و کوه های آلپ بر ایتالیه تاخت برد. کارتاژ که در موقعیت تونس امروزه قرار داشت درست در مقابل ایتالیه در ساحل دیگر مدیترانه واقع بود و ازین سبب کوتاهترین راه بین کارتاژ و ایتالیه راه بحری از میان مدیترانه بود. اما هنیبال در لشکرکشی بر روم این راه کوتاه را انتخاب نکرد بلکه راه طولانی زمینی را که از شمال غرب آفریقا به هسپانیه و از آنجا از فراز کوه های آلپ به ایتالیه میرسد تعقیب نمود. این موضوع معنی اینرا نمیداد که قدرت بحری کارتاژ ضعیفتر از آن بود که قشون هنیبال را به ساحل مقابل مدیترانه پیاده نماید بلکه علت اصلی آن عبارت ازین بود که اولاً هسپانیه حیثیت پایگاه عملیات را برای هنیبال داشت و از آنجا بطور بهتر میتوانست قوای کافی را بسوی ایتالیه سوق کند و ثانیاً حاکمیت قشون کارتاژ بر ساحه وسیع بین هسپانیه و ایتالیه باعث میشد که عده ای از ملل اروپائی به همراهی کارتاژ علیه روم متحد گردند. گذشته از آن هرگاه هنیبال از راه

بحر به سیسلی یا شبه جزیره ایتالیه پیاده میشد تا وقتیکه به روم میرسند مجبور بود در مقابل شهر های متعددی بجنگند. این موضوع باعث طولانی شدن عملیات شده و به روم موقع میداد که قوای کافی و ترتیبات مساعدی را برای مقابله با هنیبال فراهم سازد. در حالیکه حرکت او از میان هسپانیه و بالاخره شمال ایتالیه قدرت کارتاژ را در جلب ملل دیگر بر علیه روم افزایش میداد.

به هر صورت هنیبال با موفقیت های پیهم در محاربات زمینی به شمال ایتالیه رسید و از آنجا بطرف کان مارش کرد و قشون روم را در محاربه مشهور کان شکست داد. این حادثه بسال ۲۱۶ پیش از میلاد صورت گرفت. پس از محاربه کان هنیبال از پیشقدمی مستقیم بر روم امتناع ورزید زیرا به علت نداشتن وسایل قوی قلعه کوب و ادوات محاصره احتمالی طولانی شدن محاصره روم میرفت و با طولانی شدن زمان قوای شهر های دیگر از عقب او را مورد حمله قرار داده می توانستند. بنا برین هنیبال به از بین بردن مقاومت ها در اطراف روم اشتغال ورزید تا قدرت روم را بطور غیر مستقیم ضعیف سازد. مگر این وضعیت حرب را طولانی ساخت و عامل (زمان) بر علیه هنیبال بر جریان حرب موثر قرار گرفت طوریکه اولاً قشون اعزامی روم بر پایگاه هنیبال در هسپانیه تاخت برد و آنرا درهم شکست و ثانیاً دسته دیگر از قوای رومی توسط کشتی از مدیترانه عبور کرد و آتش جنگ را به خاک کارتاژ انتقال داد. این موضوع بالاخره سبب شد که هنیبال عملیات خود را در ایتالیه ترک دهد و وارد کارتاژ شود و در آنجا هم پس از یک سلسله محاربات قدرتش در محاربه (زاما) بسال ۲۰۲ پیش از میلاد درهم شکست و به این ترتیب همانطوریکه در آغاز ساحه و زمان جریان حرب را به نفع هنیبال در آورد در پایان کار جنگ را بر علیه او پایان بخشید.

مگر واضح است که تاثیر (ساحه و زمان) در عصر سکندر مقدونی و هنیبال متناسب به قوا و وسایل آن وقت بود که ساحه تاثیر آن محدود و سرعت تاثیر آن بطی دیده می شد. پس از آن تا مدت زیادی تاثیر قوا و وسایل بحال خود باقی ماند منتها تاثیر ساحه و زمان در حرب بیشتر مربوط و متناسب به این بود که طرف های متخاصم تا چه حدودی از آن استفاده کرده می توانند.

ولی از وقتیکه در قدرت اسلحه و وسایل مجادله تحولات انقلابی پدید آمد نقش ساحه و زمان نسبت به گذشته بطور بی سابقه ای تغییر یافت این تغییر مخصوصاً پس از نیمه قرن نوزدهم با آغاز انقلاب صنعتی سریعتر شد. اردوهای انکشاف یافته موقع یافتند که با استفاده از وسایل جدید مجادله تاثیرات خود را در مسافتات نسبتاً طولانی تری بر طرف مقابل وارد نمایند. و زمان محاربه را کوتاهتر سازند. مگر چون درین عصر قدرت آتش در هر دو طرف بطور تدریجی افزایش یافت و امکانات مانور محدود شد و طرفین متخاصم با استفاده

از خطوط آهن و ترانسپورت موثر دار امکان تجمع قوا و وسایل بزرگ را پیدا کردند سرعت جریان فعالیت در حرب بطی شد و این موضوع بحدی شدت یافت که پس از سال ۱۹۱۴ یک سکون دوامدار بر ساحه های محاربه سایه افکند. در نتیجه آن با طولانی شدن محاربات و ادامه سکون عامل (زمان) حایز نقش اساسی در جریان حرب قرار گرفت زیرا سکون در ساحه محاربه به هر دو طرف متخاصم وقت و زمان کافی را برای تقویه قوت های ایشان فراهم ساخت و این موضوع بیک مسابقه پیهم منتهی شد که مزیداً سکون نسبی را در ساحه محاربه عمومیت بخشید. فقط در اواخر حرب اول جهان بود که با ایجاد وسایل جدید مجادله چون تانک و طیاره سکون ساحه حرب درهم شکست و مختصری بعد حرب پایان یافت. به اینصورت در حرب اول جهان با وجود اینکه اسلحه و وسایل مجادله نسبت به گذشته انکشاف زیادی کرده بود به علت محدود بودن امکانات مانور جهت استفاده سریعانه از تانک اسلحه آتشدار تاثیر ساحه و زمان تا اندازه زیادی با تاثیر آن در قرن گذشته تفاوت نداشت. در این وقت به نسبتی که قوتها فقط تا مسافت محدودی طرف مقابل را از یک موضوع تحت فشار آتش گرفته می توانستند لازم بود که پیشرفت بطور مرحله وار اجرا شود و بعد از هر مرحله تجدید گروه بندی قوتها بعمل آید. این موضوع وقت و زمان متعرض را ضایع می ساخت و به مدافعه کننده موقع میداد با استفاده از زمان مناطق ضعیف را تقویه نماید و پیشرفت قوت های متعرض را متوقف سازد.

مگر وقتی حرب دوم جهان را در نظر بگیریم وضع کاملاً فرق می کند زیرا در حرب مذکور با ازدیاد قابلیت مانور افزایش منزل آتش اسلحه و استعمال قوای هوایی در ساحه تکتیکی، اوپراتیفی و ستراتژیکی امکان آن میسر گردید که طرف های متخاصم بطور همزمان جانب مقابل را هم در جبهه و هم در عمق تحت تاثیر قرار دهند و به اینصورت با ضعیف ساختن مقاومت آن و با استفاده از وسایل سریع الحریکه به سرعت در عمق قوت های جانب مقابل نفوذ کرده بر ساحه های وسیع در مدت کوتاه تسلط یابند و بالاخره قدرت عکس العمل طرف مقابل را تقلیل دهند. در نتیجه این وضعیت قدرت تخریبی و امکانات تحریک عالی وسایل مجادله تاثیرات ساحه و زمان را تحت الشعاع قرار داد و نقش آنرا در جریان حرب نسبت به گذشته تا اندازه ای تحول بخشید. پس از حرب دوم جهان با بمیان آمدن اسلحه ذروی دور منزل و راکت ها که اهداف مطلوب را در مسافتات چند هزار کیلومتری تحت تاثیر قراردادده می توانند نقش ساحه و زمان در حرب مزیداً تحول یافته است.

بادرک مطالب فوق میتوان نتیجه گرفت که اگر چه اهمیت عوامل ساحه و زمان در حرب های امروزه از میان نرفته نقش آنها با بمیان آمدن وسایل جدید مجادله تا اندازه (بقیه در صفحه ۸۱)

وظایفی را که بمادونان می‌دهیم چگونه

رسیدگی و کنترل کنیم؟

ترجمه: تورن میرجمال‌الدین فخری

وظایف و متود های کنترل :-

سوق و اداره قوتها در محاربه صرف آن زمان بصورت درست و اساسی انجام پذیر خواهد شد که قوماندان متیقن شود که قوتهای تحت امرش به منظور ایفای وظایف محول شده تمام قوا و قدرت خود را به مصرف میرسانند تا هدف مطلوب را به وقت و زمان معینه حاصل بدارند . مادونان نباید کوچکترین انحراف و تخلفی را در ایفای وظیفه داده شده مرتکب شوند. برای این منظور به آنها انسیاتیف و استقلالیت عام و تام به يك مقیاس وسیع داده شده اعتماد فوق العاده ای را بدست می آورند . در پهلوئ این همه مسایل مسئله دیگری قرار میگيرد مبني بر اینکه هر مادوئی خود را مکلف میدانند تا ظفر را بدست آرد و بر قوا و وسایط دست داشته خود عقیده داشته مطمئن می باشد که از عهده وظیفه بدر شده می تواند .

البته مادونان باید همواره بدانند واحساس کنند که آنها هیچوقتئ تنها نیستند باید به این عقیده باشند که قوماندان او همواره تماشاگر وضعیت است و در هر لحظه ای میتواند باقوا و وسایط دست داشته خود او را کمک

کند و اما این نوع مساعدت ها صرف زمانی انجام پذیر میگردد که قوماندان از تمام جریان ایفای وظایف توسط مادونانش مطلع و نتایج آنها را بکف داشته باشد .

از همین لحظه یکی از پرسنپ های فعالیت سوق و اداره مادون ها تشکیل می پذیرد این پرسنپ عبارت از « اعتماد کن ولی بیازمای! » میباشد . آری ! طرز کنترل کردن و آزمایش تان نباید طوری باشد که گویا میج دست او را بگیرد بلکه این آزمایش مشکل تری است که شما باید بکار بندید. شما بچیت قوماندان باید طرز درست ایفا کردن وظایف را توسط زیردستان تان آزمایش کنید؛ سیستم تشکیلات فعالیت او را مورد کنترل قرار دهید و نظم کار او را مدنظر داشته باشید و نظاره داشته باشید که فعالیت او چگونه است .

وظایف کنترل در محاربه زیاد است و مشکل است تمام آنها را به طرزی مفید و همه جانبه در هر گونه شرایط وضعیت ارائه نمود و يك يك با انگشتان شمرد . شکل محاربه ای که در آن وظایف محوله و سطح احضارات قوماندانان و قرارگاه های زیر دست اجرا و ارزیابی می گردد تا تاثیر

بسیارئی بالای محتویات و وظایف کنترل دارد. ولی با وجود این هم استقامت اساسی کار های کنترولی ارگان سوق و اداره حفظ شده و پا برجا باقی می ماند .

کنترل به دو استقامت اساسی اجرا می شود: از يك جانب قوماندان بصورت مستقیم قرارگاهی را که تحت امر است او میباشد کنترل کرده و امرین صنوف و خدمات تحت امر خود را مورد آزمایش (کنترل) قرار می دهد و از جانب دیگر قوماندان و قرارگاه او همچنان اشخاص مؤظف سوق و اداره همه باهم نظر به يك پلان واحد فعالیت قوتهای زیر امر خویش را کنترل می نمایند هر کدام از این استقامت های کنترل به ذات خود یکی از خصوصیات وظایف کنترل محسوب می گردند . قوماندان معمولاً فعالیت قرارگاه را در مورد پلانگذاری و تأمینات فعالیت های محاربه ای کنترل می کند که تا کدام اندازه دقیق و مکمل انجام شده است او میبیند که وظایف به چه نحوه ای به قوتهای مادون تبلیغ شده و محلات ارتباط و سوق و اداره چگونه تاسیس گردیده است در همین چوکات قوماندان وظایف امرین صنوف و خدمات را نیز مورد کنترل

قرار می دهد. آنچه مربوط به کنترل قوت‌های تحت امر است پس باید اعتراف کنیم وظایف مذکور خیلی‌ها حتماً وسیع تر و از نگاه محتویات متفاوت تر است. این وظایف شامل جوانب با اهمیت احضارات و فعالیت‌های قوت‌های مادون و ارگان‌های سوق و اداره‌شان می‌باشد. پیش از همه در محاربه کنترل می‌شود: ابلاغ شدن وظایف به وقت و زمان آن به مادونان و طرز درست مطالعه کردن آنها با توافق قرار فرماندانان مادون با غایب قرار فرماندانان مافوق، و همچنان دیده می‌شود که قوت‌های تحت امر تدابیر درست و مکملی را در مورد تشریک مساعی، مدافعه هوایی، تاسیسات همه جانبه فعالیت‌های محاربه‌ی و غیره اتخاذ کرده اند یا خیر؟

بهر صورت ارزش قابل ملاحظه و مقدم تر از همه را کنترل احضارات قوت‌ها در برابر استعمال اسلحه ذروی توسط دشمن داشته و در پهلوی آن کنترل می‌شود که قوت‌های دوست در همچو شرایطی که دشمن اسلحه ذروی استعمال کرده باشد چگونه به ایفای وظایف محاربه‌ی ادامه خواهند داد. درین حالات چه چیزهای محوردید یک فرماندان با دانش را تشکیل می‌دهد: موجودیت وسایط انفرادی تحفظ کیمیای و ذروی برای افراد جزو تاسیسات و قطعات، قابلیت استعمال وسایط مذکور توسط افراد مربوطه، مراعات نورم امنیت تیت شدن، قابلیت ایفای مانورها و طرق فعالیت در حین استعمال اسلحه تأثیر دسته جمعی و... کنترل نمودن همچو موضوعات از وظایف «کنترل» بوده که توسط فرماندان و قرارگاه او ایفا می‌شود. تدابیری که توسط جزو تاسیسات منظور کشف ایفا شده است کنترل می‌شود که البته این فکتور هم بذات خود دارای اهمیت زیاد می‌باشد درین زمینه قبل از همه کنترل می‌شود که آیا کشفان وظیفه کشف را میدانند زمان و طرز کشف نمودن را یاد دارند و آیا در

ایفای وظایف خود آنها قابلیت و مهارت دارند و یا خیلی ناشی می‌باشند. و پس از آن نتایج فعالیت کشف‌ها در ایفای وظیفه محوله کنترل می‌گردد.

باید در نظر داشت که نظر به وظایف محاربه‌ی و شرایط ایفای آن بعضاً تدابیر دیگری هم دارای ارزش و اهمیت درجه اولی می‌باشد. به همین لحاظ است که فعلاً کنترل نمودن تدابیر مدافعه هوایی ارزش بیشتری را حایز بوده و نقش آن اضافه تر محسوس می‌باشد زیرا بحث یک عنصر تاسیسات محاربه‌ی یکی مشکل ترین شکل فعالیت محاربه‌ی را تشکیل می‌دهد. از اینرو حجم تدابیری که به منظور مدافعه هوایی اتخاذ می‌شود افزود گردیده و این مطلب مفهوم آنرا دارد که وظایف کنترل نیز درین زمینه بیشتر شده اتخاذ همچو تدابیری باید هر چه بیشتر دقیقتر و مکمل تر صورت گیرد.

در حین تاسیس خطوط مدافعه هوایی در جریان محاربه قاعدتاً دقت و الاستیکیت سیستم ترصد هوایی و ایقاز درجه تجهیز شدن مواضع و وسایط مدافع هوا و آمادگی وسایط مذکور در منعکس ساختن حملات هوایی دشمن ارزیابی و محاکمه می‌گردد. کنترل در موارد دیگری که احضارات و فعالیت‌های قوت‌ها و وسایط مدافعه هوایی را بمیدان بکشد انجام می‌شود.

کنترل نمودن از تاسیس و ایجاد خدمات انضباطی هم بنوبه خود با ارزش است. مهم اینست که طرز درست جا بجا شدن و برافروختن قطعات و جزو تاسیسات تحت امر کنترل شود و دیده شود که همه امور در وقت و زمان آن انجام گردیده است یا خیر؟ درین حالت باید مدنظر باشد که خدمات انضباطی خودش دارای وظایف متعدد کنترلی دیگری است.

خدمات انضباطی وظیفه دارد تا جا بجا شدن و تیت شدن قوت‌ها را مدنظر داشته و ستروا خفا و غیره امور آنها

رعایت گردد. بدین نحو خدمات انضباطی به یک وسیله خیلی مهم و طرز کنترل تبدیل شده و مستقیماً با متودهای کنترل که توسط امر مافوق (قرارگاه مافوق) تثبیت می‌شود ارتباط داشته که برای کنترل قوت‌های تحت امر حکم می‌گردد.

همانطوریکه وظایف کنترل مختلف و متفاوت است متودهای کنترل نیز زیاد بوده و از هم قرق دارند. در پراتیک خوبترین متود کنترل آن است که اشخاص مؤظف ارگان سوق و اداره مقامات مافوق برای کنترل مسایل مهم راساً نزد مادونان بروند. این واضحست که درین حالت حقیقت هر چیزی بمیدان می‌آید:

«یک بار دیدن به از صد بار شنیدن». بدون تردید این متود معقول و خوب است چونکه مستقیماً در محل آن تمام فعالیت‌های مادونان از نظر می‌گذرد و در مورد درست اجرا کردن آن یقین حاصل می‌گردد علاوه بر این امکانات بوجود می‌آید که در مورد تغییر اوضاع مستقیماً اطلاعاتی را به سمع مادونان رسانیده شود و به سوالات که راجع می‌شود مستقیماً جواب گفته شده معاونت‌های کنترل و لی لازمه داده شده می‌تواند. از اینرو تلاش می‌شود تا ملاقات‌های شخصی و مستقیم با مادونان برقرار شود و نتایج فعالیت‌هایشان در محل ایفای کار ملاحظه و کنترل گردد.

ولی در شرایط محاربات مدرن شرایط برای بکار بستن متود فوق‌الذکر ضیق بوده و اکثراً موافق حال واقع نمی‌شود، ضیقی زمان، شرایط مغایر اوضاع رادیا سیونی و کیمیای، انکشاف سریع حوادث. تمام اینها امکانات را محدود ساخته و بعضی اوقات شاید رفتن فرماندانان را به نزد مادونان به مقصد کنترل نمودن محدود و حتی ناممکن سازد و شاید هم به همین مقصد ضابطان قرارگاه هم نتوانند از عهده این مأمول بدر آیند. اکثراً این متود

تاسیس و ایجاد کنترل :

تحقیق بخشیدن کنترل بصورت عمومی مربوط به تنظیم بخشیدن کنترل است که شامل: ۱- تعیین نمودن وظایف کنترل ۲- متودها و زمان اجرای آن ۳- وظایف و آمادگی اشخاص مؤظف به منظور اشتراك کردن در کنترل ۴- تثبیت کردن میعاد و ترتیب راپور دادن نتایج کنترل می باشد.

تعداد و وظایف اشخاص مؤظف که در کنترل اشتراك می نمایند تعیین شده نمی تواند چونکه در هر وضعیتی تغییر می نماید و مربوط به مقیاس قدمه های محاروبی حجم وظایف کنترل و شرایط اجرا نمودن آن میباشد در حلقه های سوق و اداره جائیکه قرار گاه وجود ندارد کنترل شخصاً توسط قوماندان ترتیب و تنظیم شده و اجرا می گردد و در آنجا نیکه قرار گاه وجود دارد و سایر ارگان های سوق و اداره موجود است کنترل به شکل دیگری پلان گذاری شده و اجرا می گردد. (شکل دیده شود)

نقش قوماندان در همچو حلقه ها باعث آن میشود که نخست مهم ترین وظایف کنترل را تعیین می نماید و ثانیاً او خودش شخصاً دقیق بودن و مکمل بودن اجرای وظایف را کنترل می نماید و در زمینه هر نوع معاونتی که از عهده آن بگذرد بتواند دریغ نمی کند. توجه بیشتر خود را به آن قوتها می مبدول میدارد که در اجرای وظایف محاروبی نقش اساسی را ایفا می کنند. علاوه بر آن مسئولیت عمده یک قوماندان در آن است که کنترل خویش را از نگاه کیفیت فعالیت مادونان کنترل کننده (خاصاً قرار گاه که بصورت عملی قسمت زیاد وظایف کنترل را ایفا می نماید) اجرا کند.

قرار گاه پلان کنترل را میسازد محتویات آنرا به اشخاص ذی علاقه ای که کنترل را اجرا خواهند نمود میرساند

علاوه بر آن شاید تمام مطالبی که روی اسناد درج میشود برای قوماندان مافوق به مقصد ارزیابی و کنترل مسایل ضروری نباشد.

در همچو شرایط ممکن می شود که قوماندانان با مادونان شان از طریق وسایل تخنیکي ارتباط تماس مستقیم برقرار سازند چونکه در جریان آن نتایج فعالیت های قوماندانان و قرار گاه های مادون در مسایل رهبریت قوتها و جریان اجرای فعالیت های محاروبی بمیدان می آید.

این متود مجال آنرا می دهد که هر چه زودتر از مادونان اطلاعات لازم را کسب نموده و هدایات لازمه در زمینه به ایشان داده شود. ولی این متود هم نقایصی دارد.

این حتمی نیست که همیشه مثلاً راپور های شفاهی مادونان تمام وضعیت را منعکس سازد شاید آنها وضعیت را درست محاکمه نتوانسته باشند و همچنان ممکن نیست که تمام وظایف کنترل را طور دلخواه انجام دهیم و بالخاصه مشکل است پلان گذاری و تأمینات فعالیت های محاروبی نظر به حجم زیاد آن و مشکل بودن آن کنترل شود علاوه بر آن در مورد بعضی از مسایلی که به مقصد محرم نگهداشتن احضارات فعالیت محاروبی باید اجرا شود بکلی حرف زدن توسط وسایل تخنیکي ارتباط ناممکن می گردد ازین لحاظ متود حرف زدن با وسایل مخا بره صرف در آن زمانی مورد استفاده قرار می گیرد که زمان گرفتن اوامر محاروبی (هدایات) توسط مادونان، زمان اشغال خطوط محاروبی و غیره در نظر باشد.

بدین ترتیب هر یک از متود های فوق الذکر کنترل دارای فضایل و نقایصی میباشد لذا متود های کنترل طوری مورد استفاده قرار می گیرد که در وقت ضرورت جوانب مثبت و منفی آنها در نظر گرفته شده هر یک از آنها که مثبت تر بود بکار بسته میشود.

در شرایطی که محاربه ترتیب و تنظیم میشود و یا در وقت رفتار و همچنان در جریان محاربه، زمانیکه مداخله مستقیم قوماندان و یا صاحب منصبان قرار گاه حکم حتمی و ضروری باشد که در اثر آن قوتهای مادون از وضعیت نامساعدی بدر می آید نیز مورد استفاده قرار گرفته می تواند. ولی در همچو موارد هم باید مقایسه شود که رفتن نزد مادونان تا چه اندازه ای در ایفای وظایف محوله کنترل تاثیر وارد میشود. آیا عین تاثیر با استفاده از متود دیگر کنترل میسر شده می تواند یا خیر؟

کنترل به شکل دیگری هم صورت گرفته می تواند راپورها (اطلاعات) کتبی و شفاهی قوماندانان مادون (آمرین زیر امر) و یا اینکه در اثر مطالعه اسناد کتبی محاروبی که ذریعه قرار گاه ها و قوماندانان تحت امر طرح و پی ریزی شده باشند نیز کنترل انجام شده می تواند. این متود کنترل ممکن است چه در وقت ترتیب و تنظیم و چه در جریان محاربه مورد استفاده قرار گیرد.

فضیلت و مزیت این متود در آن است که وظایف کنترل از طریق مطالعه اساساتی حل می شود که توسط مادونان به شکل مختصر و واضح فور مولبندی شده است و در عین زمان جریان کنترل هم تسریع شده زمان زیادی تصرف می شود. علاوه بر آن نمودن اطلاعات بروی کاغذ احساس مسئولیت بیشتری تولید می کند و مادونان مجبور میشوند تا اطلاعات ثقه را در مورد به آمرین و مافوقان خویش ارائه دهند.

و اما در روی اسناد ممکن است اطلاعات کهنه تری درج گردد و هر قدر که از عمر اسناد بگذرد به همان اندازه بی اهمیت تر شود. استفاده از این متود بظاطری محدود میشود که همیشه امکانات این موجود نیست که اطلاعات توسط مادونان بصورت تحریری و به شکل اسناد محاروبی ارسال گردد.

و با آنها بصورت مشترك و وظایفی که در پلان درج شده است ایفا کرده از نتایج آن به قوماندان را پور داده کمک و معاونتی که ضروری محسوب می شود پیشنهاد مینماید . پلان کنترل معمولاً به قسم یک یاد داشت در کتابچه کار (رئیس ارکان) درج می شود ولی اگر وقت کافی در دست باشد و ضرورتی هم احساس شود به شکل یک سند علیحده پلان گذاری شده که شکل آتی را حاوی میباشد :

منظور است

قوماندان

غند (فرقه)

پلان کنترل احضارات جزو تام - غند برای تعرض

وظایف کنترل	کدام قطعه (جزو تام) کنترل می شود	زمان کنترل	شخص کنترل کننده	نتایج کنترل چه وقت و به کدام شخص را پور داده میشود
اشغال نمودن وضعیت ابتدائی برای تعرض وغیره	کندک اول پیاده	۱۲۰۰-۱۳۰۰ ۵-۲-۵۵	معاون قوماندان غند	به قوماندان غند ۱۳۵۵، ۲، ۵ ساعت ۱۴، ۰۰
			درستیزوال غند (اسم و رتبه)	

های در نظر گرفته میشود که گاه - گاهی امکان آن را پیدا میکند تا زمان لازم و اشخاص معین بدان گماشته شود اکثرآ در اثنای احضارات و خاصآ در جریان محاربه کنترل در پهلوی سایر تدابیر سوق و اداره قوتها اجرا می شود و در عین زمانیکه وظایف محاربوی به قدمه های اجرا کننده تفویض میشود درست بودن و درست فهمیدن وظایف مذکور توسط آنها نیز کنترل می گردد بعد از آن فعالیت قوماندانان مادون در مورد اتخاذ قرار و تدابیری که به مقصد تأمینات اخذ میشود کنترل می گردد .

قابلیت اینکه نواقص ملاحظه شود و راه های چاره و اصلاح آن نشان داده شود کاریست که باید هر نفر صاحب منصب از عهدۀ آن بخوبی بدر شود ازین لحاظ کنترل مثلاً احضارات و فعالیت های جزو تام های توپچی یا جزو تام های صنوف خصوصی توسط آن صاحب منصبانی انجام می شود که تا اندازه ای در همچو خدمات تجارب و دانش کافی داشته باشند .

محتویات پلان کنترل با پلان کنترل قدمه های مافوق مرتبط می باشد تا اینکه نشود عین مطلب بصورت دبل مورد تفتیش و کنترل قرار گیرد بدین معنی که هم قدمۀ مثلاً غند و فرقه هر دو یک جزو تام معین را روی موضوع معینی کنترل کنند و این عمل بجز اسراف وقت چیز دیگری نخواهد بود .

به اساس پلان کنترل قدمه های مافوق قوماندانان صنوف و آمرین خدمات قدمه های پایتیر پلان کنترل خویش را تنظیم می نمایند و درین پلان خود بصورت دیتال مسایل و متود های کنترل جزو تام ها را و خدمات مربوطۀ خویش را پلان گذاری می نمایند و به کنترل آن می پردازند .

تجارب محاربوی نشان میدهد : هر قدر که صاحب منصب رسیده باشد

بالای دشمن وارد شود ولی تر دید دارد که آیا راپورهای واسله توسط قوماندانان مادون ارائه شده در مورد خطوط اشغال شده دقیق است یا خیر؟ زیرا فهمیدن وضعیت حقیقی جزو تامها خیلی مهم است چونکه جزو تام هاست که به استقامت هدف ضربات آتشدار عمل خواهند کرد . برای کنترل و تجدید نظر وضعیت یک جزو تام ممکن است چندین متود را مورد استفاده قرار داد : ۱ - اعزام یک صاحب منصب قرارگاه توسط وسایل نقلیه به منظور ترصد ؛ ۲ - پرسان نمودن ارقام اضافی از قوماندانان مادون و یا قرارگاه های شان توسط وسایل ارتباط .

۳ - اخذ این ارقام و اطلاعات از قوماندانان یا قرارگاه های جزو تامهای همجوار .

در اثنای تعیین و تثبیت میعاد و اشتراك کنندگان کنترل آنچه

از لحاظ اینکه شرایط ممکنه وضعیت مختلف است محتویات و ترتیب پلان گذاری را مشکل است به یک شکل ستا ندارد و یک واریانت معین ارائه نمود . ولی همیشه تقاضا های کلی بخاطر کنترل طلب می شود و سعی میشود تا این مأمول هر چه بیشتر برآورده گردد تا در اثر کنترل به مادونان معاونت های لازم برسد .

حل وظایف کنترل در مجموع متود های مختلف حاصل شده می تواند این متود ها از نگاه زمان استعمال آنها طوری جمع میشود که مسایل مهم درجه اول (که قوماندان را علاقمند می سازد) شده بتواند که در عین زمان با متود های مختلف کنترل شود و یا در زمان های متفاوت به طریقی وقفه های دوامدار برای ضابطان سوق و اداره قوتها ایجاد نگردد .

فرضاً قوماندان قراری اتخاذ نمود که در جریان محاربه ضربات آتشداری

ووظایف خود را خوب وارد باشد او باید هنگامیکه به مقصد کنترل توظیف می گردد برای ایفای وظیفه کنترل آمادگی بگیرد و خود را در امور موصوف وارد سازد .

خاصاً این موضوع در مورد آن عده صاحب منصبانی که کنترل را به اساس متود « ملاقات مستقیم » با مادونان اجرا می نمایند خیلی صادق است .

صاحب منصبی که قبلاً در قطعه کار کرده باشد نماینده خوبی در امور کنترل برای قوماندان مافوق محسوب می گردد . او میتواند تمام آرزوهای قوماندان را طبق احکام اصولنامه ها و سایر خصوصیات در مورد کنترل قوتهای مادون برآورده سازد و قوماندانان و قرارگاه های تحت امر را موافق به آن رهنمائی و قیمت گذاری نموده معاونت های لازمی را پیشنهاد کنند . برای آنکه کسی دیگری را رهنمائی کنیم باید خود توان رهنمائی کردن داشته باشیم به همین اساس و از همین نقطه نظر صاحب منصبانی که به مقصد کنترل اعزام می شوند می رسند و مهارت حاصل می کنند .

هر صاحب منصبی که به مقصد کنترل به قطعات و جزواتها اعزام می شوند وظایف شخصی خود را در ابتدا مطالعه می کند و بادر نظر داشت شرایط ترتیب ایفا نمودن این وظایف را یاد داشت می نماید . برای این مقصد از پلان کنترل مطالبی استخراج میشود که برای رهنمائی صاحب منصبان ضروری محسوب میگردد تا آن ها بتوانند به وقت و زمان آن مطالعه کرده و نظر به آن به سوق و اداره قوتها آمادگی کامل حاصل نمایند . اکثرآ اساسات مهم به صاحب منصبان شخصاً توسط خود قوماندان و یار رئیس ارکان ارائه می شود آن هم به ترتیبی که اول به آن صاحب منصبانی ارائه می گردد که

به حل و وظایف عمده و مهمترین اشتغال می ورزند برای انتخاب نوبت کنترل مواد آتی مد نظر گرفته شد تثبیت می گردد :

— خطالسیر مساعد از نقطه نظر سرعت و امنیت رفتار .

— زمان موجودیت در محلات اداره و قوماندان مادون .

— کنترل را از چه باید آغاز نمود و چگونه آنرا اجرا نمود .

— چه وقت و به کجا بادر نظر داشت تبدیل شدن محل اداره خود عودت صورت گیرد و زمانی که کنترل به پایان رسید چگونه نتایج آن را پور داده شود .

اگر این مسایل درست ارزیابی نگردد پلان کنترل مختل شده که شاید سبب بروز بی ناملايمات گردد و عواقب و خیمی بار آرد . بدین ترتیب اگر خطالسیر مجرمانه و امین در نظر گرفته نشود و برای آنکه کنترل بعمل آید راه (استقامت) درست بسوی هدف کنترل شونده انتخاب نگردد شاید آتش دشمن و یا فعالیت های گروه های تخریب کار او تلفات زیادی ببار آورد . ندانستن محل جابجاشدن محلات سوق و اداره مادونان ، (جائیکه به مقصد کنترل باید حاضر شد) و یا نفهمیدن جای « محلات سوق و اداره » خویش و زمان برگشت و عودت خود را بدانجا سبب آن می شود که وقت زیادی تلف گردد و امور سوق و اداره بی موجب به تاخیر افتد .

آمادگی برای کنترل باید به اساس وظایف آن انجام شود . بطور مثال اگر درست بودن محتویات قرار یک قوماندان مادون کنترل شده و توضیح می گردد پس در آن صورت شخص کنترل کننده باید بدقت قرار قوماندان خود را مطالعه و تحلیل کرده و طرز بکار بستن آنرا ذریعه مادونان بصورت دیتال بداند خاصاً وضعیت در جبهه آن جزواتی

بادقت مطالعه می گردد که صاحب منصبان برای کنترل آن اعزام میشود درین حالت وضعیت نه تنها در همان زمان مطالعه میشود بلکه تغییرات محتمله آن در آینده نیز مورد بررسی قرار میگردد . بدون همچو آمادگی مشکل است کسی از عهده ایفای وظایف کنترل بدر شود و البته مشکل است که معاونت کنترولی به کسی رسانده شود . همچو آمادگی باید برای مسایل کوچکتر هم اتخاذ شود (مثلاً طرح تدابیری در مورد کشف و سایر تامینات محار بوی برای قوتهای زیر دست) . تلاشی که به مقصد عینی بودن و مکمل بودن کنترل انجام میشود صاحب منصب کنترل کننده را وادار می سازد تا تمام هدایات را مطالعه کرده اساسات و ارقام را بدست آورده و به موقعش بکار بندد .

جهت کنترل نمودن تدابیری که به اساس یک پلان واحد توسط مادونان انجام شده است (— مثلاً : خنثی ساختن اثرات بعدی اسلحه ذروی که استعمال شده است) ممکن است ضرورت افتد که گروهی از صاحب منصبان و یا یک هیأت مقتدر اعزام شود و وظیفه عمومی این هیأت کنترل نمودن درجه تجدید کردن جزواتها و همچنین رسانیدن معاونت هائی به منظور دوباره فعال ساختن آنها برای پیشبرد محاربه ضروری محسوب میگردد میباید وظیفه هر یک از اعضای هیأت مذکور توسط قوماندان و یا درستیزوال همان قطعه یا جزواتام گوشزد میشود . در وقت جمع آوری آنها (انیستر و کتاژ) قبل از همه در مورد محتویات هدایات داده شده به جزواتها در مورد وظایفی که باید توسط ایشان کنترل گردد یاد دهانی میشود . به آنها همچنان ترتیب ممکنه استعمال محار بوی این جزواتام پس از تجدید شدن قابلیت محار بوی آنها اطلاع داده میشود . بعد ازین توسط صاحب منصبان اشاره میشود :

چگونه و در مورد چه مادونان مطلع شوند. چه و بکدام وقت، و اگر وقت باشد به چه میتودی کنترل انجام شود و وظیفه در بین صاحب منصبان طوری تقسیم می شود که استقامت کار تمام آنها به سوی مسایل اساسی توصیه گردد این مسایل عبارت از مواد است که تاثیر زیادی بالای برقراری دوباره قابلیت محاروبی قطعه یا جزو تام دارد. طرز کنترل کردن به ذات خود ارزش به سزائی دارد. در بعضی موارد برای آنکه بدون موجب قوماندان را از ایفای وظیفه اصلی اش تحریف نکرده باشیم کفایت می کند اگر وضعیت و جریان ایفای وظایف محاروبی داده شده توسط خود در ستیزوال یا سایر تفتیش کنندگان مطالعه و بررسی گردد بهتر خواهد بود.

در اثنای تفتیش کردن توسط وسایط تخنیکي ارتباط هم باید به اشکال و میتودهای مختلف اساسات و ارقام مورد نظر جمع آوری و مورد کنترل قرار گیرد. این هم هر وقتی درست نیست که به مقصد کنترل کردن بعضی وظایف ارتباط مستقیم با قوماندانان زبردست حاصل گردد و

حتماً هر سوالی از آنها استفسار شود و یا خود از دستیزوال و صاحب منصبان قرارگاه بازجوئی بعمل آید. برای تصرف زمان بهتر است از طریق سائترال قوماندانان مادون فقط به شنیدن موضوعات دعوت شوند.

نتایج کنترل در کتابچه های اشخاص مؤلف یا بروی خریطه های کارشان درج میشود. وضعیت حقیقی آن عده از امور که کنترل شده اند ثبت میشود زمان و متود کنترل آن قید شده محتویات او امریکه به مادون درباره از بین بردن نواقص ارائه شده بصورت مختصر تحریر میگردد.

تمام اینها به قوماندان راپور داده میشود البته در صورت لزوم دستیزوال قوانین از آن اطلاع حاصل مینماید زیرا هر دوی آنها مجبوراند در مورد: درجه احضارات قوتها برای فعالیت، چه کارهائی برای قوتها انجام شده و چه کارهائی باید بعداً انجام شود، قوتهای مادون به چه مشکلاتی مواجه اند و برای از بین بردن آن چه باید کرد. و نتایج کنترل فقط به خاطر همین محدود شده نمی تواند این نتایج باید بدست آوردن اهداف تربیوی را نسبت به مادونان مساعد

و نزدیکتر بسازد و همچنان متودهای اجرای کنترل را بهبود بخشد. رسیدگی به وظایف داده شده این امکانات رامیسرمی سازد که خصوصیات ذاتی و کیفی مادونان تبارز کند و جنبه های مثبت و منفی آنها بمیدان کشیده شود.

در عین زمان فعالیت های مادونان که به شکل کنترل ارزیابی گردیده است به شکل انتقادی بررسی شده و نتایج آن را از دیدگاه انتقاد ملاحظه و اصلاح می نمایند. در پهلوی آن مادونان به مسئولیت های خویش ملتفت شده ضرورت آنرا احساس می نماید که دانش و مهارت خود را اضافی سازد. ارزش تربیوی کنترل بالا میرود. وضعیت در محاربه ممکن است خیلی مغلق هم باشد. ازین لحاظ بسیار ممکن است که تقاضای، حتی انقطاعی در فعالیت مادونان رونما گردد. ملاحظه این نواقص به وقت و زمان آن و جلوگیری از آنها وظیفه ساده ای نیست و از عهده این کار صرف کسانی بدر شده می تواند که بصورت مبتکرانه متود های کنترل را انتخاب کرده بکار بندد و بصورت دوا مدار آنرا اصلاح نماید.

تاثیر عوامل ...

(بقیه صفحه ۷۵)

زیادی تحول یافته است. ولی آنچه که درین مورد قابل توجه می باشد عبارت ازینست که تاثیر ساحه و زمان و نقش آنها در سرنوشت حرب هنوز هم مثل همیشه مربوط به قدرت و توانائی استفاده از آن ها می باشد. در شرایط فعلی اگر حرب های ذروی را در نظر بگیریم میتوان تصور کرد که ساحه های وسیع در مدت کوتاه تحت تاثیر قرار داده شده توانسته و در نتیجه حرب در مدت کوتاه خاتمه داده شده می تواند و درینصورت ساحه و زمان همان تاثیری را ندارد که در حرب های گذشته تولید کرده می توانست. مگر در مجادلاتیکه پائینتر از سویه حرب های ذروی باشد تاثیر ساحه و زمان نسبتاً بیشتر دیده می شود. در همین عصر ما حرب ویتنام مدت سی سال ادامه یافت و طی آن آنچه که بر جریان حرب بیشتر موثر قرار گرفت عامل (زمان) بود اما در حرب های مثل حرب آزادی بنگلهدیش در سال ۱۹۷۱ (ساحه) نقش اصلی را در سرنوشت حرب بازی نمود. و بالاخره باید تذکر داد که اگر در گذشته طولانی بودن

حرب نقش (ساحه و زمان) را در تحول دادن (سفر بر ساختن) پوتانسیل ملی به قدرت واقعی مجادله خیلی با اهمیت ساخته بود در حرب های کوتاه مدت امروزه (حرب های ذروی و حرب های منطوقی با استعمال اسلحه کلاسیک) آنچه بیشتر اهمیت دارد درجه آمادگی قبلی و سرعت تحول پوتانسیل زمان صلح به پوتانسیل زمان حرب می باشد که درینصورت نقش عامل (زمان) بیشتر از گذشته اهمیت یافته است در حالیکه ساحه همان اهمیت قبلی خود را منحنیث (سپر) بنا بر انکشاف قدرت و وسایل مجادله و طولانی شدن منزل تاثیر آنها از دست داده است. باوصف آنهم در حرب های نوع گریلائی امروزه که تناسب مادی قوای طرف های متخاصم اکثر آ قابل مقایسه نمی باشد آنچه که به قوای گریلائی قدرت می بخشد استفاده مؤثر از عوامل (ساحه و زمان) است و این عوامل میتوانند حتی حرب را در مقابل قدرت های بزرگ نیز طولانی سازند و بالاخره ضعف قوای مادی جنبش های مقاومت را بطور پسیف تلافی نمایند. این موضوع اخیراً در حرب های هند چین و سایر جنبش های آزادی خواهی ملل در مقابل استعمار بروشنی کامل تحقیق پذیرفته است.

اطلاعات دفاعی

کبئی دهغه هواد دجاگوار هغه الوتکی پدی نوی اکتشافی سیستم بانندی سمبالی شی چه په لویدیز المان کبئی بحای پهای شویدی اودغه کار دسیر کال دپاره ترسره کیږی .

دهمصر عربی جمهوریت :

دنوو وسلو دترلاسه کولو دپاره هلی خلی : له کومه وخته چه دمصر عربی جمهوریت تصمیم ونیو چه خپله تسلیحاتی پالیسی بدله کړی اودشوروی اتحاد دوسلو اوتجهیزاتو ترڅنگ له نورو هیوادونو څخه د خپلو مسلحو قواوودپاره وسلی او تجهیزات برابر کړی دهغه هیواد مسؤلومقاما تویه یولې پراخو اقداماتو اوهلوخلو لاس پوری کړ . پدی سلسله کبئی دامریکا له متحدو ایالاتو، انگلستان ، فرانسی او ځینو نورو هیوادونو سره تماسونه ونیول شول . مصر دامریکا له فانتوم ډوله اود فرانسی له میراژ ډوله الوتکو سره دلچسپی ونیوله اوپه همدی توگه ددافع هوا درا کتونو په برخه کبئی فرانسوی رولاند او کسروتل راکتونو ته توجه شوه .

مگر سره لدی هم په عمل کبئی ولیدل شول چه دمصر تسلیحاتی اړتیاوی یوازی دیو شمیر نوو وسایلو په لاس ته را وړلو بانندی ترسره کیدای نشی اودالحککه چه همدا اوس دهغه هیواد په مسلحو قواوو کسی یوشمیر زیاتی ډول ډول وسلی اوتجهیزات موجوددی چه هغوی هم پرزو اوسامانو نوته ضرورت لری اوکه دغسی سامانونه ورته برابر نشی پثائی وروسته له یو څه مودی له فعالیت څخه ولوپیری او کار ونکړی . هغه مشکلات چه دمصر د عربی جمهوریت او شوروی اتحاد په مناسباتو کبئی په تیره بیاد جنگی سامانو نو برخه کبئی منځ ته راغلل دپرزو جاتوداکمال پراېلم نی لامهم اوجدی وگرځاوه . څرگنده ده چه دغه پر زجات فقط هغه وخت په اقتصادی ډول ترلاسه کیدای شی چه د وسلو اوتجهیزاتو

انگلستان :

دهوائی کشف نوی سیستم

دپود (Pod) په نامه دکشف دالوتکو نوی سیستم چه دانگلستان دهوائی قواوو په جاگوار ډوله الوتکو کبئی نصب کیږی پدی وختو کبئی جوړ شوی دی او نومړی نمونه ئی دانگلستان دیوی طیاره جوړونکی فابریکی څخه راوتلی ده .

دغه سیستم چه دهغه هیواد دهوائی تخنیکي شعبی تر پاملرنی لاندى انکشاف کړیدی دهوائی کشف یونوی سیستم گڼل کیږی اوپه نظر کبئی دی چه دانگلستان دهوائی ضربتی قواوو یوشمیر الوتکی پری سمبالی شی . ددی سیستم آزموینی اوس اوس ترسره شویدی اوسیر کال دکشف دیوی وسیلی په توگه خدمت ته شاملیږی .

ددی سیستم اوږدولی پنځو متروته رسیږی او قطرئی دالوتکو دذخیری دتانه کونوپه اندازه دی . دکشف سیستم دیوه تړلی سیت په ډول د جاگوار د الوتکی دانجن لاندى دهغی د سینی په منځنی کسریبه کبئی تړل کیږی اوله هماغه محایه څخه فعالیت کوی . پدی سیستم کبئی دکشف څو ډوله آلات موجود دی چه په هغو کبئی دفوتوگرافی دپنځو کامرو گروپ ، دانفراروژ دکشف او څارنی آلله او دسیستم دفعالیت دکنترول تجهیزات شامل دی . فوتوگرافی کامری ددغه سیت په مرکزی او مخکینی برخه کبئی بحای په بحای شوی دی اودعکاسی ساحه ئی ۱۸۰ درجوته رسیږی . دانفراروژ دکشف او څارنی آلله چه دانفراروژ دشعاع پراساس کار کوی په هرراز جوی شرایطو چه په هر وخت کبئی دهغه دفعالیت څرنگوالی کنترول کړی شی . دانگلستان ددهوائی قواوو دپلان په اساس داسی په نظر کبئی نیول شویدی چه په لومړی مرحله

داصلی فابریکو له خوا تعینه شی او په بلخای کښی د هغو تمپه کول کله ډیر گران او کله هم ناممکن دی او بیانی دا ضرورت هم منځ ته راوولی چه دوسلو او تجهیزاتو په ځینو سیستمونو کښی بدلون راوستل شی .

ددی پرابلم دحل دپاره دریلاری موجودی وی یو دا چه د ټولوزرو او پخوانیو وسلو او تجهیزاتو په لځای نوی وسلی او تجهیزات چه له بلخایه څخه تر لاسه کیوری پکار واچول شی . مگردغه لاره ډیر مشکله او حتی ناممکنه ده او دا ځکه چه دوسلو او تجهیزاتو شمیر او ډولونه دوسره زیات دی چه دهیڅ یوه هیواد اقتصاد د انشی زغملای چه هغه ټول بدل کړی او په لځای ئی نوری وسلی او تجهیزات تر خدمت لاندی ونیسی . دوهمه لار داده چه دوسلو او تجهیزاتو دپاره اصلی پرزجات تر لاسه شی مثلاً دروسی ټانکواو الوتکواو نورو وسلو او تجهیزاتو دپاره دهغوی اصلی پرزی برابری کړی شی . دا کار د سیاسی واضعو له مخی اوس اوس یو څه مشکلات لری او لازمه ده چه لومړی ورته شرایط مساعد وگرځول شی او دریمه لار هم داوه چه د موجوده وسلو او تجهیزاتو دپاره له نورو لځایو نو څخه پرزی او سامانونه تمپه شی او ددی دپاره چه دغه پرزی او سامانونه په نوموړو وسلو او تجهیزاتو کښی کارور کړی دهغه ځینی سیستمونه دی تعدیل کړی شی .

داسی ښکاری چه دمصر عربی جمهوریت په خپلی تسلیحاتی پالیسی کښی دغه دریلاری واره لاری په نظر کښی نیولی دی او غواړی چه په ترکیبی ډول له هغو څخه کار واخلي . یعنی د ځینو وسلو او تجهیزاتو په لځای لوی موډلونه له نورو هیوادونو څخه تر لاسه کړی ، د ځینو دپاره اصلی پرزی او سامان برابر کړی او د ځینو نورو وسایلو سیستمونه داسی تعدیل کاندی دغو هغه سامانونه او پرزی چه اکمال ئی میسره دی پکښی کار وکړای شی . دغه میتود تراوسه پوری په ډیرو هیوادونو کښی څه ناڅه تطبیق شویدی مثلاً اسرائیل له ډیری مودی راهیسی په خارجی وسلو او تجهیزاتو کښی دهغو وسایلو په نصب کولو سره چه پخپله ئی جوړوی او یا اغیزه ناک ښکاری تعدیلات راوستی دی . هغه هیواد دشمن ټانک پرشاسی باندی ۱۰۵ ملیمتری توپ نصب کړی دی او په الوتکو کښی ئی خپل راکتونه تر لی دی . په همدی توگه دغه کار د ناتو د هیوادونو په اردوگانو کښی هم عمومیت لری او دوسلو ډیر سیستمونه شته چه یوه برخه ئی یوهیواد جوړوی او بله برخه ئی بل هیواد . مگردغه کار که چیرته د طرحه شوو پلانونو او گډی مرستی پر اساس اجرا شی آسانه دی خو پدی برخه کښی مخکینی توافق او همکاری موجوده نه وی ډیر مشکلات لری او بیانی د ضرورت منځ ته راوولی چه د تعدیل په مرحله کښی دوسلو او تجهیزاتو تخنیکي بڼه کاملاً واپوری او قابلیت ئی تغیر ومومی . بر سیره پردی پدی صورت کښی لازمه ده چه دیوه

سیستم پر لځای بل سیستم تمپه او نصب شی چه په ځینو مواردو کښی دزیات لگښت ایجاب کوی .

په هر حال اوس اوس داسی ښکاری چه دمصر عربی جمهوریت له انگلستان ، فرانسی او د امریکاله متحده ایالاتو نه د یوشمیر وسلو او تجهیزاتو د اکمال په لټه کښی دی مثلاً له فرانسی نه د میراژ الوتکی له انگلستان نه د جاگوار الوتکی او ځینی نورو سایل او له امریکای نه د افغ هوارا کټونه او داسی نور اکمال کولای شی . مگر لاتراوسه پوری پدی برخه کښی مفصل معلومات نشته خو ویل کیدای شی چه ددغو نورو وسلو او تجهیزاتو شمیر لادیر لږ بریښی .

د موجوده روسی وسلو او تجهیزاتو داصلی پرزو او سامانونو د اکمال دپاره هغه هیواد چین له ولسی جمهوریت سره تماس نیولی دی او چین موافقه کړیده چه دغه راز پرزی او سامانونه مصر ته تمپه او برابری کړی . پدی ډول امکان لری چه دروسی وسلو او تجهیزاتو څخه د ډیری مودی دپاره دمصر د مسلحو قواوو په چوکاټ کښی کار واخستل شی .

بر سیره پردی دمصر عربی جمهوریت داهم په نظر کښی لری چه د ځینو روسی وسلو او تجهیزاتو په تخنیکي سیستم کښی تعدیل منځ ته راوولی او ددی تعدیل د ترسره کولو دپاره له نورو هیوادونو څخه سامانونه او پرزی اکمال کړی . مثلاً داسی ویل کیوری چه دمصر عربی جمهوریت اوس غواړی چه دمیگ ډوله الوتکو انجنونه درولزر ویس توربو جت د انجنونو به واسطه تعویض کړی یعنی د ملیگ داصلی انجن په لځای درولزر ویس توربو جت انجن نصب کړی . په همدی توگه مصری مقاماتو له غربی تولیدی منابعو سره داسی مذاکری هم کړی دی چه دهغو په اساس مصر غواړی دمیگ د الوتکو الکترونیکي سیستم بدل کړی او دهغه په لځای بل سیستم نصب کړی . امکان لری چه دغه ډول تعدیلات دمخابری دوسایلو او ځینو نورو تجهیزاتو په هکله په نظر کښی وی .

پدی توگه لکه څرنگه چه معلومیږی دمصر د عربی جمهوریت نوی تسلیحاتی پالیسی ډول ډول میتودونه په نظر کښی نیولی دی او داهم څرنگه ده چه ددغی پالیسی د تطبیق دپاره لازم لگښت او وخت غواړی او بیانی ډیره موده ووزی څو دهغه هیواد د مسلحو قواوو تسلیحات او تجهیزات لویه بڼه غوره کړی . پدی ترڅ کښی یوه بله خبره هم د یادونی وړده او هغه داده چه پخوا دمصر عربی جمهوریت له یوشمیر عربی هیوادونو څخه غوښتی ؤ چه په گډه سره دوسلو د تولیدولو یو اتحادیه جوړه کړی او پدی برخه کښی گډه پانگه پکار واچوی . البته که کوم وخت دغه کار ترسره شی عربی هیوادونه به تر یوه حده پوری دوسلو او حربی تجهیزاتو د تمپه او اکمال په برخه کښی په لځان باندی متکی (پاتی په ۹۸ مخ کښی)

فاتیحه

پیوسته به گذشته :

اثر : محمود شعبان

ترجمه و تصرف : پوهیالی
محمدجان مهدی

(۳)

در حرکت است . ماریا با پدر مو سفیدش در آنجا مشغول عبادت و تضرع بدرگاه بی نیاز و بی همتا هستند .
ماریا : خدایا ...! چه میبینم ؟ ای جنگجو از کجا با اینجا آمده ای و چه میخواهی ؟

ریجنالد : آیا از لباس من نمیدانی چه میخواهم ؟
آیا علامه صلیب را بر سر سینه من نمی بینی ؟ ما با دیگر برادران خود از اروپا آمده ایم تا شمارا از چنگ عرب نجات دهیم ، و از چنین ذلت و خواری شمارا آزاد سازیم . فلسطین از ما خواهد شد و عرب را از آن بیرون خواهیم راند .

ماریا : ولی ای جنگجو ... از ما چه میخواهی ؟
ریجنالد : نامت چیست ؟ ای دوشیزه عزیزم .

ماریا : نامم ماریا است .

ریجنالد : بسیار خوب ، پدرت کجا است ؟ ای ماریای زیبا !
پدرم سفید از درون سرفه می کند و می گوید : ماریا !
کیست که با او سخن می گویی ؟

ریجنالد : نامم ریجنالد است . من سربازی از سربازان اروپایی باشم . از صفوف لشکریان بشما آمده ام تا شما و دیگر برادران مسیحی را که در بیت المقدس هستند دعوت کنم که با ما کمک کنید و علیه عرب از داخل شهر جنگ را آغاز کنید . ما از پیش روی خواهیم کشت و شما از پشت سر ... میدانم که شما در میان برادران مسیحی صاحب نفوذ و قدرت هستید و هیچکس از فرمان شما سرباز نمی زند ... بیبا با آرامش کامل

بعد از اینکه لشکریان صلیبی بر سواحل فلسطین پیاده می شوند خود را به شهر بیت المقدس نزدیک می سازند و اراده بدست آوردن آنرا می کنند، شخصی از میان لشکریان باواز بلند می گوید :

— اینک به شهر بیت المقدس رسیدیم . ببینید دیوارهای بزرگ آن از دور هویدا است ... ببینید قبه پرتو افکن کلیسای ماری ! من بشما نوید می دهم که لختی بعد شهر را تصرف خواهیم کرد ... این شهر از ما خواهد شد، و عرب را از آن بیرون خواهیم راند ؛ زیرا جایشان بیابانها و دشت و کوه خشک و بی آب است ...

(بعد از نزدیک شدن به بیت المقدس ، شخصی متوجه افسر لشکر می شود و می گوید):

— ای سرباز دلیر ! می بینید که عبور از دیوارهای بزرگ و سربلک کشیده و دروازه های آهنین این شهر خیلی مشکل بنظر می رسد !؟

ریجنالد :— مناقشه را طرح کرده ایم ... همه چیز را سنجیده ایم و تمام قوای خود را آماده ساخته ایم ... شما چند لحظه در اینجا منتظر باشید عنقریب بر خواهیم گشت .

— کجا می روی ؟ ریجنالد بزرگ ؟

ریجنالد : بزیارت بیت المقدس می روم ... آیا کسی میتواند مرا ازین کار بازدارد ؟ من بعد از ادای زیارت در آنجا پلانی را خواهم سنجید .

ریجنالد در حالیکه با سبب تازی خود بسوی بیت المقدس

آنها را بکمک ما دعوت کن ... چرا جواب نمیدهید؟ بگو
هر چه میخواهی بگو!

پدر: می گویم که: ما جزء غیر قابل انفکاک
و تجزیه این ملت اسلامی و عربی میباشیم. عرب
برادران ما هستند. و با آنها پیوند ناگسستنی داریم
ریجنالد: ولی ما از اروپا آمده ایم تا شمارا از بندگی
عرب نجات دهیم. وزندگی آزاد و پر سعادت را نصیب شما
سازیم؟

پدر: ما آزاد هستیم، زندگی با کرامت و با شرف داریم
بگذارید با برادران عرب خود در فضای صلح و آرامش
زندگی کنیم.

ریجنالد: آیا دستیکه از جانب اروپا برای کمک شما
در از شده، رد می کنید! و به او جواب منفی می دهید؟
پدر: بلکه می گویم من با هر کسیکه علیه برادران
مسلمان ما جنگ آغاز کند، خواهم جنگید و تا لحظه مرگ
از آنها دفاع خواهیم کرد.

ریجنالد: تو انسان احمقی هستی، دیگر مستحق زندگی
نخواهی بود. بین جزایت را ...
بدین ترتیب توسط ضربات پیهم شمشیر مرد موسفید و
حق جو را بقتل می رساند.

ماریا: آه! پدرم را کشتی! ای خونخواران فریকার
پدرم چه گناه کرده بود؟
ریجنالد: ای دوشیزه زیبایم! بیایم ... اسب بیرون
منتظر ما است ترا با خود می برم.

ماریا: بگذار ... ای قاتل خونخوار ... مرا بگذار!
ریجنالد: من سر باز تو ام، و تو اکنون در حمایت و
پناه من هستی و هیچگاه ترا به عرب و اگذار نخواهم شد.
در حالیکه ماریا داد می زند و فغان می کند ریجنالد با
قساوت قلبی تام او را با خود حمل کرده بسوی لشکرگاه
خود می برد ... ناگاه حسین یکی از همسایه مسلمان ماریا،
او را می بیند.
حسین: ماریا ... ماریا ...

ماریا: حسین ... بدادم برس! مرا ازین غول قسی-
القلب رها کن ...

ریجنالد: عزیزم ... سربازی من جهت تو است ... من
ترا تا سرحد نکهبانی خواهم کرد، و کسی ترا نخواهم
گذاشت.

ماریا: مرا بگذار واپس بخانه و وطن خود برگردم.
ریجنالد: آری! وقتی بخانه و دیارت واپس خواهی
گشت که نغاره ها و موزیک پیروزی ما بصدا در آید. و
در آن وقت باراده خدا به بیت المقدس داخل خواهیم شد.
ماریا: خداوند هیچگاه از این ددمنشی و چپاولگری تان
راضی نخواهد شد ... او هیچگاه به خونریزی و بی حرمتی
مقدسات اجازه نمی دهد.
ریجنالد: چه میدانی؟ ماریای عزیز که خداوند از ما

گزیده ها

زهر چه بکف کردی از روزگار
سخن ماندو بس در جهان یادگار
« فردوسی »

با آنکه سخن بلطف آب است
کم گفتن این سخن ثواب است
کم گوی و گزیده گوی، چون در
تا زانکه تو جهان شود پر
« نظامی »

چنین گفت فرزانه هوشمند
که دانا نگوید سخن ناپسند
« سعدی »

مجال سخن تانیابی ز پیش
به پیموده گفتن مبر قدر خویش
« ؟ »

راضی نخواهد شد ... بیا بمن نزدیک شو ...
ماریا: دور شو ای دزد چپاولگر.

ماریا! به حالت غضبناک سیلی را بروی ریجنالد حواله
می کند و او را از خود می راند.

ریجنالد: آیا کسی را که ترا دوست دارد. و در راه
آزادی تو از جان خود می گذرد سیلی می زنی؟ ولی با
آنها ترا دوست خواهم داشت ... نکهبانیان بیائید این
دوشیزه را نکهبانی و مراقبت کنید. و اگر از شما آب
و طعامی میخواست بگوئید خوب، ولی چیزی را باو ندهید
... من می روم تا شهر بیت المقدس را فتح کنم.

ریجنالد: ای جنگجویان و سربازان دلیر ... بیاید بسوی
فلسطین ... بسوی بیت المقدس تا آنرا از دست عربها بیرون بکشیم
... این همان لحظه ای است که باید به زور بازو و زبان
شمشیر بیت المقدس را از چنگ اجانب آزاد کنیم ...
مدد خدا با ماست!

ماریا در حالیکه از فرط تشنگی به ستوه آمده آب می طلبد
ولی کسی قطره ای آب باو نمیدهد ... او که در عالمی از
اندوه فرو رفته فکر می کند راه نجات بر رخ او بسته شده
... ناگاه صدای پای بگوشش می رسد، چشم خود را باز
می کند ... می بیند حسین است.

حسین: ماریا ...

ماریا: حسین ...

نکهبانیان: ای جوان عرب چطور جرأت می کنی و بسوی

ما می آبی ... نزدیک میاورنه نابود خواهی شد .
حسین : آمده ام تا همشیره خود را از چنگ شما غداران
و اشغالگران خونخوار نجات دهم ... بیا و از خود دفاع
کن ...

جنگ تن به تن میان حسین و نگهبان درمیگیرد و ضربات
شمشیر میان شان ردوبدل می شود . در نتیجه نگهبان
اروپائی زخم شدیدی را بر تن خود احساس می کند و نقش
زمین میشود ... ماریا در حالیکه از فداکاری حسین در
راه نجات او اظهار امتنان و تشکر میکند با او یکجا بسوی
خانه اش حرکت می کند .

* * *

ریجنالد در حالیکه با انبوهی از لشکریان خود بیرون
دیوار شهر بیت المقدس قرار دارد به باشندگان داخل شهر
اخطار می دهد و آنها را به تسلیم شدن و باز کردن دروازه
های شهر بر روی لشکریان صلیبی دعوت می کند ... بالمقابل
از داخل شهر جوان عرب ببا ننگ رسای خود جواب میدهد .
جوان عرب : بیت المقدس امانتی است که بحکم عتیقه والای
خویش بما سپرده شده و آنرا تا جان در تن داریم نگهبانی
خواهیم کرد ، این مقدسترین جا است که اهل تمام ادیان
در آن بصلح و سلم و به اطمینان خاطر در آن امرار معیشت
می کنند ... و شما ای فرنگیان نخواهید توانست که بزور
آنرا اشغال کنید .

ریجنالد : جزای آنانیکه در مقابل اراده ما قرار بگیرد
کشتار خواهد بود . و در برابر قوای ما زبون خواهد شد .
جوان عرب : ما تا آخرین رمق حیات از عقیده ،
مقدسات ، و سرزمین خود دفاع خواهیم کرد .

ریجنالد : برای بار اخیر بشما ابلاغ می شود که تسلیم
شوید زیرا نمیتوانید تاب مقابله ما را داشته باشید .
جوان عرب : ما هم فیصله نهائی خود را اعلان میداریم
که شهر خود را بدست اجانب نخواهیم سپرد ... و تا سرحد
مرگ از آن دفاع خواهیم کرد .

ریجنالد : به پیش ... ای دلیران اروپا ... به پیش
بسوی بیت المقدس ، شهریکه مسافه های دور و درازی را
به آرزوی آن طی کرده ایم و شب و روز به انتظار چنین
لحظه ای بودیم . اینست شهر شما در راه آن جانبازی کنید
که مستحق مغفرت خداوندی قرار گیرید .

درین اثنا هجوم بزرگی آغاز می گردد و از در دیوار
های شامخ و مستحکم شهر بیت المقدس لشکریان اشغالگر
صلیبی سرازیر می شود بزرگان و صاحبان رای اندیشه شهر
بیت المقدس به زنان و اطفال امر می کنند که به مساجد و
کلیسا ها پناهنده شوند و جوانان و بزرگسالان به مقابل
جنگجویان بمقابله پردازند ... جنگ با شدت هر چه تمامتر
میان گروه های اشغالگر و باشندگان شهر آغاز می یابد ...
حمله و ران اروپائی با بی رحمی تام زنان اطفال و کهن
سالان موسفید را یکی پی دیگر تعقیب می کنند و از تیغ میکشند ،

و از آن گذشته روبه خانه ها می آورند . زنان و اطفال را
پیهم می کشند .

* * *

حسین با ماریا به خانه می رسند و درب را می کوبند
مادرش دروازه را باز می کند . وقتی حسین به خانه داخل
می شود می پرسد پدرش کجا است ؟

مادر : او بیرون رفت تا با فرنگیان و اشغالگران صلیبی
بجنگد .

حسین : ولی من در داخل شهر جنگی را نمی بینم .
مادر : موضوع روشن است همه مردان بقتل رسیده در
راه دفاع از وطن خود جام شهادت را نوشیده اند .

حسین : گویا پدرم نیز شهید شده است ؟
مادر : آری ... حتی اروپایان سنگدل زنان و اطفال را
در داخل خانه خدا کشتند . اروپائی که داد از صلح می زنند .

حسین : پس لازم است نیز در آن راهی که پدرم شهید شده
جام شهادت بنوشم . و جان خود را فدای دین و وطن خود
سازم .

مادر : فرزندم ... یک فرد در برابر هزاران تن از
لشکریان مسلح چه میتواند انجام دهد ... ؟

حسین : ولی این دین و وطن ناموس من است . اگر
درواه آزادی آن جان ندهم ، پس در راه چه خواهم مرد .

مادر : سروجانت را برای روز دیگری که آنقدر
دور نیست نگاه کن ... امروز خود را نجات بده ، و بسوی
دمشق یا بغداد و یا قاهره حرکت کن . تلاش بخرج ده

تاجوانان عرب و مسلمانان غیور را با هم فشرده سازی ، کنج
و کنار این دیار اسلام را از حملات بیگانهگان اطلاع بده
و بعد در راه آزادی با صفوف فشرده و متحد برادران ت طوری

جهاد کن که دشمنان را به عقب زنی و وطن را از چنگال
پلید کفر نجات دهی . و بعد اگر درین راه شهید شوی
کاری را انجام داده باشی .

حسین : آیا شمارا تنها بگذارم ... ؟ و من بگریزم ... ؟
مادر : من بار دوشت خراهم بود . مرا بگذار ، جانم
فدای خاک اسلام باد ... فرزند عزیزم ... ازینکه همه ما

ازین برویم بهتر است خود را به دمشق برسانی ، و در آنجا
بامامیت اسدالدین شیرکوه و بچه ما مایت صلاح الدین ایوبی
موضوع را در میان بگذاری . و از آنجا قوای خود را فراهم

آورید و علیه دشمن ضربت کوبنده ای را وارد کنید . و دیار
خود را نجات دهید ... خداوند حافظ و ناصر تان باد .

حسین : بچشم ... مادر عزیزم ... فرمانت را بجا
می آورم ... من رفتم خداوند نگهبان تان ...
حسین توسط اسمعیل خود با سرعت تام خود را به دمشق

می رساند . و رأساً بسوی قصر سلطان (نورالدین می رود)
و با کوبیدن در اجازه ورود را میخواهد .
دربان : حکمروای بزرگ سلطان نورالدین ... مردی
از بیت المقدس آمده و اجازه ورود میخواهد !

نورالدین : اجازه است داخل شود .

حسین (داخل میشود و عرض خود را چنین تقدیم میکند)
حکمرای بزرگ فرنگیان بر دیار ما حمله ور شده اند ،
سرزمین ما را به زبردستی غصب کرده اند .

قصبه های مهم و بزرگ را اشغال کرده ، زنان و اطفال را
در خانه های خود بقتل رسانیده اند ... فکر میکنم اگر بیش
از پیش از اعمال اشغالگرانه و استعماریشان جلوگیری نکنیم
به زودی به سوی دمشق - بغداد و قاهره نیز رو خواهند آورد
و آنها را تصرف خواهند نمود ... بلی ... آنها اراده خاور
زمین را دارند و بهیچوجه به اشغال بیت المقدس ! کتفاء
نخواهند کرد ... چون شما زعمیم بزرگ این ملت هستید بر شما
است که در زمینه تصمیم بگیرید ... و برادران مسلمان را
برای جهاد علیه استعمارگران تشویق و آماده سازید .

نورالدین : برستی که خبری تکان دهنده و غم انگیزی
است ... ای افسران چه نظر میدهید ...؟ شیرکوه ...
صلاح الدین ... در این موضوع چه میگوئید ؟

صلاح الدین : میان ما و آنها جز شمشیر چیزی دیگری
میانگیری نخواهد کرد ... زیرا آنها متجاوز هستند
و بر ما ستم روا داشتند ... حکمرای بزرگ فرمان دهید
تا بسوی آنها بشتابیم . و این دشمن غدار را از پادشاه آوریم ...
ما بنصرت و یاری خدای بزرگ پیروز خواهیم شد و تا سرحد
مرگ خواهیم جنگید ... و مردانه و از وطن خود که
از چین تا اقیانوس اطلس امتداد دارد دفاع خواهیم نمود
بلی ... این خطه بزرگ اسلامی را به بهای خون خود نگهبانی
خواهیم کرد . دست حق باما است انشاء الله تعالی .

نورالدین : حقیقت است که همه این سرزمین واحد و غیر
قابل تجزیه است . زیرا باشندگان آن مسلمان و دارای یک
دین و آئین هستند .

و تجاوز بر یکی تجاوز بر دیگری است ... اروپا
میخواهد از راه قوه این ملت غیور و خدا جو را از بین ببرد ،
ولی این آرزوی خود را بگور خواهد برد . زیرا همان
فرزندان این خاک که اسپانیا را فتح کرده و امپراطوری
بزرگ ایشان را درهم کوبیده بودند هنوز هم زنده اند ...
برخیزید ... مردان سلحشور و دلیر را از هر سو دعوت کنید
تا مسلح شوند و از فلسطین عزیز خود دفاع کنند .

حسین : چون همه شاهان و حکمرانان اروپا بالشکر
فراوان آمده و از هر نوع آمادگی فرو گذاشتی نکرده اند ...

لذا باید کاملاً متوجه اوضاع باشیم و متناسب بان خود را
آماده سازیم ... و بعد برخدای بزرگ و یگانه متبع حق اتکاء
و توکل کرد ... ما ایمان داریم که خداوند ما را در راه
دفاع از دین خود و ناموس و وطن خود یاری خواهد کرد

و در فرجام کار پیروز خواهیم شد . خداوند با حق
پرستان است .

دربان : حکمرای بزرگ ... قاصدی از مصر آمده
میخواهد با افسر صلاح الدین ملاقات کند .
صلاح الدین : اجازه دهید بیایند .

دربان : آنها در منزل همشیره تان منتظر شما هستند . آن
دو مرد روزنی هستند که از مصر جهت ملاقات شما آمده اند .

صلاح الدین از مجلس اجازه میخواهد و به منزل همشیره
خود می رود .

صلاح الدین : با خود چه آورده ای ...؟ ای قاصد .
حسین : من نامه ای را از اهل مصر به شما آورده ام ، که
مفهوم آن چنین است :

از روزیکه بمصر جهت پشتیبانی و کمک (شاور) آمده
بودی ، و در راه آزادی اسکندریه از دست بیگانگان شطارت
نشان دادی ما شما را به عنوان یک قهرمان دلیر و صاحب
رأی و اندیشه عالی شناخته ایم . باز فرنگستان اراده
کرده اند تا مصر را اشغال کنند ، اکنون تا منطقه بلبیس
رسیده اند ، فکر می شود عنقریب به قاهره خواهند رسید .
باز هم از شما بذل مساعی میخواهیم .

صلاح الدین : شاور چه نظر دارد ، و تا کنون چه
ترتیباتی را گرفته است ...؟ به نزد او قوای بشری و مال
زیادی وجود دارد .

حسین : میدانید که شاور یک مرد اجنبی است که بمنصب
وزارت رسیده ... او میخواهد با قوای صلیبی از در مصالحه
پیش آید و نمیخواهد درین مرحله شما همبازوی او باشید ؛
زیرا او محبوبیت شما را در میان ملت مصری خوب درک کرده
میترسد مبادا این منصب از دست او برود و بشما تکیه
کند ... اکنون راجع به خواهش و آرزوی ملت مصر چه
میگوئید ...؟

صلاح الدین : بلی ... کار شاور بسیار عجیب است !
ولی چطور ما بمصر داخل شویم در حالیکه خلیفه از ما نخواسته
است ؟ و این شهرها نیز در معرض خطر قرار دارند ...

حسین : شما میدانید که اقتیدن مصر در دست خون آلود
فرنگیان چه مصیبتها را در پشت خود خواهد داشت ...! زیرا
این ضربه کشنده ای است که بر پیکر ملت مسلمان وارد
می گردد .

صلاح الدین : ما از دست خیانتهای امراء و وزراء بسیار
رنجها کشیده ایم ... من در حالیکه رفتن بمصر را خیلی دوست
دارم میدانم که خائنان تخریب می کنند و حتی خلیفه را نیز
فریب می دهند ... و حقائق را برایش وارونه جلوه
می دهند . (باقی دارد)

استفاده

از تکنولوژی

فضا

برای زندگی

بهتر

در زمین

دست یافتن بسیاریه‌های دیگر و یادست یافتن به جهان‌های دور دست و پی بردن به اسرار کرات دیگر از بسیار زمانه‌های قدیم جزئی از خواسته‌ها و آرزوهای انسانهای روی زمین بوده و در طول تاریخ دانشمندان متعدد این پندارها و اندیشه‌های خویش را با انواع و اقسام مختلف بروز داشته‌اند.

زمانی آنرا بشکل تیوریه‌های علمی آشکار و بعضاً بقسم خیالات واهی و حتی در برخی مواقع بشکل افسانه‌های متعدد از یک نسل به نسل دیگر این اندیشه‌ها پابرجا باقی مانده که نمایانگر عشق و علاقه مفرط انسانها بوده و ترجمانی میکند از آرزوهای دور دراز آنها در اطراف شناسای باسرار کرات دیگر.

در برخی موارد این عشق و علاقه باوج خویش رسیده و حتی تا جائیکه بعضی از علماء و دانشمندان در طول عمر خود لحظه‌ای رافر و گذاشت نکرده و خویش را غرق در تحقیق تخیل و مطالعات کرات دیگر نموده‌اند.

«ژول ورن» یک تن از نویسندگانه‌های فرانسوی بود که تقریباً ۳۰ سال پیشتر می‌زیست. این نویسنده باوجود آنکه شرائط ذهنی انسانها برای فهم مطالب علمی عمیق تنویر نشده و مساعد نبود مگر باآنها نویسنده مذکور اضافه تر عمر خویش را در راه عشق به فضاء سپری نمود. چنانچه هم اکنون داستانهای متعدد تخیلی فضائی از او باقی مانده که نمایندگی از نبوغ سرشار او در این زمینه میکنند.

یک داستان تخیلی این نویسنده که از چگونگی پیاده کردن انسان در کره مهتاب حکایه میکند بسیار زیاد شبیه پیاده شدن انسان توسط پروژه‌های اپولو میباشد، حتی تا جائیکه محل پرواز و فرود آمدن اپولوها با محل پرواز و فرود آمدن داستانهای تخیلی ژول ورن بکلی شبیه بوده و حتی تا یک پیمانهای زیاد با نظر او وفق و مطابقت میکنند.

در شرائط فعلی نیز دنباله تحقیقات و پژوهش‌های فضائی بکمال شدت جریان و ادامه دارد و البته موفقیت‌ها نیکه در این اواخر یاد رده، اخیر بدست آمده از هر نگاه درخور ستایش بوده و نمایندگی از تکنولوژی قوی امروزی میکند، که با پیاده کردن انسان در سطح کره مهتاب، قدم زدن در فضای خارجی و الحاق دوسفینه باهم در تاریخ کاوشهای فضائی فصل نوینی کشوده شده و دانشمندان به موفقیت‌ها و افتخارات بس بزرگی دست یافتند که همیشه بر تارک تاریخ این افتخارات خواهد درخشید.

باید گفت باوجود موفقیت بزرگ یاد شده بالا بازم عده‌ای بدنباله این تحقیقات راضی به نظر نمی‌خورند. آنها عقیده دارند با مصارف گزاف و خارج از حسابی که در چنین پروژه‌ها مصرف میشود، میتوان با مصرف کمتر آن به موفقیت‌های بس بزرگی در زمین دست یافته و شرائط زندگی را تا یک پیمانهای وسیع بهبود بخشند. اما تکنولوژی فضاء برای استفاده در زمین در حقیقت پاسخی بجواب سوال آنعده میباشد.

از جگتورن
میر حسام الدین
« محتشمی »

به بینیم که تکنولوژی فضاء برای استفاده زمین کدام مطالبی را احتوا میکند و چه چیز را در بر میگیرد، لذا برای پی بردن بآن مجله «بی هاپو» را ورق زده و می بینیم که «رابرت مودسی» نویسنده آن چه پاسخی برای سوال بالا دارد:

مواد غذایی و ادویه های یکی از فابریکات بزرگ تولید کننده بعد از تحقیقات و معاینات مواد انٹی بیوتیک به صاحبان فابریکه هشدار داد که اگر در مدت دوماه تمام تجهیزات و مالز مه را مطابق استاندارد که مقامات مسؤل برایش تعیین کرده تجهیز نسا از ادامه کار جلوگیری خواهد شد زیرا ظروفي که فابریکه در آن مواد انٹی بیوتیک را مخلوط میکرد مطابق استاندارد که قبلاً برای آن تعیین شده بود آماده و پاك نبود.

يك فابریکه دیگر مشكلی در کار یخ سازی خود پیدا کرده بود، یخی را که این فابریکه تولید میکرد رنگه بوده نوشابه و مواد غذایی را بد مزه و یا بد طعم میساخت. همچنین فروش يك فابریکه کود کیمیاوی با گذشت هر روز تقلیل پیدا کرده و از تعداد مشتریانش بيك پیمانهای وسیع کاسته میشد، علت این عدم موفقیت آن بود که با وجود بسته بندی محکم باز هم در خریده ها یکنوع گرم مضره دیده میشد.

تکنولوژی فضا بهر ۳ مشكل فابریکه یخ سازی، دوا سازی و فابریکه کود کیمیاوی بعد از مراجعه صاحبان آنها جواب مثبت داده و مشكل شان را حل نمود.

مرکز پژوهشی نیواینگلند یکی از ۶ مرکز مشابه است که اطلاعات و معلومات وسیع تکنولوژی موسسه هوانوری و قضائی «ناسا» را در کمپیوترهای ضبط کرده و اطلاعات کافی طرف ضرورت را با اختیار عموم مراجعین خویش میگذارد. موسسه مذکور عقیده دارد که دانش و اطلاعات بدست

آمده در نتیجه اجرای پروگرام قضائی باید در اختیار عموم مردم سرزمینش قرار داده شود و تا جائیکه امکان داشته باشد هنوز هم ساحه فعالیت خویش را نسبت بشرایط فعلی گسترده و اضافه تر سازد. برای همین منظور بود که فابریکه های دوا سازی، یخ سازی و فابریکه کود کیمیاوی در صدد شدند تا از مرکز تحقیقاتی نیواینگلند بخواهند که برای رفع مشكل آنها چاره جوئی نماید.

برای رفع معضله فابریکه های سه گانه ناسا با مشكل مختلف در صدد چاره جوئی برآمده و با یک مقدار پول بسیار ناچیز برفع آن پرداخت.

تجربه ناسا در مورد تاخیر پرتاب ها که برخی مشكلات پیش میآمد در حل مشكل فابریکه ادویه سازی مؤثر واقع گردید. شرکت مذکور از روش ناسا که در پاك کردن مخزن سوخت راکت ها بکار میرفت برای پاك کردن تجهیزات تخلیه مواد انٹی بیوتیک استفاده کرده و آنها را مطابق استانداردهای مقامات مسؤل عیار ساخت.

فابریکه دیگری که از رهگذر تولید یخ خویش ناراضی بود حل مشكل خود را در اوراقی دید که محتوی روش ثبت شده برای تولید یخ در سالهای اولیه اجرای پروگرام قضائی بود، زیرا در این اوراق طریق تولید یخ بقسم بسیار صحتی و اقتصادی طرح و طرف آزمایش قرار گرفته بود که فابریکه یخ سازی رنگه نیز عین روش را اختیار کرده و بعد از بهبود و اصلاح مراجعین زیادی را بطرف خود جلب کرد.

تکنیک های عایق کاری که بقسم وسیع در ساختن سفینه های فضائی بکار رفته بود طرف استفاده و استعمال فابریکه تولید کننده کود کیمیاوی قرار گرفت.

این فابریکه نتیجه گرفت که با مخلوط کردن یکنوع ماده حشره کش در مواد کیمیاوی که برای ساختن خریده های پلاستیکی بکار میرود شده میتواند که از گرم خوردگی و فرسودگی خریده ها بيك مقدار کافی جلوگیری کرد. که روش مذکور در معضله فابریکه کود کیمیاوی مؤثر افتاد. طبق نظر يك تن از مسولین این رشته بنام داکتر «دانیل واید» محصولات شان مولود تکنولوژی موسسه دیگری است که آنها را یاری میکند و زمانی که شرکتی با مشكل فنی خود بمرکز تحقیقات مراجعه میکند یکی از شاملین مرکز مشكل و تکلیف شرکت را به صورت مفصل طرف تحقیق قرار داده و بعداً حوزه ها را که باید طرف جستجو قرار گیرد بشرکت توصیه میکند. و هم موسسه علاوه از اندوخته های خویش اطلاعات فنی چندین موسسه دیگر را نیز در اختیار دارد، که درین صورت برای از بین بردن بيك مشكل چندین راه حل را از ذخایر متعددی که در اختیار دارند بدست میآورد.

در این وقت اطلاعات طرف ضرورت بيك شرکت به کمپیوتر مرکز تحقیقات نیواینگلند که در روهنتون کانتیک قرار دارد داده میشود. نتیجه کار کمپیوتر ظاهر ساختن فهرستی است از منابع مختلف که شرکت ممکن است حل مشكلات خود را از آن بدست بیاورد.

مؤسساتیکه این اطلاعات مفید را از اوراق یادخیره کمپیوتر بدست میآورند امکان دارد آنها را سآ برای رفع ضرورت خود طرف استفاده قرار دهند و یا در صوتیکه اطلاعات مذکور تابع مقررات مربوطه به ثبت اختراعات باشد از مقامات مربوطه تقاضای اجازه آنرا میکنند. و به هیچ شرکتی گفته نمی شود که چه قسم از اطلاعاتیکه برای آنها بدست آمده استفاده کنند، زیرا این وظیفه موسسه تهیه کننده نیست، بلکه آنها کمک و رهنمائی میگردند تا با مبلغ قلیل استفاده درست را بپردازند. وظیفه موسسه است که دیده شود تکنولوژی طرح شده توسط ناسا بعموم منتقل گردد زیرا این تکنولوژی ها بپول مردم خریداری شده و تکمیل گردیده فلنهاد به مردم تعلق میگیرد. بطور مثال اگر از طرف موسسه به بوت دوزی گفته شود که بوت دوز دیگر چگونه بوت میدوزد آنوقت

بعین شکل نشریات دیگر تفصیلات فنی را بقسم متمم خلاصه‌های تکنولوژی عرضه کرده که برخی از آنها محتوی فعالیت‌های فنی در اطراف تخنیک، روش و تجهیزات می‌باشد که بیک حوزه معین فنی ارتباط پیدا می‌کند، چنانچه برای همین منظور گروه‌های مختلف انتقال تکنولوژی تعیین شده که هدف آنها انتقال دانش‌های تازه و فرا ورده‌های جدید علمی درباره‌ی اکثر آ‌ازامور حیاتی مثل پزشکی، حمل و نقل آلودگی هوا و آب، جلوگیری از حریق، جلوگیری از جرایم، شهر سازی و تعمیرات می‌باشد.

برای تعقیب هدف مذکور ۳ گروه در پیش بردن امور طبی و بقیه دیگر امور متفرقه را به پیش خواهند برد. بطور مثال در یک پروژه که برای همین منظور ساخته شده و در شهر دالاس طرف استفاده قرار گرفته انتظار می‌رود جریان کثافات آب را در سراسر، شهر یکنواخت بسازد که البته جریان کثافات احتیاج دارد تا از انسداد سیستم فاضل آب جلوگیری گردد.

شرائط فعالیت دستگاه این امکان را بوجود می‌آورد که از جریان مایعات هوای داخل لوله‌ها هم اندازه گیری شده می‌تواند، که در اندازه گیری آلودگی هوا نیز طرف طرف استفاده قرار می‌گیرد که البته ساحه استعمال آن در حوزه هوایی و فضائی غیر محدود است.

برای انکشاف هرچه بیشتر در زمینه گروه بالا مصروف مطالعات در اطراف تکنولوژی سیستم هدایت یارهنما می‌هستند که ناسا آن را برای مه‌نورد ساخته بود تا به بیند که شده می‌تواند از آن بقسم یک وسیله بدون سرنشین برای کاوش معادن ذغال سنگ استفاده کرد. که درین مورد زمان کافی تعیین شده تا وسیله را که از راه دور به آسانی کنترل شده بتواند طراحی کرده و به صحنه عمل وارد بسازند.

مرکز پولیس در هنتسویل الاباما مصروف امتحان بالای یک سرعت سنج ارزان قیمت می‌باشند تا بقسم معاون دستگاه سرعت سنج شاهراها را طرف استفاده و بهره برداری قرار گیرد. این وسیله را دو علامت‌گذار کنار جاده و یک دستگاه ارزان قیمت کمپیوتر تشکیل خواهد داد که می‌تواند سرعت یک وسیله نقلیه را هنگام عبور از پهلو علامت‌ها اندازه گیری نماید.

دستگاه جدید گذشته از آنکه قیمت آن اقتصادی تمام خواهد شد همچنین از نگاه ارزش کار به پایه یک رادار رسیده و وظایف محوله را بوجه نیکوئی بپایه تکمیل خواهد رسانید. در شفاخانه بارنس سنت لوی یک گروه طبی که در مکتب طبی پوهنتون واشنگتن کار می‌کند از یک شیوه خاص هوایی که توسط کمپیون انرژی اتومی تکمیل گردیده، برای پاک کردن اطاق‌های جراحی قلب باز، تفویض اعضای بدن و جابجا کردن مفاصل صورت می‌گیرد استفاده می‌کنند.

هیچکدام از آنها از زحمات موسسه استفاده نخواهند کرد که در این حالت از خدمات اصلی موسسه انحراف صورت می‌گیرد شرکت نیوا اینکلند با وجود پشتیبانی که از طرف ناسا میشود باز هم یک موسسه دولتی نبوده و فعالیت‌های آنها ارتباط به درآمدی دارد که از مشتریان خویش حاصل می‌کند تحقیقات مذکور از ۲۰۰ دالر شروع شده و بعضاً بچندین هزار دالر هم رقم مذکور میرسد. چنانچه درین مورد «داکترواید» آمر موسسه چنین می‌گوید: ما از تکنولوژی چیزی نمی‌گیریم بلکه حق الزحمه ما خدمتی است که انجام می‌دهیم.

اجرت این خدمت بامالغی که اگر خود شرکت در راه چنین تحقیقات به مصرف می‌رسانید نه خیلی کم و حتی بسیار ناچیز می‌باشد.

شبکه مراکز بخش منطقه‌ای جزء از پروگرام‌های مختلفی است که زیر نظر اداره تکنولوژی که هدف و غایه آن سریع در انتقال دانش فضائی به محل‌های غیر فضائی است بمرحله تطبیق گذاشته میشود و پروگرام مذکور حاوی انتشارات و سیعی است که قرار خواهش تقاضا کننده در اختیار عموم قرار می‌گیرد.

عالی افکار

کوسه خبره چه دزیره غنچه راوژی په زرو
کبئی کببئی که دژبی غنچه راوژی د غوړو
تیر پیری . «ارسطو»

د سعادت حصول په ښو اخلاقو پوری اړه
لری باید دضد سره ئی جنگ وشی .

« افلاطون »

له سپی نه چه دآزادی اراده سلبه شی نو
دهغه دتولو اعمالونه اخلاق غایب شی .

« روسو »

په غه نه پوهیدل او ډیر ویل لکه پیسی
نه درلودل او ډیر خرخول دی ډیری خبری عقل
اود فکر مینځه وری . (ارسطو)

بصورت انفرادی وبادسته جمعی الکتر یسته تولید کنند و
کافی بودن تولید وحقاقت محیط دو امتیاز عمده ای تولید
الکتر یسته توسط بطریهای سوختی میباشد .

برعکس بسیاری از جنراتورها، بطریهای سوختی سوخت را بقسم
معمولی نمی سوزانند که روی ارزش فوق احتیاج و ضرورتی
به جنراتورهای دوار ندارد. برعکس آنها بقسم تعاملات
کیمیای سوخت فسیلی را بسوخت فشرده سرشار از هایدروجن
درآورده وبعدها هایدروجن را از طریق عکس العمل الکتریکی
کیمیای بجریان مستقیم برق میدل می گردانند جریان
مستقیم برق بعداً بجریان متناوب تبدیل و توسط ترانسفورماتور
به ولتاژ لازمه میرسد .

این سیستم میتواند از یک اندازه معینه سوخت تا بیست
فیصد بیشتر انرژی نسبت به سیستم های جنراتور معمولی
تولید کند .

باین اساسی ترتیبات جدید در بالا بودن سطح عرضه
هر نوع مواد سوخت کمک و نقش موثری را ایفا و حاصله
آنها بامصرف کم بیشتر میگردداند ، چنانچه با پیروی و
ارزیابی از ارزش های فوق در پروگرام فضائی اولین
استفاده عملی را از الکتریسیته با بطری های سوختی نمود .

با پیروی از شیوه مذکور فابریکه برق با بطری سوختی
ساخت شرکت هواپیمازی «پیراندویتنی» برق ۷/۳۰۰ ساعت
پروگرام اپولو در فرود آمدن مهتاب و برق آزما یشگاه
فضائی اسکای لاب را مهیا ساخته است .

عین شرکت درصدد است تا یک سیستم بطری سوختی را
برای پروگرام سرویس فضائی نیز تهیه و آنرا بدسترس
مقامات مسوول بگذارد .

هدف این موسسات آنست تا با تکنولوژی پیشرفته

بعین قسم توسط ماهواره های طبی که بیک ارتفاع بلند
پرواز میکنند شده میتواند مریضانی را که در نقاط دور دست
قرار دارند توانست توسط این دوکتور های حاذق فضائی
طرف معاینه و تداوی قرار داد .

ارزش مساعی تحقیقاتی تکنولوژی فضا در اطراف
جلوگیری از آلوده شدن هوا و بدست آوردن انرژی بدون
آلودگی نیز قدم مؤثری دیگری است در راه سلامت عمومی
زیرا در شرایط فعلی با ازدیاد سرسام آور نفوس جهان
و مصارف اضافه تر مواد نفتی و احتراقی کثافت زیادی
بمیان آمده ویا تولید میگردد که در نتیجه سبب آلودگی
محیط زندگی روز مره میگردد .

بطور مثال در برابر تکنولوژی فعلی که امریکا قرارداد
اینست ، در حالیکه آنکشور بالای ذخایر عظیم ذغال سنگ
قرار گرفته که طبق آخرین برآوردها تا ۶۵۰ سال احتیاجات
آن کشور را تامین خواهد کرد ، اما طبق مقررات جدید
آلودگی هوا مقدار عمده ای از این ذغال سنگ قابل استفاده
نیست چون ذغال مذکور محتوی یک اندازه زیاد و کافی
گوگرد میباشد که با اثر آن ضایعات زیاد میگردد ، از طرف
دیگر گاز طبیعی که یکسوم تمامی احتیاج آنکشور را تشکیل
میدهد یکمال شدت به مصرف میرسد که امکان دارد در
مدت چند سال روبکاهش بگذارد که این مساله هنوز هم
بحران انرژی را دامن خواهد زد .

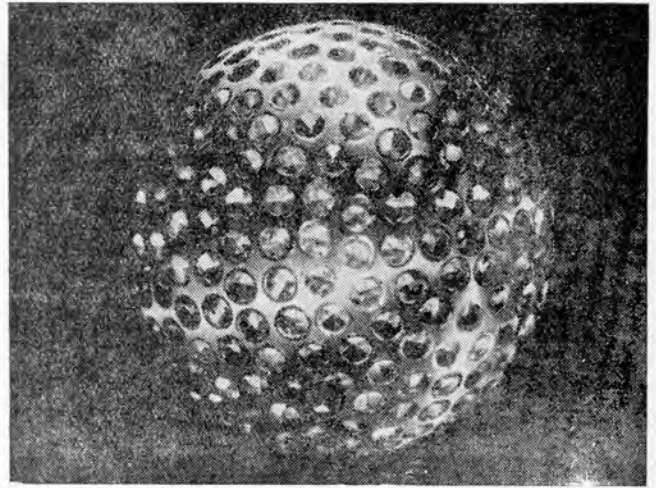
اما با کمک تکنولوژی پیشرفته و مساعی دوامدار فضائی
امکان دارد که از ذغال سنگ گاز پاک میتان را بدست
آورد که این امر علاوه از آنهم احتیاجات روز افزون را
تا حدی مرفوع خواهد ساخت و از آلودگی هوا نیز
بقدر کافی جلوگیری خواهد نمود .

اگر چه تولید گاز پاک از ذغال اضافه تر از ۳۰ سال
است که طرف آزمایش قرار گرفته است ، مگر تکنولوژی
فعلی فضائی شکل بهتر و مفیدتر آنرا در آینده عرضه و به
استفاده عموم قرار خواهد داد .

بعین ترتیب برای جواب به تقاضای روز افزون مصرف
کنندگان انرژی غیر آلوده که در حقیقت محیط زیست
را پاک و محافظه میکنند شرکت هواپیماسازی «پرات اندویتنی»
و چند شرکت بزرگ دیگر آلات برقی دست به اقدام بزرگی
زده اند تا احتیاجات عمومی را از رهگذر انرژی بدون
آلودگی مهیا و میسر کنند .

این پروگرام بر اساس تکنولوژی بطری های سوختی
با سیستم تولید برق بدون احتراق معمولی سوخت میباشد
تاکنون جنراتوری را عرضه کنند که بتواند بدون آلوده
ساختن محیط زندگی ۲۰۰۰۰ کیلووات برق را در هر محلی
که خواسته باشند ویا آرزو داشته باشند تولید کند .

فابریکه جدید برقی که متعم سیستم جنراتور های
معمولی است میتواند در نقاط مختلف و تحت هر گونه شرایط

و انکشاف یافته و با مطالعات از راه فضا جنراتورهای را و یا وسیله‌های را تولید کنند که با مصرف کم تر انرژی بیشتر و بدون آلودگی را با اختیار عموم علاقمندان و مصرف کنندگان آن بگذارد .

استفاده از اتموم در رفع بحران انرژی در تکنولوژی فعلی فضائی نیز ادامه دارد . نیروی حاصله از اتموم قرار است یک‌حصه بزرگ از نیاز مندیهای انسان‌ها را از نگاه کمبود انرژی رفع سازد .

اگر تکنولوژی جدید نتواند به مشکل بالا جواب مثبت پیدا کند منبع یورانیوم که در حقیقت سوخت اصلی نیروی اتمومی را تشکیل میدهد تا ۵۰ سال دیگر بپایان خواهد رسید . در حال حاضر در برخی از ممالک فابریکه‌های برق اتمومی که فعال اند قادر می‌باشند مقدار چند فیصد انرژی موجود در یورانیوم را طرف استفاده قرار دهند .

راکتورهای مولد ۳۰ برابر کار آمدتر بوده و احتیاج به یورانیوم تقویت شده که فعلاً طرف استفاده فابریکه‌های برق اتمومی است ندارند ، در عوض راکتورهای جدید یورانیوم را به سوخت هسته ای دیگر بنام پلوتونیوم تبدیل میکنند .

پلوتونیوم اگرچه در اصل رادیواکتیو کمیته کمتری دارد مگر با نهم ماده‌ای است سمی و خیلی‌ها قابل احتراق ، لذا مساله حفاظت محیط زیست ایجاب میکند که محققان روش سالم تری را برای استفاده از این عنصر جستجو کنند .

در حالیکه بک تعداد زیاد دانشمندان عقیده دارند که راکتورهای اتمومی مولد سوخت یک اقدام ضروری در کاستن بحران فوری انرژی است . همچنین اکثر پیشگوئی میکنند که این منبع بزرگ نیرو بعد از گذشت این قرن بقسم متروکه و بی فایده خواهد ماند که برای جبران یا تلافی آن با بدطریقه

گداختن یا اتصال اتموم جای شگافتن و شکستن اتموم را بگیرد . طرز اتصال اتمومها بعنوان منبع آینده نیرو تلقی گردیده که با اتصال اتمومها عکس العمل‌ها را میتوان بخوبی کنترل کرد که درین صورت خطر فساد و ضایعات هسته ای وجود نخواهد داشت .

عنصر سوخت در این راکتور بصورت عمومی یک ایزوتوپ هیدروجن است که دیوتریوم نامیده شده و به آسانی بدست میاید .

علاوه از صورت بدست آمدن عنصر مذکور کم مصرف بوده و منابع آن انتها ناپذیر است .

طبق اظهار نظر برخی از دانشمندان و با مطالعات از راه فضاء در اقیانوس‌ها به اندازه‌ای دیوتریوم وجود دارد که میتواند سوخت یک بلیون سال آن کشور را تلافی کند . اما دانشمندان اتمومی تا حال نتوانسته‌اند مقدار بیشتر انرژی را از آنچه برای طریقه مذکور بکار میبرند بدست بیاورند . قرار یک تحقیقات هسته‌ای دیگر در لابراتوار کمیسون اتمومی ، دانشمندان مشغول تکمیل پروژه ای از یک رشته تحقیقات دامنه دار هستند که شامل یک یخچال اتمومی هسته‌ای و یک بطری پر انرژی میباشد . اخیراً دانشمندان مذکور اولین یخچال با نیروی اتمومی را در لابراتوار «ماوند» اوهایو به نمایش گذاشتند .

این یخچال ۴ کیلوئی قادر است درجه حرارت را تا ۳۲۰ درجه زیر صفر برساند .

بعین صورت بسیار پروژه‌های تحقیقاتی علمی متعدد دیگر در کشورهای مختلف روی دست است که در پیشبرد و انکشاف هر چه بیشتر آن از تکنولوژی فضاء استفاده میگردد ، و شاید روزی فرا خواهد رسید که با ادامه چنین پژوهش‌ها اکثر از نیاز مندیهای باشندگان کره ارض را با تحقیقات فضائی و با استفاده از تکنولوژی فضائی برای زمین به شکل بهتر و نیکوتری بر طرف ساخت ؟ ... ختم

يك رشمته هر واريد

يك وجدان خوب به هزار شمشیرمی ارزد

«...»

ظفر متعلق به کسانی است که بیش از دیگران استقامت دارند . «ناپلیون»

کار و سرگرمی های روزانه ؛ مایه سلامتی روح است «...»

و فاشیوه جوانمردان صاحب کمال است و پابندی به عهد از خصمال بزرگان میباشد «...»
شرافتمندی و نفع پرستی در يك جامع نمیشود . « هر بود »

د جمهوري نظام په رڼا کې

(د ۵۳ مخ پاڼې)

منورو محوونانو ته مساعدنه شوي چې دخپلو ټولني او خپلو خلکو ته کار او زيار وباسي .

زمونږ هيواد چه هم پوره بشري قواووي لري او هم د طبيعي شتمني له دركه ښه غني دي او هم د کرنې او مالداري د چارو پراختيا لپاره مساعد شرايط لري نو هيڅ داسې دليل نشته چه زمونږ په خاوره كې كارووشې او نتيجه ورنكړي البته كه پر مخنگ او تكامل زمونږ په برخه نكيري يواځني دليل يې دادې چه دامونږ په خپله يو چه دخپلي خاوري لپاره زحمت نه باسو او سرشندنې او اياثارته چمتونه يو اوس چه دنوي كال په درشل كې يو اودا امكانات هم مونږ ته ميسر شوي چه داكثریت په كته بائمره كارونه وكړو نو اوس دغه وخت رارسيدلي چه د موجوده امكاناتو څخه ډيره استفاده وكړو او د علم او تخنيك په رڼا كې او د تجربې په ملگرتيا سره او د دوستو او گاونډيو هيوادو د بې قيد او شرط گټو څخه دخپلي ټولني دسرلوړي پرمختگ او تكامل په لور مثبت او پاڅه گامونه واخلو ترڅو پدې توگه وكولايشو چه بیدليله تضادونه او تفاوتونه د علم او تخنيك په مرسته دخپلي خاوري څخه لري كړو او غوره او مثبت شرايط د عميقو او بنيادي تحولاتو لپاره منځ ته راوړو .

ځكه پرته د عميقو او بنيادي تحولاتو نه مونږ نشو كولاى چه خپل لمان او خپله ټولنه د نيك مرغي او هوسې ژوند لپاره پرمخ بوزو . اگر كې په اوسنيو شرايطو كې زمونږ دندې درني دي او مسئوليتونه مو هم زيات دي مگر كه يوانسان يوواري تصميم ونيسي چه حقيقتاً دخپلي ټولني او هيواد لپاره كار كوي او د كړ او نو سره مبارزه وكړو نو مونږ يقين لرو چه هر رنگه مشكل او طاقت فرسا كار آسانه كيږي او په پای كې بري مو په برخه كيږي اوس چه زمونږ جمهوري دولت دهيواد داقتصادي سياسي او اجتماعي ترقيو لپاره هراړخيزي هلي ځلي شروع كړي دا زمينه يې د خلکو لپاره برابره كړي چه د هر فرصت نه استفاده وكړي او په حقيقي توگه د خدمت مصدر وگرځي . څرنگه چه د انقلاب مشر په خپلي يوي وينا كې فرمايي : «په لږ څه فكر سره كولي شو خپل دردونه احساس كړو او د پته پام وكړو چه يواښه بڅښونكي او مخالفانده مباح ته رسيدل زمونږ ملي وظيفي غومره درندې كړي . دغه وظيفي درندې خوددغو تر سره كيدل د وطن غوښتونكو او فداكارو محوونانو د باعزمه او ايماندارو وگړو له همت څخه لري ندي نور د دولت د دستگاه او زمونږ د خلکو د هيلو تر منځ لريوالې نشته ما بيانيا تاسې ته ددې خبرې ډاډه گير پته كړې ده چه دولت د خلکو او د خلکو د خدمت دپاره دي .»

پدغه پاڅه بيان كې وطن پرستو او په وطن مينو خلکو ته توصيه شوي چه دخپلي د ټولني دردونه بايد وپيژني اودا احساس په مونږ كې بايد پيداشي چه په اوسنيو شرايطو كې زمونږ ټولنه او زمونږ د خلکو اكثریت څه شي ته ضرورت لري او څرنگه دردونه لري . او زمونږ د ټولني د خلکو اساسي اړتياوي څه شي دي . كه دې خبرې ته متوجه شو زمونږ د ټولني دردونه نيمگړتياوي او نور پر ابلمونه هر غومره كه دي دا فغان ولس پر ټولو خلکو پوري اړه لري . ځكه مونږ ددې خاوري بچيان يو او كه په هر مقام او هر موقف كې كه قرار لرو مگر زمونږ دردونه هغه څه دي چه د افغان ولس اكثریت پري اخته دي . كه څوك خپله نيك مرغي داكثریت په نيك مرغي او هوساينې كې غواړي نو بايد د پته هم غاړه كېږي دې چه دخپلي ټولني دوگړو داكثریت دردونه خپل دردونه ومني او ددغو دردو د سينځه وړلو په لپاره كې هر راز سرشندنې او اياثار ته چمتو واوسي .

ځكه د تاريخ په پاڼو كې ډير غوره مثالونه شته چه دنړي منلي لمان ډير لځل د پته چمتو شوي چه خپل لمانونه يسي د ډيرو امتيازاتو په لرلو سره دخپلو خلکو د نجات لپاره وقف كړي او خپل لمانونه يي د مقدسو اهدافو د لاسته راوړلو په خاطر قربان كړيدي . نو بايد مونږ د تاريخ ددغو درسو څخه عبرت واخلو او دخپلي ټولني او خلکو لپاره هغه څه چه داكثریت په گټه وي سرته ورسو . ترڅو پدې توگه پدې حساسي مرحلي كې چه د افغاني ټولني د جوړولو لپاره نوي هڅي او هلي ځلي شروع شوي خپل مسئوليتونه او مكلفيتونه سرته ورسوو . ځكه اوسني نړي د كار او زحمت ايستلو نړي دي . دورور ولي نړي دي ، د برابر تيا او مساوات نړي ده په اوسني نړي كې لمان لمانې ، خودخواهي ، تعصب ځاي نلري .

ددې لپاره چه دغو ټولو پورتنيو هيلو - آرمانونو او ضرورتونو ته مثبت جواب ووايو بايد په پوره يوالي او دصميميت په فضا كې د فكر او عمل د يوالي په رڼا كې خپل ټول كړه وړه داكثریت په گټه سرته ورسوو ترڅو پدې توگه خپله ټولنه او خلک ملي هدفونو ته ورسوو . زمونږ هدفونه پاك او مقدسه دي اود افغاني ټولني د پياوړتيا او هوسې ژوند په خاطر دي او مونږ هغه وخت خپلو ملي هيلو او هدفونو ته رسيداي شو چه خپل ټول فعاليتونه دنوي كال په درشل كې داسې عيار او سنبال كړو چه دملي غوښتنو او هيلي سره سمون تيا ولري اودنن اوسيا ورځي د اميد بڅښونكي سبا زير راكړي او پدې اميد بايد خپل ټول كوښښونه او هڅي پيل كړو او ډاډه او اوسو چه په راتلونكي وخت كې به زمونږ او زمونږ او د خلکو ژوند ښه شي او اوسني ستونزې او نيمگړتياوي به له مينځه لاړي شي .

اینک (مقاله زنجیر وجود) نوشته معروف مشارالیه را از منابع خارجی گلیچین نموده و در اینجا بمطالعه شما و دیگر خوانندگان ارجمند مجله اردو می گذاریم .

زنجیر وجود

بین : دردل زمین و آقیانوس و فضاء ، همه جا ماده می لرزد و رنگ زندگی بخود میگیرد . بالای سر ما آنجا که هستی قدرت بالارفتن دارد . پیرامون ما تا آنجا که فکر پیش میرود ، زیر پای ما تا آنجا که قدرت فرورفتن هست . همه جا حلقه های زنجیر بی پایان وجود بهم پیوسته اند . این زنجیر با خدا آغاز میشود و جمله موجودات جهان آفرینش را فرا میگیرد فرشته و انسان ، چرندگان و پرندگان و ماهیان و حشرات همه اجزاء این زنجیرند . اما دیدگان ما حتی با نیروی ذره بین نیز این زنجیر بزرگ را که از ابدیت بما و از ما به عدم کشیده میشود نمی بینند .

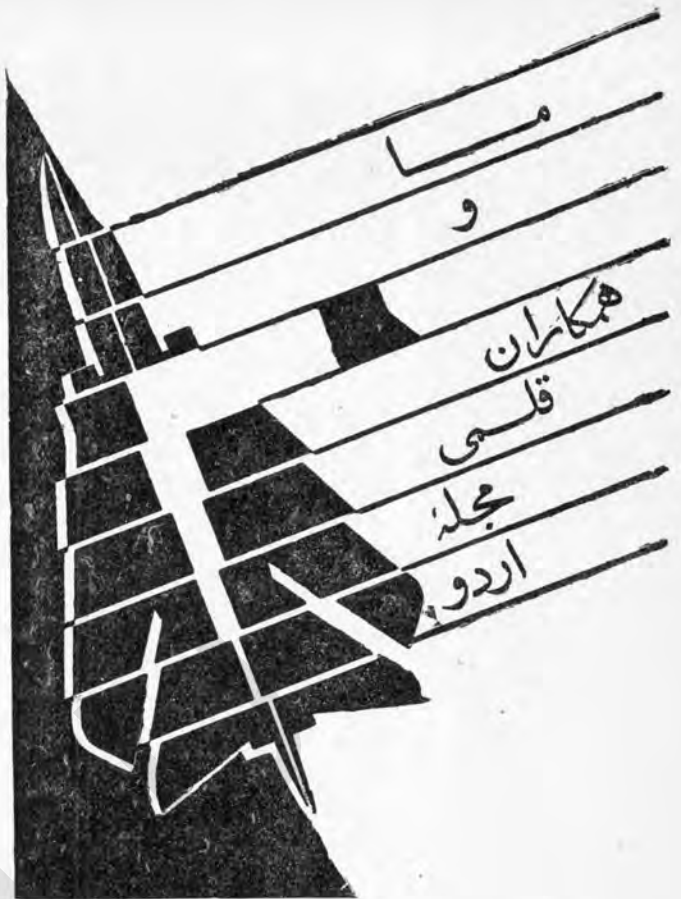
اگر بدرجات بالاتر فشار آوریم ، آنها که در بین رشته از ما پائین ترند بمافشار خواهند آورد یا آنکه میان ما و آنها در عالم خلقت خلأئی نامسکون پدید خواهد آمد . و اگر چنین شکافی بوجود آید نردبان هستی از بام خلقت خواهد افتاد .

زنجیر وجود همه جا بهم پیوسته است . از آن یک حلقه یکدهم یا یک ده هزارم حلقه بردارید زنجیر خواهد گسست زیرا در جهان هستی هر جزء از اجزاء آفرینش جای خود دارد و جودش برای تکمیل مجموعه بدیع و سحر آمیز عالم وجود لازم است . اگر در گردش یک جزء از این اجزاء بشمار خللی وارد آید نه تنها حیات این جزء زیان خواهد دید ، بلکه سراسر دستگاه با عظمت و بی منتهای آن دستخوش اختلال خواهد شد .

اگر زمین در یک لحظه جنون پا از مسیر جاودان خود بیرون نهد دیگر ثوابت و سیارات در فضای بی پایان اسیر هرج و مرج خواهد شد .

از کرات آسمان ، فرشتگانی را که راهنمایان ناپیدای آنانند بدور کنید . خواهید دید که سنگ روی سنگ استوار نخواهد ماند و جاننداری در هیچ جا نخواهد زیست ، پایه کاخ آسمان بهم خواهد ریخت و دستگاه طبیعت در پیرامون اورنگ ملکوتی آفریدگار از هم خواهد پاشید . و توای انسان ، در آرزوی آنی که این نظم و ترتیب شگفت را بر هم زنی برای که ؟ برای تو ؟ برای تو کرم ناچیز و بیقرار ؟ چه جنونی ! چه غرور احمقانه ای ! چه کفر جنایت آمیزی ! . . . هر موجودی که در جهان است با همه ناچیزی

خود ، جزئی از یک کل عظیم و لایتناهی است طبیعت جسم این کل و خدا روح آنست . روحی است که هر جا شکلی دارد اما همه جا مظهر یک حقیقت است . همه جا شکل زندگی دارد در آسمان و زمین با جلال و عظمت جلوه گری میکند . در لباس خورشید حرارت میبخشد و در قالب باد شمال ، خشک میکند

جگتورن حمیدالله از قوای کندهار :

نامه شمارا خواندیم خواسته بودید مطالبی درباره پوپ نویسنده معروف انگلیس تهیه نموده و ضمناً نمونه از آثار او را نشر کنیم . همکار عزیز!

الکسندر پوپ (۱۶۸۸-۱۷۴۴) شاعر بزرگ دوره ای از تاریخ ادبی انگلستان است که معاصرین آن از لحاظ ادبی آنرا با عصر مجل «اوگوست» در رم مقایسه کرده اند . درین دوره آن چیزی که بیش از ذوق و ظرافت و هنر در عالم ادب اهمیت داشت ، منطق و استدلال بود ، و بهمین جهت در آثار پوپ مخصوصاً این جنبه خیلی اهمیت دارد . . . قدرت او مخصوصاً در ارائه فورمول های ادبی و فلسفی کوتاه و روشن و صریح ، از قبیل فورمول « پیوستگی وجود در سراسر عالم خلقت » است که موضوع اصلی قطعه « زنجیر وجود » او بشمار میرود که در این جا ترجمه شده است .

پوپ ، غیر از اشعاری که خود سروده اثر ادبی معروف « ایلید » را نیز از یونانی ترجمه کرده و این ترجمه یکی از آثار عالی زبان انگلیسی بشمار میرود . ولتر ، فیلسوف و نویسنده بزرگ فرانسه در باره اثر معروف پوپ *Essay on Man* که قطعه زنجیر وجود از آن نقل شده ، مینویسد « یکی از زیباترین ، مفیدترین ، مجلترین قطعات نظمی است که تا کنون در دنیا سروده شده است . »

چنین لحظاتی برای صاحب منصبان قوای پاراشوتی، نظر به کیفیت وظیفه که معمولاً به عهده آنها گذاشته میشود ممکن است بیشتر پیش بیاید. در چنین اوضاع و احوالی، در پهلوی کار آزمودگی و استعداد نظامی، بیشتر درک اهمیت وظیفه است که به یک صاحب منصب قدرت اراده و تصمیم میبخشد و برای فداکاری در راه انجام وظیفه آماده اش میسازد. وضعی که برای دگرمن ترنس اتوی، قوماندان کنگدک نهم فرقه نمبر شش پاراشوتی انگلیس، در جنگ جهانی دوم پیش آمد به هیچصورتی مطابق نقشه پیش بینی شده نبود ولی او با فهم این مطلب که انجام وظیفه که به عهده کنگدک او گذاشته شده بود اهمیت حیاتی داشت بدون کوچکترین تردیدی به پیش رفت و هدف را اشغال نمود.

* * *

بعد از نیمه شب روز ششم جون ۱۹۴۴ فرقه نمبر شش پاراشوتی انگلیس، در کنار فرقه های یکصدویک و هشتادوی امریکا، بالای سر قوای مارشال رومل، در ساحل نورماندی فرانسه پیاده شدند که تا ساعت ۶:۳۰ صبح که نیروهای زمینی از طریق بحربه ساحل هجوم می آوردند درل شب به انجام برسانند در میان این وظایف، هیچکدام دشوارتر و حساس تر از وظیفه که به عهده کنگدک نهم گذاشته شده بود نبود. این کنگدک وظیفه داشت که یک بطریقه توپخانه ثقیل دشمن را در مروایل، واقع در یک کیلومتری ساحل اشغال و نابود نماید این بطریقه که در یک موقعیت عالی ستراتژییک قرار داشت میتواند هزاران نفر افراد متحدین را که فردا صبح از طریق بحر بساحل حمله می آوردند نابود بسازد.

در تاریکی شب و آسمان ابر آلود، اکثر پیلوت های فرقه نمبر شش اهداف خود را اشتباه نموده و قوای پاراشوتی رادرجاهای دورتر از هدف و روی جبه زارهای مصنوعی، که برای مقابله با قوای پاراشوتی از طرف مارشال رومل احداث شده بود، پایان نمودند. کنگدک هفتصد نفری نهم که باید در یک ساحه یک مایل مربع پائین میشدند، در یک ساحه پنجاه مایل که اکثراً جبه زار بود، پراکنده گردیدند، بسیاری افراد حتی تا چند روز آینده هم نتوانستند که به قطعه خود بیوندند.

دگرمن ترنس اتوی هم چندین مایل دورتر از نقطه تعیین شده پائین انداخته شده بود و میدانست که افرادش کاملاً پراکنده شده بودند. دیگر یقین نداشت که حتی گلیدر های حامل مهمات حیاتی برای کنگدک او هم در محل تعیین شده فرود آمده باشند.

دگرمن اتوی به این مهماتی که توسط گلیدر رسانده میشود برای موفقیت عملیاتش بی نهایت ضرورت داشت زیرا امرویل یک بطریقه عادی نبوده اطراف این بطریقه با انواع موانع و استحکامات محصور شده بود. برای اینکه به قلب این بطریقه

در صورت ستارگان آسمان میدرخشد و در جامه شگوفه های درختان عطر میافشانند. هر جا که زنده است، وی زندگانی اوست هر جا که فضائی است او وسعت آنست. همه جا تقسیم شده است و تقسیم شدنی نیست همه جا مشغول کار است و فرسوده نمیشود. بروح ما جان میدهد بنای تن ما را ذره ذره استوار میسازد. در هر تار و موی ما با همان کمال تجلی میکند که در قلب ما متجلی است. در قالب مردی نومید و گریان همان اندازه نمودار است که در لباس فرشته ای مقدس و غرض نور و آتش که سرگرم پرستش آفریدگار خویش است جلوه میکند برای خدا بلند می و پستی وجود ندارد. هیچ چیز بزرگ نیست، هیچ چیز هم کوچک نیست. زیرا او همه جا هست. همه جا را با وجود خود پر کرده. همه جا را بهم پیوسته همه اجزاء هستی را یکسان از نعمت وجود برخوردار ساخته است. پس بگذار صلح و صفا در همه جا حکمفرما باشد. آنچه را که مظهر نظم است با نادانی خود نقص نام مگذار زیرا خوشبختی تو توابع همان چیزی است که مورد نگرانی قرار میدهی. حل خودت را بشناس. این حد، این ضعف و حقارت. این نایبائی که خاص بشر است از آسمان آمده پس مطیع باش و بیهوده جنجال مکن. خواه درین دنیا باشی و خواه در دنیا دیگر، خودت را هنگام تولد و هنگام مرگ بخداوند گار خویش بسپار و بدان که از آن اندازه خوشبختی که برای تو مقرر داشته اند برخوردار خواهی شد.

طبیعت سراسر زاده هنر هنرمندی است که توازن هنرش چیزی نمیشناسی. هر چه را که تصادف نام مینهی فکر و اراده ای بالاتر از اراده و فکر تو پدید آورده است که تو از آن بیخبری هر نا هماهنگی که بنظر میآوری، هماهنگی و نزدیکی کاملی است که تو قدرت درک آنرا نداری. هر رنجی که بیک جزء از اجزاء آفرینش وارد آید بحقیقت خیری است که نفع همه در آن است. اگر میخواهی به راز جهان پیبری، این نکته را بدان که برخلاف آنچه غرور بیجا و عقل گمراه تو ادعا میکند فقط یک حقیقت مطلق وجود دارد و آن اینست که: « هر چیز هست خوب است »

بیاغلی م اسحاق!

مضمون (به پیش بسوی هدف) را که از کتاب (درازترین روز) اثر کورنولیوس ترجمه و تلخیص نموده اید خواندیم از مطالعه آن محظوظ شدیم و اینکه با عرض معذرت نسبت تراکم مضامین وارده آن را در قسمت ما و خوانندگان بطبع میرسانیم:

در یک نبرد واقعی بسیار پیش می آید که صاحب منصبان خود را با حوادث و شرایط غیر مترقبه روبرو می یابند،

چارتوپ ثقیل در یک ساختمان مستحکم کانگریتی، میرسید کندک نهم باید از میان ساحه های مین گذاری شده و جره های ضد تانک میگذشتند، به حصاری از سیم خاردار که پانزده فت قطر داشت رخنه می نمودند، و بعد از عبور از یک جا ساحه دیگر مین گذاری شده، در میان سنگر هائی که همه ماشیندار ثقیل نصب شده بود به نبرد می پرداختند. آلمانی ها این استحکامات را با دو صد نفری که از آن دفاع مینمودند کاملاً غیر قابل نفوذ می پنداشتند.

دگرمن آتوی چنین نمی پنداشت و پلان او برای نابودی این استحکامات جدی و شامل جزئیات زیاد بود نخست یکصد طیاره نوع لانکستر باید استحکامات را با بمب های چارصد پونده می کوبیدند. گلیدرها باید موتور های جیپ، اسلحه ضد تانک، وسایل شعله افکنی، تارپیدوهای نوع بنگلور (پایپ های مملو از مواد منفجره برای از بین بردن سیم های خاردار) و سایلپلی مین یابی، هاوان خفیف و حتی زینه های سبک المونیمی را برای آنها انتقال میدادند. بعد از آنکه افراد دگرمن آتوی این وسایل و مهمات را بدست آوردند باید بصورت یازده دسته به حمله می پرداختند.

این حمله ایجاب انجام وظایف مختلفه را در زمان های کاملاً مشخص می نمود. دسته از افراد باید مین ها را جمع آوری نموده و راه رسیدن به هدف را پاک میساختند. دسته دیگر باید سیم های خاردار را از بین می بردند. سپس افراد مجهز با هاوان خفیف، تفنگ و ماشیندار موضع گرفته و از دسته که به خود بطریقه حمله می کرد با آتش حمایه می نمودند پلان آتوی یک بخش مهم دیگر هم داشت. در عین همان لحظه که افراد از طریق زمین به خود بطریقه حمله میبردند، دو صد نفر دیگر توسط گلیدر بالای بطریقه پیاده گردیده و با یک حمله شدید زمینی و هوائی به بطریقه هجوم برده میشد. حتی اگر تمام کارهای دیگر بموقع انجام می یافت، دگرمن آتوی و افرادی که بعد از آنکه گردهم آمده و خود را به نزدیکی بطریقه می رسانند، فقط یک ساعت وقت میداشتند که عملیات بغرنج و مشکل شانرا به انجام برسانند به وضاحت به او گفته شده بود که اگر تا ساعت ۵:۳۰ یعنی یک ساعت قبل از پیاده شدن نیروهای زمینی به ساحل، کندک نهم نتواند این بطریقه را نابود نماید، قوای بحری کوشش خواهند نمود تا با آتش توپخانه این کار را انجام دهند.

البته تمام این ها ستراتیژی طرح شده بود. در تمام مدتی که دگرمن آتوی برای این عملیات در انگلستان آمادگی میگرفت البته توقع نداشت که تمام طرح مطابق دلخواه انجام پذیرد، ولی فکر نمی کرد که تا به این حد هم از هم پاشیدگی ایجاد گردد. همین حالا که به سرعت بطرف مرویل حرکت میکرد قسمت اول طرح ناکام شده و با وجود انجام بمباردمان سنگین هوائی حتی یک بمب هم به خود استحکامات مورد نظر اصابت نموده بود. بدتر از آن،

گلیدرهای حامل مهمات حتمی و حیاتی هم بجای دیگر دور از دسترس فرود آمده بودند. گذشته از این ها، دگرمن آتوی توانسته بود که از تمام کندک هفتصد نفری خود فقط یک-صد و پنجاه نفر آنرا در دل شب گردهم آورد. و این افراد هم فقط مجهز با تفنگ، بمب دستی، چندتا تارپیدوی بنگلور و یک ماشیندار بودند. در همین لحظه متوجه بود که برخلاف نقشه نیروهای کومکی از طریق هوا هم دست به حمله نخواهند زد زیرا دگرمن آتوی نه مرمی رسام سرخ رنگ داشت و نه هاوانی که آنرا فیر نموده و به گلیدرها علامت بدهد.

با وجود تمام این کمداشت ها، دگرمن آتوی که کوچکترین خللی در اراده اش پدید نیامده بود، درنگ راجایز نمیدانست زیرا بخوبی میدانست که نابود نشدن بطریقه مرویل جان هزاران نفر هموطنش را با خطر حتمی مواجه نموده و حتی میتوانست به عملی شدن موثر عملیات متحدین برای اشغال نورماندی لطمه بزند. جنرال گتل، قوماندان فرقه نمبرشش پاراشوتی به او هدایت داده بود که «در لحظه حمله حالت ذهنی تو باید طوری باشد که اصلاً موضوع عقب نشینی را نباید به مخیلهات راه بدهی.» حال هم دگرمن آتوی فقط یک اندیشه داشت و آنهم اشغال بطریقه مرگبار دشمن بود.

همین اکنون افراد جمع شده کندک نهم، مطابق اوامر دگرمن آتوی، قسمتی از سیم خاردار را، در حالیکه تحت آتش شدید ماشیندارهای دشمن قرار داشتند، قطع نموده و برای از بین بردن قسمت های بیشتر آن تارپیدوهای بنگلور شان را کار گذاشته بودند. دسته کوچک دیگر راهی را در میان ساحه مین گذاری شده باز نموده بودند، انجام این وظیفه مورا بر بدن راست می نمود. آنها بدون داشتن وسایل مین یابی با آرنج ها به پیش خزیده و بانوک برچه های شان مین هارا منفجر نموده بودند.

حالا دیگر همه یکصد و پنجاه نفر افراد کندک نهم در چقوری های دو جناح استحکامات موضع گرفته و منتظر امر حمله بخود بطریقه بودند.

در همین اثنا گلیدرهای حامل افراد کومکی بموقع رسیدند ولی بعد از آنکه چندین بار، به ارتفاع کم و در حالیکه زیر آتش ماشیندارهای دشمن قرار داشتند از بالای سر دگرمن آتوی و افرادی که عبور نمودند، بخاطر نرسیدن علامت از زمین به ناچار در محل دیگری فرود آمدند و حتی یکی از آنها در آخرین لحظه سقوط نمود.

دگرمن آتوی در حالیکه دیگر امید افراد کومکی را نداشت امر حمله داد.

«همه به پیش، به هر قیمتی شده این بطریقه لعنتی را اشغال خواهیم نمود.»

همه به پیش حمله بردند. با صدای سهمگین تارپیدوهای بنگلور قسمتی از سیم خاردار

گذشت و از همکاری شما صمیمانه تشکر میکنیم اینک با کمی تصرف عجلتاً آن را در صفحات ما و خوانندگان به طبع میرسانیم :

یک کتاب واضح و مفصل را در مورد اتحاد جماهیر - شوروی فاش میسازند.

تفصیلات و تشریحات استخبارات فضاء که در اینجا آغاز میگردد یکی از عملیات جاسوسی و استخباراتی عمده و محیر العقول تاریخی را در جهان امروزی تشکیل میدهد. اقماریکه به منظور فوق از جانب ایالات متحده امریکا به فضاء

استخدام میگردد، اسرار و محرمانیت های نیروهای مسلح اتحاد شوروی را ورق به ورق بمیدان کشیده فاش میسازد. مسئله مبارزه و مسابقه طرفین (اتحاد شوروی و ایالات متحده امریکا) در فضا جریان داشته اما گفته می شود که ایالات متحده امریکا درین نیرو برتری و تفوق بزرگتری را مالک است.

در زمان آغاز بحران چکوسلواکیا قمرهای کمره دار جاسوسی ایالات متحده امریکا بیک ارتفاع بسیار بلند از کره ارض در فضاء بمدار قرار داده شده و بدین صورت بطول هزاران کیلومتر فضاء ساحه های اراضی اتحاد شوروی را عبور و جنبش و حرکات نیروهای عسکری روسیه در تحت ترصد آنها قرار داشت.

پایگاه های اتحاد شوروی تحت نظارت و مراقبت منظم قرار داشته. تمام اوضاع و هرگونه فعالیت های داخل و خارج متعلق به روسیه پایگاه های مرمی های رهبری شده راکت که در حالت آماده گی به پرتاب آورده میشود و وسایط تانک و دیگر قطعات اردو در تحت ترصد و مراقبت نزدیک و مداوم میباشد.

قطارهای وسایط نقلیات، حرکت و جنبش امور تدارکات و اکمالات که در اثر فعالیت اتمار فضائی حاصل گردیده در نقشه ها تثبیت و ارائه شده و هم حرکات اکمالاتی خوار و بار که در آنجا صورت گرفته و همه اینها توسط وسایل فضاء خارجی نقشه برداری شده است.

متذکر باید شد که روسها نیز برین عقیده میباشدند که همه این فعالیت ها در تحت کنترول و مراقبت اتمار فضائی امریکا میباشد.

آیادیکر چیزی هست که در سطح زمین محرم و پنهان بماند: (دیگر چیزی وجود ندارد که محرمانیت خود را حفظ کند.) افسانه آفاقی بعضی از اسرار قیمت بها و بسیار با ارزش در باره عسکری اتحاد جماهیر شوروی که چگونه پیوسته و یکنواخت از طرف ایالات متحده امریکا در طول پنج سال اخیر صورت گرفته، حال این اطلاعات در ایالات متحده امریکا افشاء و انتشار می یابد.

راپورهای که در باره اتحاد شوروی توسط وسایل

از بین برده شد. افراد آتوی، در لابلای انفجارها به پیش حرکت کردند. ماشیندارها و تفنگ های دشمن یکبار دیگر آتش گشودند. در زیر آتش، افراد پاراشوتی میدویدند، به زمین می افتادند، می خیزیدند، دوباره برمیخواستند و باز به پیش حرکت میکردند. در عین زمان، دور و بر آنها بعضی مین ها هم منفجر میشدند. بریدن جفرسن که از اثر انفجار یک مین به سختی جراحت برداشته و روی زمین غلطیده بود به افرادی که میخواهند برای کومک نزدیکش شوند فریاد میزد. «به پیش، به پیش. نزدیک من نیائید. اطرافم همه جا مین است.»

حالا دیگر داخل سنگرهای دشمن شده بودند و همزمان با صدای انفجار بمب های دستی جنگ تن به تن آغاز شده بود. بریدمن داوولینگ و چمپل نفرات را به سرعت سنگرها را عبور نموده و به خود بطریقه حمله بردند. به زودی افراد دیگر که سنگرهای دشمن را درهم کوبیده و عدو را اسیر گرفته بودند با آنها ملحق شدند. حمله به خود بطریقه به شدت و سرسختی پیش میرفت و صدای فیر ماشیندارها و تفنگ ها و انفجار بمب های دستی سکوت شب را میشکست.

در برابر این حمله سریع به زودی روحیه مقاومت دشمن خورد شد و افراد آلمانی شروع به تسلیم شدن کردند. بریدمن داوولینگ میل توپ های ثقیل را با فیر نمودن دو مرمی همزمان بایکدیگر منفجر نمود. در همین هنگام خود را با دگر من آتوی مقابل یافت و در حالیکه یکدستش را روی سینه خون آلودش گرفته بود گفت. «بطریقه مطابق امر اشغال گردید، توپ ها از بین برده شدند.»

دگر من آتوی با تفنگچه وری اش یک مرمی رسام زرد رنگ را به هوا فیر کرد. طیاراتی که در هوا پرواز میکردند این علامت را دیده و سوقیت ماموریت کنندک نهم را به کشتی فرماندهی آرتوزا مخا بره کردند. لحظه بعد دگر من آتوی متوجه جسد بیجان بریدمن داوولینگ شد که از جراحت سینه اش جان سپرده بود. بریدمن شجاع در همان لحظه که پیروزی عملیات را به اطلاع قوماندان کنندکش میرساند در حال جان کندن بود.

بریدمن داوولینگ یگانه قربانی این پیروزی نبود. کنندک نهم از جمله یکصد و پنجاه نفری که در عملیات حصه گرفتند هفتاد نفر تلفات داده بود ولی این قربانی آنها یکی از موانع خطرناک دشمن را، که میتوانست هزاران نفر هم سینه شان را، در ساحل و یا حتی قبل از آنکه پایشان به ساحل گذاشته شود، نابود بسازد، از سر راه پیروزی متحدین برداشته و در جریان آن ۱۷۸ نفر افراد دشمن را کشته یا زخمی نموده و ۲۲ نفر شان را اسیر گرفته بودند.

دگر من غلام نبی از قوای ۹۹!

مضمون (جاسوسی و استخبارات در فضا) که از مجله اخبار امریکاوراپور دنیا ترجمه فرموده اید از مطالعه ما

فوق الذکر حاصل گردیده است بحال تکه تکه و پارچه در محضر کانگرس در ملاقات های تکنیکی که صورت میگیرد تشریح و توضیح گردید. تفصیلات این عملیات آنقدر حساس و عالی بود که آگاهی کامل را برای شنوندگان داد و هم توانسته اند که بسیاری این معلومات، اطلاعات را بدون کم و کاست و اصیب به شورای امنیت ملی راهور بدهند.

قلب این حکایه را اعمار جاسوسی شگفت آمیزی تشکیل میدهد که در مدار زمین به فضا قرار داده شده و یک مراقبت جدی و سخت را در نظارت و کنترل اراضی اتحاد جماهیر شوروی و چین به حسن صورت تأمین ساخته است.

قدرت نیرومندی عکس برداری این کامره ها آنقدر انکشاف داده شده است که می توانند ماده های خارجی را که کم از کم کمتر از یک فوت دارای قطر باشند از ارتفاع ۱۵۰ میل با تفصیل عکس برداری کنند. شرح ترجمه مدرن ترین را دارها در جنگ دوم جهانی که امواج آنها به منظور کسب اطلاعات در فضا خارجی انتشار می یافت. در حال حاضر قادرند که از پرده های ابر و جنگلات انبوه و نباتات نفوذ نموده و پرده بردارند از موجودیت مواد خارجی که در آنجاها پنهان و مخفی ساخته شده باشد مانند پایگا های راکت های رهبری شده تا ناک و قطعات عسکری مخفی شده را به میدان بکشند.

خواص سانسور موراوی قرمزی به قدری درین اعمار قوی اند که همه چیز را میتوانند به میدان کشیده و افشاء سازند مواد خارجی حرارت دار را از قبیل تحت البحری های فرورفته در زیر آب راکت های رهبری شده زیر آبی و یا امثال اینها اهداف را وهم موثریکه در حال رفتار باشد.

قدرت سانسور الکترونیکی بعضی ها طوری میباشد که می توانند تثبیت کنند انفجار اتومی را و بعضی دیگر اینها می توانند که به میدان بکشند پیغام و اطلاعات مخفیات را در یونی زمین را از عمق ساحه های داخل خاک اتحاد جماهیر شوروی و جمهوری مردم چین. سناتوران از مشاهده و دیدن اطلاعات اعمار حیران و متعجب شدند:

اقمار جاسوسی که به مقصد کسب اطلاعات در فضا استعمال می گردید دارای قدرت عظیم ترین سانسور بوده در حال حاضر اطلاعات و خبر های برجسته شگفت آمیز و صحیح را از تمام جهان برای مقامات رسمی امریکا و همچنان راجع به نیرومندی عسکری و صورت استخدام و ترتیب آنها روز بروز از وضع آنها آماده و تهیه میدارند.

باید گفت که این چیزها یک کار نسبتاً عادی را برای صاحب منصبان پنتاگون (وزارت دفاع ملی امریکا) به منظور تحلیل تشریح و نمایش دادن فوتوهای اعمار مذکور در سالن های دروازه بسته شده عمارت کانگرس تشکیل میدهد. وقتاً که سناتوران فوتوهارا به چشم سر مشاهده نمودند چنین اظهار کردند: اینها تعجب آور و مبہوت کننده اندازینها

چه فهمیده شده خواهد توانست (جاسوس ها در آسمان) در ضمن رئیس جمهور امریکا جانسن چنین متذکر شد سرمایه بکار انداخته شده بزرگ امریکا است که تنها می تواند در خصوص فضا اطلاعات و معلومات با ارزش و مهمی تهیه بدارد.

درین جا چندین آژانس های دیگر آسمانی در فضا می باشند که وظایف بس مهم را راهور میدهند به عموم مردم علاوه بر این اطلاعات در اثر ترصد و نظارت صحیح و شگفت آوریکه حالا موجود است، در مورد ترتیب و جابجاشدن نیروهای مسلح شوروی در اثنای بحران چکوسلواکیا، قبل و بعد از آن بحران بدست آمده است.

بر طبق راهورهای آخرین حاصله، شواهد و معلومات مشتی که در خصوص آغاز فعالیت سیستم دفاعی راکت های ضد راکت در اتحاد جماهیر شوروی موجود است نشان میدهد که بیک زمان بعدی ماکول گردیده است و تصدیق و تأیید باید کرد در حال حاضر توسعه و انکشاف استحصالات راکت در اتحاد جماهیر شوروی و پایگا های راکت های رهبری شده زمینی آن به سویه و قدرت ایالات متحده امریکا نیرومند و تقویه یافته است.

اطلاعات دفاعی

(۸۳۵ مخ پاتی)

شی. مگر داخبره هم داهمیت ورده چه ددی راز گوی پانگی اچولو دپاره باید تره رغه دمخه سیاسی، اقتصادی او مالی شرایط مساعد و گرجول شی اودا کار هم یوغه وخت غواری. بر سیره پردی که چیر ته داسی تولیدی اتحادیه هم جوړه شی بنائی تر پردی مودی یوازی و کولای شی چه سپکی و سلی او یوه غه ساده درندی و سلی جوړی کپی او پدی توگه بیاهم ترزیاتی مودی پوری دمغلو و سلو او تکنیکی و سایلو لکه دالوتکو، الکترونیکی و سایلو، رادارونو، جنگی بیرو اوداسی نورو اکمال په عربی هیوادونو کبئی امکان نلری اودا مجبوریت پیدا کیری چه دغه پول و سایل بیاهم له نورو هیوادونو غخه ترلاسه شی.

پدی پول خرگند پیری چه فعلا دمصر عربی جمهوری د خپلو مسلحو قواوو دپاره دوسلو او تجهیزات او یا دهغو دپاره دپرزو او سامانونو د برابر و لود دپاره په زیاتو هیوادونو بازدی متکی دی او لازمده چه له یخینو هیوادو غخه نوی و سلی او تجهیزات ترلاسه کیری او له یخینو هیوادونو غخه د خپلو موجوده و سلو او تجهیزاتو دپاره اصلی پرزی او سامانونه و اخلی او له یخینو نورو نه هم د خپلی نوی تسلیحاتی پالیسی پر اساس هغه تکنیکی و سایل اکمال کیری چه د هغو په واسطه په خپلو موجوده و سلو او تجهیزاتو کبئی تعدیل منخ ته راولی.

د افغانستان د پوځي ايرادو خبرو ننه

بازديد

تورن جنرال

غلام حيدر

«رسولي»

لوي درستيز

از

حربي پوهنتون

ساعت ۹ روز ۲۹ حمل ۱۳۵۵ تورن جنرال غلام حيدر «رسولي» لوي درستيز باعضای معيتي شان از حربي پوهنتون بازديد بعمل آوردند. درمدخل عمارت باشكوه حربي پوهنتون بريد جنرال شاپور قوماندان ح، پ و هيأت اداری آن موسسه از بناغلی لوي درستيز استقبال نمودند پس از قبول رسم تعظيم گارد تشریفاتى ، بازديد و معاينات عمومي آغاز گردید . طبق پلان مرتبه اطاق های خواب محصلین ، دپوها ، قرارگاه های-

لوي درستيز تورن جنرال غلام حيدر رسولي هنگاميكه قطعه تشریفاتى را معاينه مينمايند

لوي درستيز غلام حيدر رسولي موقعيكه بيانیه شانرا درحربي پوهنتون ایراد مينمايند

لوی درستیز تورنجرال غلام حیدر رسولی حینیکہ رسم تعظیم محصلین حربی پوهنتون را قبول مینماید

هنگامیکه بناغلی لوی درستیز از تانکیست های جوان حربی پوهنتون
سوالات لازمه را پرمان می کنند

پوهنځی ها و ټولې های مربوطه و کانتین
پوهنځی پیاده در مرحله اول مورد
معاینه قرار گرفت بناغلی لوی درستیز
بادقت و علاقه خاصی این معاینات را
انجام دادند بعداً درس عملی پوهنځی
زره دار و در سخا نه های پوهنځی
مذکور، پارک وسایط و مالز مه درسی
پوهنځی انجیری، درس پوهنځی
پیاده و توپچی و در سخا نه های شان
مورد بازدید قرار گرفت مطالب
لازمه و سوالات متعلق بدروس نظری
و عملی توسط بناغلی لوی درستیز از
طلاب بعمل می آمد که با دلچسپی
کامل انجام گرفت.

از طعام خانه های پوهنځی ها و مطبخ
عصری، نمونه خانه های پوهنځی زره دار
و نقلیه پوهنځی توپچی، مخا بره،
در سخا نه تکتیک و لابرا توار پوهنځی
لوژستیک نیز معاینه بعمل آمد.
در اخیر تاسیسات غنم مفرزه ح، پ
نیز مفصلاً معاینه گردید.

بناغلی لوی درستیز ضمن بازدید
مفصل شان بر ای تکمیل بعضی کمبودها
و نواقص جزئی که بنظر می خورد
هدایات لازمه را ارشاد مینمودند.

* * *

بناغلی لوی درستیز پس از ختم معاینات عمومی، به محضر اجتماع محصلین
حربی پوهنتون تشریف آورده و پس از قبول رسم تعظیم آن ها خطا به خویش را
چنین ایراد نمودند:

قوماندان پوهنځی پیاده راجح به طرز العمل اداری معلومات ارائه مینماید

خواهد شد و آرزوی ملت و چشم امید ملت افغانستان و اردوی جمهوری افغانستان بسوی شماست. باید خود را برسانید و آمادگی داشته باشید. امروز شکل تدریس استادان و مربیان شما را که مشغول تدریس تان هستند مشاهده نمودم، شخصاً انتباه گرفتم که بانتهای شوق و ذوق و به انتهای هوس وطنپرستی شما را تریه میکنند و تدریس میکنند. پس بر شما لازم است که از استادان خود همین درس را که برای مجاهدت اسلام و برای اعتلاء و ترقی مملکت افغانستان و پیشرفت اردوی جمهوری افغانستان است به گوش هوش بشنوید زیرا قبلاً یاد آوری کردم که شما در آینده مسئولیت بزرگی بدوش دارید و چشم امید مملکت و ملت و چشم امید اردو و توقعات ملت بسوی شماست.

بخطا طرداریم که رهبر ملی ما چندی پیش قوماندان همین مؤسسه علم و عرفان بودند و کار نامه های بزرگی از خود بیادگار گذاشتند. خواه در زمان صدارت خود و خواه موقعیکه از کار کناره گیری فرمودند و برای پیشرفت و اعتلای ترقی مملکت افغانستان تحولی را آوردند که هیچ افغان تصور نمیکرد اما با سنجش های مدبرانه خود، با علمیت و قوماندانیت و اوصافی که داشتند طوری تحول و انقلاب را در مملکت خود آوردند و به مردم خویش جمهوریت را

بنام خداوند توانا و بزرگ و پیروی از سر مجاهد اسلام حضرت محمد مصطفی سردار انبیا و به نیت پاک رهبر ملی افغانستان و با آرزوهای ملت افغانستان!

رفقای عزیز! خوشبخت و مسرورم که امروز از استادان و معلمین این مؤسسه علم و معرفت بازدید و دیدن کردیم ما استادانی را دیدیم که اشخاص مسئول و قوماندانهای آینده اردوی جمهوری افغانستان را که در آینده امور نظامی مملکت را اداره خواهند کرد تدریس مینمایند. جوانانی را دیدیم که آنها در آینده قوماندانهای مسئول اردوی جمهوری افغانستان

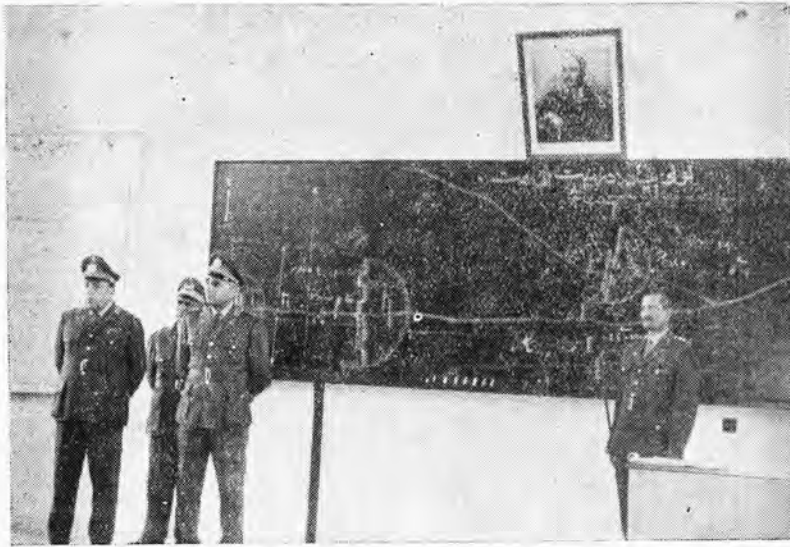
و برای محافظه خاک مقدس افغانستان و اعتلاء افغانستان امروز تدریس و تحصیل می کنند.

جوانان عزیز! امروز که شما به حیث محصل، در تحصیل مشغول هستید فردا مسئولیت بسیار بزرگی بدوش شماست و در آینده چشم امید و توقعات ملت افغانستان بسوی شماست. باید از امروز مسئولیت های خود را در نظر بگیرید و مکلفیت خود را بفهمید که ما چه کنیم و بکجا برویم و چطور برسیم. پس برای تحقق این سه اصل سه مقصد باید شما پیش از پیش مطالعه و مناقشه کنید و برای آینده پر مسئولیتی که بار سنگین آن بدوش شما گذاشته

پناغلی لوی درستیز حین بازدید از پوهنځی پیاده

سپردند که در تاریخ دنیا نظیری نداشته
 و نخواهد داشت. امروز شما اولاد
 همین نیاکان هستید که همه وقت برای
 دفاع از آزادی با دشمنانی جنگیدند
 که از هر حیث مسلح و مجهز و مکمل
 بودند. پدران ما با سلاح عادی و ناچیز
 اما با قدرت ایمان استللال
 مملکت را کمائی کردند و نام بزرگ
 تاریخی را بشما سپردند. شما امروز
 وظیفه دارید و مسئولیت دارید که
 به کارنامه‌های نیاکان خود
 و به تاریخ خود نظر اندازید
 و به بیرق ملی تان متوجه شوید که
 تقریباً دو سال و هشت ماه پیش رهبر ملی شما
 بیرقی را بر فراز کشور بلند کردند
 که مایه عزت و شان و شوکت مملکت
 ما در قطار ملل جهان گردید.

صحنه دیگری از بازدید باغلی لوی در ستیز در یکی از درسخانه‌های حربی پوهنتون

رفقای عزیز! در کشورهای مختلف جهان
 تحولات و انقلاباتی بمیان آمده است که منجر به
 تلفات و خسارات فراوان گردید اما طوریکه دیدیم رهبر ملی
 افغانستان بناغلی محترم محمد داؤد به اساس
 سنجش‌های مدبرانه خود و به اساس اوصاف قوماندانی
 خود تحول و انقلاب جمهوری را در افغانستان آوردند
 که در تاریخ کشور ما نظیری ندارد. افغانستان عزیز به
 لطف خدا و کوشش‌های مدبرانه رهبر ملی افغانستان
 و مؤسس جمهوریت افغانستان، هیچ یک تلفاتی نداد.

پس بشما جوانانیکه مسئولیت آینده مملکت و پیشرفت
 و اعتلای مملکت بعهده تان است، توصیه میکنم که باید
 جوانان وطن پرست، جوانان صادق و راستکار
 و ایماندار بوطن و یک عضو مفید جامعه تان شوید
 و از همین حالا متوجه باشید تا بتوانید فردا که
 مسئولیت قوماندانیت‌های بزرگی بدوش شما گذاشته
 و سپرده میشود از عهده همان مسئولیت‌ها بر آمده
 و مملکت و اردوی تان را پیش برده بتوانید و در پهلوی
 صداقت و راستی و زحمت کشی و فداکاری تان اعتماد
 ملت تا ترا به خود کمائی کرده
 بتوانید.

رفقای عزیز! شما بیرقی را
 بر افراشتید که سر مایه معنوی و
 شرافت ملی ما است همه وقت باید
 کوشش کنید این بیرق را بلند
 و بر افراشته نگاه دارید و در پناه
 آن به آرزو و سعادت حقیقی متصل
 گردید.

در پایان میگویم که :

پاینده باد افغانستان

زنده باد رهبر ملی ما

بناغلی محمد داؤد

هنگامیکه یکی از استادان حربی پوهنتون راجع به وسایط تخنیکی اظهارات
 لازمه را بعرض میرساند

پس از ختم بیانات بناغلی لوی درستیز برید جنرال شاپور قوماندان حربی پوهنتون بیانیه ذیل را متقابلاً ایراد نمودند:

گران او محترم لوی درستیز

صاحب، محترم و جنرال صاحبانو

او گرانو حاضرینو!

د حربی پوهنتون د اداری او تدریسی هیئتونو او محصلینو له خوا ستا سو دهغی خاصی علاقئ چه د افغانستان د جمهوری اردو له دی ستر علمی مرکز حربی پوهنتون سره ئی لری اونن موسره له پیرو مصر و فیتو نو دا مؤسسه و کتله، تشکر کوم.

د افغانستان جمهوری اردو، په دی حساسه مرحله کښی وظیفه لری چه خپله خپلواکی او ملی مقدرات و ساتی، ملی حاکمیت تأمین، او د انقلاب ملی او مترقی هدفونو ته درسیدلو په لاره کښی هڅه و کړی دادرنده و وظیفه په کامیابی سره هلته اردو و سرته رسولی شی چه مریون، معلمین او رهنمایان ئی په لوړه سویه علماً، عملاً او اخلاقاً رسیدلی او تجهیز شوی وی. چه حربی پوهنتون د جمهوری اردو د داسی مریونو د تریبی مرکز دی.

موږ د دی عامی مرکز منسوبین د داسی یوه درانده ملی مسئولیت د احساس پر مبنا خپلو مکلفیتونو او وجایبوته پوره ملتفت یواو خپل کړه وړه او فعالیت موداسی عیار

کړی دی چه اردو ته با ایمان، جمهوریت خواه، وطن پرست او په عالی علمی سویه مجهز ضابطان تقدیم کړو.

تاسی ته ډاډ او اطمینان درکولو چه موږ یوازی د مادی امتیازاتو د حاصلولو له لاری نه، نه بلکه دملی او وجدانی مسئولیت له ډاره او د جامعی او تاریخ د قضاوت له ویری نه خپلو وظیفوته متوجه یو. زموږ وطن پرست محصلین خپلی اصلی وظیفی ته چه تحصیل دی متوجه دی - دوی دروشن فکر و اود سالم ذهنیت د خاوندانو په حیث آگاهانه فکر کوی دغا نگری ملی عقیددی خاوندان دی او هر هغه ایاه یو لوژی چه دملی مصالحو په خلاف وی او ملی وحدت ته زیان رسوی په کلکه طرد وی.

خپله وظیفه یولم چه د دی ستری تریبوی وظیفی د اجرا په لاره کښی د انقلاب د گران او محبوب رهبر مستقیم، قیمتداری رهنمائی کانی په تشکر سره یادی کړم چه دی رهنمائی گرانو تل زموږ د فعالیت محور تشکیل کړی دی.

نن چه محترم لوی درستیز او نورو محترم و جنرالانو د حربی پوهنتون اداری او تدریسی چاری وکتلی هر هغه انتباه چه دوی اخیستی وی موږ ته ډیر قیمت لری - موږ پخپلو بحینو نیمگړتیا وو بانندی اعتراف

کولو ولی ددی نیمگړتیاوو دلری کولو په لاره کښی مایوس نه یو محکه لکه غرنګه چه محترم لوی درستیز - صاحب تل په ډیر پراخ زړه د حربی پوهنتون د مشکلاتو په لری کولو کښی له موږ سره د قدر وړ کومک کړی دی - یقین لرم چه محترم رئیس صاحبان هم دهغی خاصی او نه شلیدونکی علاقئ په اساس چه له دی علمی مرکز سره ئی لری تل به ئی مرسته له موږ سره ملگری وی.

محترم لوی درستیز صاحب:

موږ د حربی پوهنتون منسوبین تاسی ته اوستاسو په واسطه دملی انقلاب محبوب رهبر ته ډاډ او وعده درکولو چه دخپلی ملی او مسلکی وظیفی د اجرا تر څنګه د انقلاب د هدفونو او ارمانونو د تأمیندلو په لاره کښی دملی رهبر تر رهبری لاندی هر راز فداکاری او قربانی ته چمتو یو: یو محل بیا ستاسی له تشریف راوړو او ارشاداتو نه تشکر کوم او په پای کښی وایم:

تل دی وی افغانستان:

تل دی وی د افغانستان جمهوریت:

ژوندی دی وی گران ملی رهبر

محمد داؤد

او سر لوری دی وی د افغانستان

قهرمان جمهوری اردو.

پس از ختم بیانات متذکره ،
 بناغلی لوی درستیز در بین صفوف محصلین
 داخل گردیده و با یک یک از طلاب
 مصافحه و ابراز تفقد نمودند و این
 دلچسپی و علاقه ایشان بر روحیه هر
 یک از محصلین تاثیر عمیق و پایداری
 را بعمل آورد یکن از محصلین بوکالت
 از همقطاران خویش نیز با بیانیة مختصر
 از لطافت و نوازش های بناغلی
 لوی درستیز ابراز امتنان نموده و
 توضیح داد که طلاب و محصلین ح، پ
 بوظایف و مسؤولیت های خویش در
 ساحه اردوی جمهوری بخوبی آگاه
 بوده و وصایای قیمتدار بناغلی
 لوی درستیز را فراموش نخواهند کرد.
 این بازدید مفصل با اعلام سرود
 ملی پایان یافت و بناغلی لوی درستیز
 از حسن انتظام و زحمات فرماندان
 ح، پ و هیات اداری و استادان و
 محصلین حربی پوهنتون ابراز تشکر
 و امتنان نمودند .

از نگاه خبر نگار مجله
 اردو چیزی که زیاد تر جلب
 نظر مینمود و موجب انبساط
 خاطر و افتخار هر افغان
 وطنپرست و علاقمند بر اردوی
 جمهوری افغان میگردد
 همانا روحیه قوی دسپلمین
 و نظم و ترتیب و صفائی این
 موسسه بزرگ تعلیمی و
 تربیوی بود در چهره های
 طلاب و استادان و هیات اداری
 این کانون معرفت نور اعتماد
 بنفس و جدیت و انضباط کامل
 بنظر میخورد ، استادان و
 هر بیون با تسلط کامل و
 احاطه علمی و عملی برای
 رهنمائی و تربیه محصلین
 مصروف و مشغول تدریس
 بودند ، و روح همکاری و
 احترام و اعتماد متقابل در
 سیمای کارکنان آن موسسه
 مجسم بود خلاصه ما از حسن
 جریان و انتظام حربی -
 پوهنتون واقعا محظوظ
 گردیدیم .

چند صحنه دیگر از بازدید لوی درستیز

تورنجرال غلام حیدر رسولی

از حربی پوهنتون

کار احداث سرک پروژه تلویزیون آغاز گردید

کار احداث سرک پروژه تلویزیون افغانستان بعد از ظهر ۲۹/حمل/۵۵ توسط یونت کار قطعات انجینیری قول اردوی مرکزی در قول آبچکان آغاز گردید.

بریدجنرال ارکانحرب عبدالعلی در ستیزوال قول اردوی مرکزی در حال ایراد بیانیه

یک منبع یونت کار قول اردوی مرکزی گفت سروی و دیزاین این سرک توسط مهندسین بناوالی کابل تهیه و ترتیب گردیده و بمصرف پانزده ملیون افغانسی از بودجه دولت تمویل میشود.

یکی از مهندسین مربوط گفت طول این سرک از حصه سالنگ وات الی برج تلویزیون سه هزار و ششصد و بیست متر بوده که قسماً بعرض ده و نیم متر و قسماً هفت متر احداث و اسفالت میگردد.

مطابق نقشه طرح شده یکمزارو- ششصد و شانزده متر این سرک الی گردنه بینی نیزار بعرض ده و نیم متر بحیث سرک شهری مورد استفاده قرار گرفته و متباقی آن بطول دو هزار و -

تورنجنرال ارکانحرب عبدالقدیر خلیق که با اولین ضربه کلنگ کار احداث سرک تلویزیون را افتتاح نمود

چهارصد متر و عرض هفت مترالی برج
تلویزیون که دارای سه گولائی
«سر پنتین» میباشد احداث میشود.
میلان سرک در قسمت شهری هفت و نیم
فیصد و در قسمت دوم آن نه فیصد نشان
داده شده است .

احداث این سرک شامل کندن
کاری ، پر کاری ، سرنگ پرانی ،
دیوار های استنادی ، معبر های آب
و اعمار پلچک ها میباشد .

در وقت افتتاح آن عده از جنرالهای
ارشد اردوی جمهور و ری متخصصین
و مهند سبن بناوالی کابل حضور
داشتند .

در مراسم مذکور برید جنرال
ارکان حرب عبدالعلی در ستیزوال قول
اردوی مرکزی ضمن بیانیه خویش گفت:
حاضرین بسیار محترم و گرامی!
موجب کمال افتخار است که
امروز درین قسمت شهر تاریخی کابل
نخستین مرحله ساختمانی تا سیسات
تلویزیون افغانستان را که از جمله
اهداف بزرگ کلتوری و عمرانی کشور
تحت لوای جمهوریت بشمار میرود
شروع می کنم .

اردوی جمهور افغانستان
در حالیکه برای حفظ افتخارات
و تمامیت خاک مقدس وطن خود تحت
قیادت رهبر بزرگ انقلاب جمهوری

یونیت کار قطعات انجینیری قول اردوی مرکزی در حال فعالیت دیده میشوند

کوشش درین نخواهد کرد، تلویزیون
در کشور ما از لحاظ تقویت سویی
کلتوری و معلومات مردم ما به حیث
یک دستگاه بزرگ تنویری مورد توجه
عمیق دولت جمهور افغانستان است
که با آغاز فعالیت آن این آرزو به شکل
بہتر و خوبتر بر آورده خواهد شد به
همین جهت موازی با فعالیت های
دولت جمهوری برای رفع پس مانی ها
در تمام شئون زندگی مردم ما تعمیم
سواد ، بلند بردن سویی معلوما تی
و تنویر افکار هموطنان به میان آمدن
تأسیس تلویزیون از اهداف بزرگ
دولت جمهوری به شمار میرود .

بنام خداوند بزرگ تحت لوای
جمهوریت و به رهبری زعیم ملی
و پیشوای انقلاب مترقی وطن بناغلی
محمد داؤد نخستین مرحله کار عمرانی
تلویزیون افغانستان را افتتاح
مینمائیم و در راه تأمین این آرزوی
ملی مؤفقیت فدا کاران اردوی
جمهوری و سایر مؤسسات را تمنای کنیم
تورن جنرال عبدالقدیر خلیق
رئیس کشف وزارت دفاع ملی با اولین
ضربه کلنگ مراسم کار احداث سرک
را در میان هلهله و کف زدن های
حضر افتتاح نمود .

و مؤسس جمهوریت بناغلی محمد داؤد
بو ظائف مقدس خود با کمال جدیت
و وطن پرستی متوجه میباشد و برای
دوام سر بلندی و حفظ نوامیس کشور
عزم خلل ناپذیر و ایمان مستحکم دارد .
خوشبختانه در سایر قسمت های
پیشرفت و اعتلای وطن موقع خدمت -
گذاری و فدا کاری را بدست آورده
است که این وظایف را نیز در پهلوی
واجبات مقدس اصلی خویش بکمال
شهامت و فدا کاری انجام خواهد
داد . در راه مؤفقیت آن از هیچگونه

یکی از بولد وزر های یونیت کار قطعات انجینیری در حال اجرای فعالیت

تجلیل از روز جهانی کارگر

روز جهانی کارگر بتاريخ ۱۱ ثور
مطابق اول می ۱۹۷۶ طی محافل
باشکوهی در فابریکه‌ها، مؤسسات -
صنعتی و در محل کار کارگران با مراسم
خاص در سراسر کشور برگزار گردید.
علاوتاً این روز جهانی در مؤسسات
کارگری اردو (مطبعه دفاع ملی،
اعمالیات خانه، مسلخ عسکری...)
با گرمی زیاد تجلیل گردید که به
مناسبت آن آمرین مؤسسات و همچنان
عده‌ئی از کارگران بیانیه‌های در این

مورد ایراد نمودند، ضمن این محفل
تحفه‌های که برای کارگران تعیین
شده بود برای شان توزیع گردید.
محافل مذکور با اجرای کنسرت
و صرف نهار که بمناسبت این روز
ترتیب شده بود بعد از ظهر خاتمه
پذیرفت.
در محفلیکه بدین مناسبت در مطبعه
وزارت دفاع ملی برگزار گردیده بود،
بساعت ۹ قبل از ظهر آغاز گردید.
ابتدا چند آیه از قرآن عظیم الشان

قرائت و بعداً سرود ملی نواخته
شد. سپس دگروال محمد امین فهیمی
آمر عمومی نشریات و مطبعه دفاع ملی
به بیانیه خویش چنین ادامه داد:
رفقای عزیز و همکار!
«امروز روز کارگر را که مصادف
با سومین بهار جمهوریت در کشور،
است در این مؤسسه که معرف کلتور،
و کانون علمی اردوی جمهوری است
با مراسم خاصی تجلیل مینمائیم.
این روز خجسته را از طرف خود

دگروال فهیمی مدیر عمومی نشریات و آمر مطبعه دفاع ملی در حال ایراد بیانیه

دگروال فهیمی آمر
عمومی موسسه در حال
اهداء اکلیل گل به
یکتن از کارگران
سابقه دار مطبعه
دفاع ملی .

و به نمایندگی از عموم منسوبین مؤسسه
به شما کارگران عزیز و زحمت کش
از صمیم قلب تبریک میگویم .

و ظایفی را که یک سال قبل
از امروز به ما و شما سپرده شده بود
در اثر فعالیت و مساعی خستگی ناپذیر
شماره رفقاء با منتهای جدیت و علاقه بوظیفه
موفقانه انجام داده شد که در اثر آن
رضائیت و خوشنودی آمرین مؤسسه
و بزرگان اردو را حاصل نموده اید
من این پیروزی و موفقیت را که در اثر
پشت کار و عرق ریزی دائمی شما -
همکاران نصیب مؤسسه گردیده بهمه
شما صمیمانه تبریک میگویم .

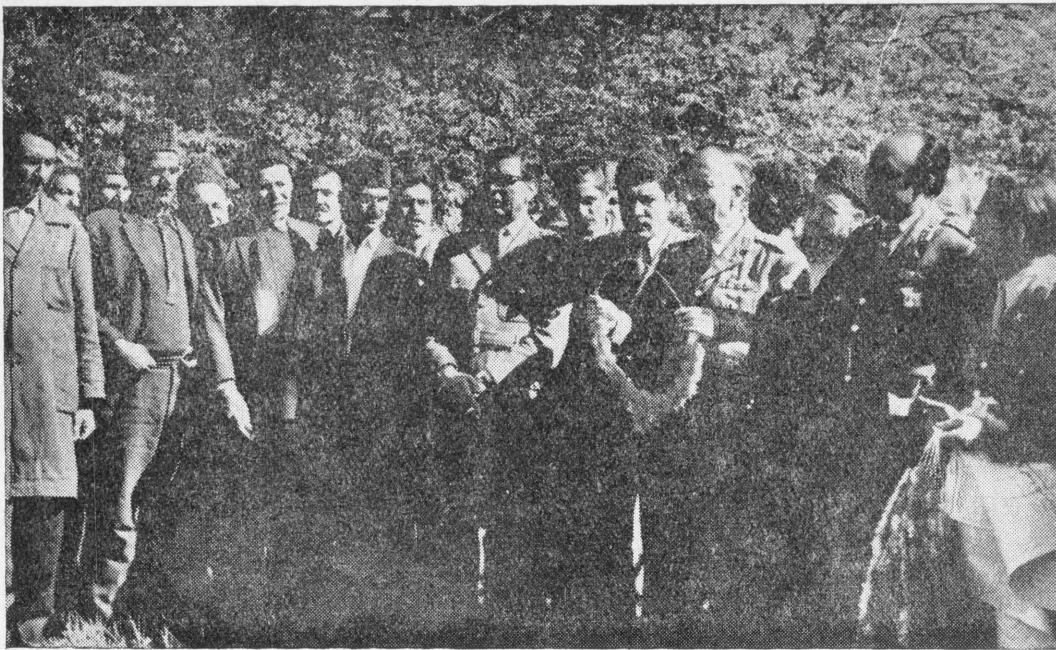
بنا غلی محمد نعیم
نگران طبع حرفی
هنگامیکه بیانیه خود را
قرائت میکند .

بخوشی و سرور سپری نمائید .
از خدای بزرگ و توانا برای خود
و به عموم منسوبین و کارگران مؤسسه

باخوشی و با مراسم مخصوص استقبال
و برگزار میگردد ، به شما امروز نیز
موقع داده شد تا این روز خجسته را

امروز روز اول می یا به عبارته دیگر
روز جهانی کارگراست ، که این روز
از طرف عموم مؤسسات تولیدی و صنعتی
کشور در مرکز و هم در ولایات

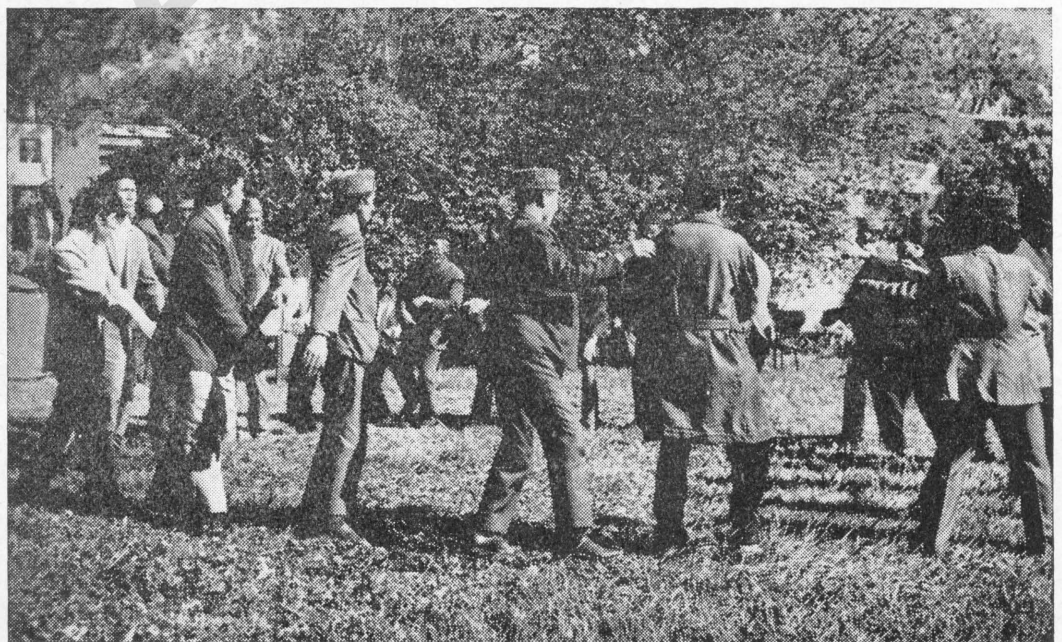

اهدای اکلیل های
گل به کارگران
مابقه دار از طرف
آمر عمومی مؤسسه

شباغلی محمدنعیم نگران طبع حروفی
به نمایندگی از کارگران بیانیۀ ایراد
نموده و از مراحم دولت جمهوری
و توجه و عنایات مقامات عالیۀ اردو
و آمران خویش اظهار امتنان نموده
و آمادگی کارگران مؤسسه را در راه
خدمت بوطن و وظایف پر افتخار
اردوی جمهوری وعده داد. محفل
پس از اجرای کنسرتها واتن ملی
و صرف نهار با مسرت پایان یافت.

رهبر کبیر انقلاب، بادیانت کامل
و حسن صورت ایفاء نموده در انجام
وظایف محوله مصدر خدمات بیشتر
و شایسته تر گردیم.
زنده باد رهبر ملی ما شباغلی محمدداود
پاینده و جاوید باد جمهوری

توفیق مزید می خواهم تا وظایفی را
که بما بود یعت سپرده شده است
با منتهای جدیت و علاقه بوظیفه
و با کمال صداقت و ایمان داری
در پرتو ارزش های نظام مترقی
جمهوریت تحت رهنمائی های مدیرانه

عده از کارگران
در حال اجرای اتن ملی

بازدید لوی درستیز

از

ریاست تعمیرات

و

مطبعه دفاع ملی

بتاریخ ۱۸ ثور ساعت ۹ قبل از ظهر لوی درستیز
تورنجنرال غلام حیدر رسولی در حالیکه عده از صاحب منصبان
ارشد اردوی جمهوری با ایشان همراه بودند از امور اداری
و فنی ریاست عمومی تعمیرات و مطبعه دفاع ملی بازدید
بعمل آوردند .

ابتدا بناغلی لوی درستیز بر ریاست تعمیرات تشریف برده
از تعمیر ریاست و اطاقها و پرسونل اداری و اجرای امور
آن ریاست بازدید نمودند که با لمقابل از طرف منسوبین
و برید جنرال عبدالقاهر رئیس عمومی تعمیرات توضیحات
لازمه بعرض رسانده میشد . در پایان بازدید تورنجنرال
لوی درستیز برای اجرا و سرعت امور در کارها هدایات لازم
را برای منسوبین ریاست تعمیرات امر نمودند .

متعاقباً بناغلی لوی درستیز و همراهان نشان به مطبعه
دفاع ملی تشریف آورده و شعبات مختلفه (فوتو انگریونک
حروف چینی ، طبع حروفی ، صحافی ، دستگاه ریخت حروف ،
عکاسی) و غیره را مشاهده نموده و هنگام بازدید شان
پگروال محمد امین فهمیمی آمر عمومی مطبعه دفاع ملی و دیگر
منسوبین توضیحات لازم را در زمینه های مختلف
بعرض میرساندند .

تورنجنرال غلام حیدر رسولی برای اجرای بهتر امور
مطبعه دفاع ملی نیت نیکشان را با آمر عمومی موسسه اظهار داشته
و برای بهتر شدن امور مطبعه دفاع ملی هدایات لازم و وعده
هرگونه همکاری را دادند .

موصوف در سال ۱۲۷۶ ش در قریه باری خیل
منگل ولایت پکتیا تولد یافته پس از تحصیلات
خصوصی در سال ۱۳۰۹ ش برتبه دگرمنی نایل و
در سال ۱۳۱۱ ش به همرا کابی مرحوم سپه سالار
شاه محمود (غازی) بسمت جنوبی اعزام و پس
از ختم خدمات در آنجا در سال ۱۳۱۲ شامل
کورس تعالیم گاه پیاده شد در سال ۱۳۱۳ ش
از کورس تعلیم گاه فارغ و به کمبود فرقه
نمبر ۱۸ مزار شریف مقرر گردید .

در سال ۱۳۱۷ به حیث قوماندان غند دوم
فرقه نمبر ۱۸ تعیین و مقرر گردید و در سال
۱۳۲۳ برتبه دگروالی ترفیع نموده و در سال
۱۳۲۶ در بست احتیاط پذیرفته شد . در سال
۱۳۲۸ دوباره به حیث قوماندان غند نمبر ۲
فرقه نمبر ۱۸ مزار شریف عزتقرر حاصل نموده
است .

در سال ۱۳۳۰ باحفظ رتبه دگروالی به
به جمله صاحب منصبان اعزازی پذیرفته شد .

باتاسف اطلاع گرفتیم که درین اواخر
دگروال مرحوم باثر مرضی که عاید حالش بود
دارفانی را وداع گفته و بجوار رحمت حق
آرمیده است .

وزارت دفاع ملی از وفات مرحوم دگروال
موصوف متأثر گردیده از خدای پاک برای
موصوف طلب مغفرت و بباز ماندگانش صبر
و تسلیت می طلبد .

خلص
سوانح
محمد ایوب
دگروال
اعزازی

مرحومی تحصیلات ابتدائی خود را در
ابتدائیه و احضاریه به اکمال رسانیده بعداً
شامل حربی پوهنتون گردیده در سال ۱۳۲۴ -
به رتبه وکیل ضابط نشئت و در بست قوماندانی
قوایم مرکز مقرر گردیده و در عین سال به رتبه دوم
بریدن ترفیع و در سال ۱۳۲۷ به رتبه لمعی -
بریدمنی ترفیع و در سال ۱۳۲۹ به رتبه تورنی
ترفع در سال ۱۳۳۳ به رتبه جگتورنی ترفیع
و در سنه ۱۳۳۶ به رتبه جگونی ترفیع و از بست
قوماندانی قوایم مرکز تبدیلآ در بست قوماندانی
هوایی و مدافع هوایی مقرر شد در سنه ۱۳۴۰
در بست آمریت اخذ خبر تبدیل و در سال ۱۳۴۱
غرض اکمال تحصیل شامل کورس تسکا مل
گردید و در سال ۱۳۴۲ به رتبه دگرمنی ترفیع
و بعد از فراغ کورس بحیث مدیر شعبه اول
آمریت اخذ خبر مؤلف و در سال ۱۳۴۶ در بست
ریاست کشف مؤلف و در عین سال در بست ریاست
تشکیلات تعیین و در سال ۱۳۴۷ به رتبه دگروالی
ارتقا جسته در سال ۱۳۴۷ در بست احتیاط پذیرفته
شده و در سال ۱۳۴۸ بحیث قوماندان غنده ۳
قوای قندهار مؤلف گردید در سال ۱۳۵۲ در بست
احتیاط پذیرفته شده در سال ۱۳۵۳ بحیث
قوماندان غنده ۶۷ فرقه ۱۲ قوای پکتیا تعیین
و مقرر گردید و در همانجا اجرای وظیفه
مینمود مرحوم در زمان وظیفه داری خویش
به اخذ مدال ورتیا برنز، مدال ورتیا نکلی، مدال
ورتیا نکلی مدال رشتین نکلی نایل گردیده است.
وزارت دفاع ملی از وفات دگروال عبدالقدوس
که یک صاحب منصب سابقه دار و زحمت کش
اردوی جمهوری افغان بود اظهار تأثر عمیق
نموده از خدای پاک روح آن مرحوم را شاد
و بیخانواده و بازماندگان صبر و تسلیمت
میخواهد .

خلص
سواضح
مرحوم
عبدالقدوس
دگروال

دملی دفاع وزارت - سترده ستیز

د نشریاتو لوی مدیریت - د اردو د مجلې مدیریت

رایت فخر

ای رایت فخر و سر بلندی!
سمبول شکوه و ارجمندی
ای شاخص غیرت و مباحثات
ای آیت عشق و دلپسندی
ای بیرق مردمان آزاد!
تو باش! که جان دهم به پایت
هم هستی خود کنم فدایت
سر تحفه کنم به پایداریت
در راه تو سر دهم برایت
عشق تو حیات جا و دان باد
در پای تو جمله شادمانیم
بیدار دلیم و جانفشانیم
اندر دل قرنها دوران
تو باش! چه غم که مانمانیم
در گیتی، سایه ات بمانان

مجله اردو (نشریه ماهانه)

شرح اشتراك:

۱۵۰-افغانی

سالانه برای صاحب مناصبان و اشخاص ملکی

۱۲/۵۰-افغانی

قیمت فی شماره:

۶۰۰۱

نمبر حساب در افغانستان بانک:

کابل - افغانستان

آدرس :- د اردو مجله - دملی دفاع مطبعه

۲۴۲۰۸

نمبر آيلفون مدير مجله:

د افغانستان د جمهوري اردو يو ډول زغري لرونكي واسطه په اراضي كې د فعاليت په حال كې

AFGHAN MILITARY REVIEW

(Monthly Magazine)

*Address: Ustaoo Mojella, Military Press, Kabul
Afghanistan*

Tele: 23208

Subscription rate for foreigners & abroad - 15US dollars,
Volume, 56 Serial. 650 (R.S.No.34)

April - May 1976